00077201

STEMMATOGRAPHIA

ILLVSTRISSIMORVM S. R. I. COMITVM

DE

BOGEN

HODIE AB

ARCV

EX

MONVMENTIS VNDIQVE CONQVISITIS

PLVRIBVSQVE NVNC PRIMVM EDITIS

ADORNATA

VNDE ET FINITIMARVM REGIONVM FAMILIAE

HAVT PARVM ILLVSTRANTVR.

ACCEDVNT TABVLAE CHRONO-GENEALOGICAE,

SIGILLA ET EFFIGIES AERI INCISAE CVM CODICE

PROBATIONVM DIPLOMATICO.

Bibliothek Oberalteich.

STVDIO

HERMANNI SCHOLLINER

BENEDICTINI OBERALTEICHENSIS TH. DOCT. CONSIL. ECCLES.
BOICO - PALAT. SALZBVRG. ET FRISING. PROTONOT. APOST.
ACADEMIAE SCIENT. BOICAE SOCII VETERANI.

Schollner
Stemmatographia

BSB

Ad N. 13.

Genealogia Lutgardis, Vxoris Friderici II.

E.

a) Bobbo Comes de Berge. — b) Vxor Sophia.

c) Heinricus senior Comes de Berge. — d) Vxor Adelheidis, Com. de Machinthal.

e) Heinricus iunior.

f) Rapot.

g) Salome nupta Boleslao III. Duci Poloniæ.

h) Richinza Vxor Wladislai Duc. Bohem. an. 1111.

i) Sophia Vxor Ottonis Duc. Moraviæ.

k) Diepoldus I.
l) Vxor Gisela filia Bertholdi II. Com. de Dieffen & Andechs.

m) Suatawa, seu LUTGARDIS n. 1112. Vxor 1124. FRIDERICI II. Advocati Ratispon.

r) Henricus, Ep. Patav. 1169.

s) Diepoldus, Ep. Patav. † 1190.

t) Bertholdus, Mon. Zwifaltensis.

v) Vlricus, Vxor w) Vdithilt.

x) Manegoldus, Ep. Patav. † 1215.

y) Otto II. Ep. Frisingensis.

n) Adelheidis nata 1125.

o) Fridericus III. n. 1126. † 1149.
p) Vxor Iudith, filia Diepoldi Marchionis Vohburg.

Albertus, nat. circ. 1141.
octennis patre orbatus 1149.
Sub matris Tutela — —

Sator Comitum de ARCU. N. 19. Tab. B.

Ad N. 30.

Tabula sistens affinitatem Comitum Bogensium cum Ducibus Bohemiæ, & Marchionibus Austriæ.

F.

Hartuicus I. Com. de Bogen.
† circa an. 1074.
Vxor
Bertha, Belæ I. Hung.
Regis filia. Tab. B. & C.

Bratislaus, Rex Bohemiæ † 1093.
Vxores
I. Hilda, Dedonis Marchionis filia.
II. Adelheidis, Andreæ R. Hung. filia † 1062.
III. Swindochna (Swatawa) Casimiri R. Polon. filia, nupta an. 1063.

Ernestus III. Marchio Austriæ
† 1075.

Fridericus I.
Advocatus
Ratispon.
1101.

Ascuinus de Zidlarin
† ante 1104.
Vxor
Lutgardis de Formbach
& Windberde. Tab. D.

Wladislaus I. Dux Bohemiæ † 1125.
Vxor Richenza,
Henrici Com. de Bergen filia. Tab. E.

Bratislaus Dux † 1100.
Vxor
Lutgardis, filia
Ascuini de Zidlarin.
Tab. B.

Leopoldus pulcher,
Marchio Austriæ
† 1096.

Fridericus II.
Vxor
Swatawa, seu
Lutgardis, filia
Bratislai Ducis Bohem.
nupta 1124.

Albertus I.
Com. de Windberg,
& Bogen.
Tab. B.

Lutgardis,
Vxor
I. Bratislai
Duc. Bohem.
II. Henrici Ducis
Carinthiæ.
Tab. B.

Swatawa, seu
Lutgardis, Vxor
Friderici II. Advocati
Ratispon.
Tab. E.

Wladislaus II.
Rex Bohem. † 1175.
Vxores
I. Gertrudis, filia Leopoldi pii March. Austriæ † 1151.
II. Iudith Thuringica.
Tab. H.

Lutgardis, sponsa
Alberti II. Com.
de Windberg
& Bogen.
Tab. B.

Leopoldus pius
Marchio Austriæ.

Fridericus III.
Tab. B.

Albertus II † 1140.
Sponsa
Lutgardis, filia
Leopoldi pulcri
March. Austriæ.
Tab. B.

I.
Wladislaus.
Tab. B.

I.
Fridericus,
Dux & Rex Boh.
Tab. H.

I.
Adalbertus,
AE. Salzburg.

II.
Primizlaus,
seu Ottocarus I.

Gertrudis † 1151.
Vxor
Wladislai II. Reg. Bohem.

Ludmilla † 1240. Vxor,
I. Alberti III. Com. de Bogen.
II. Ludovici Ducis Bavariæ.
Tab. H.

Tabula genealogica
Comitum de Heunburg ad N. 31.

Wilhelmus I. de Huninburch, seu Heunburg, & Cileia.
An. 1096. 1102. vel 1103. Vxor N.

Wilhelmus II. Comites de Hunnburch. An. 1141. 1149.

Vdalricus I. Comes de Huninburch 1151. 1155. 1168. 1189.

Vid. FROELICH. Tab. I.

Hadwigis, Vxor Alberti I. Comitis de Bogen. An. 1115. 1142. 1156. † 1162.

Bertholdus II. Comes de Bogen, Vxor Lutgardis filia Poponis Marchionis de Carinthia.

Albertus III. Com. de Bogen. An. 1189.

Tabula genealogica Ludmillæ, Vxoris Alberti III.

a) Geysa II. Rex Hungariæ.
b) Vxor Euphrosina, filia Minoslai Ruthen. Ducis.

h) Wladislaus II. Rex Bohemiæ † 1175.
Vxores
I. i) Gertrudis, filia S. Leopoldi March. Austriæ † 1151.
II. k) Cæcilia, seu Iudith, filia Ludovici III. Landgr. Thuring.

c) Stephanus III.
d) Bela III.
d) Constantia.

e) Helena, Vxor Leopoldi VI. Duc. Austriæ. † 1199.

f) Elisabeth, Vxor Friderici Ducis Bohemiæ.

g) Hulicha, Vxor Suatopluchi Ducis Bohemiæ.

I. 1) Fridericus, Rex Bohem. † 1189. Vxor Elisabeth f).

I. m) Suatopluk, Vxor Hulicha g).

I. n) Adalbertus, AE. Salzburg.

I. o) Agnes Sanctimonialis.

II. p) Primizlaus, seu Ottocarus I. Vxor Constantia, filia Belæ III. Reg. Hung.

II. q) Richza, Vxor Henrici Ducis de Medling in Austria.

e) Fridericus.
e) Leopoldus.

r) Ludmilla, Vxor
I. Alberti III. Com. de Bogen.
II. Ludovici I. Duc. Bavar.

s) N. Vxor N. nepotis Manuelis Comneni Imp. C. P.

Wenceslaus, seu Ottocarus II. Rex Bohem.
Vxor Chunegundis, filia Philippi Regis Germ.

I. Albertus IV. I. Bertholdus III. I. Leopoldus,
Comites de Bogen improles.

II. Otto illustris, Dux Bavariæ.

Primizlaus, seu Ottocarus III. Rex Bohemiæ,
Vxor Margaretha, filia Leopoldi glorioſi Duc. Austr

t) Ludovicus severus, tertia Vxor Mathildis, filia Rudolfi I. Imp.

u) Henricus Dux Bav. infer.
Vxor Elisabeth, filia Belæ IV. Reg. Hung.

x) Wenceslaus IV. Rex Bohem.
Vxor
Iudith filia Rudolfi I. Imp.

Otto Dux Bavar. inferior. & Rex Hungar.
Vxor Catharina, filia Rudolfi I. Imp.

Ad N. 44. K) **Tabula Iudithæ Vxoris II. Wladislai II. Reg. Bohem.** I.

Ludovicus III. Landgrav. Thuring. † 1149.
Vxor Hadwigis, filia Lotharii Imp.

Cæcilia, seu Iudith
Vxor secunda Wladislai II.
Bohem. Regis.

Primizlaus, seu
Ottocarus I. Rex
Bohem.

Ludovicus IV.
Vxor
Iudith, filia Friderici Duc. Suev.
soror Friderici I. Imp.

Ludovicus V. Fridericus. Hermannus † 1215.
Vxores
I. Sophia Saxonica.
II. Sophia, filia Ottonis I.
de Witelsbach Bav.
Ducis.

Ex PISTORIO Struvii Scriptor. rerum german.
Tom. I. p. 1319. *cap.* 30. *& aliis.*

Tabula sistens affinitatem Alberti IV. Com. de Bogen cum comm. de Dillingen & Playn.

Bertholdus II.
Com. de Bogen.
Tab. B.

Otto M. Dux Bavariæ I. † 1183.
Vxores
I. Agnes de Loſs.
II. Agnes de Waſserburg.

Albertus III. † 1197.
Vxor
Ludmilla.
Tab. H.

Ludovicus I.
Dux Bavar.
Vxor
Ludmilla, vidua
Alberti III Com.
de Bogen.

N. Vxor
Henrici Com.
de Playn.

N. Vxor
Alberti Comitis
de Dillingen.

Albertus IV. † 1242.
Vxor
Reichza, filia Alberti Com. de Dillingen. Tab. B.

Otto illuſtris,
Dux Bavariæ.

Liutoldus † 1196.
Vxor
Itha Com. de Burghauſen † 1165.

Richza, Vxor
Alberti IV. Com.
de Bogen, Tab. B.

Gebehardus Epiſcopus Paſſavienſis † 1232. Alberto IV. Com. de Bogen tertio gradu affinis, computatione canonica.

Stemmatographia Comitum de Sempta & Ebersberg.

N. 1.) Sigehardus de Stirpe Carolingica, Præſes Noricæ Regionis, Auctor Caſtri Ebersberg. † an. 908.
N. 2.) Gottini, ſeu Gotterina, Vxor † circa an. 908. ſepulti Friſingæ.

N. 3.) Ratoldus, Præſes Carinthiæ † 919.
4.) Vxor Engelmut † 918. ſepulti Salisburgi.

N. 5.) Eberhardus I. Auctor Eccleſiæ Ebersbergenſis. An. 928. † coelebs 959. ſepultus Friſingæ.

6.) Adalbero I. † ante an. 970.
7.) Vxor Leukardis † 969. Friſingæ.

8.) Willpirgis I.
S. Vdalrici Matrina † 969.

9.) Adalbero II. fundator Kühbachii an. 1011. † ante an. 1029.
9.) Vxor Alberada de Francia.

10.) Vdalſchalcus I. † ante an. 1029. Vxor N.

11.) Quinque filii anonymi.

12.) Vdalricus fundator Benedictinorum Ebersberg. An. 990. † 1029.
13.) I. Vxor Richardis, ſoror Marquardi II. Marchionis Carinthiæ † 1013.
14.) II. N. Concubina.

15.) Hademuda I. Vxor
16.) Marquardi II. Marchionis Carinthiæ † in Palæſtina.

17.) Filiæ duæ anonymæ.

9.) Willpirgis Abbatiſſa I. Kühbachii.

10.) Vdalſchalcus II. Reſtaurator Kühbachii † 1048.

I.
18.) Adalbero III. † circ. an. 1048. Vxor
19.) Richlindis filia Rudolfi II. Com. Altorf. † 1048.

I.
20.) Eberhardus II. fundator Geiſenfeldenſis an. 1037. † 1065. Vxor
21.) Adelheidis de Saxonia.

I.
22.) Willpirgis II. Vxor
23.) I. Werigandi Com. Foroiulii & Dom. Goritiæ † 1002.
24.) II. Wezelini Com. Hiſtriæ.
25.) Vidua Abbatiſſa II. in Geiſenfeld † 1064.

I.
26.) Richardis.

II.
27.) Ruhtrudis, Vxor
28.) Eberhardi militis.

29.) Filii tres † ante an. 1029.

I.
30.) Leukardis Sanctimonialis in Geiſenfeld, vel Præbendaria.

I.
31.) GERBIRGIS Abbatiſſa I. in Geiſenfeld † circ. an. 1063.

I.
32.) Hadmoudis II. Vxor I.
33.) Marquardi III. Ducis Carinthiæ.

II.
34.) Azzica, Vxor
35.) Popponis Marchionis Carinthiæ.

36.) Altmannus, natus an. 999. Abbas Ebersbergenſis 1019. † 1048.

37.) Vdalricus Abbas S. Galli Patriarcha Aquileienſis † an. 1121. vel 1122.
Tab. II. n. 15.

38.) Hermannus Epiſcopus Patavienſis an. 1085. † 1087.
Tab. II. n. 16.

39.) Vdalricus Marchio Carinthiæ.
40.) Vxor Sophia, Belæ I. Hung. Regis filia.
Tab. V. n. 8. & 9.

Genealogia Comitum Murzthalenſium.

1.) Marquardus I. an. 970.
Vxor N

2.) Marquardus II. Præſes Carinthiæ, & Comes Goritiæ,
3.) Vxor Hademuda I. Com. de Semta & Ebersberg.

4.) Richardis,
Vxor Vdalrici Comitis de Semta & Ebersberg.

5.) Adalbero I. Marchio, Dux Carinth. 1012. pulſus an. 1035. † 1039. ſepultus in Geiſenfeld.
6.) Vxor Brigida, filia Hermanni II. Ducis Alemanniæ.

7.) Otakar.

8.) Eberhardus.

9.) Erneſtus.

10.) Marquardus III. Dux Carinth. contra Bertholdum Zaring 1073. † 1077.
Vxores.
11.) I. Hademud II. ſeu Hedwigis Com. de Semta & Ebersberg.
12.) II. Liutpirgis filia Henrici IV. Imp.

13.) Adalbero Epiſcopus Babenberg. 1054. † 1057.

14.) Richwara,
Vxor
Bertholdi de
Zaringen.

I.

15.) Vdalricus Abb. S. Galli Patriarcha Aquileienſis, † an. 1121. vel 1122.

16.) Hermannus, Epiſcopus Patavienſ. 1085. † 1087.

17.) Liutoldus, ſeu Liutolfus, Dux Carinth. 1077. † 1090.

II.

18.) Henricus de Eppenſtein, Dux Carinth. † 1127.
Vxores.
19.) I. Liutkardis Com. de Bogen.
20.) II. Beatrix.
21.) III. Sophia, filia Leopoldi Pulcri, Auſtriæ Marchionis, † 1154.

Stemma Richlindis, Vxoris Adalberonis III. Ebersberg.

1.) Otto I. Magnus Imperator.
2.) Vxor I. Egdid, filia Eduardi I. Angliæ Regis.

3.) Lutgardis † 953.
4.) Vxor Conradi, seu Counonis, Com. Oeningen, & Ducis Lotharingiæ † 955.

5.) Otto Wormat. Dux Carinth. † 1026.
6.) Vxor Iudith.

7.) Itha de Oeningen † 1020.
8.) Vxor Rudolfi II. Com. Altdorf.

9.) N. Vxor Bertholdi de Rhinfelden.

10.) N. Vxor Ducis Rufforum.

11.) Chunegundis, Vxor Friderici Comitis de Dieffen.

12.) Henricus Dux Francor. 989.
23.) Vxor Adelheidis.

14.) Bruno, seu Gregorius V. Papa Rom.

15.) Chuno, Dux Carinth.
Vxor Mathildis.
Tab. VI. n. 6.

16.) Wilhelmus Episcopus Argentinensis.

17.) Richlindis, Vxor Adalberonis III. Com. de Semta & Ebersberg. Vid. Tab. I. n. 19.

18.) Henricus.

19.) Welfus II.

20.) Conradus II. Salicus Imp.

21.) Chuno iunior, Dux Carinth.

22.) Welfus III.

Genealogia WERIGANDI Comitis,
patris Gerbirgæ Abbatiſſæ.

1.) Weriant de Frieſach an. 922. 928.
2.) Vxor Adalſuinda.

3.) Bertholdus.

4.) Bernardus.

De alterutro natus ſubponitur ſequens

5.) Hildegardis, forte Vxor Henrici minoris Bav. & Carint. Ducis.

6.) Vuoza.

7.) Werigandus, Comes Foroiulienſ. & dominus Goritiæ, an. 990. 1001. † circ. an. 1002.
8.) Vxor Willpirgis II. Comes Ebersbergenſis.

9.) Werientus III. an. 1027.

Gerbirgis.
Tab. I. n. 31.

10.) Azo Marchio an. 1077.

Genealogia Popponis Comitis Wimmarienſis.

1.) Wilhelmus I. Comes de Wimmar † an. 1034.
2.) I. Vxor N.
3.) II. Oda, Vidua nupta Dedoni Thuringiæ orientalis Marchioni.

I.
4.) Wilhelmus II. Marchio Thuringiæ meridionalis
Sponſus
Sophiæ, Belæ I. Hungariæ Regis filiæ † 1068.

II.
5.) Otto de Orlamunde poſt fratrem Marchio † 1067.
Vxor
Adela, Lamberti Comitis Lovanienſis filia, Vidua nupta Dedoni ſuæ Socrus marito.

II.
6.) Poppo I. Comes de Wimmar,
Vxor
7.) Azzica, filia Wezelini Comitis Hiſtrienſis & Willbirgis Ebersbergenſis. Tab. I. n. 34.

8.) Vdalricus I. Marchio Carinthiæ † 1070.
9.) Vxor Sophia, Belæ I. Hungar. Regis filia, Patruo Wilhelmo II. deſponſata; Vidua nupſit Magno Saxoniæ Duci.

10.) Poppo II. Marchio de Souneck, dictus Starkandus
Vxor N.

11.) Vdalricus II. † 1112.
12.) Vxor Adelheidis, Ludovici Com. Thuringiæ filia.

13.) Werigandus † circ. 1106.

N. filia.

14.) Lutgardis Vxor Bertholdi II. Comitis de Bogen.

TABVLA VI.

Murzthalenſium Comitum cum Henricis III. IV. & V. Imperatoribus propinquitatem ſiſtens.

N. 1.) Hermannus II. Alemanniæ Dux † 1004.
N. 2.) Vxor Gerbirgis, ſeu Gepa, filia Conradi Regis Burgundiæ, &
3.) Mathildis Ludovici IV. ultramontani Galliæ Regis filiæ.

4.) Hermannus III. Alemanniæ Dux, innuptus.

5.) Giſela, Vxor I. Brunonis Com. Brunſuicenſ. II. Erneſti Duc. Suev. III. Conradi Salici Imp. † 1039.

6.) Mathildis, Vxor Cuononis, ſeu Conradi Ducis Carinth. † 1012.

7.) Brigida, Vxor Adalberonis I. Ducis Carinthiæ. † 1039. Tab. II. n. 6.

III.

8.) Henricus III. Imperator, Vxor ſecunda, Agnes Pictavienſis.

Chuuo iunior, Dux Carinthiæ. † 1039. Tab. III. n. 21.

Marquardus III. Dux Carinthiæ, Vxores, I. Hadmoudis de Ebersberg. II. Liutpirgis filia Henrici IV. Imp. Tab. II. n. 10.

Adalbero II. Epiſcopus Babenberg. conſobrinus Henrici III. Imp. Tab. II. n. 13.

Richwara, Vxor Bertholdi de Zaringen. Tab. II. n. 14.

I.

9.) Henricus IV. Imp. Vxor Bertha Ottonis Italiæ Marchionis filia.

Vdalricus Patriarcha Aquileienſ. Tab. II. n. 15.

Hermannus Epiſcop. Patav. Tab. II. n. 16.

Liutoldus Dux Carinth. Tab. II. n. 17.

Henricus Dux Carinth. conſobrinus Henrici IV. Imp. Tab. II. n. 18.

10.) Henricus V. Imp.

11.) Liutpirgis, Vxor ſecunda Marquardi III. Ducis Carinth.

Henricus de Eppenſtein Dux Carinth. Nepos Henrici V. Imperatoris. Tab. II. n. 18.

Tabula VII. Chronologica ad Tab. I. & IV. Genealogicam.

An. Christi		Ætatis.
970	Vdalricus Adalberoni succedit	18
971	- - - Vxorem ducit Richarden	19
972	- - - generat Willpirgen	20
	- - - - - - - Adalberonem II.	
	- - - - - - - Eberhardum II.	
	- - - - - - - Richarden	
	- - - - - - - Richtruden	
987	Willpirgis nubit Werigando II. Comiti Friesacensi & Goritiæ Domino	15
988	- - - parit Ludgardem	16
990	- - - - - - Gerbirgem	18
991	- - - - - - Varientum III.	19
1000	- - - - - - Hadmouden II.	28
1002	- - - - - - mortuo Werigando II. nubit Wecellino Comiti	30
1003	- - - parit Azzicam	31
1019	Azzica nubit Popponi Marchioni Carinthiæ . . .	16
1023	- - - parit Vdalricum II.	17

An. Christi.		Ætatis.
1027	Varientus III. Goritiæ Dominus	36
----	Azo filius Varienti.	
1037	Eberhardus II. fundator cœnobii Geisenfeld . .	
eod.	Gerbirgis prima Abbatissa eiusdem	47
eod.	Vdalricus I. Marchio testis subscribit	17
1040	Geisenfeld confirmatur	—
1061	Gerbirgis hoc tempore moritur	71
eod.	Willbirgis mater, Vidua succedit, Abbatissa II. ibidem	89
1064	- - - moritur	92
1065	Eberhardus II. fundator moritur	----
1070	Vdalricus Marchio obit	50
1077	Azo Marchio, filius Varienti III.	----

00077201

BIBLIOTHECA
REGLA
MONACENSIS.

00077201

PRAEFATIO.

Quantum hiſtoriae, patriaeque interſit, illuſtrium Familiarum ortum, progreſsum, cum aliis nexum, inſignia gentilitia, facta demum et fata, proſpera ſeu ſiniſtra, cum ſalute vel iactura reipublicae non raro coniuncta, praedia item et iura poſt eorum interitum ad alios, et quo titulo, devoluta, penitius noſse, ſi pluribus hoc loco memorare vellem, eruditi Lectoris patientiam procul dubio fatigarem.

Probe id perſpexerant primi almae ſocietatis noſtrae Statores, ipſe adeo ſapientiſsimus Fundator, Sereniſsimus Princeps Elector MAXIMILIANVS IOSEPHVS, nunc inter Coelites agens, praeter alia volentes, vt veterum familiarum ſtemmata, refectis anilibus fabulis et ineptis narratiunculis, ex illimibus, quoad fieri poteſt, fontibus deriventur.

Has inter locum ſane praecipuum vendicare ſibi poſse videntur Comites a BOGEN clarum in Hiſtoria nomen conſequuti, cum quod potenta-

tum insignem in ea *Boiariae* regione, quàm nunc *Inferiorem* dicimus, obtinuerint, tum maxime, quod ab iisdem cum sereniſsima domo feliciter regnante Parentibus genus ſuum deducere valeant.

Patet hinc iam *princeps* ratio, cur hos prae aliis aeque illuſtribus pertractationis meae ſcopum ſelegerim. Acceſsit huic

Altera, quod is habitationis locus, non ſine Numine Divum, mihi obtigerit, qui poſt primae fundationis ſpolia, cineres, aliaque fata iniqua, reſtaurationem ſuam et incrementa iisdem in acceptis refert, eorumque exuvias cum ſolenni memoria ſervat.

Tertia, quod in hac ipſa vicinia, eorum quondam dominio ſubdita, vel hodie ſuperſint monumenta egregia, pleraque ſtudio meo vel recens detecta, aut ſollicite adhibita, vnde certiora prae extraneo quouis dare poteram. Nec praetermittam

Quarto, quod itineribus meis litterariis, et frequenti cum Amicis commercio epiſtolico plura nactus fuerim documenta, vix alteri obventura, vnde vetuſtis tenebris lux acceſsit non modica, et lacunae aliquot ſubpletae fuerunt.

Ipſi

Ipſi illuſtriſsimi Comites ARCVANI, qui ad hoſce BOGENSES originem ſuam ſine haeſitatione referunt, ideoque de BOGEN dici, ſcribique amant, de genuino ſtirpis ſuae ſatore, hactenus fere ignorato, nunc demum feliciter reperto, gloriari, indeque ſeriem non interruptam ex domeſticis tabulis haut difficulter deducere poterunt.

Equidem Sodalis quondam meus, BENNO GANSER, idem ante aliquot annos ſaxum volvit ſuumque de his Comitibus ſchediaſma tumultuarium Academiae noſtrae obtruſit, volumini ſecundo novarum diſsertationum hiſtoricarum inſertum, quod me tamen a propoſito minime abſterruit, quin potius provocavit, vt, quae ante quatuor luſtra conceperam, interea parturirem, errata GANSERI prope innumera emendarem, et ita quidpiam proferrem in lucem, ſaltem a praecipitantia alienum, quippe admorſis ſaepe vnguibus, et multas inter lituras ſcriptum, reſcriptumque.

Abſit vero, vt inerrantiae donum mihi arrogare, et hanc lucubrationem omni naeuo eximiam iactare praeſumam, vt qui nihil humani a me alienum reputo; id tamen confidenter adſerere auſim, anachroniſmis eſse liberam, pluribusque refertam

anec-

anecdotis, GANSERO plane incognitis, et vix alteri credendis.

Neque ſolum intra Patriam ſteti; exterae Familiae, etiam regiae, in Hungaria, Bohemia, Alemania, Scriptores finitimi, heic reperient haut exſpectata, non tamen poenitenda.

Methodo vſus ſum ſatis, vt mihi videbatur, accomoda, clariſsimo quondam KOEHLERO familiari; ſubiuncta perſonis ſingulis probatione idonea, addito ad calcem *codice diplomatico*, ne lectori ſedulo ad volumina varia, nec ſemper obuia recurrere neceſsum foret.

De dictione non admodum fui ſollicitus, et licet ſermonis veneres non ambiuerim, barbariem tamen haut facile quiſpiam mihi exprobrauerit. Si quid etiam minus caſtigatum calamo excidere contigit, indulgebit prudens lector viro, qui inter ſcholae pulueres, et veteres chartas conſenuit, veri, quam elegantiae ſtudioſior.

Vale quisquis legis, et, ſi quid diſplicet, de theſauro tuo profer meliora, quibus non repugnare ſed adplaudere volupe erit.

IN-

INDEX
TABVLARVM CHRONO-GENEALOGICARVM.

Tabula chronologica ad Stemmatographiam Comitum de BOGEN, hodie ab ARCO.

A. Tabula genealogica Progenitorum Ottonis M. Bavariae Ducis et Comm. de Bogen.

B. Continuatio prioris Tabulae a Bertholdo II. usque ad An. 1242.

C. Profapia Comitum Bogenfium materna.

D. Genealogia Comm. de Puten, Lambach, Neuburg et Windberg ad Oenum.

E. — — — Lutgardis Vxoris Friderici II, cum probationibus ad N. 13.

F. Affinitas Comm. Bogenfium cum Ducibus Bohemiae et Marchionibus Auftriae ad N. 30.

G. Genealogia Hedwigis Vxoris Alberti I. et comm. de Heunburg et Cileia ad N. 31.

H. — — — Ludmillae Vxoris Alberti III. cum fuis probationibus ad N. 44.

I. — — — Iudithae Vxoris Wladislai II. Bohemiae Regis ad N. 44. K. Tabulae H.

K. — — — Richzae Vxoris Alberti IV. huiusque affinitas cum comm. de Dillingen et Playn. ad N. 46.

Tabu-

Tabulae aeri incisae.

I. exhibet specimen characteris codicis traditionum oberalteichensium.

II. sistit sigilla et insignia gentilitia.

III. — Cenotaphium Friderici et Ascuini, Comitum de Bogen, cuius scriptura sic legenda e latere dextro — A MCCCCXVIII. factum est hoc opus per venerabilem dnum Ioannem Abbatem dictum Vogel. — Inferius autem : — Fridericus Comes de Pogen Reformator nostri Monasterii — Aschwinus comes de Pogen qui dedit nobis Pogen et Aytterhoven =

IV. exhibet Babonem cum numerosa familia in templo RR. PP. Carmelitarum Abensbergae conspicua. A et B ad Tab. IV. continet genealogiam Comitum Abensbergensium ibidem asservatam.

V. — Eundem Babonem cum filiis, vti in Ecclesia Sibeneichen visitur.

VI. — Eundem cum prolibus secundum picturam Marienburgi in Franconia superstitem : omnia ex autographis, praeter quaedam scuta heraldica Tabulae II. ex apographis desumta.

TABVLA CHRONOLOGICA
AD STEMMATOGRAPHIAM COMITVM DE BOGEN SEV AB ARCV.

NB. Anni * afteriſco notati nituntur teſtimoniis fide dignis: reliqui conjectura probabili, nulli anachroniſmo obnoxia.

An. Chr.		An. aet.
950	Hoc anno natus ſubponitur Babo N. 2. .	—
982	Bertholdus, Babonis Parens, obiit N. 1.	59
1007	* Aſcuinus, alter Babonis filius ab Henrico II. Imperatore accipit praedium Ehring	40
1015	Babo filios ſuos eidem Imperatori praeſentat.	65
——	Hartuicus I. Babonis filius primam coniugem ducit Hazacham de Neuburg etc. N. 5.	25
1016	Idem generat Hartuicum, futurum Ep. Babenberg.	26
1017	— — — Leopoldum futurum AE. Moguntinum	27
1020	Babo † ſepultus in Raitenhaslach . .	70
1028	* Thiemo, Hazachae frater, Advocatus Ratispon.	—
1030	eidem in hoc munere ſuccedit Hartuicus I.	40

An. Chr.		Aet.
1047	*Hartuicus, Hartuici I. filius creatur Ep. Bamberg.	31
1050	Hartuicus I. alteram ducit uxorem Bertham Belae I. Hung. Regis filiam . .	47
1051	*Leopoldus alter Hartuici ex Hazacha filius fit AE. Moguntinus	34
——	Hartuicus ex Bertha generat Fridericum I. futurum in Advocatia Ratispon. Succeſsorem	61
1052	— — — Aſcuinum de Zidlarin .	62
1054	*Hartuicus I. ab Henrico III. Imp. accipit diploma	64
——	*moritur Hartuicus Ep. Babenbergenſis	38
1060	*Leopoldus AE. Moguntinus obiit .	43
1061	*Sophia, Belae I. Hung. Regis filia altera deſpondetur Wilhelmo March. Thuringiae	14
1062	*Sophia Wilhelmo Sponſo defuncto nubit Vdalrico Marchioni Carinthiae .	15
1070	Aſcuinus, Hartuici I. filius uxorem ducit Lutgarden de Farmbach et Windeberde	15 18
——	*Sophia hungarica defuncto h. a. Vdalrico fit uxor Magni Saxoniae ducis . .	23
1071	— — — et eidem parit Adelheiden, futuram Friderici I. uxorem . . .	24

Aſcui-

An.Chr.		Aet.
1072	Aſcuinus ex Lutgarde generat Bertholdum I. de Bogen	20
1073	— — — et Albertum de Windberg .	21
1074	Hoc circ. anno obiit Hartuicus I. . .	84
1075	*Fridericus I. Patri ſuccedit in Advocatia Ratispon.	24
——	Aſcuinus generat filium tertium Hartuicum	23
1076	— — — Lutgarden, futuram duciſsam	24
1085	Fridericus I. uxorem ducit Adelheiden, Sophiae Hungaricae et Magni Sax. duc. filiam	35
1086	* — — accipit praedia ab Henrico IV. Imp.	36
1087	Eidem Adelheidis parit Vdalricum futurum Ep. Eyſtetenſem	16
1088	— — — Fridericum II.	17
1089	— — — Hartuicum	18
1094	*Lutgardis, Aſcuini filia, nubit Brecislao Bohem. duci	18
1100	*Reſtauratur monaſterium oberalteichenſe	—
——	naſcitur forte Hedwigis com. de Heunburg	—
——	*Brecislaus Boh. dux obiit	—
1101	Eius Vidua Lutgardis iterum nubit Henrico Carinthiae duci	25

An.Chr.		Aer.
——	*Fridericus I. Advocatus Ratisp. moritur Ierosolymis	50
1104	*Monasterium Oberalteich dotatur per comm. de Bogen	—
1112	*Vdalricus Friderici I. filius creatur Ep. Eystetensis	25
1114	Hedwigis com. de Heunburg desponde-tur Alberto I.	14
1115	*Albertus I. tradit quaepiam Monasterio Oberalteich	42
1116	Albertus I. gignit Albertum II. . . .	43
1117	— — — — Bertholdum II. . .	44
1118	— — — — Hartuicum	45
——	— — — — et aliquot filias . .	—
1124	*Fridericus II. Advoc. Ratisp. copulatur Luitgardae Wladislai Bohem. ducis filiae	36
1125	*Vdalricus Ep. Eystetensis ex peste obiit in Italia	38
——	*Alberti I. filii dicuntur admodum parvuli	—
1125	*Fridericus II. nondum habet prolem masculam	37
1126	* — — — generat. Fridericum III. .	38
1127	* — — — Praetorem ab Henrico su-perbo Bav. duce Ratisponae institu-tum trucidat	39

Eius

An. Chr.		Aet.
1128	*Eius Caſtrum Falkenſtein per ducem Bav. obſidetur et expugnatur . . .	—
1131	Fridericus II. ducem obpugnans tandem eidem reconciliatur	43
1136	— — Henrici D. B. copias in Italiam comitatur et ante Paviam obit . .	48
1140	* Albertus II. Primi filius in obſidione Caſtri Phaley lethaliter fauciatus moritur, ſepultus ad S. Blaſium in ſilva nigra	24
1141	*Bertholdus I. Aſcuini filius, Abbas ad S. Blaſii †	69
——	Fridericus III. Iuditham de Vohburg uxorem ducit	15
——	Lutgardis, Alberti I. ſoror † teſte Balbino	66
1142	Fridericus III. generat Albertum Satorem comm. de Arcu	16
1147	* — — intereſt expeditioni in Paleſtinam	21
——	* Albertus I. de Windberg † ſepultus ibid.	74
1149	*Fridericus III. in expeditione obiit .	23
1150	*Eius Mater Lutgardis h. a. ſuperſtes .	—
1156	Albertus Friderici III. filius generat Vdalricum I.	14
1157	— — et Fridericum	15

*Hed-

An.Chr.		Aet.
1162	*Hedwigis uxor Alberti I. † . . .	62
1164	*Vdalricus I. et Fridericus de Arcu leguntur in diplomate Friderici I. Imp.	*8 et 9
1165	*Bertholdus II. com. de Bogen generat Albertum III.	48
1168	* — — — moritur	51
1174	Fridericus Alberti Arcuani filius generat Vdalricum II.	14
1179	*Albertus III. de Bogen teſtis, quo anno filius Albertus IV. nondum lucem adſpicere poterat	14
1180	*Alexander III. P. M. monet Lutgardem Bertholdi II. com. de Bogen Viduam pro tutela Mon. oberalt.	—
—	*Hartuicus III. de Bogen intereſt exauctorationi Henrici Leonis Bav. et Sax. ducis	62
1180	Vdalricus I. de Arcu generat Adalpertum	30
1181	— — — — et Riprandinum . .	31
1184	Albertus III. de Bogen ex Ludmilla Friderici ducis Bohemiae filia generat Albertum IV.	19
1185	— — — — Bertholdum III. .	20
1186	— — — — Leopoldum . . .	21
1189	* — — Archiepiſcopo Salzburgenſi obpignorat caſtrum ſuum Gurkfeld in Carniolia	24

*Ber-

An. Chr.		Aet.
1194	*Bertholdus III. de Bogen utitur ſigillo equeſtri	9
1198	*Albertus III. de Bogen †	33
1201	*Leopoldus (puer Comes de Bogen) teſtis	14
1202	*Albertus et eius fratres utuntur ſigillo paterno	—
1204	*Ludmilla Alberti III. vidua nubit Ludovico duci Bav.	—
1209	*Vdalricus II. de Arcu occurrit in diplomate Ottonis IV. Imp.	35
1218	*Bertholdus III. de Bogen in obſidione Damiatae ſubmergitur	33
1221	*Leopoldus, vet. capellae Ratisponenſis Praepoſitus †	35
——	*Albertus et Riprandinus, Vdalrici I. de Arcu Filii, memorantur in diplomate Friderici II. Imp.	40 / 41
1242	*Albertus IV. de Bogen obiit improlis	58
——	*Superſtes legitur Chunegundis, uxor Bertholdi III. de Bogen.	—

TABULA GENEALOGICA

A.

Progenitorum Ottonis Magni Bavariæ Ducis & Comitum de Bogen, hodie ab Arcu.

Thassilo Dux Bavariæ exauctoratus an. 788.
Vxor Liutpirgis.

Theodo. Monachus

Gepahart, seu Gebehardus,
Vxor.
§. 13.

Ernestus I. Dux Bavariæ † 865.
Vxor. Frideburg. filia Ludovici pii.

Ernestus II.
Vxor Adelheidis.

Liutswinda,
ex concubina
Vxor secunda Carolomanni.
§. 15.

Regenswindis.

Liutpoldus Marchio † 907.
Vxores
I. Radegundis, filia Ludovici III. §. 17.
II. Chunegundis, filia Erchungeri II. Alemanni.

Arnolphus Imperator,
Vxores
I. Otta.
II. Ellinrat concubina.

I.
Arnolfus I. Bav. Dux † 937.
Vxores
I. Gerbergis. §. 25.
II. Agnes Hungarica.

II.
Bertholdus Bav. Dux † 948.
sepultus in Niderälteich.
Vxores
I. Beatrix Hungarica.
II. Willtradis Lotharingica.
§. 18. 23.

1. Eberhardus, Bav. Dux. §. 25. 26.
2. Arnolfus II. Vxor.
3. Hermannus.
4. Ludovicus.
5. Iudith.
6. Adelheidis.

I.
Henricus minor, Bavariæ & Carinthiæ Dux † 989. sepultus in Nideralteich, Vxor Hildegardis de Friesach. §. 24.

Bertholdus II, qui & Wernerus, sive Babo I. † 982. §§. 32. 35. 37. 39.
Comes Schyrensis.
Vxor Liutpirgis. §. 39. Vid. tab. B.

Carolus M. Vsurpator Bavariæ.

Ludovicus pius.

Frideburgis,
Vxor Ernesti I. §. 14.

Ludovicus germanicus † 876.
Vxor Hemma.

Ernestus II.
Vxor Adelheidis.

Carolomannus,
Vxores
I. Hildegardis. §. 15.
II. Liutswinda, filia Ernesti I. §. 15.

Ludovicus III.
Vxores
I. N. filia Adalhardi Com. palat.
II. Lutgardis Saxonica §. 17.

Carolus, Crassus,
Vxor Richardis filia Erchangeri I. Alemanni.

Liutpoldus, Marchio.

II.
Arnolfus Imp.
Vxores
I. Vta.
II. Ellenrat concubina.

I.
Rudegundis,
Vxor prima Luitpoldi.
§. 17.

Hildegardis.
§. 10. 11.

I.
Ludovicus infans, Imperator.

II.
Filia N.
rapta ab Engelschalco.
§. 11.

Arnolfus I. Bav. Dux.

STEMMATOGRAPHIA PATERNA

illuſtriſſimorum Comitum de Bogen, hodie ab Arcu dictorum.

N. 1.) Bertholdus II. dictus etiam Wernerus, & Babo I. Comes Schyrenſis † 982.
Vxor Liutpirgis. Tab. A.

Otto I. Com. Schyrenſis, † circa an. 1014. Tab. A.

N. 2.) Babo II. pater XXX. filiorum, & VII. filiarum † 1020. Vxores. (N. 3. I. Geuta, ſeu Iudith. II. Irmengardis † 1050.

Otto II. † 1077. Vxor Hazacha, † 1104.

(N. 4. Hartuicus I. natus circa an. 990. † 1074. ætat. 84.
(N. 5. Vxor I. Hazacha, filia Thiemonis I. Com. de Formbach & Neuburg, Advocati Eccleſiæ Ratiſpon. Tab. D.
(N. 6. — II. Bertha, filia Belæ I. Regis Hungariæ, ſoror Sophiæ. Tab. C.

(N. Aſcuinus de Ering, in Rottgowe an. 1007. Comes in Pago Zidlarngowe. An. 1050. Vxor N.

Ekkehardus I. † 1101. Vxor Richardis, filia Magni Saxon. Ducis.

I. (N. 7. Hartuicus Ep. Bamberg. an. 1047. † 1054.

I. (N. 8. Leopoldus AEp. Mogunt. 1051. † 1060.

II. (N. 9. Fridericus I. Advocatus Ratiſpon. ab an. 1075. † 1101.
(N. 10. Vxor Adelheidis, filia Magni Saxon. Ducis ex Sophia Hungarica. Tab. C.

II. (N. 27. Aſcuinus de Zidlarin, † ante an. 1105.
(N. 28. Vxor Lutgardis de Windeberde ad Oenum, vidua velata in Beraw † circ. 1120. Tab. D.

(N. 24. Oudalricus de Rota, Comes in Pago Zidlarngowe, An. 1079.

Otto ſenior, Com. palat. Bav. † 1155. Vxor Helica † 1176.

(N. 11. Vdalricus, Ep. Eyſtetenſis. An. 1112. † 1125.

(N. 12. Fridericus II. Advocat. Ratiſpon. † circ. an. 1136.
(N. 13. Lutgardis, ſeu Swatawa, filia Wladislai Duc. Bohem. nupta. 1124. Tab. E.

(N. 14. Hartuicus II. celebs.

(N. 15. Touta.

(N. 29 Bertholdus I. Com. de Bogen, Abb. S. Blaſii in ſilva nigra † 1141.

(N. 30. Albertus I. de Windberg † 1147.
(N. 31. Hedwigis de Heunburg † 1162. Tab. G.

(N. 32. Hartuicus II. de Ceidlarn, converſus in Windberg.

(N. 33. Lutgardis, Vxor I. Brzeslai Duc. Bohemiæ.
II. Henrici Ducis Carinthiæ.

(N. 25. Perthold de Rota.
(N. 26. Vxor Richgart.

Engilbreth. Oudalrich. an. 1180. N. 25.

Otto maior Bav. Dux. An. 1180. † 1183.

(N. 16. Adelheidis, Vxor
I. Erneſti Marchion. de Hohenburg.
II. N. domini de Wiltperg.

(N. 17. Fridericus III. Advocat. Ratiſpon. natus an. 1120. † 1149.
Vxor
(N. 18. Iudith Marchio de Vohburg.

(N. 34. Albertus II. Mon. S. Blaſii † 1140. Sponſa.
(N. 35. Lutgardis filia Leopoldi pulri March. Auſtriæ. Tab. F.

(N. 36. Hartuicus III. de Naternberg. † poſt 1193.
(N. 37. Vxor Hadwigis de N. —

(N. 38. Bertholdus II. † 1168. Vxor.
(N. 39. Lutgardis filia Popponis March. Carinth. Tab. C.

(N. 40. Heilwig. Abb. in Geiſenfeld.

(41. Rihlint, ſoror in Windberg.

(42. Engelburgis, Sanctimonialis in Monaſterio inferiori Ratisbon.

I. n. 33. Wladislaus II.

N. 26. Engelbertus. An. 1100.

Tab. A.

Ludovicus Dux, Vxor Ludmilla.

(N. 43. Albertus III. Comes de Bogen, natus 19. Iulii 1165. † 1196. die 19. Decemb.
(N. 44. Vxor Ludmilla, filia Friderici Ducis & Regis Bohemiæ.
Anno 1204. ſecundo nupta Ludovico Bavariæ Duci defuncta an. 1240. Tab. H.

(N. 16. I. Erneſtus. Henricus.

(N. 19. Albertus I. Sator Comitum de Arco ad Lacum Gardenſem.
Vxor N.

I. N. 45.) Albertus IV. † 1242.
N. 46.) Reiza Com. de Dillingen. Tab. K.

I. (N. 47. Bertholdus III. † 1218.
(N. 48. Vxor Chunegundis.
An 1242 ſuperſtes.

I. (N. 49 Leopoldus, Can. Bamberg. Præp. Vet. capellæ Ratisbon. † 1221.

II. Otto illuſtris Bav. Dux Bogenſium Comitum frater uterinus, & hæres. An. 1242.

Otto illuſtris Bav. Dux.

(N. 20. Vdalricus I. (N. 20. Fridericus. An. 1164.

Ludovicus, ſeverus. Henricus, Dux Bav.

(N. 22. Albertus II.
(N. 22. Riprandinus. An. 1221.

(N. 21. Vdalricus II. An. 1209.

TABULA GENEALOGICA

Profapiam Comitum Bogenfium maternam exhibens.

C.

Wilhelmus I. Comes Wimmarienfis † circa an. 1034.
I. Vxor N. II. Oda, vidua nupta Dedoni, Marchioni Thuringiæ orientalis.

I. Wilhelmus II. Marchio Thuring. meridion. defponfatus Ioyadæ, feu Sophiæ, Belæ I. Reg. Hung. filiæ an. 1061. † 1062.

II. Otto de Ortamunde.

II. Poppo I. Comes Wimmarienfis. Vxor Azzica, filia Wezzelini, Comitis Hiftrienfis & Willpirgis de Sempta & Ebersberg.

Bela I. Rex Hungariæ ab an. 1061. † 1063. Vxor Richeza, filia Micislai Regis Poloniæ.

Vdalricus I. Marchio Carinthiæ † an. 1070. Vxor Ioyada, feu Sophia Belæ I. Reg. Hungar. filia 1062. Vidua nupta Magno Saxoniæ Duci. An. 1070.

Bertha Vxor fecunda Hartuici II. Advocati Ratispon. Tab. B. N. 6.)

Ioyada, feu Sophia, Sponfa Wilhelmi II. 1061. Vxor I. Vdalrici I. 1062. - - - II. Magni Saxoniæ Ducis. 1070. N 6.)

Geyfa I. Rex Hungar. † 1077. Vxor Synnadene.

Ladislaus, Rex Hung. † 1095. Vxor Adelheidis, filia Rudolfi Com. de Rhinfelden & Adelheidis Taurin. † 1090.

Sophia, Vxor Lamberti Comitis.

I. Poppo II. Marchio de Souneck, dictus Starcand.

Vdalricus II. † 1112.

Werigandus. † circ. 1106.

II Fridericus I. Advocatus Ratispon. Vxor Adelheidis, filia Magni Sax. Ducis.

II. Afcuinus, Vxor Lutgardis de Windeberde, vidua velata in Beraw. Tab. B.

I. Poppo II. Marchio.

II. Adelheidis, Vxor Friderici I. Advocati Ratispon. † 1101. Tab. B.

II. Wulfildis, Vxor Henrici nigri Bavar. Ducis.

II. Richardis, Vxor Ekkehardi Com. Schyrenfis.

Colomannus, Rex. 1095. † 1114.

Pyrifca, feu Irene, nupta Ioanni Comneno Imp. C. P. circ. an. 1105.

Hedwigis, Vxor Bertholdi II. Com. ab Andechs. N. 39.

Lutgardis, Vxor Bertholdi II. Com. Bogen. N. 39.

Fridericus II. Advocatus Ratispon. Vid. tab. B.

Bertholdus I. Abb. S. Blafii. † 1141.

Albertus I. Com. de Windberg & Bogen, Vxor Hadwigis de Heunburg.

Fridericus II. Tab. B.

Henricus fuperbus, Bav. Dux.

Iudith, Vxor Friderici Coelitis.

Otto IV. fenior, Com. palat. Bavariæ.

Manuel Comnenus Imp.

Bertholdus III. de Andechs. Vid. tab. D.

Albertus III. de Bogen.

Albertus II. † 1140 fepult. ad S. Blafii.

Bertholdus II. Tab. B.

Henricus Leo, Bav. & Sax. Dux.

Fridericus I. Imp.

Otto VI. Maior Bav. Dux. An. 1180 † 1183.

Albertus III. Com. de Bogen, Vxor Ludmilla, filia Friderici Ducis & Regis Bohemiæ.

N. Vxor Com. de Dillingen.

Ludovicus I. Bav. Dux, Com. palat. Rheni, Vxor Ludmilla, Alberti III. Com. de Bogen, Vidua, nupta an. 1204.

Albertus IV. Com. de Bogen. † 1142. Vxor Richiza Com. de Dillingen. Sterilis.

Bertholdus III. improlis † 1218.

Leopoldus coelebs.

Richiza Vxor Alberti IV. Com. de Bogen. Tab. K.

Otto illuftris, Dux Bav. Com. palat. Rheni, frater Comitum Bogenfium & hæres. An. 1142.

Genealogia Comitum de Puten, Lambach, Neuburg & Windberg ad oenum. D.

Thieme I. senior Vxor N.

Arnoldus de Lambach & Puten, Vxor Regila de Weinsberg.

Thiemo II. Advocatus Ratispon. An. 1028. Vxor N.

Hazacha, Vxor prima Hartuici I. qui Thiemoni II. in advocatia succeſſit an. 1030. Tab. B. n. 5.

Meginhardus Advocatus Nideraltacenſis circa an. 1060.

Mathildes, Vxor Eckeberti I. de Neuburg.

Thiemo III. Vxor N.

Dietricus de Viechtenſtein, Vxor Adelheidis.

Lutgardis de Windberg ad oenum, Vxor Aſcuini de Zeidlarn, qui Meginhardo in advocatia Nideraltacenſi succeſſit. Tab. B. 28.

Conradus de Windberg. † Baſileæ 1083. ſepultus ad S. Blaſium in ſilva nigra. N. 28.

Vdalricus de Windberg. † 1090. Vxor Adelheidis n. 31.

Hermannus I. Comes provincialis. † 1122. Vxor Hedwigis de N.

Eckebertus I. de Neuburg. † 1109. Vxor Mathildis de Lambach, hæres Putenæ.

Hedwigis, Vxor Engelberti III. Com. Halleuſis. N. 30.

Bertholdus I. de Bogen. Abbas S. Blaſii in ſilva nigra. † 1141. N. 29.

Albertus I. de Windberg & Bogen. † 1147. Vxor Hedwigis de Heunburg. N. 31.

Conradus de Rotilinberg.

Hermannus II. de Windberg. N. 31.

Eckebertus II. † 1144. Vxor Willpirgis de N.

Albertus II. de Bogen. † 1140. ſepultus ad S. Blaſium. N. 30.

Bertholdus II. de Bogen. Tab. 38.

Eckebertus III. † inprolis. 1158.

Chunegundis, Vxor prima Bertholdi III. de Andechs, hæres caſtri Windeberdenſis ad oenum. N. 39. N. 45.

I. Eckebertus Epiſcopus Bambergenſis.

I. Otto I. Dux Meraniæ, qui caſtrum Windeberde an. 1207 vendidit Epiſcopo Paſſavienſi n. 45. F. ſeq.

II. Proles reliquæ ex ſecunda Vxore *Agnete* huc non pertinent,

Otto II. Dux Meraniæ, Com. palat. Burgund.

PROBATIONES
AD TABULAM B.

Num. 1. BERTHOLDUS II.

BERTHOLDI huius, ſeu quod idem, WERNERI, ſive BABONIS, Maiores, & quæ eum propius adtinent, pluribus proſecutus fui *in der vollſtändigen Reihe der Vorältern Otto des Groſſen, erſten Herzogs aus dem Geſchlechte der Pfalzgrafen von Scheyern und Wittelsbach* §. 26. ſeq. eidemque adverſus novationem Cl. CROLLII genitorem vindicavi ARNOLFUM ſecundum, primi filium. Præterea & Vxorem LIUTPIRGEN probabili ratione aſſignavi §. 39. quæ heic ſubponere licebit, nec repetere vacat, conſpicienda in tabula A.

AVENTINUS, qui tot Patriæ Monumenta ſedulo perluſtravit, forte non amplius reliqua, eumque ſequuti Scriptores boici, geminos ei filios tribuunt OTTONEM I. *Schyrenſem*, & BABONEM, horumque originem ad ARNOLFUM in-

dubium LUITPALDI filium refert *Annal. boic. VII. c.* 1. *n.* 2 *p* 620. ſequentibus verbis.

„Ut autem rem altius repetam, OTTONIS Ducis tritavus (lege *Atavus*) BERCHTOLDUS, præfectus prætorio Bojuriæ, (*comes palatinus*) Curator templi Fruxinorum, (friſingenſis) filius ARNOLPHI (ſecundi), primi *Schyrorum* Dynaſtæ, qui auctor originis, & cognominis, nepos ARNULFI reguli ſummi (*Ducis*) Boiorum -- Huius (*Bertholdi*) filius BABO (heic omnino legendum: Hic BERTHOLDUS, qui & BABO) BABONEM ab *Abensperg*, patriæ meæ regulum, & OTTONEM primum progenuit.“

Vter horum Primogenitus fuerit, dicere nequeo. *Huius* poſteros cum idoneis inſtrumentis ſatis, ni fallor, comprobaverim, de BABONE nunc reſtat dicendum.

Num. 2. BABO.

A) Etiamſi Scriptores, non boici modo, ſed etiam exteri illique veteres, ac prope ſynchroni iuxta cum recentioribus emunctæ naris, nec facile creduli, in eo omnes concordent, BABONEM OTTONIS I. *Schyrenſis* fratrem, plurimarum prolium genitorem, & familiarum per Germaniam ſuperiorem illuſtrium quemdam veluti *Deucalionem* exſtitiſſe. Nihilominus haut ita pridem *D. Car. Frid. SCHÖPFIUS in der Nordgau-oſt-fränkiſchen Staatsgeſchichte* iſtam univerſe receptam traditionem, etiam in tabulas pictas, ſculptasque relatam, fabulis accenſere non dubitavit.

B) Provocat magniloquus iſte non una vice ad Diſſertationem *Adrianopoli*, hoc eſt, nullibi editam, ſub titulo *C. F. Scabini larva detracta* 32 *filiis Babonis* P. I. *p.* 103. P. II. *p.* 38.

38. & 43. & ne lectorem dubium relinqueret, quis *Scabinus* iste sit, seipsum auctorem prodit P. I. *p.* 208. sequentibus verbis latine redditis: „Verum postquam *ego* in *Larva* 32 filiis BABONIS dictis ex antiquis Historiæ Germaniæ monumentis detracta ostendi &c. “

C) Adpello ad fidem lectorum, an alicui visa & audita fuerit *Scabini* huius sic dicta *Larva* detracta?

Ante plures iam annos ab Erudito quopiam ex *Francōnia*, ubi illa nota omnino esse deberet, desuper consultus, nullum non movi lapidem, ut exemplar huiusmodi *Larvæ* nanciscerer, aut saltem de existentia huius partus edocerer. Sed incassum omnia!

Amplissimus Reipublicæ Ratisbonensis tunc Senator, hodie Camerarius & *Hansgrafius*, *D. Georg. Septimius DIETRICHS*, amicus & studiorum meorum fautor cum omni elogio memorandus, qui illo iam tempore in Bibliotheca sua perampla, omniumque usui patente, supra 50 mille Dissertationes numerabat, in diesque augere pergit, de hac *Larva* quidpiam sibi esse perspectum negavit, etsi plura eiusdem SCHÖPFII opuscula servet.

D) Celeberrimus a multis annis Schediasmatum rariorum procurator *D. Ioannes Mich. SCHMIDIUS* ad S. Trinitatis *Ratisbonæ* Aedituus, per universam Germaniam notus, cuius ope frequenter adiutus *D. Antonius LIPOWSKYUS* lepide aiebat, si ipsemet tenebrarum Princeps opusculo cuidam incubaret, istud per SCHMIDIUM eidem subtrahendum fore; Hic, inquam, in perveſtiganda per omnes fere angulos hac *Larva* oleum, & operam perdidit.

E)

E) Quidni igitur dicam, quod ſentio? Conceperat forte hanc *Larvam SCHÖPFIUS*, prægnabat, ſed infauſta Lucina non edidit; nempe *parturiunt montes, & prodit ridiculum* - *NON*.

Quam autem *fabulæ* nomen haut mereatur decantata BABONIS noſtri fœcunditas; idoneis iam teſtimoniis comprobatum eo.

F) Primum hæc inter locum iure ſuo meretur Biographus CONRADI Archiepiſcopi *Salzburgenſ.* eidem coævus apud *Bernard. PEZIUM theſaur. anecdot. Tom. II. P. III. col.* 222. *ſeqq.*

„ CHUNRADUS itaque ex illuſtri Principum *Bavariæ* provinciæ ſtemmate originem duxit, nimirum a Comitibus de *Abinberg*). - Præter hanc nobiliſſimam Genealogiam, aliam - - claram, & ſplendidam cognationis ſeriem habuit, quæ numeroſitate ſua non ſolum *Bavariam*, &*Carinthiam*, verum etiam orientalem, & *Rheni Franciam* occupavit. Quæ unde ſurrexit, lectoris curioſitati ſatisfaciendo non abs re videtur, ſicut ab ipſo audivi frequenter, exponere.

„ Avum (*paternum*) habuit BABONEM nomine, de cuius lumbis exierunt triginta filii, & octo filiæ, omnes ex liberis matribus progeniti . . . His ergo filiis iam adultis, Imperator HEINRICUS (*ſecundus*) miſſo nuntio Patrem eorum ad ſe vocavit, quatenus cum paucis veniens, in exercitio ac ludo venandi ſecum iucundaretur. Hinc ille idoneam opportunitatem ſe inveniſſe ratus, quatenus prædictos pueros, corporis elegantia ſatis aptos, Principis aſpectui, & gratiæ offerret, & munificentiæ commendaret, ſibi, ac unicuique puerorum unum militem, ac ſervientem diſtribuit, ſicque ei obviam proceſſit.

Qui

„Qui cum vidiſſet tantam turbam, arguit Comitem, modeſte tamen: cur venire cum paucis iuſſus, tantam multitudinem aggregaſſet? Reſpondet ille, unum tantum militem ſe & ſervum habere. Cumque ille requireret blanda facie, & verbis placidis, quinam eſſent alii? Servi, inquit, tui ſunt, Domine Imperator! filii mei, quos tuis aſpectibus, & gratiæ offero, quandoque idoneos, ut de Dei miſericordia ſpero, & utiles tuis ac regni obſequiis futuros, ſi tamen te propitium, & in oculis tuis gratiam invenerint.

„Gratanter itaque atque hilariter Imperator munus ſibi oblatum tam fœcundæ prolis ſuſcipiens, ſingulos adoleſcentum benigne amplexatus & exoſculans, ſecum habuit, quousque eos honeſtis ſedibus, & beneficiis exaltaret, ſecundum quod ſe opportunitas obtulit liberalitati Principis. Quis itaque dubitet de tantæ prolis ſemine pullulaſſe ac germinaſſe infinitam cognationis meſſem, unde ſicut ſupra diximus, tot replerentur provinciæ. „Hæc ille, unde reliqui omnes ſua defloraverunt.

G) *ARENPECKIUS in Chronic. Bojoarior. col.* 192. „CONRADUS de *Abenſperg* (*Abinberg*) avum habuit nomine BABONEM. Hic triginta filios, & octo filias de liberis Vxoribus genuit, quos filios omnes ante conſpectum Imperatoris HAINRICI IV. vel V. (imo *ſecundi*) præſentavit, adiunctis cuilibet milite, & famulo. “

Item col. 256. „Præfatus Archiepiſcopus (*Conradus I. ſalisburg.*) habuit avum nomine BABO, qui genuit XXX. filios, & VIII. filias de liberis matribus, quos filios omnes præſentavit ante conſpectum Imperatoris HAINRICI IV (ſecundi) adiuncto cuilibet milite, & famulo uno. “

H)

H) *AVENTINUS Annal. p. m.* 488. *n.* 24. *ſeq.* qui Biographum CONRADI AE. *Salisburg.* (F.) præ oculis habuiſſe videtur, paria cum eodem ſcribit, aitque, ſe ea legiſſe in faſtis *Weltenburgenſium*, & *Iuvavenſium*, addit vero, numeroſam hanc prolem XXX. filiorum ex *duabus* legitimis Vxoribus tuliſſe, etſi eodem teſte, *fama duos & triginta* ferret. Pergit: „Fuit autem is BABO filius BABONIS (legendum BERTHOLDI N. 1.) *Schirorum* Principis, frater OTTONIS primi *Schyrenſis* Satrapa, & procurator (alii *aulæ Præfectum* adpellant) divæ CHUNEGUNDÆ Auguſtæ, præfectus urbis *Reginoburgenſis.*“ In hoc poſtremo fallitur AVENTINUS; iſte enim *Papo* præfectus, alius a BABONE noſtro erat, ut oſtendit BUATUS *Orig. dom. boic. I. p.* 215 *ſeq.*

I) Reliqua ſuis verbis ex *Biographo* recitat, ubi tamen nonnulla obſervanda veniunt:

I. HENRICUM Imperatorem, cui BABO filios præſentavit, recte *ſecundum* ab eodem adpellari:

II. Filios omnes iam fuiſſe *puberes*, non *pauperes*, ut in Editione *Gundlingiana* errore typi legitur:

III. Univerſos paullatim præfecturis, vicis, prædiis, ſtipendiis, caſtellis, parochiis (*Epiſcopatibus*, *Præbendis*) fuiſſe collocupletatos, id quod non de iſto HENRICO II. ſolum, ſed etiam de *tertio*, & *quarto* huius nominis intelligendum, uti per decurſum patebit.

K) Necrologium *Weltenburgenſe* infra allegandum pariter nonniſi XXX. filios BABONI tribuit, & *ſeptem* filias, cum alii

omnes

omnes *octo* numerent, cuius diverſitatis hæc forſan eſt ratio. Aiunt cives *Abenſpergenſes*, ut ex eorum ore audivi, BABONEM, quoties ei nata eſt proles, turrim quamdam ad mœnia ſui oppidi exſtruxiſſe, monuiſſeque adoleſcentes, vivum turri incluſum iri inedia necandum, ubi degener fuerit: contigiſſe autem, ut filiarum quæpiam pudicitiam ſuam proſtitueret, pœnam prædictam ob hoc flagitium luiſſe, monſtrantque in huius rei ſignum unam turrium muro clauſam, cum reliquæ pateant.

Si popularis hæc traditio fundamento nitatur, forte *Weltenburgenſes*, *Abenſpergæ* vicini, eiusdem memores, hanc filiam, generis ſui oblitam, e numero reliquarum excluſam voluere.

L) Ut ſilentio iam Scriptores domeſticos reliquos, *HUNDIUM*, *BRUNNERUM*, *Mauſoleum S. EMMERAMI*, *ADELZREITERUM*, tot alios præteream, eamdem prolium multitudinem, idemque factum ad an. 1015. memorat *Martinus HOFMANNUS Annal. Bamberg. lib. I. col.* 51. etiamſi tabula *Mariaburgenſis* id anno 1023. contigiſſe ſcribat, quod mihi parum vero ſimile videtur:

Primo, quod Imperator toto hoc anno *Reginoburgum* non venerit:

Secundo, anno ſeq. 1024. die 13. Iul. iam fatis functus fuerit, & intra unius anni ſpatium oblatis ſibi filiis de beneficiis, ac muneribus providere haut potuerit;

Tertio, quod anno præfato iam BABO ſuperſtes non fuerit, triennio ante defunctus.

M) Quapropter a vero minus aberraverim, ſi annum 1015. pro Epocha huius facti ſtatuam; ad iſtum enim annum comitia *Ratisbonæ* fuiſſe indicta, & S. HENRICUM ibi commorantem POPPONI ex Marchionibus *Auſtriæ* Præpoſito *Babenbergenſi* donationem feciſſe diplomate dato ibidem MXV. Indict. XIII. - III. Non. Iulii, poſt citatum HOFMANNUM teſtatur Cl. D. HEYBERGER *in Ichnographia Chronici Babenbergenſis diplomatica p.* 105. ſeq. ubi S. huius Imperatoris veſtigia ubique premit, & pene diplomaticam vitæ ſeriem texit; cuius utinam Partes II. & III. lucem tandem adſpicerent, multas tenebras diſſipaturæ.

N) Huiusmodi autem leviores diſcrepantiæ, quæ ſeu annum, ſeu locum, vel occaſionem concernunt, ſummam rei non evertunt, ut ſapienter advertit nitidus *Annalium boicorum* ſcriptor *Andreas BRUNNERUS P. II. Lib. IV. p.* 195. *Edit. ſecund.*

„ Quæ (nimirum quod tot illuſtres familiæ ad BABONEM origines ſuas referant, & felicis illius arboris eſſe ſe ramum velint) quæ mihi, inquit, princeps cauſa eſt, cur narrationi huic, etſi neque antiquiſſimos auctores habeat, (videtur BRUNNERUS ignoraſſe Biographum CONRADI AE. Salzburg. *vetuſtiſſimum* certe, & tantum non ſynchronum) quique illam produxere, non uno omnes ore loquantur, & temporibus, locisque aſſignandis, & propè etiam rebus diſſentiant, nihil denegandum putarim. Illud enim minutulum eſt, quod factum quidem ex campo, & venatione in urbem, & ad comitia trahunt, una ea re diverſi, cetera concordes. Et exſtant hodieque Monumenta complura, *Abenſpergæ* præſertim, unde oriundos diximus, quæ ſuſpicari nos vetant, tam decantatam,

&

& per manus a maioribus acceptam de nihilo natam esse. " Hæc ille.

O) Supersunt enimvero hæc Monumenta eorumque partim autographa, partim apographa mihi præsto sunt, quorum heic narrationem texere operæ pretium fuerit.

Primum, & quod reliqua vetustate superare videtur, quippe 1562. factum, conspicuum est *Abensspergæ* in templo RR. PP. *Carmelitarum* prope ianuam in cornu Epistolæ pendens, exhibens BABONEM coram Crucifixi imagine cum prolibus genibus flexum, in cuius tabulæ eleganter pictæ utroque latere delineata est arbor stemmatis *Abensspergensis*. Totius operis effigiem sistit *tabula IV.* aeri incisa cum duabus aliis A & B. ad eamdem pertinentibus. Scriptura tabulæ principali subiuncta prostat *in Codice prob.* N. LII.

Secundum cernere licet in *Siebeneichen* prope SULZBACH in Palatinatu superiore Bavariæ, cuius delineationem beneficio ac industriæ debeo R. & Clar. *D. Car. Frid. SPRINGER* Ministri verbi apud *Ratisbonenses*, expressum *tabula V.* Subscriptionem autem eiusdem cum animadversionibus springerianis legere est in *Cod. prob.* N. LIII.

Tertium autographum ex Parthenone *Mariaburgensi* in *Franconia* obtinui, quod exhibet *tab. VI.* Eius autem inscriptionem videas *in Cod. prob.* N. LIV.

P) *Quartum* pariter exstat *Abensspergæ* apud RR. PP. *Carmelitas*, benevole mihi submissum. Est tabula aeri eleganter commissa, duos pedes cum dimidio longa, unum super 10. pol-

lices alta, & integrum illuſtriſſimæ Familiæ *Babonianæ* adparatum exhibet, quæ *Ratisbonam*, e longinquo adumbratam, Cæſaris ad curiam properat. Chorum ducit ipſe BABO ſenex equo ſublimis, quem pone ſequuntur filii XXXII. equeſtres, ſeni, ac ſeni, poſtremi autem bini, galeis criſtatis caput ornati. Hos proxime comitantur totidem numero milites, & famuli, eodem & ipſi ordine diſpoſiti equeſtres ſinguli; tum octo filiæ ſplendida Seiuga vectæ, octo militibus, ſive famulis currum excipientibus. Subſequitur BABONIS Coniux ſecunda ſuperſtes, cum ſuo gynecæo quadrigæ inſidens. Denique univerſum agmen claudit plauſtrum cum impedimentis, velo albo, ſtriis rubris variegato, contectum, ac iumenta elitelaria ſarcinis onuſta cum agaſonibus, cui *Ratisbonam* adpropinquanti occurrit caduceator, mandatum BABONI ferens, ut tantæ multitudinis, cæſareo edicto adverſæ, rationem coram Imperatori redderet, vel excuſaret. Inſcriptionem lege ſis *in Cod. prob.* N. LV.

Quis iam poſt tot teſtimonia calamo, & penicillo tradita, diverſis in locis ſummam rei eamdem comprobantia, ad fabulas amandare audeat BABONIS numeroſam familiam, niſi PYRRHONIS de grege fuerit? Aut quibus demum poſitivis documentis everti valebit tot ſæculorum traditio, quæ ante Cl. SCHÖPFIUM nemo unus vidit, & nec ipſe prodidit?

Q) Cetera famoſus hic BABO communiter quidem adpellatur Comes de *Abenſperg*. Vix autem quiſpiam mihi perſuadebit, huius ſolum prædii fuiſſe Toparcham; quin potius crediderim plurium fuiſſe Dynaſtam. Certe PABO ille, in cuius comitatu, & pago *Chyemgoe* ſita erat Curtis *Rivte* a WARMUNDO comite olim S. EMMERAMO tradita, a noſtro haut

eſſe

esse diversus videtur, cum tempus omnino congruat, & loci situs. Etsi enim diploma confirmatorium *S.* HENRICI Imperat. *in Ratisbona monastica libro probat. p.* 133. seq. datum fuerit anno 1021. quo noster iam funus fuerat, nihil tamen obstare reor, quin dicam, Imperatorem tunc *Coloniæ* constitutum aut ignorasse BABONIS obitum, aut ad annum præcedentem, quo fors facta fuit petitio, respexisse, præsertim cum istud *datum* & *actum* fuerit extra *Bojariam.*

R) Insuper vehemens mihi suspicio est, eumdem & pago *Cidlariensi*, *Chyemgoe* vicino, præfuisse; nam eius ex HARTUICO filio nepos ASCUINUS, & pronepos HARTUICUS II. in traditionibus *Oberalteichensibus*, de *Cidlarin* adpellantur, forte, quod castrum *Cidlariense*, unde *pago* nomen adcrevit, ex hæreditate paterna nacti fuerint. Movet me autem præcipue, quod HUNDIUS in *Stemmatographia I.* 155. testatur, BABONEM de *Zeidlarn* cum geminis Vxoribus *Raitenhaslaci*, loco admodum vicino, in cœmeterio parochiali, prius quam ibi cœnobium fuerat erectum, sepultum fuisse.

S) De *anno* obitus, & *loco* tumuli non omnes conveniunt. HUNDIUS nunc primum allegatus *pag.* 1. ex AVENTINO & Stemmatographia Cœnobii *Biburgensis*, utique eidem conspecta, defunctum asserit an. 1020. die 5. Martii, cui quoad annum consonant *tabulæ IV.* & *V.* Diem autem eumdem notavit Necrologium *Weltenburgense Mon. boic.* XIII. 477. „ III. Non. Martii BABO Comes cum XXX. filiis & VII. filiabus: “ ad quod Necrologium haut dubie provocat *tabula IV. Abenspergensis Cod. probat.* N. LII.

Mau-

T) *Mauſoleum S. EMMERAMI* ſeu *Ratisbona monaſtica p.* 121. ſepultum tradit ibidem retro ſummum altare, ubi tamen HUNDIUS ſedulo inquirens, ſepulcrum eius non invenit. Nec mirum; quod enim ibidem ſine inſcriptione exſtare aiunt, non noſtri, ſed *Paponis* urbis præfecti, ab *Abenſpergenſi* alterius, (H) fuerit.

Inſcriptio *tabulæ V.* in *Sibeneichen* (*Cod. prob.* N. LIII.) ſepultum ſcribit *in Abenſperg.* Malim ego credere, noſtrum eſſe BABONEM, quem *Raitenhaslaci* ſepultum HUNDIUS (Q.) meminit. Quamvis enim annus 1050 ibi notatus, noſtro non reſpondeat, id parum obſtare exiſtimo, & facile in lapidem error irrepſit, aut amanuenſis, vel typus fefellit, quod nemo mirabitur, qui in libro Sepulturarum *Raitenhaslacenſium Mon. boic. III.* 216. *ad an.* 1115. legerit. „PABO Comes de *Cidlarn.* Vxores IUTA & IRMENGARD.“ Ubi error palpabilis, ſic corrigendus: An. 1020 aut ſaltem iuxta HUNDIUM 1050. quo anno forte poſtrema BABONIS Coniux obiit, Marito ante 30. annos præmortuo eodem in tumulo ſociata.

Num. 3. BABONIS VXORES.

Binas ſaltem noſtro fuiſſe coniuges, & admodum fertiles, quæ forte etiam gemellos marito pariter foecundo pepererint, ex AVENTINO, aliisque indubium eſt. Genus utriusque in obſcuro latet. Nomina ſaltem earum prodit HUNDIUS (N. 2. C.) priorem IEUTT, ſeu IUDITHAM, alteram IRMENGARDEN cum *Raitenhaslacenſibus* adpellans.

Unde recentiores quidam *tertiam* anonymam hauſerint, indicare noluerunt. Nec mihi de utraque plura conſtant.

Num.

Num. 4. HARTUICUS BABONIS FILIUS.

A) *AVENTINUS Annal. boior. VII. cap.* 6. *n.* 14. *p.* 657. eumque ſequuti Genealogi reliqui, poſtquam *Bogenſium* Comitum ſitum, potentiamque enarraverat, ſubdit ſequentia: „Primum HARDUICUM filium BABONIS *Abuſini* numeroſa prole præter ſolitum inclyti, cuius ſæpe mentionem feci, fuiſſe *conſtat.*“ Hæc aſſertio inde etiam firmatur, quia Imperatorum Diplomata ei, filioque ASCUINO collata, in *Oberalteichenſi* Monaſterio autographa aſſervantur, haut dubie ab eorum poſteris ibidem repoſita.

B) Commutationi, quam ENGILBERTUS *Friſingenſis* Ep. ac GEBEHARDUS (*ſecundus*) Ep. *Ratisb.* circa an. 1030. invicem fecerunt (apud *MEICHELBECK Hiſt. friſing. I. P. II. N.* 1172. *p.* 492.) HARTUICUS noſter Advocatus aderat: „Notum ſit ... qualiter UODALSCHALCH Advocatus S. *Friſing.* Eccle in loco, qui ruſtice vocatur *Gruoba*, quo S. EMMERAMUS ſpiritum ad cœlos miſit, V. Iugera Epiſcopo GEBEHARDO in proprium tradidit. Econtra venerabilis predictus Epiſcopus cum manu Advocati ſui HARTUICI duo curtilia ſupradicto *U...dalſchalcho* contradidit.“

C) HEINRICUS Imperator III. an. 1054. eidem noſtro conceſſit ſex regales manſos in pago *Nortkowe*, quod diploma ad vicem LUITBOLDI (erat is ipſius HARTUICI filius AE. *Mogunt.* N. 8.) Archicapellani recognovit WINITHERIUS Cancellarius (Ep. *Bambergenſis*) *Cod. prob.* N. I.

D) Noſtrum etiam HARTUICUM arbitror, cuius legitur traditio apud *Bern. PEZ. theſaur. anecdot. Tom. I. P. II.* 122. *N.* 87.

N 87. „Pateat - - quod quidam nobilis homo nomine HARTUUIC tradidit in manum *patrui* ſui (latiore ſenſu pro agnato proximo accepti) *Ymmonis* tale predium, quale viſus eſt habere in loco, qui dicitur *Aſchaha*, ut poſt obitum illius ad S. EMMERAMUM - - - tunc ſupradictus *Ymmo* adimplevit nepotis ſui petitionem, & poſt obitum illius (circa an. 1074. nam anno ſequente eius filius FRIDERICUS iam legitur Advocatus) tradidit ad aram S. EMMERAMI eo tenore, ut ſiquis Epiſcopus, aut aliqua prepotens perſona, utilitati fratrum ſubtrahere voluerit, proximus heres prenominati HARTUUICI in ſuam poteſtatem recipiat, & fratribus in priſtinum ius reſtituat. Teſtes: FRIDERICH. " - -

Crediderim, hunc FRIDERICUM eſſe HARTUUICI filium ex ſecunda coniuge BERTHA, adeoque proximum hæredem. Plerumque enim primo loco teſtes eſſe ſolebant, quibus ius propius competebat, & eorum conſenſus requirebatur.

E) Obiiſſe illum circa an. 1074. paullo ante ſuſpicatus ſum, & facile mihi perſuadeo, ſepultum in Monaſterio *Oberalteich*, a filiis ſuis inſtaurato. Nam in illa ſolemni bonorum abdicatione & reſtitutione 1104 poſteri eius teſtantur, ſe id facere, „tam pro animarum ſuarum ſalvacione, *quam aliorum illuſtrium Virorum inibi ſepultorum abſolucione* (Cod. prob. N. IV.). Subſiſtebat ergo iam tunc Baſilica cum Abbate & *Monachis ibidem Deo ſervientibus*, uti legitur *Mon. boic. XII. p.* 16. (*Cod. Diplomat.* N. IV.)

Sic etiam Notarius *l. cit. p.* 33. de FRIDERICO III. BERTHÆ pronepote ait: „Et quia ipſe (donator) inibi locum ſepulturæ decrevit habere, & per ſuceedentia ſibi tempora

cuncti

cuncti Parentes eius (progenitores) ibidem positi in pace requiescunt; eumdem locum maxime semper amavit, coluit, oblatis etiam donariis, beneficiis, allodiis ante sepius, nunc magnificentius cumulavit, auxit, ditavit &c. " (*Cod. prob. N. XIV. fin.*)

Num. 5. HAZACHA Vxor prima HARTUICI.

A) Ut geminas HARTUICO primo coniuges tribuam, facit authoritas *Martini* HOFMANNI, qui Annales *Babenbergenses* ex ecclesiæ huius archivis concinnavit, testaturque *p.* 70. F. & 72. A. HARTUICUM & LEOPOLDUM Comites de *Bogen* ad Episcopatus *Babenbergensem*, & *Moguntinum* fuisse promotos, qui alterius, quam HARTUICI nostri filii esse non poterant.

B) Neque tamen BERTHÆ *Hungaricæ* ætas permittit, ut horum mater dicatur, cum HARTUICO ante ann. 1050. nubere vix, & ne vix quidem potuerit, quippe soror licet *senior* SOPHIÆ, 1061 WILHELMO Marchioni *Thuringiæ* desponsatæ, ut suo loco pluribus dicetur.

C) Nomen huius Matronæ reperisse mihi videor in tradit. Emmeram. *apud PEZ. thes. anec. l. c. p.* 120.

„ Notum sit fidelibus, qualiter quedam *Comitissa* nomine HAZACHA offerens Deo filium suum nomine HARTUUICUM in Monasterium S. EMMERAMI tradidit eidem Martyri pro puero hobam unam, & locum molendinis aptum in loco, qui nominatur *Eitterhof*, eo quoque pacto, ut ibi monachicam annonam sedemque obtineret: Testes, "

Ex iſta traditione colligo, HARTUICUM a matre ſua in cœnobio S. EMMERAMI ad monachicam annonam, & habitationem pro temporum illorum more ibidem educandum, bonisque litteris addiſcendis oblatum, deinde inter Canonicos *Babenbergenſes* cooptatum, ac demum an. 1047. eius eccleſiæ ſedem epiſcopalem fuiſſe indeptum. Tempus enim & perſonarum nomina, omnino conſpirant, ut HARTUICUS tunc puer HARTUICI ac HAZACHÆ filius credatur, præſertim cum *Babenbergenſes* hunc ſuum Epiſcopum, Comitem de *Bogen* adpellent (A).

D) Ut genus huius Matronæ a comitibus de *Neuburg*, & *Formbach* derivem, ſequentes coniecturæ forſan ſufficient.

I. Anno 1028. Eccleſiæ *Ratisbonenſis* advocatus erat THIEMO de *Formbach*, teſte *Cod. tradit. Emmeram. l. c.* 108.

„ Facta ſunt hæc an. dom. Incar. MXXVIII. regnante HENRICO Imperatore filio CHUNRADI. Epiſcopo *Ratiſponenſi* GEBEHARDO ſecundo. Abbate RICHOLFO Advocato eiusdem Diœceſis TIMONE de Formbach. “

Huic in advocatia immediate ſucceſſit HARTUICUS noſter circa an. 1030. Quidni ergo ſuſpicari licebit, huius Vxorem proximi in munere anteceſſoris ſororem fuiſſe, præſertim cum iſtud munus aliquoties hæreditarium fuerit, aut ſacri antiſtites proximo agnato, vel affini, deficiente idoneo mare, ius advocatiæ deferre conſueverint.

E) II. Scutum Comitum de *Neuburg* una parte vacuum, altera ſquammatum apud HUNDIUM Stemmatograph. quo

etiam

etiam usus fuit FRIDERICUS I. HARTUICI huius filius, & quod hodie conspicitur in eius marmore sepulcrali tab. III. haut levi indicio est, eum cognatione quadam *Neuburgenses* adtigisse, quod facillime capimus, si HARTUICO tribuatur prima coniux ex eadem familia, cuius ipse insignia adoptaverit.

F) III. Neque de nihilo erit annotare, *Angelum* RUMPLERUM Abbatem *Formbacensem* inter cœnobii sui *fundatores*, hoc est, *Benefactores* & *Propinquos* eorum nominasse PHÆDERICUM *Comitem Advocatum Ratisponensem*: apud *PEZ. thesaur. anecdot. Tom. I. P. III.* 482. cuius aliam nunc rationem proferre non valeo, quam quod HAZACHAM *Neuburgensem* THIEMONIS filiam, vel sororem, parens HARTUICUS primis sibi nuptiis copulaverit; ideoque *Neoburgense* scutum assumserit.

Hæc autem omnia intra coniecturæ limites subsistere velim, pronas daturus aures meliora docenti, & plura de hac prima coniuge proferenti, quæ mihi deficiunt.

Num. 6. BERCHTA HARTUICI I. Vxor secunda.

A) Matronæ huius connubium, regiosque ex *Hungaria* sortitos natales ex unico discimus *Anonymo Weingartensi* de *Guelfis Principibus*, qui tamen locus mox proferendus pluribus hodie concertationibus inter ipsos Scriptores *Hungaros* ansam præbet.

Ita autem iste apud *CANISIUM Basnagii Tom. III. P. II. p.* 583. *seq.* & *LEIBNITIUM Scriptor. Brunsvic. Tom. I. p.* 785. *n.* 10.

„HEINRICUS (*niger*) frater eius (*Welfi*) Ducatum, & omnia, quæ illius erant, obtinuit, & potentes (*potenter*) ditioni ſuæ ſubiugavit. Qui uxorem iam dudum vivente patre de *Saxonia* accepit filiam MAGINONIS Ducis, & SOPHIE ſororis Regis Vngariæ COLOMANNI, WULFILDEM nomine.

„Erat tandem (tamen) eadem SOPHIA antea cuidam (*Vdalrico Marchioni*) de Carinthia copulata, ex qua genuit POPONEM Marchionem, qui duas filias habuit; unam LUTGARDEM (N. 39.) BERCHTOLDO Comiti de *Bogen* copulavit. Porro ſoror huius SOPHIE (*Pyrisca*, Græcis *Irene* dicta) Regi *Græcorum* (Imperatori orientis *Ioanni Comneno*) nupſit; alteram ſororem eius (*SOPHIÆ mox dictæ*) BERCHTAM quidam Comes (*Hartuicus*) ex clauſtro quodam ſanctimonialium (*Ratispone*) abſtractam duxit, & ex ea FRIDERICUM *Ratisponenſem* Advocatum genuit. “

B) Si teſtimonio huius auctoris per omnia ſtandum foret; BERTHA mox dicta ſoror fuiſſet SOPHIÆ, & PYRISCÆ Græcorum Imperatricis, atque COLOMANNI Regis *Hungariæ*, nec niſi in genitorem horum liberorum inquirendum eſſet. Atqui tamen in hoc ipſo inveniendo tantæ ſe offerunt difficultates, a digladiantibus inter ſe noviſſimis *Hungariæ* criticis obpoſitæ, ut, priusquam de BERTHA quidpiam certi ſtatuere valeam, de SOPHIA, & PYRISCA, ſeu genuinis, ſive prætenſis *ſororibus* eiusdem, disquirere neceſſum ſit.

C. Et SOPHIAM quidem quod adtinet, quam *Weingartenſis* COLOMANNO *ſororem* tribuit, eidem adverſatur *Annaliſta Saxo Eccardinus* ad an. MLX. ſcribens:

„WILL-

„ WILLHELMUS Marchio reverſus in *Thuringiam*, dum redire in *Hungariam*, & ſponſam ſuam (*Sophiam*) cum magna opum ſuarum oſtentatione abducere pararet, inter eundum ſecunda manſione morbo correptus obiit. Sponſam eius SOPHIAM ODALRICUS Marchio *Carentinorum*, cognatus eius accepit, Marcham vero frater eius OTTO de *Orlagemunde* obtinuit. Horum ſcilicet WILLEHELMI & OTTONIS Marchionum frater fuit POPO, qui habuit filium ODELRICUM, qui ſororem LADIZLAI Regis *Ungariæ* SOPHIAM duxit uxorem, quæ genuit ei iuniorem ODELRICUM, qui accepit filiam LUDOVICI Comitis de *Thuringia*. “

Idem ad an. MLXX. „ODELRICUS Marchio *Carentinorum* obiit, cuius viduam SOPHIAM ſororem LADISLAI Regis *Ungariæ* MAGNUS ORDULFI Saxonici Ducis filius accepit uxorem, genuitque ex ea duas (immo quinque) filias WISHILDEN (*Wulfilden*) & EILICAM. “

Ecce SOPHIAM ex mente *Saxonis* non iam COLOMANNI, ſed LADISLAI ſororem!

D) Conſentit eidem, immo potius eum præceſſit LAMBERTUS *Schafnaburgenſis* omnino ſynchronus, ad an. 1061. apud *PISTORIUM STRUVII Tom. I. p.* 325. *ſeq.* qui SOPHIAM, ipſi IOIADEN dictam, BELÆ I. filiam, GEYSÆ I. adeoque & LADISLAI ſororem aſſerit.

„ ANDREAS Rex *Ungarorum*, videns BELAM quemdam propinquum ſuum (omnino fratrem) regnum affectare, & *Ungarios* a ſe paullatim ad eum deſciſcere, uxorem ſuam, & filium SALOMONEM, cui Imperator filiam ſuam parvulam

lam parvulo desponderat, cum multis opibus ad Regem HENRICUM transmisit, petens, ut & sibi misso exercitu subveniret, & suos, donec rebus tranquillitas redderetur, servaret. Rex WILLHELMUM Marchionem *Turingorum* (*Annalista Saxo* hunc deflorans ad eundem ann. addit: *filium WILLEHELMI de WIMMARE*) & EPPONEM *Citicensem* Episcopum cum Duce *Boemorum*, & exercitu *baioarico* illuc misit. Sed Marchio & Episcopus priores *Ungariam* ingressi, non exspectato Duce *Boemorum* cum BELA signa contulerunt, atque infinitam multitudinem *Ungarorum* peremerunt, deinde cum ex omni parte *Ungari* ad ferendum suis auxilium frequenter confluxissent, videntes missi Regis tantæ multitudinis se numero, & viribus impares esse, finibus hostium excedere volebant. Verum illi loca omnia, per quæ exitus esse poterat, occluserunt, tum ne quid cibi aut potus in via reperiretur, providerunt. Cumque insuper abeuntes crebra incursione infestarent, & illi semper periculum virtute propulsantes magnas hostium strages darent, tandem diuturna cœde exhaustis viribus ANDREAS equo forte excussus. pugnantium pedibus est conculcatus, Episcopus captus, Marchio fame magis, quam ferro expugnatus se dedit; cuius virtus tantæ admirationis apud Barbaros fuit, ut IOAS (GEYSA I.) filius BELÆ, pro illius tunc gentis moribus haut desperatæ indolis adolescens, ultro patrem exoraret, non modo ut iure belli intactum sineret, sed etiam ut affinitate sibi iungeret, desponsata ei filia sua (BELÆ nimirum) forore (GEYSÆ) IOIADA (SOPHIA). "

Pergit LAMBERTUS ad an. 1062. ea referre, quæ ad verbum exscripsit *Annalista Saxo* supra C. allegatus.

E) Quoniam igitur inter Scriptores *Hungaros* hodie fere convenit, GEYSAM I. & LADISLAUM I. fratres germanos fuiſſe, BELA I. natos, quod dudum ſcripſerat Simon de KEZA in *Chronico hungarico* haut ita pridem detecto, & BUDÆ 1782. edito *p.* 113. „ ANDREAS autem confectus ſenio anno imperii ſui XII. filium ſuum SALOMONEM adhuc puerulum cum conſenſu fratris ſui BELÆ, & *filiorum* eiusdem ſcilicet GEICHÆ (GEYSÆI.) & LADIZLAI Regem conſtituit. “ Sequitur inde, SOPHIAM, WILHELMO primum deſponſatam, dehinc VDALRICO nuptam, non iam COLOMANNI, ſed GEYSÆ, ac LADISLAI ſororem, hinc & BELÆ I. filiam exſtitiſſe.

Sequitur autem porro, BERTHAM noſtram ex fide *Weingartenſis* SOPHIÆ ſororem, eumdem cum iſta patrem BELAM I. ſalutaſſe: quas ego quondam, communi tunc *Hungarorum* opinione deceptus, GEYSÆ I. filias exiſtimaveram, quam nunc miſſam facio.

Interea mirari ſubit, quomodo *RR. Carolo Franciſco PALMA in notitia rerum hungaricarum P. I. p.* 414. *edit. tertiæ* excidere potuerit, ut iſtam *Weingartenſis* BERTHAM, cum altera ſorore SOPHIA non modo LADISLAO I. filiam, ſed etiam HENRICO *Riettenburgico* comiti, advocato *Ratisponenſi*, coniugem tribueret. BERTHA enim iſta *Hungarica* HARTUICO I. Comiti de *Bogen* nupſit, qui eo tempore (non HENRICUS *Riedenburgicus*) advocati *Ratisponenſis* munere fungebatur. Huius autem HENRICI Vxor erat quidem BERTHA, ſed *Auſtriaca*, S. LEOPOLDI filia, poſt obitum LADISLAI 1110 nat. (N. 10. C.)

F)

F) Nequid autem diſſimulare videar, fateor, non deeſſe noviſſimos inter *Hungariæ* Scriptores eruditos, qui *Weingartenſis* auctoritati potius, quam *Annaliſtæ Saxonis* ſubſcribere malunt. Cum enim hodie pene evictum ſit, S. LADISLAUM Regem, qui hactenus erronee cœlebs vixiſſe credebatur, ex coniuge ſua ADELHEIDE proles ſuſcepiſſe COLOMANNUM & PYRISCAM; inde concludunt, etiam SOPHIAM, quam *Weingartenſis* COLOMANNO & PYRISCÆ ſororem tribuit, eiusdem S. LADISLAI filiam exſtitiſſe.

Duas igitur SOPHIAS ſtatuunt, priorem GEYSÆ & LADISLAI ſororem, BELÆ I. filiam, WILHELMO deſponſatam, & VDALRICO nuptam, cito autem viduam, LAMBERTO Comiti traditam; alteram LADISLAI filiam incerto cuidam *Carinthio* primum nuptam, poſt eius obitum ad alteras cum MAGNO *Saxoniæ* Duce nuptias tranſiiſſe. Ita *Cl. Stephan. KATONA Hiſt. Crit. Reg. Hungar. Tom. II. p.* 749. *& Tom. III. p.* 497.

G) Si, quod mihi videtur, dicere licet, & tantas componere lites; crediderim & ego, duas omnino admittendas eſſe SOPHIAS, quarum prior *Hungaris*, uti LAMBERTO *Schafnaburgenſi*, IOIADA, altera SOPHIA ſit dicta, non ſynchronas modo, ſed eiusdem LADISLAI, atque GEYSÆ, hinc & BERTHÆ ſorores, quo pacto & LAMBERTO *Schafnaburgenſi* cum defloratore ſuo *Annaliſta Saxone*, & repertis interea ungaricis inſtrumentis ſua perſiſtet fides. Iſtud ut aſſeram, ſequentibus moveor rationum momentis.

H) *Primo* SOPHIAM, quam LAMBERTUS *Schafnaburg.* auctor ſynchronus, & cui exceptio vix ulla obponi poteſt,

IOIA-

IOIADAM ab ipſo adpellatam GEYSÆ I. ſororem, hinc BELÆ I. filiam aſſerit, eamdem *Annaliſta Saxo* ſub SOPHIÆ nomine LADISLAO ſororem tribuit, quod plane in idem recidit apud hodiernos, præſertim Scriptores *Hungaros*, qui utrumque germanos fratres, ac BELÆ I. filios recipiunt.

Ipſe Cl. KATONA paullo ante allegatus *Tom. II. p.* 201. non ſatis ſibi ubique conſtans, omnino quatuor BELÆ I. filias, GEYSÆ, ac COLOMANNI ſorores tribuit: I. IOIADAM, II. SOPHIAM LAMBERTO Comiti nuptam, III. HELENAM, ſeu *Lepam*, IV. EUPHEMIAM, ſeu *Amabiliam*, quam BALbinus in *Suihoviorum* antiquis memoriis *Wachburgenſem* Duciſſam ſcribit. Vbi obſervare per tranſennam liceat, legendum fuiſſe *Vohburgenſem* Marchioniſſam, WLADISLAI I. BOHEMIÆ Ducis uorem. Invaluit enim hactenus apud multos Scriptores opinio (apud Cl. PFEFFELIUM *Abhandlungen der Baieriſchen Akademie Vol. II. p.* 66.) REIZAM, ſeu *Amabiliam*, DIEPOLDI II. Marchionis *Vohburgenſis* filiam, LADISLAI prædicti coniugem fuiſſe. Sed, quod pace illorum dixerim, decepti mihi videntur, cum LADISLAI iſtius uxor gente *Alemanna* fuerit Comitiſſa de *Bergen*, ut N. 13. (M.) ſeq. ex notitiis recentius productis oſtendo.

Quidni potius hariolari liceat, REICHZAM iſtam, ſeu *Amabilem*, haut differre a noſtra BERTHA, non de *Vohburg* natam, ſed vere filiam BELÆ I. & HARTUICO noſtro, qui cum Marchione *Vohburgenſi* facile confundi potuit, & forte etiam *Vohburgi* tunc dominus erat, matrimonio iunctam. Nam & ipſum BERTHÆ nomen, quod idem ac vernaculum *Werth*, *æſtimari dignam*, *reizend*, *liebreich*, *liebwerth* ſignificat, huic *Reizæ*, ſeu *Amabili* adcommodari non incongrue poteſt, præ-

ſertim, quod ex aliis documentis iam conſtet, WLADISLAI *Bohemi* uxorem, neque *Vohburgenſem*, neque *Hungaram*, noſtram autem BERTHAM ex *Weingartenſis* teſtimonio & Principem *Hungaricam*, & HARTUICI coniugem fuiſſe.

I) *Secundo.* SOPHIAM, quam *Weingartenſis antea cuidam de Carinthia copulatam* dicit, ipſiſſimam WILHELMI ſponſam, deinceps autem an. 1062 VDALRICO Marchioni *Carinthio* uxorem obtigiſſe, non *Annaliſta* modo, ſed & *Schafnaburgenſis* affirmat (D.) qui & uterque obitum huius VDALRICI ad an. 1070 adnotarunt, & *Annaliſta Saxo* inſuper addit, hanc viduam MAGNO *Saxonum* Duci nupſiſſe.

K) *Tertio.* Suſpicio Cl. D. KATONÆ *cit.* etiam a Celſiſſ. Principe *Martino* GERBERTO de RUDOLFO *p.* 140 adoptata per rationes chronologicas facile evertitur.

RUDOLFUS Comes de *Rhinfelden*, HENRICO IV. Cæſar obpoſitus, poſt primam coniugem MATHILDEN 1059 ductam, anno ſequente 1060 defunctam, ſubponatur accepiſſe ſecundam ADELHEIDEN Com. *Taurinenſem* de *Sabaudia*, anno eodem 1060 ſibi ſociatam.

Prodierit ex hoc thoro primogenita ADELHEIDIS anno 1061. Hæc anno pubertatis 12. æræ Chriſt. 1073 tradita fuerit coniux S. LADISLAO Regi *Hungariæ*, quod demto anno, comprobat Cenotaphium apud eundem GERBERTUM *p.* 136. & diploma EMERICI Regis pro eccleſia *Veſprimienſi* apud eumdem *p.* 138. not. a) ubi: „Quod cum in prædio quodam *Merena*, quod glorioſa regina ADELHAYT, uxor videlicet bonæ memoriæ LADISLAI animæ ſuæ remedio conſulens - - contulerat. “

L)

L) Subponatur porro, ex iſto connubio anno mox ſequente 1074 prodiiſſe gemellas BERTHAM, & SOPHIAM, quemadmodum exiſtimata harum ſoror PYRISCA primo partu gemellos enixa eſt (KATONA II. 740.) quas ſorores, & LADISLAI filias, uterque laudatus auctor ad fidem *Weingartenſis* admittit. SOPHIA, cum primum pubertatem adtigit an. 1086. copulata fuerit cuidam de *Carinthia*, ut vult Cl. KATONA II. 749. hocque defuncto MAGNO *Saxoniæ* Duci, cui præter alias proles pepererit etiam ADELHEIDEN FRIDERICI I. advocati *Ratisponenſis* uxorem, forte an. 1090 naſcituram. BERTHA quoque eodem an. 1086 ab HARTUICO I. e monaſterio quodam puellari abſtracta & matrimonio iuncta fuerit, an. 1087 mater facta FRIDERICI I. advocati Ratisp. Iſta enim in adverſa hypotheſi neceſſario fingenda ſunt, ubi utraque dicitur filia LADISLAI Regis.

Verum iſtæ fictiones ſe ipſas evertunt. Cui enim paradoxum non videatur, SOPHIAM an. 1074 naſcituram, iam prius *Carinthio* cuidam copulatam, anno 1073 nondum natam, MAGNO *Saxon.* Duci nuptam; quod tamen affirmat Cl. KATONA *l. cit.*

Idem dicendum de FRIDERICO I. BERTHÆ filio, qui an. 1075 iam munere advocati (heic N. 9. *A.*) *Ratisp.* fungebatur, & an. 1086 ob fidele ſervitium ab Imperatore HENRICO IV. quasdam villas donatas accepit (N. 9. B.) in obpoſito ſyſtemate an. 1087 in lucem proditurus, qui an. 1101 ætatis 14. cum WELFO Duce in *Palæſtinam* profectus & eodem anno defunctus, filium ex ADELHEIDE uxore certe impuberem reliquit FRIDERICUM II. mox in advocatia *Ratisp.* & *Altachenſi* ſucceſſorem. Hæc paradoxa Cl. D. KATONÆ, & omni eum ſequuturo digerenda ſunt.

In mea hypotheſi inferius proferenda, qua BERTHAM atque SOPHIAM, BELÆ I filias, GEYSÆ I. ac LADISLAO ſorores tribuo, nihil cum chronologia pugnat, & FRIDERICUS anno 1075 ætatem virilem adtigerit, muneri ſuo omnino idoneam. *Vid. Tab. C.*

M) *Quarto.* Sed & iſtud a ſpecie veri haut parum abludit, LADISLAUM Regem, qui filiam PYRISCAM, Græcis IRENEN dictam, ſplendidiſſimis nuptiis IOANNI *Comneno* Græcorum Imperatori locaverat, alteram, ſiquam habuiſſet, ignoto, neſcio cui, de *Carinthia* tradere voluiſſe.

N) *Quinto.* Ex diplomate BELÆ II. Regis *Hungar.* an. 1135 dato, quo præpoſitura *Bozockinenſis* a LAMBERTO Comite, & uxore ſua SOPHIA fundata confirmatur, invicte oſtenditur, hanc ipſam SOPHIAM LADISLAI Regis *ſororem*, a priore omnino diverſam. En verba Regis! „Nonum vero (predium) *Puztah*, ubi erat regalis curia, dedit *Rex* LADIZLAUS Comiti LAMBERTO *cum ſorore ſua*, quam dederat ei in uxorem cum omnibus appendiciis prædii.“ Apud KATONA *Tom. III.* 495. LADISLAUS regnum inchoavit ab anno 1077 ad an. 1095. Igitur intermedio hoc tempore nuptiæ Comitem inter, & Regis ſororem iſtam contractæ fuerint, dum SOPHIA prior iam ab an. 1070 poſt obitum primi mariti VDALRICI, ad alterum cum MAGNO *Saxoniæ* Duce connubium transierat, quod nonniſi poſt obitum ſecundi mariti an. 1106 ſolutum fuit.

Duas igitur habemus SOPHIAS eiusdem LADISLAI, hinc & GEISAÆ I. ſorores non *filias*, oppido inter ſe diverſas, priorem VDALRICI Marchionis *Carinthiæ* primo, dehinc MAGNI Ducis, & alteram *Lamberti* Comitis uxores. *Tab. C.*

O)

O) Dum igitur Anonymus *Weingartenſis* SOPHIAM ſuam COLOMANNO, *Annaliſta* autem *Saxo* eamdem LADISLAO, qui COLOMANNI pater fuerat, ſororem tribuit; alterutrum in mendo cubare neceſſum eſt. Cui ergo præ altero fidendum?

Noviſſimi duo Scriptores *hungari*, iidemque clariſſimi *Xyſtus* SCHIER, & *Daniel* COMIDES (apud KATONA *Tom. II. p.* 746.) adeo pro *Weingartenſi* ſtant, ut prior *de Reginis Hungariæ pag.* 66. aſſerat: „Itaque dicamus, neceſſe eſt, ODALRICO duas fuiſſe coniuges, primam IOIADAM hanc BELÆ filiam, GEISÆ, & LADISLAI ſororem, alteram SOPHIAM eiusdem LADISLAI filiam, quas *Annaliſta Saxo* confundit.“ Alter vero ſequentia ſibi excidere paſſus eſt: „Scepticus ſit, oportet, aut obſirmato contra evidentiſſimas veritates animo, qui probe penſatis tot graviſſimorum auctorum teſtimoniis conſpirantibus PYRISCAM, SOPHIAM, COLOMANNUM unius, eiusdemque patris S. LADISLAI Regis liberos fuiſſe, præfracte negare audeat.“ Quam iſtud præſidenter!

Maiore modeſtia loquitur Cl. PRAGUS *Diatrib. de S. LADISLAO p.* 134. apud KATONA *p.* 748. „ Veroſimillimum eſt, VDALRICO Carentano duas fuiſſe coniuges; primam IOIADAM BELÆ I. filiam, & hac defuncta alteram nomine SOPHIAM, LADISLAI filiam, quæ extincto ad an. MLXX. marito nupſit MAGNO ORDULFI *Saxoniæ* Ducis filio; “ quæ tamen conjectura Clariſſ. *Stephano KATONÆ p.* 748. veroſimilis haut videtur, eoquod eidem & affinitatis ratio, & ætas LADISLAI adverſetur.

P) Penſatis in utramque partem & auctorum & rationum momentis, liberum mihi quoque erit edicere, quæ ſtet ſententia menti, præſertim poſtquam Celſiſſimus Princeps GER-

BER-

BERTUS *in hiſtor. nigr. ſylvæ Tom. I. p.* 400. hanc difficultatem Academiæ boicæ ſodalibus enodandam commendavit.

Plurimum & ego *Weingartenſi* tribuo, præſertim in rebus ad hiſtoriam *guelficam* propius pertinentibus: hominem tamen fuiſſe quis negaverit, qui in unica perſona *hungarica* SOPHIA, eiusque parentibus, tantopere a loco ſuo remotis, & in tanta eo tempore *Hungarorum* hiſtoriæ caligine, facile ceſpitaverit.

Malim igitur heic *Annaliſtæ Saxoni*, immo potius LAMBERTO *Schafnaburgenſi*, ſynchrono, & accurato Scriptori, unde ſua *Annaliſta Saxo* depromſit, aſſentiri, & SOPHIAM GEYSÆ, hinc & LADISLAI ſororem credere, quam *Weingartenſi* ſolitario, ad quem ceu fontem ſequaces omnes referuntur.

R) Veniam autem quoad hunc paſſum iſte Scriptor *exteris* eo magis meretur, quo minus ea tribuenda *domeſticis*, qui ante pauculos annos fere omnes idem cum *Weingartenſi* ſentientes SOPHIAM, atque PYRISCAM non BELÆ I., ſed GEYSÆ I. filias, COLOMANNI uxores arbitrati ſunt, quippe LADISLAUM *coelibem* vixiſſe perſuaſi.

Poſtquam autem detectis interea inſtrumentis edocti fuere hodierni *Hungari*, S. LADISLAUM ex coniuge ſua ADELHEIDE non modo PYRISCAM, ſed & COLOMANNUM, in regno ſucceſſorem, hactenus GEYSÆ filium erronee creditum, genuiſſe, hinc iſti rationibus ſuis non ſatis conſulere mihi videntur, dum condonandum *Weingartenſi* errorem novo errore cumulant, & ex eo, quod hic auctor deceptus SOPHIAM, & PYRISCAM ſorores, & COLOMANNUM fratrem utriusque ſcripſerit, inde praepropere inferunt, omnes tres LADISLAI liberos fuiſſe. Nec

enim

enim alio teſtimonio, quam ſolius *Weingartenſis* pro SOPHIA, ac BERTHA utuntur.

R) De COLOMANNO, & PYRISCA ex authenticis inſtrumentis certum eſt, & germanos, & LADISLAI proles fuiſſe. Quo autem argumento hactenus probatum fuit, tertiam quoque prolem SOPHIAM eidem natam fuiſſe? Quin potius chronologicæ rationes (K.) obſtant, quo minus hæc LADISLAO filia, & MAGNO Saxoniæ Duci coniux tribui valeat.

Demus ergo, *Weingartenſem* in eo ceſpitaſſe, quod SOPHIAM priorem, ſeu IOIADAM, non LADISLAO, ſed COLOMANNO ſororem tribuerit; ceſpitaſſe etiam in eo, quod eamdem PYRISCÆ, ſeu IRENES ſororem crediderit; minime tamen inde conſequitur, eum pariter erraſſe, quando IOIADAM, ipſi SOPHIAM, (*priorem*) dictam (ſecundam enim innocue ignorabat) BERTHÆ ſororem ſcripſit, quas Duumviri clariſſimi *Stephanus KATONA hiſtor. critic. prim. Regum Hung. Tom. II. p.* 750. eumque ſequutus R. R. PALMA in *notitia rer. hungaric. tom. I. p.* 414. ſolius *Weingartenſis* auctoritate nixi, nulla veri ſpecie S. LADISLAO I. *filias* aſſignant, cuius *ſorores* fuerant.

T) In mea hypotheſi, ubi duæ comparent SOPHIÆ, utraque GEYSÆ, ac LADISLAI ſoror, BELÆ I. filia, etiam BERTHA per chronologicas rationes facilius ut LADISLAI ſoror, quam filia ſuſtineri, atque oſtendi poteſt, quomodo mater exſtiterit FRIDERICI I. iam ab anno 1075 advocati *Ratiſponenſis*, qui LADISLAI ex filia an. 1074 naſcitura *nepos* eſſe omnino non potuit, etſi *conſobrinus* fuerit.

V)

V) Iſtis prævie, nec ſine fundamento, ut arbitror, diſcuſſis, propius nunc venio ad BERTHAM, quam *Weingartenſis* SOPHIÆ ſororem recte mihi ſcripſiſſe videtur, etſi nec PYRISCÆ, nec COLOMANNI, ſed GEYSÆ, ac LADISLAI ſororem, BELÆ I. filiam dicere debuiſſet.

Repetenda heic, & in memoriam revocanda ſunt verba *Weingartenſis* (A.), qui, poſtquam dixerat, SOPHIAM *hungaricam*, antea cuidam de *Carinthia* (*Vdalrico Marchioni*) copulatam, qui ex ea genuit POPONEM Marchionem, addit ſequentia: „qui (*Popo*) duas filias habuit. Porro ſoror huius SOPHIÆ Regi Græcorum nupſit, aliam ſororem eius BERCHTAM quidam Comes ex clauſtro quodam ſanctimonialium abſtractam duxit, & ex ea FRIDERICUM *Ratiſponenſem* advocatum genuit.“

W) Ex his verbis poſterioribus (*aliam ſororem eius Berchtam*) male intellectis, Duumviri celeberrimi ECCARDUS *rer. Franc. orient. Tom. II p.* 731. & *Eraſmus Froelichius in genealogia Sounekiorum Comitum Tab. I. p.* 10. in iſtum errorem inducti fuerunt, ut *το aliam ſororem* de filia POPONIS exponerent, eamque FRIDERICO ſeniori primo, *Ratiſponenſi* advocato, an. 1101 defuncto, ingenti anachroniſmo tribuerent, cum tamen ipſæ ſyntaxeos leges expoſcant, ut *το ſoror eius*, de SOPHIA immediate præcedente, non de remotiore POPONIS filia, intelligatur.

Qui quidem error præterquam quod facile in oculos incurrat, ſi quis tabulam meam (B.) perſpexerit, iudicet lector, qui fieri potuerit, ut BERTHA FRIDERICI I. anno 1101 defuncti mater, eſſet ſoror LUTGARDIS, BERTHOLDO II. de *Bogen* ſuo ex filio altero ASCUINO pronepoti nuptæ, præſertim

cum

cum hæc POPONIS filia LUTGARDIS in necrologio *Windbergenſi* dicatur *de Carinthia*, BERTHA autem fuerit *hungarica*.

Accedit, quod noviſſimus Anonymi *Weingartenſis* ex Protographo, ut ait, editor *Cl. P. Gerardus HOESS*, imperialis eiusdem Monaſterii Prior in *Monumentorum Guelficorum parte hiſtorica p.* 20. mancam hanc lectionem ex apographo hunc in modum reſtituat: „qui (*Popo*) duas filias, unam BERTHOLDO Comiti de *Andechs*, aliam ALBERTO Comiti de *Pogen* copulavit.“ Fallitur quidem heic in ALBERTO, ſive apographum, ſive editor, dum ALBERTI loco ponendus fuerat BERTHOLDUS II. quod recte ſcripſerat Anonymus, uti N. 39. oſtendo. Inde tamen rite conficitur, *to aliam ſororem eius*, non de POPONIS, ſed SOPHIÆ ſorore intelligendum eſſe.

X) Hic ipſe editor BERCHTÆ nomen in ſuo Codice non legit. Quid tum? Legerunt autem in ſuis exemplaribus CANISIUS, & LEIBNITIUS (A.) omnesque in eo conveniunt, iſtam FRIDERICI I. matrem, SOPHIÆ ſororem fuiſſe. Igitur notator *ad Vol. XII. Mon. boic. pag.* 20. iſtud BERCHTÆ nomen non ex ſuo ingenio eidem indidit, neque HARTUICUM *Raptorem* dixit, quod facit Cl. HESSIUS. Haut enim veroſimile, regiam hanc Principem in Parthenone quodam (probabilius *Ratiſponenſi*) monaſticis votis fuiſſe obſtrictam, ſed pro ætatis illius more ibidem educatam, bonis moribus, & puellaribus artibus imbuendam, nuptias cum potenti iſto, & illuſtriſſimæ ſtirpis Comite liberrime contraxiſſe, quo quidem in capite conſentientem mihi habeo Cl. D. *Stephanum KATONA II.* 750. *ſeq.* ſæpe allegatum, qui adverſario ſuo R. R. GANOEZIO, ſacrilegum raptum exiſtimanti pro ſua eruditione fecit ſatis, &

exemplis ex Cl. CORMIDE adductis comprobavit, non infrequens eo tempore fuiſſe, ut e cœnobiis ſponſæ peterentur; cui obvium addo ex hoc ipſo *Weingartenſi*, qui *cap. X. §. II.* de BERTHÆ huius ſorore SOPHIA, eiusque filiabus differens, ait: „Quartam (RICHARDEN) quam EGEHARDUS Comes de *Scirin* a quodam Monaſterio ſanctimonialium in *Ratispona* abſtulit, ac ſibi matrimonio copulavit, OTTONEMque *palatinum* ex ea progenuit.“ An & iſte raptor ſacrilegus?

Y) Deſiderat Cl. KATONA 753. ut *Weingartenſis* fides aliorum quoque Scriptorum veterum teſtimoniis de BERCHTA S. LADISLAI filia, quemadmodum de SOPHIA, confirmari poſſet, & certus annus BERCHTÆ de cœnobio raptæ deſignari.

Iſtud & mihi in votis eſt. Quemadmodum autem nullo veterum teſtimonio hactenus comprobari potuit, SOPHIAM, BERCHTÆ ſororem, S. LADISLAI NB. *filiam* fuiſſe, ita neque de BERCHTA unquam probabitur, eoquod calculi chronologici evidenter obſtent (L.). Quia tamen vir hic litteratiſſimus BERTHAM ultro fatetur SOPHIÆ ſororem, uno teſtimonio *Weingartenſis* ſubſultus; cur alia teſtimonia poſtulat, poſtquam demonſtravi, neutram per ætatem LADISLAI filiam eſſe potuiſſe, cuius *ſorores* fuerant?

Z) Annum certum, quo HARTUICUS I. hanc BERTHAM e quodam Parthenone extractam matrimonio ſibi iunxit, legitimo teſtimonio deſtitutus determinare quidem non valeo, ſed coniecturam dabo probabilem nulli certe anachroniſmo obnoxiam.

LAM-

LAMBERTUS Schafnaburgenſis ad an. 1061. (ſupra D.) de IOAS, hoc eſt, GEYSA I. agens, *adoleſcentem* eum adpellat, qui BELAM I. patrem ſuum exoravit, ut WILHELMUM Marchionem *Thuringiæ* captum, non modo iure belli intactum ſineret, ſed etiam affinitate ſibi iungeret, deſponſata ei filia IOIADA (*Sophia*) ſua ſorore. Nubilis itaque eo tempore fuerat SOPHIA, GEYSÆ ſoror, & facile fratre *adoleſcente* ſenior, nata circa an. 1047.

LADISLAO fratre ſenior erat GEYSA, quippe ante illum regno potitus. Et tamen Cl. KATONA II. 748. LADISLAUM natum arbitratur circa an. 1035. Quidni & mihi ſubponere licebit BERCHTAM circa an. 1036 primam aſpexiſſe lucem, ſeptennem ſanctimonialibus *Ratiſbonæ* traditam ibi erudiendam, cuius præclara indole captus HARTUICUS, *Ratiſponæ* commorans, eamdem bona parentum venia an. 1050 ſibi deſponderit.

Certe in hac hypotheſi nihil a probabili ratione abhorret, nihil in chronologiam peccatur, cum regia proles tunc annum ætatis XIV. expleverit, & thoro matura anno ſequente 1051 parere potuerit FRIDERICUM I. qui parentis an. 1075 in munere advocatiæ ſucceſſor, annum numerabat XXIV. vir utique, cuius *fidele ſervitium* HENRICUS IV. Imperator anno 1086 non immerito remuneratus fuerit, quique anno 1101 quinquagenarius obierit.

Alia, quæ de regia iſthac Principe, iam extra aleam poſita, commemorem, mihi non ſubpetunt, neque annum obitus ſignificare valeo. Necrologium *Windbergenſe* M. B. XIV. & *Admontenſe* ap. H. PEZ. II. 202. *ad V. Id. April.* notat:

PERECHTA *Comitiſſa*: quæ an noſtra fuerit, affirmare non auſim, ſepultam tamen arbitror cum marito in eccleſia *Oberalteichenſi*, ex rationibus (N. 4. E.) aſſignatis.

Num. 7. HARTUICUS, HARTUICI I. & HAZACHÆ filius.

A) Iſte in Monumentis quidem boicis nuspiam occurrit, deprehendi autem illum in traditionibus *Emmeramianis* (N. 5. C.) cum *Martino* HOFMANNO collatis, qui in ſuis *Annal. Bamberg. p.* 69. G.) de eo ſequentia refert: „Poſt SUIDGERUM ad pontificiam dignitatem evectum HENRICUS III. Imperator HARDOVICUM Cancellarium ſuum in eius locum ſubſtituit an. 1047. Fuit autem HARDOVICUS ex illuſtri *Bogiorum* Comitum familia natus: unde deceptum eum exiſtimo, qui primus acta Epiſcoporum *Babenbergenſium* congeſſit, & familiam HARDOVICI cum ADALBERONIS ſucceſſoris ſui ſtirpe confudit, dum *Bogionem* eum Comitem fuiſſe ſcribit, qui tamen *Carinthiæ* Dux fuit, quod etiam BRUSCHIO impoſuit.

B) Reliqua eius in Epiſcopatu geſta, præſertim, quod an. 1048 annuum cenſum, nempe Palafredum album cum ſella (einen geſattelten Zelter, Equum album) cum centum marcis argenti cameræ apoſtolicæ perſolverit an. 1052: iura eccleſiæ ſuæ contra *Würceburgenſem* coram Pontifice LEONE IX. vindicaverit: an. ſequente ab eodem Pontifice poteſtatem impetraverit, ut *crucem* præſeferre & *pallium*, quod prædeceſſoribus fuerat denegatum, ter in anno utendum conceſſerit, ac demum anno 1053 per HENRICUM Imperatorem obtinuerit, ut annuus ille cenſus ceſſaret, dum eius loco Impe-

rator

rator Pontifici romano *Beneventum*, in ducatu *beneventano* regii tunc iuris oppidum, ceſſit: apud citatum HOFMANNUM pluribus legere eſt, qui etiam anno 1054 eum deceſſiſſe memorat, in crypta ad aram D. *Ioan.* Apoſt. ſepultum, eiusque memoriam de choro S. *Georgii*, quoties ibi fit ſacrificium, grato accenſi thuris odore renovari de more ſolere.

Num. 8. LUITPOLDUS, ALTER HARTUICI ex HAZACHA filius.

A) Si fides auctori *de l'hiſtoire eccleſiaſtique d'Allemagne Tom. I. p.* 11. *iſte* LEOPOLDUS Monachus primum erat Monaſterii *Fuldenſis*, inde factus Præpoſitus cathedralis eccleſiæ *Babenbergenſis*, ac demum ad Archiepiſcopatum *Moguntinum* promotus, non quidem an. 1057, quod ſcribit hic auctor, ſed an. 1051; quippe iam an. 1052 Archicancellarius HENRICI III. Imperatoris. *Chron. Gottwicenſ. pag.* 271. *ſeq.*

B) Germanum fuiſſe HARTUICI (N. 7.) adeoque HARTUICI I. ex HAZACHA filium, BABONIS nepotem, teſtatur HOFMANNUS iam ſæpius allegatus. *p.* 72.

„Anno 1051 BARDO Epiſcopus *Moguntinus* e vita deceſſit, cui LEOPOLDUS, præpoſitus *Babenbergenſis*, HARDOVICI Epiſcopi frater ſuffectus.“ Huic autem auctori fidem nemo facile negabit in rebus *Babenbergenſibus*, quippe Archivo ibidem præfecto, cuius etiam diplomata, & chartas omni fere pagina memorat.

C) Quare non debuerat GANSERUS *p.* 419. *n.* 10. FALKENSTEINIUM in *antiquit. Nordgav. Tom. II. p.* 280. *ſeq.*

tam

tam præpropere erroris arguere, quod hosce duos fratres Epiſcopos, HARTUICO filios tribuerit, præſertim cum ad hos ipſos Annales provocaverit, GANSERO nunquam viſos.

D) Videtur mihi perquam probabile, *Bogenſes* Comites Epiſcopis *Babenbergenſibus* ideo tam ſæpe fuiſſe familiares, quod eorum generis author BABO, S. CHUNEGUNDIS moderator, ſive aulæ præfectus fuerit, & forte ſuis conſiliis ad fundandum eo loco Epiſcopatum non parum contulerit.

E) Vtut iſtud ſe habeat, LUITPOLDUS noſter Archicancellariatus officio ſub HENRICO IV. Imp. usque ad an. 1059 fungi perrexit, eodem anno VII. Idus Decemb. extinctus, teſte LAMBERTO SCHAFNABURGENSI, & *Chron. Gottwicenſ. p.* 293. etiamſi alii 1060 aſſignent, quibus ſubſcribit *l'hiſtoire eccles. d'Allem.* „*Luipold* auparavant Moine de *Fulde*, enſuite Prevot de la cathedrale de *Bamberg*, fonda l'Abbaye de St. *Iaques* de l'ordre de St. Benoit a *Maience.* Il trepaſſa l'an 1060.“

Plura de eo apud SERRARIUM, & IOANNIS ad eumdem, legi poterunt.

Num. 9. FRIDERICUS I.

A) Iſte HARTUICI I. & BERTHÆ *hungaricæ* filius lucem an. 1052 aſpicere poterat, & ætatis ſuæ 23tio in munere advocati *Ratisponenſis* ſuccedere, quo etiam certe fungebatur an. 1075. Teſte charta concambii inter OTTONEM *Ratispon.* & ELLINHARDUM *Frinſing.* Epiſcopos apud MEICHELBECK: *Hiſt. friſing. Tom. I. P. II. N.* 1233. *p.* 517. „Factum eſt hoc

hoc per ambarum familiarum advocatos FRIDERICUM (*de Bogen*) & EKKEHARDUM (*de Scheyren*) in præsentia amborum Episcoporum *Ratisponæ* an. dom. incar. MLXXV-IIII. Idus Sept. feria V. Testes &c. "

Alteri etiam commutationi inter eumdem OTTONEM Episcop. *Ratisbon.* & MEGINWARDUM *frising.* 1078 factæ iterum FRIDERICUS iste advocatus interfuisse legitur apud eumdem MEICHELBECKIUM *loc. cit. N.* 1258. *p.* 526.

B) HEINRICUS Imperator III. inter Reges quartus, huic FRIDERICO ob fidele servitium villas aliquot in Marchia *Cambensi* sitas cum libera potestate tradidit *Ratisbonæ* an. 1086. indict. VIIII. Non. Kal. April. (*Cod. prob. N.* 3.)

C) Ipso seculi XII. principio *Oberalteichense* Monasterium ab *Hunnis* eversum, ope fratris sui ASCUINI denuo instaurare cœpit, restitutis, quæ hactenus in aliorum manibus versabantur, nonnullis proventibus, & libera Abbatem eligendi facultate concessa. (*Cod. prob. N.* 4.)

Hoc ipso autem tempore istam restaurationem factam fuisse, testem profero idoneum, quippe domesticum, qui loci sui historiam e documentis, & traditione non interrupta, melius utique, quam exteri, nosse poterat. Sic autem ille (*Mon. boic. XII.* 142.)

„ Noverit - - quomodo pie memorie domnus CONRADUS, cognomento *Piper*, venerabilis Abbas Monasterii S. PETRI in *superiori Altach*, quod circa an. Dom. Millesimo Centesimo, nobilis domnus FRIDERICUS *Ratisponensis* Ecclesie re & nomine

mine advocatus renovavit *in provincia pognenſi* iuxta *danubium.* "

D) Equidem Scriptor vitæ B. ALBERTI ex Comite *Haygerlochenſi* Prioris dicti cœnobii apud *Bern. PEZIUM theſaur. anecd. Tom. I. P. III.* 540. *cap.* 2. *annum* 1102 aſſignat.

„ Eſt autem in *Bavaria* in R*atisbonenſi* diœceſi, in provincia, ſeu dominio Comitum de *Bogen* ſupra ripam *Danubii* Monaſterium quoddam ſitum nomine *Oberaltach*, fundatum circa an. incarn. M. C. ſecundum ab illuſtri & nobili Domino FRIDERICO re, & nomine *Ratisbonenſi* advocato &c. "

In alio inſtrumento (*Cod. prob. N.* 4.) omnino annus 1104 ponitur.

Verum hæc annorum differentia, & adparens contradictio, ita combinari poterit, ſi ſtatuatur, anno 1100 reſtaurationem a FRIDERICO I. incœptam, ab eius filio, & germano 1102 continuatam, & demum an. 1104 conſummatam fuiſſe. Nec enim intra unius anni curriculum tantæ molis opus coarctandum videtur.

Certe autem ad an. 1100 vel primos menſes anni ſequentis referenda eſt traditio (*Cod. prob. N.* 5.) „ Et ipſe FRIDRICH (primus) & ADELHEIT uxor eius de proprio tradiderunt *Berindorf*, & *Landoldasdorf*, & unum manſum in *Aſcinl eim.* "

E) Convenit inter Scriptores *Boios*, & exteros, WELFUM *Boiarix* Ducem poſt pervulgatam *Ieroſolymæ* occupationem

nem cum multis proceribus anno 1101 infauſtam eo peregrinationem ſuſcepiſſe, cui & FRIDERICUS iſte intererat, eodem anno ibidem defunctus. Qua de re audire non pigeat *AVENTINUM Annal. boior. lib. VI. cap.* 1. *n.* 11. *m.* 580.

„ Poſtea in *Palaeſtinam* Kalendis Aprilibus (*Welfus* Dux) cum HERRANDO *Antoburito*, BERNARDO *Charino*, & HAINRICO *Regenburgenſi* Præfecto, OTTONE & EKKARDO *Schirorum* regulis, VLRICO Epiſcopo *Bathavienſi*, FRIDERICO Comite a *Bogen*-militatum profectus eſt. - Per *Bythiniam* atque *Nicomediam* iter fecit magna difficultate. Turcis undique laceſſentibus, inopia, peſte comitibus abſumptis *Hieroſolymas* penetravit. Tandem omnibus amiſſis, dum reverti domum parat, in *Cypro Paphi* decedit, ibique humatus anno æræ noſtræ milleſimo centeſimo ſuper primum, BERNARDUS, & HAINRICUS, FRIDERICUS, *Hieroſolymis* periere. “

F) Quamvis autem FRIDERICUS iſte in *Palaeſtina* obierit, oſſa tamen illius in patriam rediere, primo in monte *Bogen* tumulata, inde ad Monaſterium *Oberalteich* translata & in egregio Mauſoleo recondita, de quo teſtatur Codex manuſcriptus ſec. XV. imperitia Bibliopegæ in margine truncatus, in hæc verba;

„Dni MLXXIX IJ *dus*
auguſti oſſa fundatorum *friderici advoca-*
ti Ratisp. reformatoris *monaſte-*
rii altach ſuperioris Et *Aſcuin-*
ni comitis fratris ipſius *& Vxorum*
ipſorum ſunt tranſlata ad *capellam*

S. Vdalrici de monte beate *Marie per ve*
nblem *p* abbatem popponem.

Item ibidem

Anno dom 1485 *in die*
S Dionyſii corpora com *itum de Bo-*
gen & Vxorum ipſorum tr *ansla-*
ta ſunt a capella S. V *dalrici*
quo ducentis, & plus an *nis con*
diti fuerunt & inventa f *uit*
una tabula in qua S *criptum erat*
q abbas Poppo eas ab *(forte) monte bogen*
ad eamdem capellam transt *ulit*
Chriſtannus abbas h. l. - - -
tit corpora eorum ad med *ium eccle*
& honorifice eos poſ *uit in ſe*
pulcro regali

Iterum ibidem.

Anno dni MCCCCLXXXV translata ſunt oſſa reformatoris noſtri, & fratris eius de Capella S. Vdalrici in ambitu per domnum Chriſtannum abbatem in ecclam ante altare bte V. Marie in monumentum novum cum uxoribus eorum. Anno dni MCCCCLXXX 8 depingitur ſepulcrum eorum per eumdem abbatem. "

G) Neque mirum cuipiam videatur, FRIDERICI huius exuvias, in *Syria* depoſitas, *Bavariæ* denuo fuiſſe illatas. Ita enim illo tempore mos obtinuerat, ut Principum extra patriam defunctorum reliquiæ ad proprios lares, præſertim ad locum tumuli iam prius electum, deferrentur. Certe WELFONIS

FONIS Ducis, quem FRIDERICUS noſter devotionis ergo comitatus fuerat, in *Cypri* inſula decedentis, ibidemque ſepulti, oſſa inde *poſtea* ſublata, ad *Altorfenſe* in *Suevia* Monaſterium translata, & repoſita ſunt, quod teſtatur *Anonymus Weingartenſis de Guelfis Principibus cap. VIII. §. IV.* qui etiam *cap. XIV. §. XI.* id ipſum memorat de pluribus Epiſcopis & laicis Principibus an. 1167 in exercitu FRIDERICI I. Imperatoris peſte extinctis, cuius hæc ſunt verba;

„ Maxima enim pars exercitus interiit. Epiſcopi *Colonienſis . . . Spirenſis*, *Ratisponenſis*, *Bragenſis*, *Werdonenſis*, *Leodienſis*, ac ceteri - - Principes FRIDERICUS ſcilicet *Dux*, *filius* CONRADI *Regis*, GUELFO *Dux*, *filius* GUELFONIS *Ducis*, BERENGARIUS *Comes de Sulzbach.* HENRICUS *Comes de Tuingen.* (Tubingen.) Cum pluribus regni huius maioribus occubuerunt (*in Italia*). Quorum omnium oſſa carnibus per excoctionem conſumtis ad propria reducta ſunt. Translata ſunt autem & oſſa GUELFONIS *noſtri*, & in Monaſterio *Steingaden* a patre ſuo fundato repoſita ſunt. “

H) De ERNESTO III. *Auſtriæ* Marchione ad *Vnſtrutam* in *Saxonia* an. 1075 ex vulnere mortuo; de FRIDERICO *catholico* in *Palæſtina* an. 1198; de LEOPOLDO *glorioſo* an. 1230 in *Italia* extinctis *Auſtriæ* Ducibus idem legere eſt apud *Sigiſmundum* CALLESIUM *Annal. Auſtriæ I.* 377. *II.* 152.252. „ Voluit nempe hic LEOPOLDUS, ut ſcribit ORTILO ibidem allegatus, cor ſuum, & viſcera requieſcere in templo S. Patris noſtri BENEDICTI (*in monte Caſſino*) . . . Oſſa vero ſua apud nos (*in monaſterio campililienſi*). Propter hoc viſcera eius, & carnes frixas, ut oſſa ſeparari poſſent, in dicto monte

Cassino sepulta sunt -. Sed ossa Ministeriales Ducis in *Austriam* suam (secum) reduxerunt. "

I) Paria de CONRADO II. *Bohemiæ* Duce apud *Neapolim* an. 1191 peste absumto, carnes eiusdem in monte *Cassino* positas, sed ossa (pro usu illorum temporum excocta) *Pragam* fuisse depositа ex chronographo *Siloensi* commemorat *Cl. D. Gelasius DOBNER Annal. Bohem. P. VI.* 600.

K) Quidni idem FRIDERICO nostro accidisse existimemus, cuius, germani sui ASCUINI, & utriusque coniugum ossa, nuper denuo recognita, propter altare S. CRUCIS e medio Basilicæ claustralis remotum, alio loco decenter fuerunt reposita, sequente supra tumbam marmori incisa ad memoriam inscriptione;

CENO-

CENOBIUM . ISTVD
VTILONIS . BOIARIÆ . DUCIS .
OPUS .
HVNNORVM . RABIE . EVERSVM .
A. M. C. RESTAVRARVNT . DOTARVNT .
INLVSTRES . COMITES . A . BOGEN .
GERMANI . FRATRES .
FRIDERICVS I. ASCVINVS .
QVORVM . CONIVGVM . QUE
ADELHEIDIS . LVTGARDIS .
OSSA . VENERANDA .
OLIM . IN . MONTE . B. V. DEPOSITA .
PER . VEN. ABB. POPPONEM. A. M. CC. LXXVIIII.
AD . MONASTERIVM . TRANSLATA.
A . IOANNE . ABB. A. M. CCCC. XVIII.
CONSPICVO . MARMORE . TECTA .
CVRA . ABB. CHRISTANNI . A. M. CCCC. LXXXV.
IN . MEDIO . CHORI . REPOSITA .
GRATÆ . MEMORIÆ . ERGO .
HEIC . LOCAVIT . ORNAVIT .
IOSEPHUS . MARIA . ABBAS
A. M. DCC. LXXXII.

Ectypon ipsius lapidis sepulcralis aeri commissum exhibet *tabula III.* Diem obitus signat necrologium loci: „A IIII. Kal. Nov. FRIDERICUS fundator noster advocatus Rat. plenum officium fiat.“ Subiungit iunior manus, *non verus fundator, sed restaurator.* In cenotaphio quoque *Reformator nostri monasterii* adpellatur.

L) Quoad annum obitus MCI. supra ab AVENTINO (E.) assignatum, contradicere sibi idem Scriptor videtur, dum *Annal. IV. cap.* 6. §. 18. *p. m.* 658. *scribit:* „Idem FRIDERICUS (*primus*) ex ADELHEIDE tulit VLRICUM sacerdotem, & FRIDERICUM minorem. Fato concessit anno ab orbe servato MCIIII.“

Videtur eidem imposuisse scutum gentilitium huius FRIDERICI I. ab abbate CHRISTANNO an. 1488 (F) sculptum, pictumque pone tumbam olim, hodie e regione positum cum hac inscriptione: „Friderich der Erste diss Namens Graf von Bogen Stüfter des Closters obern-altaych starb anno dom. 1104.“ *Tab. II, n.* 6.

Forte hæc inter se ita conciliari possunt, ut inscriptio scuti, quam AVENTINUS sequutus est, intelligatur de anno, quo illius ossa ex Oriente, ubi an. 1101 defunctus fuerat, ad montem *Bogensem* translata, ibidemque primo terræ mandata sunt. Poterat enim falli Abbas CHRISTANNUS, quatuor pene seculis recentior, ut annum *translationis* pro anno *obitus* acciperet, sicque etiam AVENTINUM in errorem induceret.

Num. 10. ADELHEIDIS Vxor FRIDERICI I.

A) Priusquam iſtam coniugem in plena luce conſtituam, corrigendus eſt error GANSERI, qui inter FRIDERICUM I. & *ſecundum*, LUTGARDÆ maritum, alium FRIDERICUM intrudit, quem *ſecundum* eſſe iubet, eique hanc ADELHEIDEN, *primo* ademptam, iungit, & conſequente errore loco *trium*, *quatuor* FRIDERICOS *de Bogen*, *Ratisbonenſes* advocatos confingit.

B) Novationis huius fundamentum ſumit e necrologio Scotorum *Ratisbonæ*, ubi ad diem ſextam Auguſti & an. 1088 legitur: „Dna LUTGARDIS filia Marchionis de *Vohburg*, uxor FRIDERICI Comitis de *Bogen*, bona, quæ habuit in *Barbling* S. MARIANO, & Eccleſiæ S. PETRI *conſecrati* donavit, ubi ſepeliri voluit. “

Noverat adverſarius, quippe amice a me præmonitus, periiſſe, aut alicubi deliteſcere necrologium vetus, & quod hodie exſtat, e memoria, cui præfidebat, ſcriptum fuiſſe a reverendiſſimo D. *Bernardo* BAILLE, celeberrimo huius loci Abbate, a cuius ore melliſluo, utpote temporis ſui oraculo, aliquamdiu (utinam diutius!) pendere mihi licuit: quam ſtudiorum meorum intercapedinem inter præcipuas vitæ præſentis delicias alta mente repoſitam teneo.

Verum GANSERUS, ut erat præceps, & præiudicii tenax, errori ſuo immori, quam renuntiare maluit.

Quam fidem mereatur heſternus codex in factis ſeculi XII, comprobandis, uno exemplo demonſtraſſe ſufficiat. Legitur

gitur in eodem ad diem 17. Iulii: „Dna BERTHA ſoror S. LEOPOLDI Marchionis *Auſtriæ*, uxor HENRICI Comitis de *Rietenburg*, Iudicis in Nordgaw, quæ pro remedio animæ ſuæ monaſterio contulit vineas - - in *Auſtria*, ſepulta in campanili 1119.“

C) Heic pene tot errores, quot verba comparent. *Primo* enim BERTHA, non *ſoror*, ſed *filia* fuit S. LEOPOLDI, teſte authore anonymo *Narrationis genealogicæ liberorum S. LEOPOLDI;* apud *Hieron. PEZ. Script. Auſt. I.* 575. Primogenita filiarum fuit PERTHA, quam duxit HAINRICUS Purcgrafius *Ratisponenſis.*“

Secundo, quo pacto iſta Princeps an. 1110 nata, an. 1133 HENRICO nupta, iam anno 1119 defuncta dici poteſt, quo ne nubere quidem per ætatem licuerat? Nativitatis autem, nuptiarumque annos prodit *Excerptum Richardinum apud Chryſoſt. HANTHALER* in *faſtis Campilienſibus* editum *Tom. I. p.* 1311. „BERTHA nata A. M C X. nupſit HENRICO Burggravio *Ratiſp.* A. MCXXXIII.“

Tertio, teſtatur *Sigismundus CALLES Annal. Auſtriæ I.* 492. *Nota* B. allegans *chronicon MS. Collegii Soc. Ieſu Viennæ*, conſtare ex Annalibus *Ratisponenſ.* MS. BERCHTAM an. 1141 mortuam ibi, & ſepultam apud *ſcotos*, quorum fundatores ſunt Comites de *Rietenburg.*“

Quarto, quis unquam legit, vel audivit, HENRICUM Burggravium, dictum fuiſſe *Iudicem in Nordgaw*? *Ratisbona* enim ad *Boioariam meridionalem* pertinebat. Vide pluribus citatos HANTHALER, & CALLESIUM.

Quo-

Quoniam igitur circa BERTHAM *auſtriacam* tantopere aberrat laudatum necrologium; an maior ei fides quoad LUTGARDEN *Vohburgicam*? Præſertim, poſtquam ſolertiſſimus HUNDIUS in *Stemmatographia*, & Cl. PFEFFELIUS in ſua horum Marchionum *Genealogia* operoſe contexta, *commentationum hiſtoricarum Academiæ boicæ. Vol. I. & II.* inſerta, nullam deprehendere potuerunt.

D) Occurrit quidem LUTGARDIS quæpiam apud utrumque, DIEPOLDI I. circa an. 1115 *uxor*, non *filia*, quam utique nemo ſobrius FRIDERICO I. an. 1101 defuncto copulaverit, ex mente GANSERI 1088 fatis functam.

Dabo nihilominus perſiſtere apud *Scotos Ratisbonæ* gratam alicuius LUTGARDIS erga monaſterium ſuum beneficæ memoriam; hæc alia eſſe non potuit, quam FRIDERICI II. coniux, (N. 12.) minime autem *Vohburgica*; priorem enim indigitat *AVENTINUS Annal. boic. VI. cap. 2. n. 22. p. 586.* utpote BERTHÆ ſynchronam.

„ FRIDERICUS *Fronthuſius*, OTTO *Ritoburgenſis* præfectus urbis, frater eius HAINRICUS cum uxore BERTHA, quæ filia fuit D. LEOPOLDI auſtriaci, LITOGARDA, uxor FRIDERICI (*ſecundi*) *a Bogen* curatoris templi *Reginoburgenſis* - - - grande monaſterium D. IACOBO, & GERTRUDÆ intra (olim extra) mœnia urbis condunt, Comites de *Laabe*, & *Rietenburg* prædia apud *Nariſcos* tribuunt, illorum ibidem Monumenta exſtant. BERTHA ibidem ſepulta vineas in *Auſtria* donavit. “

E) Sed & HENRICUS V. hoc nomine Imperator in diplomate dato an. MCXI. non alterius, quam FRIDERICI *ſecundi* advocati meminiſſe potuit, monaſterium IACOBI recens exſtructum in ſuam tutelam recipiens ſequentibus verbis: „Noverit . . . quod pro remedio animæ patris noſtri HEINRICI *quarti* Imperatoris, rogatu *Scotigenarum*, nec non ob interventum Principum noſtrorum ALBERTI *Moguntinenſis*, ADELBOLDI *Magdeburgenſis*, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum videlicet OTTONIS *Babenbergenſis*, VDALRICI *Conſtantienſis*, Comitum quoque HERIMANNI de *Saxonia*, GOTFRIDI de *Caloen*, HERMANNI Marchionis, & aliorum noſtrorum fidelium in noſtrum Mundiburdium ſuſcepimus tutelamque Eccleſiam *Ratisbonæ*, quæ iacet ante portam occidentalem, quæ *Roſilint* porta dicitur, quam OTTO *Ritenburgenſis* urbis præfectus *Ratiſbonæ*, & alii quidam ex civibus prænominatæ civitatis . . . emerunt, - - aſſenſu quoque HARTWIGI venerabilis *Ratiſponenſ.* Epiſcopi, FRIDERICI (ſecundi) advocati, *Ottonis* Comitis, ALBERTI Comitis (*de Windberg*) HENRIC advocati - actum *Goſlariæ*. "

F) Certe FRIDERICUS I. 1101 defunctus huic negotio intereſſe, & conſentire non poterat. Si quam ergo fidem novitium iſtud necrologium meretur, hunc in modum corrigendum erit: „Dna LUTGARDIS uxor FRIDERICI (*ſecundi*) Comitis de *Bogen*, bona, quæ habuit (forte contradotis nomine) in *Barbling S.* MARIANO, & Eccleſiæ S. PETRI *conſecrati* donavit, ubi ſepeliri voluit an. 1188." Hæc enim matrona circa an. 1112 nata (Num. 10. M.) & anno 1150 certo ſuperſtes, facile ad annum 1188 ſupervivere potuit, plus quam ſeptuagenaria, quod vel hodie, attenuatis licet vitæ annis, inter portenta minime numerandum. Aut vir ſummus necro-

logii

logii Scriptor, forte memoria lapſus, LUTGARDIS loco IUDITHAM, certe *Vohburgicam*, FRIDERICI III. coniugem, ſcribere volebat, & errore calami pro centenario *xerum* in anno obitus poſuit: ſic igitur legendum cenſeo:

„ *Dna* IUDITH filia Marchionis de *Vohburg* uxor FRIDERICI (III.) Comitis de *Bogen*, bona, quæ habuit in *Barbling* S. MARIANO, & Eccleſiæ S. PETRI *conſecrati* donavit, ubi ſepeliri voluit anno 1188. “

G) Fortius ad ſpeciem præſidium adverſæ Hypotheſi præbere potuerat ſequens fragmentum ab HUNDIO in *Metropoli. Tom. II. p. m. 2. e Cod. tradit. monaſterii ſuperioris Ratisbonæ* deſultorie excerptum, quod miror GANSERUM fugiſſe, ego autem cauſæ meæ confiſus ultro profero: „ LUIKARDIS nobilis matrona, uxor FRIDERICI advocati eccleſiæ, *materque ſecundi advocati FRIDERICI* dedit. “

H) Hæſitavi tantiſper, non diffiteor, cum in hunc locum omnia alia agendo inciderem, legeremque LUTGARDEN, FRIDERICI II. *matrem*, adeoque *primi uxorem*, parumque aberat, quin victas manus darem. At ubi integras traditiones *anecdotas*, amica manu communicatas, accepi, adeo omnis ſcrupulus evanuit, ut inde ſyſtema de *tribus*, non *quatuor* FRIDERICIS, deque LUTGARDE *ſecundi* coniuge, inde maxime firmatum exiſtimem, & lectori, a partium ſtudiis libero, perſuaſum iri confidam.

I) Ecce igitur Codicis huius traditiones! „ *Pag.* 36. Noverint tam futuri, quam præſentes, quod quædam nobilis matrona nomine LIUTKARD, ſcilicet uxor FRIDERICI advocati

materque ſecundi advocati FRIDERICI potenti manu tradidit ad aram ſce MARIE quoddam prædium in villa *Puningen* ſitum pro remedio anime ſue omniumque parentum ſuorum. Huius rei teſtes ſunt pet aures tracti ſervientes ſibi *Lantolt*, *Chunrat*, *Hartmann*. & de familia S. M. *Walehun Pilgrim*. *Merbot*. *Perhtolt*. *Chunrat*. "

K) „ *Pag.* 36. Notum ſit Xi fidelibus tam futuris, quam preſentibus, quod *predicta* matrona LUIKARDIS predium ſuum *Ebelingen* absque omni contradictione in manus *palatini* FRIDERICI contradidit delegandum ſuper altare Sce MARIE in *ſuperiori Monaſterio*. Huius rei teſtes ſunt per aures tracti, *Dietmar* de *ergoltingen*. *Herman* de *Aribenhoven*. *Ilſunch* de *Wezzenſtetten*. *Gotpolt* de *Gieſenbach*. *Hahtwin* de *Humbeleſdorf*. *Dietmar* de *Sunechingen*. *Pilgrim* de *Giſilkeringen*. *Hagen* de *Lengenvelt*. *Rapoth*. "

L) Hem! LUTGARDEN, quæ in priori traditione Mater FRIDERICI *ſecundi* adpellatur, ſynchronam FRIDERICO *palatino*, quo nomine ſeculo XI. nullus in *Bavaria* exſtitit. Seculo autem XII. duo florebant FRIDERICI *palatini de Wittelsbach*, unus OTTONIS IV. *ſenioris* germanus, inter fratres barbatos *Inderſtorfii* an. 1195 defunctus: alter OTTONIS dicti filius, poſito militari cingulo *Ensdorfii* 1196 ſepultus, quorum neuter an. 1088 quo LUTGARDIS *ganſeriana* obiiſſe fingitur, ne in cunis quidem vagire, ne dicam, *Palatini* officio fungi per ætatem poterat, niſi vitam ultra 130 annos protraxerit. Hinc & iſta LUTGARDIS ad medium ſeculi XII. referenda eſt.

M) Eccur autem, dicet nonnemo, iſta LUTGARDIS FRIDERICO *Palatino* coæva, mater FRIDERICI *ſecundi* adeoque & uxor FRIDERICI *primi* differte adpellatur?

Reſponſum in promtu eſt. Traditionum Scriptor, qui ſæc. XII. adulto vixit, facile ignorare potuit, FRIDERICUM I. iam 1101 extra patriam in *Palæſtina* defunctum; ideoque FRIDERICUM, quem LUTGARDÆ maritum noverat, *primum* eſſe credidit, patremque *ſecundi* æquivoci, qui re ipſa *tertius* erat.

N) Nequid omnino diſſimulem, quod *ganſeriano* ſyſtemati vel ad ſpeciem favere videtur, ſubiicio traditionem monaſterio *Mallerſtorfenſi* factam, nuper repertam, nec, dum hæc ſcribo, editam huius tenoris:

„ Anno domini Mille. C. XX. Indictione XIIII. Epactis exiſtentibus nullis, concurrentibus IIII. advocatus noſter *iunior* videlicet FRIDERICUS Comes *cum matre ſua domina* LEWKARDE manſum apud *Praitenaw* ſitum contradidit reliquiis ſancti IOANNIS *Evangeliſtæ* aliorumque Sanctorum in preſencia *beati Purchardi* primi abbatis. Et fratrum *Emichonis*, *Hartwici*, *Erchinberti*, *Sigefridi barbati* in uſu noſtro, & noſtrorum ſucceſſorum perpetuo manſurum. Pro requie videlicet anime *patris ſui* & ſuorum debitorum, & omnium fidelium defunctorum. Obitus eius eſt IIII. Kalendas Novembris, quem Dominus dignetur adiungere ſuis electis. “

O) Si hæc traditio, ut iacet, ſine emendatione recipienda eſt, fermo foret de FRIDERICO II. cuius pater obiit IIII. Kal. Novemb. (N. 9. K.) tunc autem continet manifeſtum errorem; nam

1) eius mater non erat LEWKARDIS, ſed ADELHEIDIS (ex hoc N.) nec poterat illa, quippe ante an. 1112 nondum nata, (N. 130.) hoc tempore 1120 octennis, mater fuiſſe ullius prolis.

2) Cum FRIDERICUS hic dicatur *iunior*, quod adiectum FRIDERICO III. congruit LUTGARDÆ filio, (N. 17.) illeque fingatur coævus BURCHARDO Abbati 1122 defuncto, quo tempore lucem nondum aſpexerat FRIDERICUS III. an. 1126 naſciturus; iam novus error in omnium oculos incurrit. Neque id mirum; nam ſæpius ceſpitavit hic Scriptor, dum

3) anno 1120 ponit indictionem XIV. quæ erat XIII. dum

4) ait, epactas hoc anno exſtitiſſe *nullas*: erant enim XVIII. &

5) BURCHARDUM adpellat *beatum*, manifeſto indicio, hanc traditionem diu poſt obitum eius huic membranæ inſcriptam fuiſſe. Imo ex integro Codice diligenter a me perluſtrato deprehendi, Scriptorem vixiſſe poſt an. 1393, quo datum eſt inſtrumentum Codici huic eadem prorſus manu, qua traditio, per omnia exaratum.

P) Vt igitur ſua huic traditioni, quæcumque demum competit, veritas conſtet, ſic emendanda erit, ut vel omittantur verba: (*cum matre ſua Lewkarde*) utpote, quæ an. 1120 *mater* nondum fuerat: aut anno MCXX. ſubſtituatur MC XL. qui FRIDERICO tertio congruit.

Conſtat

Conſtat enim ex traditionibus *oberaltacenſibus* (*M. B. XII.* 32. *ſeq.*) quod „ FRIDERICUS *iunior ratisponenſis* advocatus, FRIDERICI, & LIUTKERDÆ filius, fratruelis OUDALRICI *eihſtetenſis* Epiſcopi delegaverit - - ad monaſterium Sci IOHANNIS in *Madelhardeſdorf* curtem unam cum duabus vineis. “ Idque tempore Abbatis *oberaltachenſis Liutkeri* an. 1137 defuncti (*Cod. prob. N. XIV.*). Neque ſic tamen omnis error abeſſet; cum FRIDERICO iſti parens tribuatur, IIII. Kalend. Novemb. defunctus, quæ dies ad FRIDERICUM *primum* referenda eſt. Annus enim, diesque obitus FRIDERICI II. qui verus pater erat FRIDERICI *tertii*, adhuc ignotus eſt, nulli necrologio, quod ſciam, inſcriptus.

Ex iſtis autem obſervationibus chronologicis ſatis adparet, Scriptori huic tres FRIDERICOS fuiſſe incognitos, & tertium, *iuniorem* dictum, cum *ſecundo*, eidem ignorato, confuſum, id quod etiam Scriptori traditionum *olermünſterienſium* (hoc Num. Q. ſeq.) & alteri anonymo auctori *genealogiæ Windbergo-Bogenſis* (N. 13. G. H.) accidit, qui nonniſi duos FRIDERICOS, *primum*, & *tertium* noſſe, *ſecundum* autem intermedium ignoraſſe videntur. Iam vero poſt edita Monumenta *oberaltacenſia* de tribus FRIDERICIS dubium ſupereſſe nequit. Penſatis igitur omnibus, emendationi primæ inhæreo, & verba (*cum matre ſua Lewkarde*) expungenda eſſe cenſeo, quippe a ſciolo quopiam inepte adiecta.

Q) Eadem *Fridericorum* æquivocatio AVENTINO, HUNDIOque impoſuit, ut *ſecundum* cum *primo* confunderent, eidemque nunc ADELHEIDEN, nunc LUTGARDEN coniugem tribuerent. Omnia autem recte fluunt in meo ſyſtemate, ubi ADELHEIDIS FRIDERICI *primi*, LUTGARDIS autem *ſecundi* coniux,

mater-

materque *tertii* adparet, quo numero III. etiam *Fridericus* iunior, IUDITHÆ maritus, in duobus Codicibus MS. *oberaltacenſ.* exprimitur, manifeſto indicio, maioribus eiusdem, ætati illi proximis, nonniſi *tres* FRIDERICOS notos fuiſſe.

R) Miſſa ergo LUTGARDE, FRIDERICO II. ſervanda, ad genuinam FRIDERICI I. coniugem me iam converto. Genus eius quod adtinet, conſtans eſt huius monaſterii, ab ipſa cum marito, & affinibus comitibus de *Windberg* reſtaurati, traditio ab AVENTINO, HUNDIO, & ſequacibus adoptata, filiam fuiſſe MAGNONIS *Saxoniæ* Ducis, *Billungorum* ultimi, ex coniuge SOPHIA BELÆ I. *Hungariæ* Regis filia natam, WULFILDIS HENRICO *ſuperbo*, & RICHARDIS EKKEBERTO *Schyrenſi* nuptarum ſororem; (*Tab.* C.) ut ideo FRIDERICUS II. ADELHEIDIS noſtræ filius, ARENPECKIO, AVENTINO, & HOCHWARTO recte *conſobrinus* dicatur HENRICI *ſuperbi*, & OTTONIS IV. *Wittelsbachici*, eoquod horum trium matres germanæ ſorores fuerint, ut videre eſt *tab.* C.

S) Nec obſtat traditioni huic domeſticæ, quod anonymus *Weingartenſis* de *Guelfis Principibus*, eumque ſequutus *Annaliſta Saxo Eccardinus*, quatuor ſolum SOPHLÆ filias memorent, prætermiſſa ADELHEIDE; hoc enim ſuo ſilentio, tanquam argumento mere negativo, *quintam* non excludunt, quam & ignorare poterant: quemadmodum chronicon *Luneburg. apud Eccard. Script. rer. germ. Tom. I. col.* 1358. *binas* ſolum SOPHLÆ filias ex MAGNO Duce recenſens, reliquis minime præiudicat. Sufficiant Scriptores patrii, rerum domi geſtarum melius conſcii.

Magis

T) Magis obſtare videtur ſanguinis propinquitas, cum FRIDERICUS I. & ADELHEIDIS, *conſobrini*, quippe duarum ſororum SOPHIÆ, & BERTHÆ liberi, ſecundo gradu computatione canonica iuncti fuerint.

At quis neſcit, conſanguinitatem ſecundi gradus in linea collaterali, iure naturæ, aut divino poſitivo, matrimonium non dirimere, & veniam Principibus ab eccleſia concedi non raro conſueviſſe, quam heic ſubponere licebit.

V) Alius adhuc ſcrupulus, a GANSERO quoad iſtam ADELHEIDEN, & FRIDERICUM I. iniectus, obportune removendus eſt.

Legerat ille *vol. XII. p.* 17. traditionem ſequentem: „BERTHOLDUS quidam præpotens & nobilis, & ſui fratres ENGILBRETH ſcil. OUDALRICH, filii OUDALRICI de *Rotta* delegaverunt hereditatem ſuam in manus ASCUINI de *Zidlarin* ea ratione, ut poſt obitum eorum Deo, & ſacris eius ſervitoribus traderet. Quam traditionem ipſe ASCUIN in manus nepotis ſui FRIDERICI (ſecundi) filii FRIDERICI (primi) delegavit. Proinde notum ſit, - - qualiter ipſe ASCUIN curtile unum in villa *ſuperiore Altaha*, & *Mattingan* Deo, & S. PETRO tradidit, & FRIDRICH (ſecundus) ſicut in fide ſuſcepit, *Eiterhoven*, & *Mandivoldesveldam*, & montem, qui dicitur *Grint*, & quidquid inibi habuit PERTHOLDUS S. PETRO tradidit. Et ipſe FRIDERICH, & ADELHEIT uxor eius de proprio tradiderunt *Berindorf.* “

Heic, gloſſatore GANSERO, tam contextus, quam vox relativa *ipſe* clare denotant FRIDERICVM II. virum ADEL-

HEIDIS, quæ ideo FRIDERICI I. uxor esse non potuit. Inde ex necrologio *Scotensi* veram uxorem FRIDERICI I. LUTGARDEN *Vohburgicam*, detexisse sibi videbatur.

W) Postquam autem (N. 10.) liquido commonstravi, istam LUTGARDEN prosus fictitiam, & auctorem recentissimi necrologii memoria lapsum esse, hæc obiectio plane concidit, & naturalis verborum sensus est sequens:

Subpono, hanc traditionem fratrum *Rottensium* factam primis mensibus anni MCI. quo FRIDERICUS I. cum WELFONE Duce sepulcrum Domini nuper recuperatum visitare proposuerat, & cum ipso Aprilis principio eo profectus est, facile in hoc itinere decessurus, nec nisi in ossibus suis reversurus. Quoniam igitur traditionem *ipse*, utpote absens futurus, & forte non amplius exstiturus, exsequi non potuit, hinc persuasit BERTHOLDO, ut traditionem suam in manus filii sui, FRIDERICI *secundi*, delegaret, quam hic lubens suscepit, & exsecutus est. Volebat autem FRIDERICUS proxime discessurus de suo etiam aliquid pro more conferre; hinc additur: „Et *ipse* FRIDERICH, & ADELHEIT uxor eius de proprio tradiderunt.“ - - Quis heic non videat FRIDERICUM I. cuius solius uxor fuerat ADELHEIDIS, LUDGARDE Vohburgica nullibi præterquam in necrologio *Scotorum* erronee existente, cuius nulla *Oberaltachii* memoria, etsi plures aliæ LUTGARDÆ occurrant, suis locis proferendæ.

X) Post FRIDERICI I. 1101 discessum non alius per plures annos præter FRIDERICUM secundum, ADELHEIDIS, hinc & mariti sui FRIDERICI I. filium, signanter ita adpellatum, in istis traditionibus legitur. Sic post recitata superius ver-

verba: „ *Et ipſe Fridrich* - ſequitur *p.* 18.“ Item Dna ADELHEIT in eadem *Altaha* curti'e unum tradidit. Item filius eius OUDALRICH . . HARTUICH filius ADELHEIT... Item domna ADELHEIT medium manſum - *p.* 19. Item filia eius TOUTA. Item FRIDERICH filius eius (ſcil. ADELHEIDIS). Hic certe non poteſt intelligi *tertius* an. 1125 nondum natus (N. 17.) - HARTUICH filius domnæ ADELHEIT. - *p.* 21. *ADELHEID mater FRIDERICI* - Eadem *ADELHEID.*“ &c.

Y) Occurrit quidem in iſta traditionum congerie *pag.* 21. „LUITGARD mater FRIDERICI.“ Quoniam vero hæc uxor fuerat FRIDERICI ſecundi; (N. 13.) hinc intelligenda eſt mater *tertii*, anno 1124 nupta, additurque *to mater FRIDERICI*, ut ab altera *LUTGARDE Windbergica* diſcernatur.

Sed notanda præ primis eſt charta anno 1104 data *p.* 15. „Sicut - - quapropter cognoſcat, quod quidam præpotentes & timorati homines, videlicet ADELHEIT advocata (vidua FRIDERICI an. 1101. defuncti) & NB. tres filii eius VDALRICH clericus FRIDEREICH advocatus matricule Tyberine civitatis, (*Ratisbonenſis*) HARTWICH, & LEUKART de *Windberg*, & duo filii eius BERTHOLDUS, & ADALBERTUS Comites, per Spiritum, qui loquitur ad cor Ieruſalem, compuncti traditionem cuiusdam loci *Altach* nominati, qui iuxta ripas *danubii* ſitus eſt, in feſtivitate Apoſtolorum PETRI, & PAULI in preſencia EGINONIS eiusdem loci Abbatis innovaverunt . . . Et teſtes ſunt he nobiles perſone. FRIDERICUS advocatus, BERCHTOLDUS de *Bogen*, HARTWICH de *Ceydlarn* &c. anno dominice Incarnationis MCIIII.“

Z) Ecce FRIDERICUM anno poſt obitum Patris tertio, eccleſiæ *Ratisbonenſis*, & monaſterii Oberaltacenſis advocatum ADELHEIDIS filium! qui utique alius a *ſecundo* eſſe nequit, EGINONI an. 1105 ſynchronus, cum FRIDERICUS tertius, LUTGARDIS *Bohemicæ* filius, an. 1125 natus nondum fuerit.

Fallitur ergo GANSERUS, dum FRIDERICI *ſecundi* obitum ad annum 1104 incaute refert, quem forte apud AVENTINUM legit; qui tamen de FRIDERICO I. *loquitur* (L.) & tertium cum ſecundo confundit. (N. 10. Q.)

Aa) Inſuper ex ætate VDALRICI, tunc *Clerici*, pronum eſt colligere, eum non FRIDERICI II., uti GANSERO placet, ſed *primi*, hinc & ADELHEIDIS uxoris eiusdem filium exſtitiſſe, ſi computum chronologicum ducimus.

Hic enim 1112 ætatis ſaltem 25 ad Epiſcopatum *Eyſtettenſem* promotus, anno 1087 natus eſſe debuit. Inde aſcendendo ad annum 1051, quo BERTHA *hungarica* HARTUICO I. FRIDERICUM I. peperiſſe ſubponitur, intra ſpatium 36. annorum tres generationes in linea recta admitti debent; ſcilicet FRIDERICI I. FRIDERICI II. filii, & Vdalrici nepotis FRIDERICI I. Quodſi, uti idem GANSERUS, omnis chronologiæ oblitus, contendit, FRIDERICUS, illi *tertius* ante annum 1125 iam vivere deſierit; tunc ulterius conſequitur, ab anno 1051 ad an. 1082 quo natus eſſe debuit FRIDERICUS *ille tertius*, anno 1104 iam advocatus, anno ætatis ſaltem 22. intra 31. annorum decurſum tres FRIDERICOS, & duos fratres, cum totidem ſororibus, in linea recta procreatos fuiſſe, quæ portenta quis valebit concoquere?

Si exoriatur forte aliquis GANSERI ex offibus ultor; hunc anticipato rogaverim, velit tribus hisce FRIDERICIS congruum, & saltem possibilem nativitatis annum assignare, simulque perpendere, *quartum* illum, GANSERO sic dictum, *tertii* ante an. 1125 defuncti filium, hoc ipso anno nondum exstitisse, ut ex sequentibus manifestum evadet.

In meo systemate trium *Fridericorum* omnia plana sunt. Vnicuique certa assignatur coniux, congrua ætas, & mortis annus, quin necessum habeam, annos prorsus ignorare, aut ad fictitiam uxorem confugere.

Bb) Sit igitur ADELHEIDIS, uxor FRIDERICI I. mater *secundi*, & trium adhuc prolium, quas certo novimus.

Quousque autem hæc matrona vitæ suæ dies protraxerit, nondum liquet; credibile est, eam viduitatis suæ tempore, & ætate admodum provecta, rerum mundanarum pertæsam, inter sorores conversas *Windbergenses* ad superos abiisse die XIII. mensis Iunii, quod suspicari fas ex necrologio *Windbergensi vol. XIV. Mon. boic. p.* 99.

„ Idus Iunii ADELHEIT conversa comitissa " nec enim alia obportune occurrit. Inde autem ad suum maritum in monte *Bogensi* delatam, & ad monasterium nostrum translatam, patet ex N. 9. K.) ubi hodie requiescit.

Num. 11. VDALRICUS FRIDERICI I. & ADELHEIDÆ filius.

A) Inter reliquos horum parentum liberos primo loco nominatur VDALRICUS, iam ab ann. 1104 clericali militiæ adſcriptus. Iurene primogenituræ, an titulo clericatus, fratribus ſuis præponatur, quis divinaverit? Forte utroque. Sic autem habet traditio (*Cod. prob. N. IV.*) „Quapropter cognoſcat induſtria, quod - - ADELHEIT advocata, & tres filii eius VDALRICH clericus, FRIDERICH advocatus (Ratisbon.) HARTWICH anno MCIIII "

B) Circa an. 1087 primam lucem aſpexiſſe N. præcedenti probabili coniectura aſſerui.

An. 1112 aliquem VDALRICUM ad Epiſcopatum *Eyſtettenſem* fuiſſe promotum teſtatur FALKENSTEINIUS *in antiquitat. Nordgav.* de hoc Epiſcopatu *p.* 28. §. *I.* cuius genus hactenus ignorabatur, etſi chronicon quoddam MS apud *LAZIUM de migrat. gentium p.* 390. apud *cit. FALKENSTEINIUM p.* 127. §. *IV.* notet, *Eberhardo* eodem anno VI. Ian. defuncto ſucceſſiſſe *Fridericum* Comitem de *Bogen.* Recte omnino; modo loco FRIDERICI poſuiſſet VDALRICUM, filium FRIDERICI primi. Iſtud enim iam certum redditur ex Monumentis *Oberaltacenſibus vol. XII. p.* 32 ubi FRIDERICUS iunior, (*tertius*) *Ratisbonenſis* advocatus, FRIDERICI, & LUITKARDÆ filius, *fratruelis OUDALRICI eihſtetenſis Epiſcopi*, multa prædia a ſupradicto *patruo* ſuo OUDALRICO, videlicet *eichſtetenſi præſule* ſuſcepta hereditario iure ſe ſe poſſediſſe profitetur. (*Cod. prob. N. XIV.*) Conſonat traditio *Priſlingenſibus* facta *vol. XIII. p.* 60. ſuo loco in FRIDERICO III. alleganda.

C)

C) Optime eum præfuiſſe, teſtatur HEUSLERUS in *templo virtutis, & honoris p.* 41.

Anno 1125 peſtifera lue ſublatum, fidem faciunt *Annaliſta Saxo*, & Abbas *Vrſpergenſis* ad hunc annum: „Hoc etiam anno nonnullos ex nobilibus una cum innumera multitudine vulgarium ſæviens mortalitas abſumſit, inter quos VDALRICUM *Eichſtetenſem*, & RUOGGERUM *Wirceburgenſem*, pluresque alios ſors ultima preſſit.“ Quos ſequitur HOFMANNUS *in Annal. Bamberg. p.* 110. *A.*

Diem obitus, tertiam Septembris, neſcio unde, aſſignat HEMMAUER *in Chron. Oberalt. p.* 83. nec enim *Eyſtadio* notitiam ullam aſſequi potui, ubi tamen neceſſe eſt exſtare necrologia, aliaque documenta, fatalibus tenebris conſepulta, & perpetuæ oblivioni ſacrata.

Num. 12. FRIDERICUS II. FRIDERICI I. & ADELHEIDÆ filius.

A) Iſtis, quos ſignavi, parentibus, FRIDERICUM II. fuiſſe editum, & a GANSERO perperam *tertium* dici, e NN. 9. ſq. manifeſtum eſſe exiſtimo. Cum circa an. 1100 vivo patre, traditionem fratrum de *Rotta*, in manus *patrui* ſui ASCUINI de *Zidlarin* delegatam, anno ætatis ſaltem 18. ſuſceperit. *Mon. boic. vol. XII. p.* 17. & heic N.; conſequens eſt, eum circa an. 1088 primam lucem aſpexiſſe.

Patri an. 1101 defuncto (N. 9. E.) in munere advocati *Ratisbonenſis* & Monaſterii Oberaltacenſis ſub abbatibus EGINONE, & LUID-

LUIDGERO usque ad an. 1137 ſucceſſiſſe, evincunt documenta ſequentia.

In diplomate HENRICI IV. Imp. dato *Goſlariæ* (MC XI.) quo monaſterium S. IACOBI *Scotorum Ratisbonæ* recens exſtructum in Mundiburdium ſuum ſuſcepit, apud HUNDIUM GEWOLDI *Tom. III. p. 66. nov. edit.* comparet FRIDERICUS noſter. „Noverit . . . aſſenſu quoque HARTWIGI venerabilis *Ratisbonenſis* Epiſcopi, FRIDERICI *advocati*, OTTONIS Comitis (de *Rietenburg*) ALBERTI Comitis (de *Windberg*) HENRICI advocati (de *Rietenburg*). "

B) Inter traditiones *Oberaltacenſes*, iſtæ ad eumdem referuntur, (*Cod. prob. N. IV.*) „Sicut perverſorum - - Quapropter - - cognoſcat induſtria, quod - - ADELHEIT advocata (*uxor Friderici I.*) & tres filii eius VDALRICH clericus (N. 11.) FRIDREICH - - (*Advocatus Ratisbonenſis*) HARTWICH (N. 14.) & LEUKART de *Windberg* (*mater ALBERTI I.*) & duo filii eius BERTHOLDUS, & ADALBERTUS comites, - - - in preſencia EGINONIS eiusdem loci Abbatis (an. 1105 defuncti) innovaverunt - - - teſtes - - FRIDERICUS advocatus, PERCHTOLDUS de *Bogen*, HARTWICH de *Ceydlarn* (*Bertoldi & Adalberti germanus*) M. C. IIII. " *Ibidem* N. VI. b.

C) „Notum ſit, quod quedam domna IUDITA de *Winzera* delegavit unum manſum in manus BERTOLDI Comitis - - quam traditionem ſuſcepit EGINO Abbas & advocatus FRIDERICUS (ſecundus) teſtes ADALBERTUS, HARTUUICUS. (fratres, de Windberg comites). "

D) Ibidem

D) Ibidem N. VII. „ Notum ſit - - qualiter dive memorie domnus FRIDERICH, & fratres ſui, HARTUUICUS, & OUDALRICUS, & PERCHTOLDUS filius LIUTGARDÆ (de *Windberg*) equali parte tradiderunt ſylvam ultra *Heimpreitisberg* ſitam ad altare S. PETRI in *Altaha* CC. manſus (non curias, vel caſas, ut GANSERI interpres expoſuit *Höfe*, ſed *perticas*, quod eſt menſuræ ſylvaticæ genus, ut ſequentia verba declarant, hodie dicuntur *Tagwerk*) *latitudine*, & *longitudine* usque ad marcham buemanniam a *Wigilinesriet* usque in aquam, que dicitur *Peborha*. Quam traditionem ſuſcepit advocatus FRIDERICH, & Abbas EGINO - - teſtes PERTHOLT *Comes*, & HARTUUICUS, frater advocati. "

E) Ex inſtrumento priore (B.) infert GANSERUS *p.* 438. FRIDERICUM II. virum ADELHEIDIS an. 1104 iam fuiſſe defunctum, cum in tam ſolemni negotio nulla eius fiat memoria.

Recte id quidem, modo loco *ſecundi* poſuiſſet *primum* revera 1101 (N. 9. E.) defunctum. Hinc FRIDERICUS alteram traditionem (C.) cum Abbate EGINONE ſuſcipiens, alius a *ſecundo* eſſe nequit.

F) Inſtrumentum *tertium* (D.) lectorem forte morari poſſet, quia FRIDERICUS, mihi ſecundus, tempore EGINONIS ✝ 1105 adpellatur *divæ memoriæ*, hoc eſt, defunctus, ipſamque traditionem ſuſcepit advocatus FRIDERICUS, utique prioris filius, mihi *tertius*, iam ante plures annos natus, quippe officio advocati idoneus.

G) Verum obſervari velim,

Primo de uno, eodemque FRIDERICO II. ſermonem heic eſſe,

qui & *traditor* erat, & traditionis *executor*, adeoque eo tempore vivens; cum certum sit, FRIDERICUM III. ante an. 1126 nondum exstitisse: (N. 13. O.)

Secundo formulam *divæ*, *beatæ*, *bonæ memoriæ*, *felicis recordationis &c.* plerumque, non tamen *constanter* de præmortuis intelligi, & exempla exstare apud MABILLONIUM *de re diplomatica p.* 538. 601. *Annal. Bened. Tom. IV. p.* 425. *T. V. p.* 197. 511. ubi istud elogium viventibus tribuitur. *Dictionaire diplomatique Tom. I. p.* 542. De eadem formula viventibus tributa idem nuper observavit Cl. D. IUNGIUS *origin. guelf. T. V. p.* 20. *) Quibus addo aliud exemplum ex nostris *Mon. boic. XIV.* 19. ubi EUGENIUS III. in bulla confirmationis monasterii *Windbergensis* 1146 data ALBERTUM Comitem, ecclesiæ huius fundatorem, tunc adhuc vivum, quippe anno sequente defunctum, *bonæ memoriæ* adpellat.

H) *Tertio*, siquis pertinaciter contendere velit, *to divæ memoriæ* pro defuncto accipiendum hoc loco esse; tunc aio, quoniam illud non FRIDERICO solum, sed etiam suis germanis præfigitur, de tribus, immo & de BERTHOLDO *Windbergensi* & Abbate EGINONE intelligendum esse, qui quidem tempore factæ traditionis omnes simul convivebant, tunc autem, quando hæc traditio membranæ commissa fuit, iam non amplius supererant. Neque enim infrequens est, etiam in diplomatibus, ut donationes, sæpe viva voce coram testibus ideo per aures tractis factæ, serius in diplomate scriberentur. Hinc discrimen inter *actum*, & *datum*: quod rei diplomaticæ peritis obscurum esse nequit.

I) Anno

I) Anno 1124 menſe Iulio nuptias contraxit cum LUTGARDE *Bohemiæ* Ducis filia (N. 13. C.) Hinc non mirum, die 13. Decemb. 1125 maſculam ei prolem nondum natam fuiſſe (N. 13. O.) cum forte primus matrimonii fructus ADELHEIDIS fuerit, aviæ nomen ſortita. (N. 16.)

K) Sub regimine HENRICI *ſuperbi*, qui patri an. 1126 die 22. Novemb. in ducatu boico ſucceſſerat, variis turbis, & contentionibus FRIDERICUS noſter implicitus fuit, quas verbis anonymi *Weingartenſis* de *Guelfis Principibus* a *Gerardo HASS* ex autographo recenter editi, heic admetior: *pag.* 21. *cap.* VI.

„Igitur *Heinricus* defuncto patre ducatum eius adeptus generalem conventum *Ratisbonæ* (an. 1126 vel ſequente) omnibus indixit. Quo collecto milite adveniens, quidquid inſolentiæ in civitate, ſive extra circumquaque ad aures eius perlatum eſt, provida diſpenſatione diiudicavit. Diſcrimina bellorum inter Principes, ſeu Maiores terre diu exagitata compeſcuit: pacem firmiſſimam omnibus annuntiavit, & iuramento confirmari præcepit, & ſic demum accepta a *Burgenſibus* pecunia terrorem cunctis incutiens civitatem egreditur, & munitiones ac villas predonum, & proſcriptorum per totam provinciam devaſtat. “

Quæ quidem ſingula intra poſtremum bimeſtre anni 1126 perfici haud potuerunt.

L) Poſt magnificas nuptias Ducis cum filia LOTHARII Imperatoris iuxta *Lycum* celebratas, pergit *anonymus* §. III. *p.* 21.

„Interea (intra an. 1127 & 28.) FRIDERICUS *Ratisponenſis* Eccleſie advocatus videns poteſtatem Ducis prevalere, ſuum vero quotidianum *queſtum* (hanc vocem editor ex apographo addit) in civitate minui, quorumdam conſilio, quibus pax odioſa fuit, unum de miniſterialibus Eccleſie, qui Duci cum omni fidelitate in civitate & extra adſtabat, & miniſtrabat (*AVENTINUS Annal. VI. cap. III. n. 6. p. 590. prætorem* adpellat, *qui præſidendo iuri dicundo intentus vice ſua fungeretur, Reginoburgis impoſitum*) dolo, ut aiunt, ad ſe invitatum vita privavit. Quibus compertis Dux *Bavariam* feſtinanter ingreditur, ac caſtrum advocati fortiſſimum *Falkenſtein* obſidione cingit, omnesque ſuos ad obſidionem compellit. „ Addit *Laurentius HOCHWARTUS in catalogo Epp. Ratisbon. apud OEFELE I.* 188. *b.* “ & poſt longam obſidionem etiam cepit.

M) Pergit anonymus *Weingartenſis cap. XII. p.* 25. „Circa idem tempus (an. 1130 teſte HOCHWARTO citato) *Ratisponenſes* mortuo Epiſcopo ſuo (*Chunone*) HENRICUM unum de nobiliſſimis fratrum (*ARENPECK. Chron. Baioar. col.* 195. legit: *Bavariæ patruum*) ſcilicet OTTONIS (primi) de *Wolueratenhauſen* machinante advocato cum aliis Emulis Ducis eligunt, & in locum illius ſubſtituunt. Quod Dux in iniuriam ſui factum eſſe compenſans (*reputans*) ad depoſitionem eius omnimodis laborabat - - Ille vero (Epiſcopus) civitatem, & omnes ſuos ad rebellionem præparat.

N) Dux ergo (an. 1131) cum huiusmodi de tractionibus illum avellere non poſſet, ad aliud animum intendit. Sine mora *Bavariam* ingreditur, civitatis ſuburbia, & omnia Eccleſie territoria incendio, & vaſtatione peragravit. Caſtrum quo-

que

que Episcopi *Toumstauphen* ex improviso superveniens arripuit, suisque custodiendum commisit. "

O) Pergit *anonymus p.* 30. „HEINRICUS igitur Dux finita paschali hebdomada tam copiosum exercitum in *Bauuariam* reduxit, ut castrum supra nominatum (*Wolfertshausen*) stricta obsidione clauderet, & se ab impetu illorum, qui sibi minaciter cominabantur, defenderet. Episcopus enim per totam quadragesimam cognatos & notos suos conveniens hoc agebat, ut Ducem de finibus illis, si amplius hostiliter eos invaderet, ignominiose fugaret. Morante igitur in obsidione Duce, Episcopus cum *Marchione orientali LEOPOLDO* seu aliis comitibus ac totius *Bauuarie* fortissimis, excepto *Palatino*, coadunato milite adpropinquat, & castra prope *Ysaram* fluvium ponit.

P) Interea OTTO Palatinus vir sapientia preditus, cui ad utramque partem accessus patuit, utriusque exercitus apparatum contemplatur, illisque nostrum (*Ducis*) copiosiorem esse denuntians, terrorem incutit: cogitansque quomodo ad bonum pacis perducat, FRIDERICUM *advocatum*, *cognatum* suum promissionibus, ac minis circumveniens ad deditionem hortatur. Ille, utpote omnibus suis destitutus, consiliis *Palatini* adquievit: & assumto eo in castra Ducis veniens, & ad pedes eius se humilians, gratiam eius recepit. Quo perpetrato, OTTONEM quoque *generum* suum ad deditionem, & satisfactionem, exponens ei miserias suorum compellit. Qui similiter eius & aliorum consilio consentiens, ad deditionem venire non distulit, ac seipsum cum castro in manus Ducis sub omni humilitate contradidit.

Q) Dux vero, prout rigor iuſticie exigit, illum *Patriam*, & omnes terminos *Bawarie* quoadusque per eum revocaretur, abiurare coegit, & ſic eum captivum ſuis commiſit, & ad *Ravensburch* ſecum abduci precepit. "

R) Hactenus *anonymus Weingartenſis*, quantum ad FRIDERICUM noſtrum adtinet, quem ille quidem OTTONIS Wittelspachici IV. *cognatum*, ARENPECK autem, AVENTINUS, & HOCHWARTUS *conſobrinum* adpellant locis allegatis, cuius quidem vocis rationem reddit *AVENTINUS p.* 592 *n.* 18. heic non prætermittendus. „ Cum acies inſtruerentur, *Otto* ſuperior (IV.) *conſobrinus Ducis & FRIDERICI Comitis a Bogen Socer OTTONIS* obſeſſi apparet . . . *FRIDERICO Comiti a Bogen conſobrino ſuo* (nam ADELADA, mater FRIDERICI, RICHARDÆ matris OTTONIS ſoror erat) perſuadet . . . " Vide *tab.* C.

S) *BRUNNERUS Annal. boic. P. III. L. II. pag.* 81. *nov. Edit.* poſt priora narrata de FRIDERICO ſubdit: „ Ad caſtra HENRICI profectus, eiusque amplexus genua, momento veniam, & nomen *amici* promeruit. " Nec aliter ADELZREITERUS, ſocium ſuum paſſim deflorans, *P. I. L.* 20. *n.* 21. *pag.* 450. *nov. edit.* „ In *Henrici* caſtra profectus; ad cuius procumbens genua, ſine cunctatione admiſſorum veniam, & *amici* nomen impetravit. "

T) Non igitur cum *OTTONE Wolfrashuſano Ravensburgum* relegatus fuit, ut cum *Mauſoleo S. Emmerami in Ratisbona monaſtica p.* 279. ſcribit *FALKENSTEINIUS Hiſt. bav. Tom. II. p.* 370. ſed ut Ducis *amicus* ad ſuos reverſus eſt, ubi illum ante an. 1137 adhuc reperio (*Cod. prob. IV. XIII.*)

V) No-

V) Noverint . . qualiter RICHERUS de *Walinchoven* . . . in manus HIZONIS de *Hofedorf* ea ratione, ut ipse delegaret, quocunque *Altahensis* abbas LEUDIGERUS, vel eius successores peterent. Huius rei testes sunt FRIDERICUS advocatus & eius filius FRIDERICUS.

X) *Item* „ Noverint - - quod quidam vir nomine RACHWINUS appellatus est ab abbate LUIDGERO, & advocato FRIDERICO (*secundo*) habentem uxorem advenam sibi non consciam, unde cogitabat idem R . . quomodo posset consedere cum uxore sua, & bonis suis, impetravit, quod permissione & in presencia ipsius advocati *F. riderici* & abbatis *L. iudgeri* & permissione S. PETRI *Ratisp.* Ecclesie Dominorum cathedralium, quod mutata est uxor sua nomine *Mathilda* pro alia muliere nomine *Golda* que fuit S. PETRI tributaria pro eodem censu . . . " (*M. B. XII.* 28.) Item *p.* 29.

Y) „ Notum sit. - qualiter quidam miles ADALBERTI Comitis nomine MARQUARDUS ad *Altah* in manus FRIDERICI advocati & LIUDGERI abbatis - - tradidit. "

Quid post hæc FRIDERICO isti acciderit, qui in istis documentis aliisve, quod sciam, nuspiam comparet, quando, & ubi vivere desierit, cum ignorantissimis scio. Si tamen coniecturæ locus; suspicor, illum, utpote Ducis *amicum*, hoc est, fœderis socium, cum eodem expeditioni adversus *Italos* anno 1136 interfuisse, atque una cum OTTONE *Wolfratshusano*, quod de hoc anonymus *Weingartens. p.* 32. scribit, *Papiæ vita privatum occubuisse:* eoquod in domestico, aliove necrologio nulla eius occurrat memoria, extra Patriam defuncti, & sepulti.

Z) Ali-

Z) Aliter GANSERO visum; ille enim loco non uno, præfertim *p.* 445. contendit, hunc FRIDERICUM, quem præconcepto errore imbutus *tertium* adpellat, an. 1125 non amplius fuisse superstitem, sequenti ratiocinio, quod eiusdem verbis latinis propriis heic admetior: „FRIDERICUS IV. (lege *tertius*) fecit varias traditiones prædiorum, quæ a patruo suo VDALRICO Episcopo *Eystetensi* susceptа hæreditario iure possidebat. Iam vero VDALRICUS iste obiit 1125. Si itaque hoc anno vixisset Episcopi frater FRIDERICUS III. (II.) utique hæreditas huius Episcopi non ad filium fratris FRIDERICUM IV. (III.) sed ad ipsum fratrem FRIDERICUM III. (II.) fuisset devoluta. *Fridericus* itaque III. (II.) iam ante an. 1125 obierat. " Q. E. D.

Aa) *Repono:* I. FRIDERICUS iste IV. (III.) an. 1125 nondum erat natus (N. 12. I.) quomodo ergo hæres eodem anno?

II. FRIDERICUS iste (mihi *tertius*) memoratas traditiones prædiorum fecit 1147 (N. 17.) post patris obitum, ex cuius hæreditate *immediata*, *patrui* autem *mediata* ad eum devoluta fuerant.

III. Nec hodie infrequens est, & passim exempla prostant, quod Bona quædam, non germano, aut sorori, sed horum liberis, seu nepotibus, etiam nascituris, legentur.

Ab) FRIDERICUM istum ADELHEIDÆ maritum an. 1125 iam fuisse defunctum, GANSERUS *p.* 445. etiam eruere nititur ex privilegio libertatis, quod hoc anno monasterio *Oberalteich* concessit FRIDERICUS IV. (lege II.) cum consensu contectalis suæ - - quodque Romam missum confirmavit HONORIUS Papa 1126. monasterio in apostolicam tutelam susceptо. (*Cod. prob.* N. XI.)

Memo-

Memorantur in hoc privilegio filii ADALBERTI I. licet admodum *parvuli*: immo etiam inter teſtes admiſſi ſunt. At de filio FRIDERICI nulla fit mentio. Ex quo patet, & FRIDERICUM III. (II.) iam fuiſſe defunctum, & FRIDERICUM IV. (III.) huius privilegii eſſe auctorem. Immo hic ipſe privilegii auctor ſubponitur tunc adhuc fuiſſe improlis; cum enim in hoc privilegio ageretur de iure advocatiæ monaſterii, cautum eſt, ut FRIDERICUS advocatus, ſi *filium genuerit*, ipſe, & poſteri eius iura advocationis ſemper retineant, ſi autem absque liberis exceſſerint, ius illud ad ALBERTUM Comitem & poſteros eius pertranseat, & quisquis inter eos maior natu fuerit, advocatus monaſterii conſiſtat. " Hæc ad verbum GANSERUS.

Ac) *Reſpondeo*, falſum eſt primo, privilegii huius 1125 concepti, & *Romam* miſſi autorem eſſe FRIDERICUM, mihi *tertium* IUDITHÆ maritum, quippe hoc anno non natum (N. 12. I.)

Falſum eſt ſecundo, FRIDERICUM ADELHEIDÆ filium hoc anno iam fuiſſe defunctum. (hoc N. O.)

Ex adverſo, tertio verum eſt, FRIDERICUM II. privilegii huius autorem, maritum LUTGARDÆ, quam anno 1124 uxorem duxerat, hoc an. 1125 die 13. Decemb. prole maſcula caruiſſe. (N. 13. O.) Hinc ſequitur,

Quarto, FRIDERICI II & LUTGARDÆ filium, an. 1126 naſciturum, privilegii huius autorem non eſſe (NN. cit.) ſed *ſecundum;* id quod confirmat vetus ſcutum gentilitium, olim ſupra ſepulcrum, nunc e regione eiusdem pendens, cum hac inſcriptione: „ *An.* 1126 *hat Graf Albrecht der Elter, vnd ſein*

Vötter Graf Friderich der ander, das Cloſter Oberaltaych Päbſtlich gefreyhet. (Tab. II. n. 7.)

Hæc de FRIDERICO *ſecundo* ex idoneis ſcriptoribus copioſe recenſere volui, in *Ratisbona monaſtica*, & apud illuſtrem de LORI ſummatim exhibita, ut lectori prævie conſtaret, quam inepte GANSERUS facta huius ſingula filio æquivoco aſſignet, quod ad oculum monſtrat *tabula chronologica*, hunc in finem concepta.

Num. 13. LUTGARDIS Vxor FRIDERICI II.

A) Celeberrimæ huius matronæ genus nemo hactenus, quod ſciam, Scriptorum boicorum prodidit. GANSERUS autumat, ſe illud detexiſſe, dum male intellecta voce τὸ *conſobrinus*, qua OTTO Schyrenſis LUITGARDÆ maritum, FRIDERICUM II. compellaſſe ſcribitur apud autores N. præced. allegatos, eam huius OTTONIS ſororem fuiſſe confidenter aſſerit. Porro autem hunc ipſum OTTONEM inter *Schyrenſes primum* adpellat, quem *quartum* dicere debuerat, eamque filiam facit EKKEHARDI I. Scriptoribus patriis omnino ignotam.

B) Suſpicabar mendum typi, & GANSERUM non *primo*, ſed *quarto* OTTONI iſtam LUTGARDEN ſororem tribuiſſe. At enim ipſa manus autographa, quam ob oculos habeo, bina vice in eadem pagina OTTONEM I. *patrem Ducis* ſcripſit. Sed miſſo hoc interim, genuinam huius illuſtriſſimæ fœminæ originem oſtenſum eo.

C) *COSMAS Pragenſis in Chron. lib. III. apud MENKEN Script. rer. germ. Tom. I. col.* 2125. ſequentia narrat coævus:

„Eodem

„ Eodem anno (MCXXIIII.) menſe Iulio Dux WLADISLAUS natam ſuam primogenitam, nomine *ZUATAVAM*, cum magno muliebri cultu, & nimio cenſus apparatu dat nuptum cuidam inter *Bavaros* primates *famoſiſſimo viro* nomine FRIDERICO. “

D) Subſcribit *Ioannes Marignola in Chron. Boh.* apud Cl. *Gelaſium DOBNER Mon. hiſt. bohem. Tom. II. p.* 200. „ WLATISLAUS autem filiam ſuam cuidam nobili *Bavaro*, nomine FRIDERICUS deſponſavit. “

Repetit fere eadem *DUBRAVIUS Hiſt. Boh. L. XII. p. m.* 287. VLADISLAUS filiam ſuam FRIDERICO *Bavariæ* Principi deſpondit. “

E) Tres hoc ſæculo FRIDERICI in *Bavaria* occurrunt nobiliſſimi, duo *Wittelsbacenſes*, prior EKKEHARDI *primi* an. 1101 defuncti, alter OTTONIS *quarti* 1155 mortui filius. At *prior* cœlibem vitam duxit, inter *Barbatos Interſtorfii* an. 1195 ſepultus. *Alter*, ſi tamen unquam de nuptiis cogitavit, non LUTGARDEN *Bohemicam*, ſed MARGARETHAM *Badenſem* duxerat, 1196 *Ensdorfii* tumulatus, de quo tamen vehementer dubito.

F) Quoniam igitur de utriusque coniugio altum ubique ſilentium, & neuter hoc anno 1124 *vir famoſiſſimus* dici poterat, vix ephebos egreſſus, & tertiogenitus; ſupereſt tandem FRIDERICUS II. de *Bogen* iam ab ann. 1101 advocatus *Ratisbonenſis*, & magnam nominis celebritatem conſecutus.

G) Quoad nomen & genus ſponſi conſentit per omnia Cl. *Gelaſ. DOBNER Annal. Boh. P. IV. p.* 167. *ſeq.* hoc ſolum diſcrimine, quod *Bohemicam* iſtam Principem, alteram coniugem ſtatuat FRIDERICI I. an. 1101 defuncti, quod Scriptori *extero* facile condonandum, quando & *domeſtici* quidam *primum* cum *ſecundo* ex nominis æquivocatione confuderunt, ut hactenus oſtendi. Inde autem potiſſimum excuſationem meretur vir ſolertiſſimus, quod eidem impoſuerit *anonymi*, neſcio cuius, *Epitome genealogiæ Comitum de Bogen, & Windersberg* (*Windberg*) *p.* 14. hæc referentis: „ FRIDERICUS Comes a *Bogen* advocatus *Ratisponenſis* in expeditione ſacra mortuus, & *Ieroſolymis* ſepultus (1101), cum ſecunda uxore LUDGARDA Ducis *Bohemiæ* filia comitatum *Suchitz* (lege *Suſchitz*) in *Bohemia* in dotem accepit, ex qua genuit FRIDERICUM II. (tertium) advocatum *Ratisponenſem.* “

H) Epitomes huius autor, quisquis demum, noverat confuſe, LUTGARDEN quamdam *Bohemicam* FRIDERICO a *Bogen* advocato *Ratisbonenſi* nupſiſſe, eique FRIDERICUM alterum peperiſſe; ſed quoniam annum obitus primi ignoraverat, & tertius quoque FRIDERICUS *Hieroſolymis* in expeditione ſacra obiit, hinc perſonarum æquivocatione deluſus, hanc LUTGARDEN FRIDERICO I. ſecundam coniugem tribuit, quam FRIDERICO II. iungere, huiusque filium FRIDERICUM III. adpellare debuiſſet. Eamdem hallucinationem ſupra N. 10. I.) in Codice traditionum *Monaſterii Superioris Ratisbonæ* detexi.

I) Ne cui porro ſcrupulus haereat, an hæc SUATAWA, eadem ſit cum LUTGARDE noſtra, ſequentia obſervat laudatus *DOBNER loc. cit. not. b.*) „ Antiqua vox ſlavica *Swiati*,

&

& *Swiatlo*, quæ hodie apud *Polonos* aliosque *Slavos* perſtat, *lucem* ſignificabat, priſca vero vox teutonica *Lutten*, & *Luitten* idem quod hodie *Leuchten* (ita caſtrum *Lichtenberg* in veteribus diplomatibus *Luttenberg* ſcriptum invenitur); vocis itaque notatione nomen *Suatava* LUTGARDÆ reſpondet. "

Veriſſima omnino obſervatio, & paſſim obvia in diplomatibus. Vide *HUNDII ſtemmatographiam P. II. pag.* 1. *ſeqq.*

K) Porro matronam iſtam non *Wittelsbachici* cuiusdam FRIDERICI, ſed *Bogenſis* coniugem fuiſſe, inde etiam evincitur, quia ALBERTUS IV. lineæ *Fridericianæ* haeres, parochiam in terra *Bohemorum*, dictam *Schutenhofen*, quam ipſum *Suſchitz* eſſe teſtatur citatus DOBNER, Monaſterio *Windbergenſi* conceſſit (*Cod. Prob. N. XLVII.*)

L) Hæc eſt illa LUTGARDIS, quæ marito ſuo FRIDERICO II. eiusdem nominis *tertium*, & filiam ADELHEIDEN peperit, uti patet ex *Cod. diplom. Admont.* „ FRIDERICUS (*tertius*) advocatus *Ratisbonenſis* itürus in expeditionem, quæ ſub CONRADO Rege (1147) facta eſt, rogavit, & obteſtatus eſt matrem ſuam LUITKARDAM, quatenus predium ſuum ſitum in *Oriente* apud *Brunnen* - - - *Admontenſi* cenobio, ſi ipſe de hoc non reverteretur, vice ſua pro remedio anime ſue delegaret. FRIDERICO ergo advocato in expeditione illa (1149) mortuo, mater eius ſupradicta predium eius, quod prediximus, cenobio - - delegavit - - poſtea ſoror predicti advocati cometiſſa de *Hochenburch* ADELHEIT nomine, & filii eiusdem comitiſſe ſcil. ERNST, & dominus FRIDERICUS propinquitatis iure, ut ipſi fatebantur, predium idem impetere ceperunt. (*Cod. prob. N. XVIII.*)

Quid?

Quid? quod nec ipſe GANSERUS diffiteri audeat, hanc ipſam FRIDERICI *Ieroſolymis* defuncti, & ADELHEIDIS memoratorum matrem exſtitiſſe.

M) SULGERUS in Annalibus *Zwifaltenſibus* ex chartis ORTLIEBI ſynchroni *p.* 49. ad an. 1110 ſcribit: „ HENRICUS Comes de BERG - - - filiam ſuam SALOMEAM nuptui tradit ſereniſſimo Duci *Polonorum* BOLESLAO III *Chrivaſto* (ita ob oris curvitatem ab illis populis dicto) Principi potentiſſimo, RICHINZAM vero filiam alteram LANZLANDO (Wladiſlao) Duci *Bohemiæ*, & SOPHIAM OTTONI nigro (Duci) *Moraviæ* eodem fere tempore in matrimonium elocavit. “ Quibus ex verbis, *eodem tempore*, Cl. DOBNER *Annal. Bohem. P. VI. p.* 108. non immerito coniicit, WLADISLAI nuptias anno MCXI accidiſſe.

N) BERTHOLDUS Abbas *Zwifaltenſis* in libello *de conſtructione huius Monaſterii*, nuperrime vulgato a Cl. *P. Gerardo HESS*, *Monumentorum Guelficorum parte hiſtorica p.* 210. ſequentia poſteritati tranſcripſit, quibus priora omnino confirmantur, maxime, quum & hic autor ſynchronus fuerit. Ita autem iſte:

„ HEINRICUS Comes ſenior de *Monte* (*Berg*) in articulo mortis Monachis inviſceratus - - dedit - - Huius filius HEINRICUS Comes ſimiliter in extremis Monachus effectus dedit - - RAPOT eius alter filius - - dedit - - Horum ſcilicet prædictorum Comitum ſorores fuerunt RICHINZA Ductrix *Bohemiæ*, SOPHIA Ductrix *Moraviæ*, SALOME Ductrix *Poloniæ*. Iſtæ Deo dilectæ ſorores cum viris ſuis magnifica, & infinita huic loco contulere beneficia - - VLATIZLAUS igitur, qui &

LAUZ-

LAUZLAU Dux *Bohemiæ* cum *uxore ſua RICHINZA filia HENRICI Comitis a Monte (Bergen)* - - dedit - - SOPHIA Ductrix *Moraviæ, ſoror RICHINZÆ uxor OTTONIS Ducis dedit* - - BOLEZLAUS Dux *Poloniæ* - - SALOME uxor eius miſit - - Denique iſta præfata SALOME *Poloniæ* Duciſſa ſemel in uno anno, *me huic loco præſidente* - - transmiſit. "

In necrologio *Zwifaltenſi p.* 240. ibid. „D. II. Id. April. LAUZLANT Dux *Boemie.* Iſte & uxor eius RICHINZA multa bona fecerunt." Dolendum, iſtas notitias tam ſero fuiſſe productas, illisque ignoratas, qui iſtam *Richinzam* a marchionibus de VOHBURG derivarunt. *MENKEN Script. rer. germ. Tom. III col.* 2127. *ſeq. & Comment. Academ. bavar. vol. II. pag.* 66. *ſeq.*

O) Vt autem ad inſtitutum meum ex hoc diverticulo redeam, primogenita WLADISLAI LUTGARDIS noſtra anno 1112 naſci, & an. 1124 pubertatem adepta nubere omnino poterat FRIDERICO II. Comiti de *Bogen.*

Iam ergo genuinos matronæ parentes, ætatem, & tempus connubiale novimus, facilisque redditur ratio, cur eius maritus 1125. die XI. Decemb. nondum habuerit prolem maſculam (*Cod. prob. N. XI.*) ex coniuge menſe IULIO ducta, quæ tamen anno ſequente 1126 FRIDERICUM III. eidem parere potuit.

Ex præmiſſis porro & iſtud conſequitur, LUTGARDEN noſtram non EKKEHARDI I. *Schyrenſis* an. 1101 defuncti, ſed WLADISLAI Ducis *Bohemiæ* filiam exſtitiſſe, quod allegata teſtimonia omnino comprobant.

P) Inter

P) Inter traditiones *Oberaltacenſes* (*M. B. XII.* 17.) exſtant variæ, quibus titulus præfixus eſt: *Sub EGINONE Abbate* 1100-1105, ſed obſervandum, iſtas traditiones, diverſis annis factas, non omnes intra hoc tempus coarctari poſſe; hinc ſequens *p.* 21. „ LIUTGARD mater FRIDERICI (tertii) duos manſus ad *tatingam* dedit S. P. " ad annos poſteriores, quibus mater effecta eſt, referenda, quam donationem ipſe GANSERUS huic noſtræ LUTGARDI tribuit de anno parum ſollicitus.

Idem ſentiendum de alia *p.* 23. N. V. „ Pateat, - - qualiter LIUKARDIS *advocata* delegavit - - " Probabiliter poſt an. 1130 quo maritus eius abſens erat, locanda.

Q) Maiorem adtentionem meretur ſequens (*Cod. prob. N. XII.*) huius tenoris: „ Notum ſit, - - quod advocatus noſter FRIDERICUS (*ſecundus*) & uxor eius LIUKARD, & frater eius (*Friderici*) OUDALRICUS (*Ep. Eyſtet.*) & *filius* eiusdem advocati delegaverunt de propriis facultatibus & tradiderunt ad altare S. PETRI fratribus ibidem Deo ſervientibus unum curtile *in Rogitenberge* . . . Quam traditionem ſuſcepit quidam Presbyter & Monachus nomine HAINRICUS in loco Abbatis tunc poſitus. "

Quoniam VDALRICUS Epiſc. an. 1125 obiit, quo FRIDERICUS II. ex coniuge ſua nondum filium ſuſceperat, anno ſequenti naſciturum, neceſſum eſt, iſtam traditionem, forte 1125 factam, a FRIDERICO III. poſt aliquot annos ratam, & firmatam, indeque Codici inſertam fuiſſe. Certe enim ſub EGINONE Abbate an. 1105 defuncto fieri non potuit, quo tempore LIUTKARDIS nondum exſtiterat.

R) Quis

R) Quis autem eſt iſte *Presbyter & Monachus nomine HEINRICUS, in loco Abbatis tunc poſitus?*

GANSERUS p. 441. *N.* 11-13. illum in ſerie Abbatum inter EGINONEM, & LIUDGERUM locat, contra omnium catalogorum fidem, aitque, non a fratribus electum, ſed ab advocato, contra privilegium, fuiſſe intruſum. Erroneum iſtud omne! Ignoravit enim cenſor, το *loco poſitus* nil aliud denotare, quam *mandatarium*, abſentis vices gerentem, uti exempla plurima apud *DU CANGE* in *Gloſſario mediæ, & infimæ latinitatis*, verbo *loco poſitus*, apud *de RUBEIS Monum. Eccleſ. Aquil. p.* 461. *B. & MEICHELBECK* H. F. T. I. P. II. *N.* 112. demonſtrant.

Itaque tempore huius traditionis Abbas LIUDIGERUS, valetudine ſiniſtra, aut alio negotio impeditus, alium *loco* ſui *poſuit*, qui nomine ſuo traditionem hanc ſuſciperet. De intruſo autem quopiam Abbate nec vola, nec veſtigium ullibi exſtat, eſtque hæc plane temeraria GANSERI ſuſpicio, reliquis eius fabulis adnumeranda.

S) Obtigit mihi nuper admodum traditio hactenus incomperta huius LUITGARDIS *Malerſtorfenſibus* facta, quam heic admetior: „ Anno ab incarnacione Dni Milleſimo CXXXIIII. Domina LEWKARDIS *advocata mater* FRIDERICI *mayoris* advocati contradidit altari S. IOHANNIS ewangeliſte pro remedio anime ſue nec non debitorum ſuorum, & omnium fidelium ſalute, & requie duo predia apud *Taiting* ſita. X. mancipia ad eadem predia pertinencia.“

Eodem anno predicta matrona videlicet LEWKARDIS *advocata* contradidit altari ſancti IOHANNIS per manum *Gundakari* nobilis viri XX. hubas, & quinque vineas in *Auſtria* poſitas pro ſe ſuorumque ſalute, & requie poſt obitum ſuum fratrum uſibus profutura, vel ſi ita voluerit, adhuc ſuperſtite. Facta ſunt hæc nutu, & conſenſu FRIDERICI advocati *maioris, filii ſui.*“

Hactenus traditio iſta, in quam ſi errorem aliquem irrepſiſſe dixero, non utique nimius videbor.

T) *Primo* enim, anno huius dati MCXXXIIII. probabiliſſime ſuperſtes erat FRIDERICUS II. matronæ huius maritus, & *maioris* advocati munere fungebatur, quippe 1136 vita privatus (N. 12. Y.) & tamen nulla eius heic mentio.

Secundo, FRIDERICUS, LIUKARDÆ huius filius, ideoque hoc nomine *tertius*, an. 1134 nonniſi octennis erat, quippe natus an. 1126 (N. hoc. O.) & ſub matris tutela conſtitutus. Quo igitur pacto dici potuit advocatus *maior*? Quo iure conſenſum præbere matri, ipſe pupillus, tutricis poteſtati ſubditus?

Tertio, ſi hæc traditio 1134 facta ſtatuatur, tunc iſta matrona potius conſenſum *ſenioris* ſui ſcil. mariti ſuperſtitis, quam filii impuberis adhibere debuiſſet. Hinc mihi videtur

Quarto, hæc traditio protrahenda eſſe poſt obitum FRIDERICI II. & datum ita emendandum, ut loco an. M. C. XXXIIII. ponatur XXXXIIII. quo FRIDERICUS tertius, ſecundi an. 1136 defuncti filius, iam annum ætatis XVIII adeptus,

&

& ſui iuris factus, munere advocati *maioris* fungi, & matri quædam alienanti ſuum conſenſum præſtare valuit. Quid enim proclivius, quam, ut Scriptor recentior, cuiusmodi iſte erat quippe poſt an. 1393 vivens, unam decadem in æra per incuriam vel præcipitantiam prætermitteret?

Traditio hoc modo ſanata perſonis æque ac tempori congruit, nihilque incommodi præſefert.

V) Præter traditiones præmiſſas, geminæ adhuc reſtant ab eadem matrona poſt annum 1136 adeoque poſt obitum mariti factæ, ut ex ſubſcriptione teſtium, & ipſo tenore haut difficulter colligitur. Prior Eccleſiæ S. NICOLAI prope *Paſſavium* exſtat *vol. IV. Mon. boic. p.* 228. „*Ratisponenſis* advocatrix nomine LIUKARD in diſpoſitione prædiorum ſuorum tradidit Eccleſiæ S. NICOLAI curtem unam in loco, qui dicitur *Grintdorf* apud *Chamba*, inſuper tres hubas *Hohinwartin*. H. r. t. ſ. DIETRICUS *advocatus eiusdem loci.* ENGILBERTUS *Dux*, & ENGILBERTUS *Marchio filius eius* . . “

W) Altera pro Monaſterio *formbacenſi* (*Cod. prob. N. XVI.*) „Domina LIUKART cum manu filii ſui FRIDERICI (*tertii*) *Ratisponenſis* advocati ac filie ſue domine ADELHEIDIS de WILTPERGE (N. 16. E.) Teſtes DIETRICUS Comes, ENGILBERTUS Marchio. “

Quoniam FRIDERICUS III. circa an. 1126 natus in hac traditione iam *advocatus* adpellatur, & ſoror ADELHEIDIS, primo nupta Marchioni de *Hohenburg*, heic alteris nuptiis cuidam Domino de *Wiltperg* iuncta legitur; ad annos poſteriores, forte ad an. 1146 referenda eſt iſta traditio.

X) Aliæ LUITGARDÆ iſtius traditiones *Monaſterio ſuperiori Ratisbonæ* factæ (N. 10. I. adductæ) eam a fictitia LUTGARDE *Vohburgica* ex mente GANSERI an. 1088 defuncta, omnino diſtinguunt. Sed & beneficia, quæ AVENTINO teſte (N. 10. D.) *Scotis Ratisbonenſibus* præſtitit, invicte demonſtrant, eam BERTHÆ *Auſtriacæ*, ann. 1137 nuptæ, coævam fuiſſe.

Y) Superſtes erat an. 1147, quo filius eius obteſtatus eſt matrem ſuam pro prædio *Brunnen* Monaſterio *Admontenſi* tradendo (N. hoc. L.). Immo invenio illam adhuc 1150 „quo SOPHIA *Vngarorum* Regis BELÆ (*ſecundi*) filia, filio CHUNRADI Regis Romanorum deſponſata, & regaliter ipſi cum inæſtimabili pecunia transmiſſa, Mundo, quod ſuum eſt diligente, ſcilicet bona temporalia, & fidem, & veritatem negligente, predicta regina (*deſponſata*) ſecus quam regiam dignitatem decuit, habita: (*immo ſponſo præmature, & ante nuptias defuncto*) regnum cœleſte pro terreſtri commutavit. Conſilio namque, & auxilio Comitiſſæ *Ratisponenſis* LIUKARDIS, *Admontenſe* monaſterium expetiit, & cum ſacris Dei virginibus humillima converſione cœlibem vitam deinceps duxit: „ut refert Scriptor vitæ S. GEBEHARDI AE. *Salisburg. apud CANISIUM BASNAGII Tom. III. P. II. p.* 443. De quo facto porro legi merentur Chronicon *Admontenſe apud Hieron. PEZIUM. Script. Auſt. II.* 188. *Eraſm. FROELICH Diplomatar. ſacr. Styriæ II.* 239. *Georg Pray Annal. Reg. Hung. I.* 137. & *Steph. KATONA hiſtor. crit. Reg. Hung. Tóm. III.* 530. 601. *ſq.* quorum tamen nullus, immo neque Biographus S. OTTONIS Epiſcopi *Bambergenſis* apud eumdem CANISIUM *l. cit. p.* 91. unde iſti ſua deflorasſe videntur, excepto Scriptore vitæ *Gebhardinæ*, conſilii, & auxilii noſtræ LUTGARDIS in hoc ſan-

cto

&to propoſito meminit; ut adeo incertum ſit, an SOPHIA regia Princeps, ante contracta ſponſalia *Ratisbonæ* forſan in quodam puellarum Monaſterio, pro temporum illorum more educanda, in notitiam CONRADI Regis, & noſtræ LUTGARDIS, ibidem commorantis, venerit; an hæc *Admuntum* forte inviſerit, poſt mortem filii ſui FRIDERICI in expeditione 1149 defuncti prædium ab ipſo delegatum monaſterio exſequutive traditura, hacque occaſione SOPHIAM, a fratre GEYSA II. Rege repetitam, in propoſito virginitatis firmaverit.

Neque etiam annum obitus noſtræ hactenus detegere licuit. Diem ſaltem ſervavit necrologium *Windberg. Mon. boic. XIV*, 91.)

„ XVII. Kal. Febr. LIVKARDIS advocatiſſa.“ Subiicio tabulam genealogicam (E.) huius matronæ cum ſuis probationibus.

PROBATIONES ad tab. E. N. 13.

a) *Necrologium Zwifaltenſe* apud *Cl. Gerhard. HESSIUM Monum. Guelfic. Part. hiſtor. p.* 244. „ V. Idus Iulii BOBBO Comes de *Berge*, *pater HENRICI ſenioris de Berge.* “

b) ORTLIEBUS Mon. *Zwifaltenſ.* de fundatione ſui Monaſterii *c.* 21. apud eumdem HESSIUM *p.* 194. „ Comes HEINRICUS de *Berge* cum filio ſuo eiusdem nominis, & dignitatis *ad ſuccurrendum in hora mortis Monachi* per domnum VDALRICUM Abbatem apud nos effecti cum omnibus oſſibus parentum ſuorum, id eſt, BOBBONIS, & SOPHIE ipſius uxoris, & parvuli filii DIEPOLDI ſunt huc transducti, & in capitulo noſtro cuncti pariter in uno monumento poſiti. „ *Necrol. Zwifalt. p.* 243. “ VI. Kal. Iul. „ SOPHIA comitiſſa de *Berge.* “

c)

c) BERTHOLDUS *Abb. Zwifalt. de conſtructione huius Monaſterii* apud cit. HESSIUM *p.* 210. „HEINRICUS Comes ſenior de *monte* (*Berge*) in articulo mortis Monachis inviſceratus apud *appinthal* (hodie *Mochenthal*) dedit VI. manſus. Huius filius HEINRICUS Comes ſimiliter in extremis Monachus effectus dedit.“

RAPOT eius alter filius dedit &c. - “

d) *Necrolog. Zwifalt. cit. p.* 251. „Kalend. Decemb. ADELHEIT comitiſſa de *Mochintal* mater SALOME Duciſſe.“

e) *Necrol. Zwif. p.* 238. „VI. Kal. Martii HEINRIGUS Comes iunior de *Berge* m. n. c. Iſte dedit nobis - - huius ſorores fuerunt SALOME duciſſa, RICHINZA duciſſa, & SOPHIA duciſſa.“ Vid. etiam Not. c.

f) Vid. Not. c.

g) h) i) ORTLIEBUS Not. b. citatus *p.* 211. „Horum ſcilicet prædictorum Comitum (c) e) ſorores fuerunt RICHINZA ductrix *Boemiæ*, SOPHIA ductrix *Moraviæ*, SALOME ductrix *Boloniæ*. Iſtæ Deo dilectæ ſorores cum viris ſuis, & amicis magnifica, & infinita huic loco contulere beneficia.“ Vid. dicta h. N. 13. N.

g) *Chron. Zwifalt.* apud HESS. *p.* 220. „An. 1144 SALOME duciſſa *Boloniæ* obiit.

Necrol. Zwif. p. 245. „VI. Kal. Auguſt. SALOME duciſſa *Boloniorum.*“ *Ibid. p.* 250. „V. Kal. Nov. BOLEZLAUS dux *Boloniorum* - - cum uxore ſua SALOME.“

h) *Necrol. Zwif. p.* 248. „V. Kal. Octobr. RICHINZA ductrix *Boemie* Comitis HEINRICI ſenioris filia.“ *Ibid.* 240. „II. Id.

Id. April. *Lanxlant* dux *Boemie.* Iſte & eius uxor multa bona fecerunt. “

i) *Necr. cit. p.* 243. „II. Kal. Iun. SOPHIA ductrix *Moravie* iſta, & ſorores eius multa bona fecerunt nobis. “

k) *Idem Necrol. p.* 242. „DIEPOLDUS Comes de *Berge*, huius ſorores fuere SALOME SOPHIA, RICHINZA duciſſe. “

l) GISELA uxor DIEPOLDI nata com. de *Andechs*, filia BERCHTOLDI II. & ſoror *Berchtoldi III.* HUND. *Stemmatograph. I.* 27. Membrana *Dieſſenſis* de anno 1224. (M. B. VIII. 297.) GISELA *Comitiſſa de Berge*, cui editoris nota b. ſubiungit: *Vxor THEOBALDI Comitis, mater THEOBALDI Epiſcopi Patavienſis.*

Necrol. Zwifalt. p. 242. „II. Idus Maii GISILA comitiſſa de *Berge.* “ *Necrol. Dieſſenſ.* M. B. *cit. p.* 303. ponit: VII. Id. April. GISILA Cometiſſa de *Berge.* “

m) De iſta LUTGARDE agitur toto hoc numero.

n) *Vid. heic* N. 16.

o) N. 17. toto. p) N. 18. q) N. 19.

r) HENRICUS Epiſcopus *Patavienſ.* intruſus reſignat 1171. Vid. HANSITZ. Germ. S. *Tom. I. p.* 327. Iſtum & ſucceſſorem autor *Chronic. Reicherſperg.* apud LUDIVIGIUM *Script. Bamberg. II.* 306. *ſq. ſororios* adpellat PERTHOLDI de *Andechs*, eo quod eorum mater GISELA BERTHOLDI III. ſoror fuerit.

s) DIEPOLDUS ſucceſſit fratri in eodem Epiſcopatu apud HANSITZ. l. c.

t)

t) BERTHOLDUS (*Mon. boic. IV.* 139. *ſq.*) „ Egò PERTHOLDUS Dux *Dalmatiæ* - - petente Domino noſtro THEOBALDO *Patavienſis* Eccleſiæ pontifice. Huius rei teſtes ſunt Comes PERTHOLDUS frater præfati Epiſcopi de *Perge &c.* an. 1181.“ *Ibid. p.* 144. *PERICHTOLDUS Comes de Perge.* Item *p. ſq.* Videtur in extremis Monachus ad ſuccurrendum factus *Zwifaldæ.*

u) VLRICUS apud HUNDIUM, & HANSITZ *loc. citatis. Mon. boic. IV. p.* 253. „ preſente Epiſcopo DIEPALDO (Patavienſi) primus teſtis; OUDALRICUS *Comes frater Epiſcopi.*“

Necrol. Zwifalt. p. 248. „ VIII. Kal. Octobr. VDALRICUS Comes iunior de *Berge.*“

w) *Necrol. Zwifalt. p.* 237. „ VDILHILT comitiſſa, uxor VDALRICI comitis de *Bergin.*“

x) MANEGOLDUS Epiſcopus *Patavienſis* an. 1206 ✝ 1215. De quo legendus HANSIZIUS *cit. pag.* 350. *ſeq.*

y) OTTO *Epiſcopus Friſingenſis h. n. ſecundus.* MEICHELBECK ex lib. tradit. quarto hæc refert H. F. *Tom. I. P. I. p.* 377. „ Natus eſt *Otto* patre DIETPOLDO *Bergenſi* in *Suevia* comite. Matre vero GISLA *dieſſenſi* comitiſſa. DIETPOLDO nati fuere filii ſex, e quibus parens quatuor ſacris diſciplinis erudiri voluit - DIETPOLDUS *Patavienſem*, HENRICUS *Herbipolenſem*, MANEGOLDUS item *Patavienſem*, OTTO vero *Friſingenſem* cathedram conſcendit. Duo alii fratres BERTHOLDUS, & VDALRICUS reperiuntur in inſtrumento quodam dato *Ratisbonæ* 1187 quod autographum in chartario collegii cathedralis aſſervari, teſtatur idem Scriptor *Friſingenſis*, ubi plura de eodem legi poterunt. *Loc. cit.*

Num.

Ad N. 13.

Genealogia Lutgardis, Vxoris Friderici II.

E.

a) Bobbo Comes de Berge. — b) Vxor Sophia.

c) Heinricus senior Comes de Berge. — d) Vxor Adelheidis, Com. de Machinthal.

e) Heinricus iunior.

f) Rapot.

g) Salome nupta Boleslao III. Duci Poloniæ.

h) Richinza Vxor Wladislai Duc. Bohem. an. 1111.

i) Sophia Vxor Ottonis Duc. Moraviæ.

k) Diepoldus I.
l) Vxor Gisela filia Bertholdi II. Com. de Dieſſen & Andechs.

m) Suatawa, seu LUTGARDIS n. 1112. Vxor 1124. FRIDERICI II. Advocati Ratispon.

r) Henricus, Ep. Patav. 1169.

s) Diepoldus, Ep. Patav. † 1190.

t) Bertholdus, Mon. Zwifaltensis.

v) Vlricus, Vxor w) Vdithilt.

x) Manegoldus, Ep. Patav. † 1215.

y) Otto II. Ep. Frisingensis.

n) Adelheidis nata 1125.

o) Fridericus III. n. 1126. † 1149.
p) Vxor Iudith, filia Diepoldi Marchionis Vohburg.

Albertus, nat. circ. 1141.
octennis patre orbatus 1149.
Sub matris Tutela — —
Sator Comitum
de ARCU. N. 19.
Tab. B.

Num. 14. HARTUICUS II. FRIDERICI I. & ADELHEIDIS filius.

Iſtum HARTUICUM, in linea *Fridericiana* hoc nomine *ſecundum*, indubium reddunt Monumenta *Oberaltacenſia* (*Cod. prob. N. V.*) eumque ad diſtinctionem alterius HARTUICI lineæ *Windbergenſis*, filium ADELHEIDIS adpellant.

„ ADELHEIT advocata (*vidua Friderici I.*) & tres filii eius VDALRICH ... FRIDERICH (*ſecundus*) ... HARTWEICH.“ Item HARTUICH filius ADELHEIT. „HARTUICH filius domine ADELHEID.“

„Notum ſit, qualiter dive memorie domnus FRIDERICH (*ſecundus*) & fratres ſui HARTWICUS, & OUDALRICUS ... HARTUICUS frater advocati.“

Plura de eo mihi hactenus non conſtant; hinc illum ſatis iuvenem, ac cœlibem ante an. 1125 obiiſſe ſuſpicor, eoquod in celebri eo anno Monaſterii *Oberalteichenſis*, tutelæ ſedis romanæ traditi, membrana die XIII. Decemb. data (*Cod. prob. N. XI.*) nulla eiusdem, immo nec germani ſui VDALRICI Epiſcopi *Eyſtadienſis* hoc ipſo anno peſte abrepti, mentio fiat. Inde & annus, & dies obitus in obſcuro ſunt.

In Necrol. Admont. cui plures *Bogenſis* familiæ inſcripti ſunt, apud *Hieron. PEZIUM, Scriptor. Auſt. II. col.* 202. legitur: „IV. Id. April. HARTWICUS *Comes*.“ Forte non diverſus a noſtro, aut altero lineæ *Aſcuinianæ*.

Num. 15. TOUTA FRIDERICI & ADELHEIDIS filia.

Ignoratam hactenus Scriptoribus patriis hanc TOUTAM debemus Monumentis *Oberaltacenſibus p.* 19. „ Item domna ADELHEIT (uxor Friderici II.) medium manſum in *Viedaho* S. Petro tradidit. Item filia eius TOUTA curtile I. ad *Alradasdorf* tradidit S. Petro.“

Codici MS. vetuſto membraneo Evangeliorum, ſplendide quondam compacto, quo maiores noſtri ad traditiones, & iuramenta excipienda uſi fuiſſe videntur, in ſpatio vacuo hæc inſerta legitur traditio coæva manu ſcripta (*Cod. prob. N. V. & VI.*)

„ Fidelium, tam preſencium, quam futurorum memorie commiſſum ſit, quod TOUTA nobilis matrona, & *iſtius loci dominorum proles* ad altare S. PETRI in ſtipendia fratrum tradidit predium, quod dicitur *Alrataſdorf*.

Plura de eadem tempus edax rerum, & invidioſa vetuſtas nobis ſubripuit. Fert quidem traditio *Windbergenſium*, illam ſororibus apud S. BLASIUM ibidem iunctam fuiſſe. In vetere necrologio integro, & ſatis exacto, ubi plures ſorores, & converſæ memorantur, nulla eius fit mentio, niſi forte ſub nomine IUTÆ deliteſcat; verum hæc ut *Laica* commemoratur. Quare ſi eadem cum TOUTA ſit, facile mihi perſuadeo, eam ſub ſeculari habitu, & cœlibem pietatis operibus ibidem vacaſſe, & pie in domino obiiſſe. Ita autem habet necrologium *Windberg. vol. XIV. p.* 90.

„ IIII. Idus Ian. IUTA LAICA. “ Minio picta, qui ipſe color ſingulare quid denotare videtur.

Num.

Num. 16. ADELHEIDIS FRIDERICI II. & LUTGARDÆ filia.

A) Quoniam FRIDERICUS II. cum LUTGARDA an. 1124 menſe Iulio nuptias contraxerat, poterat iſta *Adelheidis* primus earum fructus 1125 prodiiſſe. Pubertatem adepta ERNESTO Marchioni de *Hohenburg* in *Nordgavia* nupſit, eidemque duos filios peperit, ERNESTUM II ac FRIDERICUM, illum 1180 ſuperſtitem, hunc an. 1178 defunctum teſte Epitaphio *Caſtellenſi* apud *HUNDIUM Stemmatograph. I. p.* 94.

„ *ANNO A PARTU VIRGINEO M. C. LXXVIII. FRIDERICUS Marchio de Hochenburch obiit VI. Cal. Februarii.* “

B) Porro has nuptias ADELHEIDIS cum Marchione *Hohenburgico*, filios inde procreatos, & FRIDERICI III. uxorem IUDITHAM extra omne dubium ponit Codex diplomaticus *Admontenſis apud Bern. PEZIUM theſaur. anecdot. Tom. III. P. III.* 777. ubi ſequens exſtat traditio huc referenda: „Notum ſit - - qualiter FRIDERICUS (tertius) *Ratisponenſis* advocatus iturus in expeditionem Ieroſolymitanam, quæ ſub Rege CHUNRADO (1147) facta eſt, rogavit, & obteſtatus eſt matrem ſuam LIUTKARDAM, quatenus predium ſuum in *Oriente* apud *Brunnen*, ſcilicet beneficia decem virorum *Admuntenſi* cenobio, ſi ipſe de hoc itinere non reverteretur, vice ſua pro remedio anime ſue delegaret. FRIDERICO ergo advocato in expeditione illa (1149) mortuo, mater eius ſupradicta predium eius, quod prediximus, ſicut ab ipſo rogata, & obteſtata eſt, cenobio pro remedio anime eius delegavit.

C) Quo facto uxor eius nomine IUDITH predium illud, ſicut & cetera eius predia iure maritalis dotis impetere cepit. Quo audito dominus GOTEFRIDUS venerabilis eiusdem cenobii pater coram veniens rem ita cum illa compoſuit, ut penitus ab impetitione illius predii diſcederet, data illi ſcilicet plena fraternitate congregationis cenobii, quam ſummopere expetebat, datis quoque præterea tribus marcis . . .

D) Poſtea *ſoror prediƈti advocati cometiſſa de Hohenburch* ADELHEIT nomine, & *filii eiusdem cometiſſæ*, comes videlicet ERNST, & dominus FRIDERICUS propinquitatis iure, ut ipſi fatebantur, predium idem impetere ceperunt . . .“ (*Cod. prob. N. XVIII.*)

E) Eiusdem ADELHEIDIS fit mentio in traditione quadam *Formbacenſi* (Cod. *prob. N. XVI.*) „domina LIUKART cometiſſa cum manu filii ſui FRIDERICI (III.) *Ratisponenſis* advocati ac filie ipſius domine ADELHEIDIS de *Wiltperge* tradidit - - “

Cur autem heic de *Wiltperge* adpellatur, cum nupta fuerit ERNESTO Marchioni de *Hohenburg*?

F) Crediderim, eam poſt obitum primi mariti ad alteras cum anonymo domino de *Wiltperge* nuptias convolaſſe, aut ipſum prædium *Wiltperg*, in *Auſtria boreali* inferiore inter *Horn*, & *Waidhofen* ad fluvium *Teiam* ſitum, contradotis nomine poſſediſſe.

Certe enim priore marito circa an. 1131 orbata, in *Auſtria* ſub VDALRICO II, Abbate *Cremifanenſi* an. 1132 electo, occur-

occurrit apud BERNARDUM *Noricum* inter Scriptores *Auſtriæ* PEZII II. *col.* 60. *a.* „ Huius tempore ALHEIDIS de *Wiltperch*, *relicta ERNESTI Comitis de Hohenburch* dedit nobis locum Eccleſie *Pechſtall*, & villam *Praumſte*. Item locum in Monte S. MARTINI, ubi Eccleſias fabricavit, quas REGINPERTUS Epiſcopus confirmavit, & terminis conſignavit.“

G) Non dubito, hanc ipſam noſtram ADELHEIDEN intelligi, de qua Biographus B. BERTHOLDI primi *Garſtenſis* in *Auſtria* cenobii Abbatis c. 35. apud *cit. Hieron. PEZ. Script. Auſt. II.* 117. ſequentia refert: „ Sub eodem tempore, (ante an. 1142 quo beatus e vita migravit) a comitiſſa de *Wiltperge* invitatus eſt, quia Comes (maritus poſterior) obierat, ut animam eius, & ſeipſam, quoniam prægnans erat, (ex ſecundo marito de *Wiltperge*) ſuis orationibus commendaret.“

H) Narrat deinceps miraculum aquæ in generoſiſſimum vinum converſæ, & pergit:

„ Ibi, hoc eſt, in caſtro *Wiltpergenſi* ſi accipere voluiſſet, multis donis ditatus rediiſſet. Sed ea ſolummodo accepit, quæ poſtero die in miſſæ celebratione oblata ſunt, & quæ comitiſſa pro ſalute viri ſui conferre decrevit.“

I) Hæc igitur matrona bis vidua, poſt mortem germani ſui FRIDERICI III. quam 1149 in expeditione ſacra obpetiit, iam non amplius de *Wiltperch*, ſed a priore marito Comitiſſa de *Hohenburch* adpellatur in tradit. Admont. (D.)

Hinc mea coniectura de repetito ADELHEIDIS matrimonio, & poſterioris coniugis circa an. 1140 obitu, ita firmatur, ut prope in demonſtrationem abeat.

K) Quo

K) Quo autem anno ad ſuos maritos vidua hæc abierit, dicere non habeo. In necrologio *Admontenſi* ad diem *VIII. Kalend. April.* notatur *Adelheidis Marchioniſſa:* quam noſtram eſſe ſuſpicor, quod nulla huius nominis inter *Auſtriacas* occurrat. Hæc autem ſui memoriam apud *Admontenſes* ideo forte promeruit, quia prætenſioni ſuæ in predium *Prunnen* tandem renuntiavit. (D.)

Verum iſtud intra coniecturam conſiſtat!

Num. 17. FRIDERICUS III. FRIDERICI II. & LUTGARDÆ filius.

A) Ex parentis ſui cum LUTGARDA coniugio, an. 1124 inito, anno 1125 genitum non fuiſſe hunc FRIDERICUM, numeris præcedentibus 12. & 13. demonſtratum arbitror. Igitur ſubponitur natus 1126, & fallitur GANSERUS, quoties iſtum, vel anniculum, vel quadriennem, aut omnino non natum, in ſcenam producit. Certe diplomati ab HENRICO nigro *Boiariæ* Duce *Ranshofenſi* Monaſterio 1125 III. Kal. Auguſt. dato (*vol. III. Mon. boic. p.* 314.) *FRIDERICUS Comes Regenſpere advocatus*, inter teſtes poſt OTTONEM *Palatinum* ſcriptus, noſter eſſe nequit, quod ille ait *p.* 446. poſt annum denique naſciturus.

B) Idem dicendum de concambio, quod Abbas LIUDGERUS cum CHUNONE I. Epiſcopo *Ratisbonenſi* an. 1126 electo fecit (*Mon. boic. XII.* 28.) cui FRIDERICUM iſtum interfuiſſe vix anniculum GANSERUS *loc. cit.* fabulatur.

Taceo

Taceo reliqua eius paradoxa, & quæ noſtram proprie adtinent, nunc exſequor.

C) Huc primo refero traditionem tempore LIUDGERI Abbatis 1137 factam, huius tenoris (*Cod. prob. N. XV.*)

„ Noverint - - quod quidam nobilis homo nomine OTTO *de Vurlbach* delegavit - - quam traditionem ſuſcepit LIUDGERUS Abbas eiusdem loci FRIDERICO III. *advocato.*“

Vbi præcipue obſervandum, numerum III. in geminis Codicibus MS. etſi paullo recentiore manu ſupra lineam additum, expreſſe tamen ſcriptum legi, manifeſto indicio, eum a maioribus iſtius monaſterii pro *tertio* agnitum, & FRIDERICUM *primo* priorem a GANSERO male intruſum, ignoratum fuiſſe.

D) Ad idem fere tempus prædicti Abbatis pertinet & ſequens (*loc. cit. N. XVI.*)

„ Noverint . . . quia FRIDERICUS *iunior* (*tertius*) *Ratisponenſis* advocatus FRIDERICI (*ſecundi*) & LIUTKARDÆ *filius*, *fratruelis* OUDALRICI *Eyſtetenſis* Epiſcopi in manus ADALBERONIS cuiusdam nobilis viri de *Chirchbach* tradiderit . . . Reliquorum vero prediorum delegationem, que idem prefatus, & ſepe nominandus advocatus a ſupradicto patruo ſuo OUDALRICO videlicet *Eychſtetenſi* preſule ſuſcepta, hereditario iure poſſidebat, in fidem, & manus eque admodum illuſtris viri & nobilis RATPONIS de *Niwenhuſen* contulit Sco PETRO *Altahenſis* cenobii patrono offerenda preſente huius loci Abbate LIUTKERO. Et quia ipſe inibi locum ſepulture decrevit habere, & per ſuccedentia ſibi tempora

cuncti-

cuncti parentes eiusdem ibidem positi requiescunt, eumdem locum maxime semper amavit, coluit, oblatis etiam donariis, beneficiis, allodiis, antea sepius, nunc magnificentius cumulavit, auxit, ditavit, que tamen hic expressa minime habentur, quia & loco, & operi pro sui dignitate, & numero incongrua esse videntur.“

E) In tempora Abbatis LIUTPOLDI ab an. 1139 incidit traditio sequens (M. B. XII. 45.).

„Pateat - - quod *Chezilo* serviens domini ADALPERTI Comitis tradidit . . . cum consensu, & licentia ipsius domini sui ADALPERTI . . & hanc traditionem suscepit LUITPOLDUS Abbas & advocatus FRIDERICUS. Et sunt testes ADALPERTUS comes . . .“

F) In privilegio fori, & monetæ a CHUNRADO Rege secundo EKKEBERTO *consanguineo* suo in villa *Neunkirchen* 1141 *Ratisbonæ* concesso post Episcopos & LIUPOLDUM Ducem *Bavariæ* testis subscribit FRIDERICUS advocatus (*Mon. boic. IV.* 132.)

Anno sequente 1142 diplomati *Garstensibus Ratisbonæ* concesso, quod ARNOLDUS Cancellarius vice MARCOLPHI AE. *Mogunt.* & Archicancellarii recognovit, post Episcopos, & OTTONEM urbis præfectum, & filium eius OTTONEM testes subscribunt FRIDERICUS advocatus - - Comes ALBERTUS *de Bogen* - -

Vid. Diplomatarium Garstense a Froelichio editum N. VI. p. 35. seq.

In

In celebri eiusdem Regis curia itidem *Ratisbonæ* eodem anno 1142 inter teſtes diplomatis *Reicherſpergenſibus* dati, & ab ARNOLDO Cancellario vice HEINRICI *Mogunt.* AE. & Archicancellarii, qui MARCULPHO hoc anno defuncto ſucceſſerat, recogniti, inter laicos Principes poſt Marchionem DIEPOLDUM, OTTONEM palatinum, GEBEHARDUM Com. de *Sulzbach*, & ALBERTUM *de Bogen* apparet FRIDERICUS advocatus. (*Mon. boic. IV.* 410.)

In regali colloquio eiusdem CONRADI Regis *Norinbergæ* anno prædicto 1142 habito præſentibus multis *primatibus Bavarice gentis & teſtibus* aderat quoque FRIDERICUS *Ratisponenſis advocatus &c.* (*M. B. VII.* 344.)

G) In curia *Babenbergenſi* an. 1143 (cui reſpondet indictio VI.) poſt OTTONEM *de Wittilinsbach* denuo notatur FRIDERICUS *Ratisponenſis* advocatus (*M. B. IX.* 500.)

Eodem anno diplomati regio *Ratisbonæ* dato poſt THEOBALDUM Marchionem ſubſcripſit noſter, apud *MEICHELBECK Hiſt. friſing. Tom. I. P. I. p.* 327.

In ſynodo *Hallæ ſalisburgenſis* ab Archiepiſcopo CONRADO an. 1146 celebrata cum Epiſcopis aliisque Principibus convenerat etiam noſter, hoc ordine recenſitus poſt Epiſcopos: Principes quoque OTTO *palatinus*, ENGELBERTUS Comes *Hallenſis.* Cognatus eius RUPOTO comes. *FRIDERICUS Advocatus Ratisponenſis, HARTWICUS de Bogen.* (*Diplomataria ſacra Styriæ I.* 145.)

H) In celebri curia prefente ac annuente ferenifſimo Romanorum Rege CHUNRADO ſecundo in conſpectu Principum ac totius curiæ 1147 ubi commutatio inter OTTONEM Epiſcopum *Friſingenſem* & ADELHEIDEN Abbatiſſam *Patavienſem* confirmata fuit, inter laicos *Principes* primo loco teſtis notatur FRIDERICUS *Ratisponenſis Advocatus*; dein HENRICUS urbis præfectus, & frater eius POPPO & BERTHOLD Comites de *Andechs*. HARTUUICUS comes de *Pogine*. DIETPALDUS iunior Marchio de *Voheburch*. OTTO filius OTTONIS palatini Comitis, & multi alii *Principes* & nobiles, quorum nomina longum eſt enarrare. " MEICHELBECK *Hiſt. friſing. Tom. I. P. II. N.* 1121. *p.* 59.

I) Eidem tempori congruit traditio ſequens, ubi uxoris, & liberorum fit mentio. *Vol. XIII. p.* 60. *n.* 48.

„ FRIDERICUS Advocatus *Ratisponenſis* pro remedio anime ſue tradidit Monaſterio S. GEORGII (*Prüfling*) predium - - & iureiurando affirmavit, ſe nec *coniugi* ſuæ, nec *liberis ſuis* quicquam iuris in eo reliquiſſe, dicens, quod a *patruo ſuo* OUDALRICO *Eiſtetenſe* Epiſcopo illud acceperit. Coniux vero eiusdem cum *filio* abdicavit omne ius proprietatis in manus PERTHOLDI (II.) Comitis (de *Bogen*)."

K) Notum eſt, CHONRADUM Regem a P. R. ſtimulatum an. 1147 celebrem, ſed infauſtam expeditionem cum innumerabili multitudine *Hieroſolymam* fuiſſe exorſum, cui præter alios terræ noſtræ Principes, eorumque miniſteriales, FRIDERICUS quoque noſter interfuit teſtibus traditionibus, quas ſubiungo. (*Vol. XII. p.* 45. *n.* 66.

„ Pateat

„ Pateat, quod quidam militaris vir GOZBERTUS nomine de *Harde* miniſterialis FRIDERICI advocati tempore CHUNRADI Regis ad ſepulcrum domini proficiſcens - - tradidit . . “

Ibid. p. 47. n. 69. Prior ergo traditio, vel delegatio - - facta eſt a FRIDERICO *ratisponenſi* tunc temporis advocato, quando in illa famoſa expeditione cum CHOUNRADO Rege itemque cum pluribus terre noſtre Principibus *Hieroſolymam* pergens . . “

L) *Ibid. n. 70.* Noverit cuncta generatio, qualiter Advocatus FRIDERICUS *iunior III. Hieroſolymam* iturus predia quedam poſſeſſionis ſue in manus HARTUUICI (tertii) Comitis (de *Pogen*, alias etiam de *Naternberg* dicti) tradiderit &c. “ (*Cod. prob. N. XVII.*)

Ad hunc pariter annum pertinet memorabile factum HENRICI Epiſcopi *Ratisbonenſis*, quo pravam conſuetudinem XX. talenta e Monaſterio S. EMMERAMI quotannis exigendi abolevit. (*Cod. trad. S. Emm. apud PEZ. theſaur. anecdot. Tom. I. P. III. c. 126. col.* 138. „ - - Qualiter HEINRICUS *Ratisbon.* Ep. anno, quo communi decreto Eccleſiæ chriſtianorum exercitus contra paganos eſt motus, huius cauſa facti divino inſtinctu tactus - - ad B. Mart. EMMERAMI veniens aram, ultimam a fratribus accepturus licentiam, malam conſuetudinem, & iniuſtam exactionem XX. talentorum in feſtivitate beati Mart. EMMER. ſibi, ſucceſſoribusque ſuis ab Abbatibus Monaſterii perſolvendorum, de quibus cœnobium prænominati Martyris non modicam diu paſſum eſt violentiam, ſibi ſucceſſoribusque ſuis in futurum abalienavit. FRIDERICO etiam *advocato* coram poſito de eadem pecunia decem talentis ab ipſo Epiſcopo in-

beneficiato, ac ceteris militibus - - Idem autem advocatus sc. FRIDERICUS a domno & venerabili Abbate BERTHOLDO duobus auri talentis est remuneratus de optimo calice exemptis ac præfatis militibus ea ratione totidem est largitus, ut Episcopo præcapitulatum beneficium restitueret & præfatorum militum assensu in ius & dominium S. EMMERAMI rediret . . . testes HEINRICUS urbis præfectus FRIDERICUS advocatus.“

Huc pariter referenda traditio Monasterio *Admontensi* ab eodem FRIDERICO hac occasione facta (*Cod prob. N. XVIII.*) e qua & altero mox producendo instrumento constat, istam expeditionem eidem fuisse fatalem; sequitur enim: (*Cod. prob. N. XVII.*)

M) „Postea vero, cum sepedictus advocatus vita decessisset, uxor illius predictas possessiones impetere, & iuri suo adscribere cepit, quasi non posset rata esse traditio, quam se absente vir suus fecisset. Vnde compulsus eiusdem Monasterii Abbas DIETRICUS consentientibus fratribus eidem advocate tantum pecunie dedit, ut pariter *cum filio* presentibus multis ministerialium suorum earumdem possessionum prorsus impulsiones omitteret, & a iure illorum penitus se abdicaret.“

N) In ista expeditione FRIDERICUM nostrum periisse Hierosolymis defunctum, gemino loco testatur AVENTINUS *Annal. Boior. p.* 603. „FRIDERICUS *Reginoburgensium* Mystarum Curator obiit, *Hierosolymis* sepelitur.“ *Iterum p.* 658. „FRIDERICUS iunior, cuius uxor IUDITHA, THEOBALDI *Vogburgensis* filia, absque liberis (iam prius scripserat *p.* 609. FRIDERICI a *Bogen* sobolem, eius templi, Reginoburgi, procuratoris defeciſſe) defunctus in *Palaestina*, cum eo profectus esset cum

CON-

CONRADO cæſare, anno ſalutis MCXLIX. *Hieroſolymis* defunctus eſt.“ Vnde & annum obitus, diem autem diſcimus ex necrologio *Oberaltacenſi p.* 279. „C. III. Id. April. FRIDERICUS iunior laicus advocatus obiit Ieroſolymis.“ Cui conſonat *Windbergenſe. Vol. XIV. p.* 96.

O) Quoniam ille ante profectionem ſuam tumulum ſibi in Monaſterio *Oberalteich* cum maioribus ſuis elegerat; (hoc N. D) hinc admodum veroſimile eſt, oſſa illius, quemadmodum avi illius FRIDERICI I. pariter *Ieroſolymis* defuncti, (N. 9.) huc translata fuiſſe, quod illa ætate uſitatiſſimum erat.

Num. 18. IUDITH Vxor FRIDERICI III.

A) Præterquam, quod matronæ huius nomen in Codice *Admontenſi* (N. 16. C.) & AVENTINO (N. præc. N.) proditum ſit, illud denuo firmatur ex traditione *Oberaltacenſi* (*Cod. prob. N. XIX.*) „Hec ſunt predia, que abbas GERARDUS ſuo tempore comparavit, atque redemit. IUDITE *advocatiſſe* dedi *ambulatorem* (ſonipedem, einen *Zelter*, equum album, non einen *Diener*, ut GANSERI interpres transtulit) unum pro duobus talentis, & inſuper duo talenta.“

B) De proſapia quoque eius *Vohburgica* non modo ex AVENTINO (N. præc. N.) ſed etiam ex Cod. tradit. *Weihenſtephan.* apud HUNDIUM *in Metropoli III. p.* 320. *edit. nov.* conſtat: „DIEPOLTUS Marchio dedit nuptum filiam ſuam FRIDERICO comiti advocato *Ratisponenſium* cum qua delegavit ei tale predium, quale habuit in loco, qui dicitur *Timenhauſen*, quod predium dedit idem FRIDERICUS *Eberhardo* de *Sunxingen* - -“

Filia

Filia erat DIEPOLDI II. Marchionis poſtrema, ut idem HUNDIUS *in Stemmatograph. I. pag.* 149. teſtatur: „IUDITH graf DIEPOLD des andern lezte Tochter, ein gemahel FRIDERICHEN von *Pogen*, welcher zu Ieruſalem geſtorben, und begraben iſt 1149. “ Conſentiente per omnia *Cl. PFEFFELIO Tom. II. Diſſert. Academ. boic. p.* 67. *ſeq.*

C) Aetatem eius nuptiarum deſignare nequeo. Dum autem perpendo, FRIDERICUM an. 1126 natum, fieri utique potuit, ut anno 1141 ætatis 15 hanc ſponſam duxerit, & ex ea circa an. 1142 filium obtinuerit, cuius mentio fit N. *præc.* & ſequente plura de eo occurrent. Ignoro pariter annum mortis, & locum tumuli. Diem obitus ſervavit necrolog. *Windbergenſe. Vol. XIV. p.* 126.

„Kal. decemb. IUTA *advocatiſſa.*“

Num. 19. ALBERTUS, FRIDERICI III. & IUDITHÆ filius, Sator Comitum de ARCU.

A) Nova multis ſcribere videbor, dum FRIDERICO III. maſculam prolem tribuo, & quidem ALBERTI nomine inſignitam, quem tamen AVENTINUS N. 17. N.) *ſine liberis* obiiſſe, eiusque ſobolem *defeciſſe* affirmate ſcripſit.

Verum iſta hallucinatio viro bono eo magis indulgenda, quod *primo* eumdem latuerint documenta, noſtris demum diebus e tenebris eruta, *ſecundo* quod huius lineæ ſoboles maſcula in *Bavaria* omnino *defecerit*, utpote cuius in patriis monumentis plurium ſæculorum decurſu nulla occurrebat memoria.

B) At

B) At vero *improlem* haud obiiſſe, nunc manifeſtum eſt e N. 17. L. M. Et licet in inſtrumento *Priſlingenſi* I. *liberorum* mentio fiat, id facile intellexerim non de *pluribus* iam tunc exiſtentibus ſed in poſterum ſperandis. Certe enim utrobique mater ſolius *filii*, non *plurium* meminit: cuius cum nomen nullibi expreſſum fuerit, probabili tunc coniectura FRIDERICI fuiſſe ſuſpicabar, quod patri, avo, proavoque commune & quaſi hæreditarium fuerat. Iam autem inſtrumento prius ignorato aliter edoctus, illam miſſam facio, & quoad ſolum nomen FRIDERICI IV., non quoad ſucceſſionem, a FRIDERICO III. derivandam, nunc erroneam declaro.

C) Illuſtriſſimi Comites ab *Arcu* perſuaſiſſimi ſunt, ab aliquo Comite de *Bogen* maiores ſuos deſcendere, ideoque vel hodie de *Bogen* ſe adpellant. Quis autem proprie ſtemmatis huius Sator fuerit, ne ipſis quidem ſatis perſpectum eſt.

Comes BRANDISIUS in des *Tyroliſchen Adlers immer grünenden Ehren gräntzel* ſibi non conſtat; nam *P. II. p.* 36. aſſerit, FRIDERICUM IV. de *Bogen* circa an. 1200 nuptias in *Tyroli* contraxiſſe, primumque nomen ab ARCU ſibi indidiſſe, ALBERTUM vero a Cæſare FRIDERICO II. 1221 Comitem fuiſſe declaratum, a quo hodierni Comites ab ARCU deſcendunt.

Econtra *p.* 125. ſequentia tradit e vernacula latine reddita:

„ *Civitas Arch* ad fluvium *Sarka* haut procul a lacu *Gardenſi* inter fœcundas valles *Iudicaria* & *Leder* ſita an. 1175 a vetuſtis comitibus HUNDIO teſte, de *Bogen* dictis, extructa quoniam ſpeciem mediæ lunæ referebat, itala lingua *Arco* adpellata fuit. “

D) HüB-

D) HUBNERUS in tabulis genealogicis *P. III. tab.* 838. a BERTHOLDO III. ALBERTI III. de *Bogen* filio ✝ 1218 hos Comites derivat, atque iſtum BERTHOLDUM autorem ſtatuit arcis, & urbis *arcuanæ*, cui filium tribuit BERTHOLDUM IV. qui caſtrum prædictum muniverit, filiumque genuerit ALBERTUM V. inſignem Heroem, patrem ODORICI, & avum VINCIQUERÆ, in aula cæſarea accepti, & an. 1400 ſine hæredibus defuncti. Iſtos ait fuiſſe veteres Comites ab *Arcu*.

Hodiernis autem dat FRIDERICUM an. 1239 florentem, ignarus, ALBERTI III. filius an propinquus fuerit. (*Vide tab.* 839.)

E) In alia omnia ivit illuſt. Comes BUATUS *orig. dom. boic. II. tab. XXVII. p.* 264. autorem gentis ſtatuens HARTWICUM, ALBERTI I. filium, VDALRICI I. & FRIDERICI I. parentem an. 1164. quorum poſterior pater fuerit VDALRICI II. an. 1209, & FRIDERICI III. 1209 - 22. VDALRICO II. tribuit ADELBERTUM filium an. 1222 familiæ adhuc florentis propagatorem: in qua quidem ſerie nonnulla veteribus Monumentis infra adducendis reſpondent, erratum autem eſt in capite, quod ſuo loco patebit.

F) Clariſſimus autor *Auſtriæ ſac.* P. II. Vol. IV. in *Appendice p.* 65. hariolatur, ALBERTUM II. de WINDBERG ab HENRICO *ſuperbo Bavariæ* Duce patria pulſum, cum reliquis exercitus ſui ad fines *Tridentinos*, & *Venetos* in alpibus ſe recepiſſe, inde denuo armata manu in *Bavariam* reverſum, in prælio apud *Valeiam* victum occubuiſſe, poſt hæc filios eius in *arcuano* caſtro tranquille conſediſſe.

Contigit iſtud prælium an. 1140, ubi ALBERTUS II. ſagitta percuſſus interiit. An autem eo tempore filios habuerit, id minime certum. Nam cum an. 1125 *admodum parvulus fuerit* (*Cod. prob. N. XI.*) forte ſeptennis, & an. 1140 ætatem 22 annorum adtigerit, ut liberos habuiſſe non repugnat, ita revera poſteritatem reliquiſſe probari nequit, eo quod nulla eorum occurrat memoria; immo ſi unquam coniugem, ſibi forte deſponſatam, habuit, certe non cognovit, & improlis obiit ad S. BLASII ſepultus. (vid. N. 30.)

Arbor genealogica huius familiæ, ab Illuſtriſſ. & Excell. quodam Comite Arcuano benevole communicata, maiore veri ſpecie alium quemdam ALBERTUM, e Comitibus de *Bogen* ortum, gentis ſuæ Satorem hoc ordine exhibet.

I. HARTUUICUS I, Comes Pogenſis floruit 1054. N. 4.

II. FRIDERICUS I. *prioris filius*, uxor ADELAIS MAGNI *Saxoniæ* Ducis filia. Obiit, & humatus eſt in *Cypro Paphi* N. 9. 10.

Heic prætermittitur FRIDERICUS II. cum coniuge ſua LUTGARDE. N. 12. 13. & ſtatim ſubiungitur

III. FRIDERICUS II. (dicendus tertius). Vxor IUDITHA THEOBALDI II. March. *Voburg*. filia, obiit Ieroſolymis 1149. (N. 17. 18.)

IV. ALBERTUS II. Comes Pogenſ. & primus ab *Arcu*.

Recte hæc pleraque, modo non diceretur an. 1140 defunctus, qui patri certe ſuperſtes fuit. N. 19. Pergit arbor: „Hic *Arcum* adeptum circa an. 1137. (quo nondum natus erat) Poſteris in ſedem reliquit,

Inde autem in rem meam id unum colligo, Illuſtriſſimos ARCUANOS gentis ſuæ proximam originem referre ad aliquem ALBERTUM FRIDERICI filium, cuiusmodi in linea *Aſcuiniana Windberga-Bogenſi* nullus unquam exſtitit, ut adeo a linea *Fridericiana* merito eos derivem, quod nunc comprobatum eo.

H) Citatus autor *Auſtriæ ſac. p. 67.* e ſcriniis Arcuanis transmiſſum ſibi produxit excerptum inſtrumenti, ſequentis tenoris;

„Privilegium FRIDERICI Imperatoris conceſſum domino VLRICO, & domino FRIDERICO *fratribus*, filiis quondam domini ALBERTI *d'Arco*, proviſionis librarum XXIV. imperialium, datum *Papiæ* apud *ſanctum Salvatorem* V. Kal. Iun. 1164. "

Ecce ALBERTUM patrem VLRICI, & FRIDERICI, ſed *quondam* patrem, hinc anno dati diplomatis iam defunctum! Quis autem alius iſte ALBERTUS, niſi FRIDERICI III. filius, cum & autores omnes in eo conſpirent, *Arcuanos* ab aliquo *Bogenſium* Comite deſcendere, & domeſtica huius familiæ traditio ALBERTUM FRIDERICI *filium* ſtemmatis ſui Satorem recognoſcat, cui utique in rebus propriis præ quovis extraneo potior adhibenda fides, quæ maiorum ceras, ſi non in membrana ſervaſſet, certe memoria tenaci retinuit.

I) Quo-

I) Quoniam in hoc privilegio filiorum fit mentio, de uxore non dubitandum eſt, cuius nomen & genus vetuſtas nobis invidit.

Cum BRANDISIUS C. dicat FRIDERICUM IV. (ſubſtitue ALBERTUM) matrimonium in *Tyroli* contraxiſſe, (*er hab ins Tyrol geheyrathet*) non levis inde ſuſpicio oritur, ſponſam circa lacum *Gardenſem* latifundia ſibi propria marito in dotem adtuliſſe, in quibus deinceps caſtrum in *arcus* formam extructum, eidemque ſive a ſitu, ſive a teutonico *Bogen* nomen *Arco* inditum fuerit, eius poſſeſſoribus, & ſucceſſoribus inhærens.

K) Neſcio, quid ſibi velit EBRANUS de *Wildenberg* Eques *Bavarus*, dum in *Chronico Bavar.* apud OEFELIUM I. 305. ex *aliquibus* refert, OTTONEM illuſtrem, Comitibus *Bogenſibus* in *Italiam* expulſis, eorum comitatum occupaſſe.

Hos inter *aliquos* fuerit ARENPECKIUS in *Chronic. Baioar. col.* 258. qui de ALBERTO IV. & BERTHOLDO III, poſtremis Comitibus agens ſcribit, eos ob deprædationes &c. demum victos, terra pulſos, in *Italiam* ſe recepiſſe, ex quibus ſua ætate a. MCCCCLXXXVII. duo fratres ſuperfuerint comites, quædam caſtra in confinibus *Italiæ* & comitatus *Tyrolis* poſſidentes, dicti de *Arcu*, quorum unus *Venetis* coniunctus, alter vero Archiduci SIGISMUNDO viriliter adhæſit; ac demum concludit: „Expulſis itaque *præfatis* comitibus de *Pogen* Duces *Noricorum* terram eorumdem conquiſierunt.“

L) Quædam veritatis ſcintilla ex obſcuris huiusmodi narratiunculis reſplendet, temporibus tamen inter ſe confuſis.

Verum omnino, quemdam *Bogenſium* ramuſculum e *Bavaria* ad *Venetorum* & *Tyrolis* confinia ſe recepiſſe, quod ALBERTO noſtro omnino congruit.

Verum inſuper, poſtremos Comites prædictos BERTHOLDUM, & ALBERTUM, aliquantiſper fuiſſe inquietos, & turbulentos.

Verum & iſtud, amplas eorum poſſeſſiones ab OTTONE illuſtri fuiſſe occupatas.

Falſum autem, illos e patria fuiſſe expulſos. Nam BERTHOLDUS an. 1218 in expeditione ſacra obiit: ALBERTUS IV. in pace defunctus *Windbergæ* quieſcit.

Porro OTTONEM illuſtrem uterino fratri ALBERTO improli ſucceſſiſſe, pariter *certum*, non alio, quam hæreditatis, & feudi titulo, non autem, quod eorum bona, velut exulum, vacaverint, quæ ſuis locis declarata lector inveniet, ubi & hoc dubium exemptum leget, cur *Arcuani* Comites a linea *Fridericiana* deſcendentes, poſt obitum poſtremi *Bogenſium* Comitum improlis, ſuperſtites, & proximi *Agnati*, ad eius hæreditatem non fuerint admiſſi, vel eam non poſtulaverint.

Facta, & fata reliqua huius ALBERTI in iſta linea *primi*, eiusque coniugis, mihi omnino incomperta ſunt.

Num.

Num. 20. VDALRICUS I. & FRIDERICUS filii ALBERTI I.

Horum mentio facta fuit in privilegio FRIDERICI I. Imperat. de an. 1164. N. præc. H. qui etiam stirpem propagarunt, ut patebit e Num. seq.

Num. 21. VDALRICUS II. filius FRIDERICI nepos ALBERTI I.

A) Privilegium ALBERTI filiis concessum (N. 19. H.) OTTO IV. Rom. Rex confirmavit, & istum *Vdalricum II.* FRIDERICI filium iterum eodem feudo XXIV. librarum imperial. investivit, ut legitur *in Orig. dom. boicæ in Append. N.* 7. huius tenoris:

„OTTO IV. Romanorum Rex *die Martis exeunte mense Augusti in Episcopatu Veronæ in pratis sancti Danielis iuxta lacum Gardensem - - an. MCCIX. Indictione duodecima.*“ Et ibi sequentia:

B) „Ibi coram domino OTHONE divina potentia Romanorum Rege semper Augusto dominus ODOLRICUS de *Arcu* filius nobilis domini FRIDERICI petiit investituram de suo recto feudo ab eo domino OTHONE Romanorum Rege, & dominus Rex ipsum dominum ODOLRICUM investivit de ipso suo feudo nomine recti feudi, quod feudum est de 24 libris imperialium, quas ipse dominus ODOLRICUS debet accipere, & habere ab eo domino Rege, vel a suis nuntiis (*procuratoribus Camerœ*) in festivitate S. MARTINI post quindecim dies omni anno apud *Laudum*, vel alibi, ubi domino Regi placuerit,

erit, & opportunitas eidem domino ODOLRICO fuerit, secundum quod conceſſum fuit a Nob. domino FEDERICO Romanorum Imperatore domino FEDERICO Patri domini ODOLRICI & domino VDALRICO *patrico* (heic omnino legendum PATRUO) eiusdem domini ODOLRICI & in quodam privilegio ſigillato, ex ſigillo Nob. piæ memoriæ domini FEDERICI Romanorum Imperatoris ſupra ſcripti, continetur, ibi coram domino Rege OTHONE oſtenſo, & lecto, cuius tenor talis eſt. "

C) Autor *AUSTRIÆ ſacr. p.* 68. ex notitiis ſibi communicatis, addit obligationem vaſalli ab Imperatore FRIDERICO I. prædicto feudo 24 librarum inveſtiti, donec alterius feudi conferendi occaſio ſe obtulerit, in eo fuiſſe repoſitam, quod ille omnes Imperatoris hoſtes præſertim *Vincentinos*, *Paduanos*, *Veronenſes*, & *Venetos* etiam pro ſuis agnoſcere, & contra eos pugnare teneatur; a qua tamen per OTHONEM fuerit exemptus his verbis, quæ apud BUATUM deſiderantur. „Quod feudum, & Privilegium dictus dominus Rex ſua regali Maieſtate confirmavit, excepto, quod dictus dominus ODELRICUS non habeat *Veronenſes*, *Vicentinos*, *Paduanos*, & *Venetos* tanquam inimicos reputare, niſi a dicto domino Rege prius fuerint inimicati. "

Sequitur apud BUAT: " Et inſuper dictus dominus ODOLRICUS de *Arcu* in continenti nobiliter iuravit fidelitatem nominato Regi OTHONI contra omnem hominem, ſicut vaſſalus domino facit Et ipſe dominus Rex ipſum dominum ODOLRICUM oſculatus fuit pro iam dicto feudo. "

D) Ex

D) Ex isto instrumento per notarium confecto & apud dominos castri *Arcuani* asservato constat

Primo, VDALRICUM II. filium fuisse FRIDERICI:

Secundo, VDALRICUM I. qui *patruus* dicitur VDALRICI II. germanum fuisse FRIDERICI, utrumque filios ALBERTI, nepotes FRIDERICI III. prout in tabula genealogica(B.) clare conspicitur.

Porro etiam VDALRICO I natos fuisse filios ex subiiciendis manifestum erit.

Num. 22. ADELPRETUS, RIPRANDINUS filii VDALRICI I. nepotes ALBERTI primi.

A) Apud *Arcuanos* comites servatur & aliud privilegium a FRIDERICO II. R. Imp. iisdem concessum, huius tenoris. *Orig. dom. boic. II. in append. N.* 8.

„ FRIDERICUS II. divina favente clementia Romanorum Imperator semper augustus, & Rex Siciliæ &c.

Imperialis excellentiæ dignitas - - Inde est, quod nos attendentes puram fidem, & sinceram devotionem, quam FRIDERICUS *de Arco*, & eius (ex fratre VDALRICO I. forte iam tunc præmortuo) nepotes ADELPRETUS, & RIPRANDINUS ad nostram excellentiam habuerunt fideliter, & devote, respicientes & ad devota obsequia, quæ ipsi FRIDERICUS, ADELPRETUS, & RIPRANDINUS nobis exhibuerunt, & poterunt (præstante domino) imposterum exhibere, ipsos & eorum hæredes

des ex eis legitime descendentes de largitate, & benevolentia nostra honore, & nobilitate *comitatus* nobilitamus, & eos ex certa scientia de cætero nobiles comites facimus, & constituimus, ac si antiquitus, ex antiquis & nobilibus comitibus originem contraxissent, liberantes eos, & eorum legitimam generationem in perpetuum penitus eximentes ab omnibus angariis, & perangariis, & ab omnibus oneribus rusticanis.

B) Insuper investimus, damus, atque largimur, & imperiali autoritate confirmamus iam dictis FRIDERICO & nepotibus eius ADELPRETO, & RIPRANDINO, & suis heredibus generaliter, & integraliter iurisdictionem, & districtum, merum, mixtumque imperium, Rimania, Banna, Telonea, Ripatica & omnem publicam functionem totius curtis & territorii, *Archi*, *Burgi*, & villæ *de turbulis* castri *Drenæ*, & castri SPINEDI, & omnium locorum quæ dictus FRIDERICUS & sui nepotes habent, & tenent, vel in futurum habebunt, & omnium habitantium in prædictis terris & locis, nunc & in futurum, & quicunque descendentes ex ipsis in montibus, & planis .... cum omni iure & honore, ita quod liceat eidem FRIDERICO & eius heredibus, & suis nepotibus ADELPRETO, & RIPRANDINO, eorumque hæredibus, & cohæredibus, usque in infinitum præfatam iurisdictionem libere exercere in criminalibus causis, in bannis auferendis, in collectis ponendis, & in omnibus generaliter agendis, quæcunque ad iurisdictionem & districtum & alia præfata pertineant. "

C) Deinde Imperator ex authentica interpretatione, & certa scientia sic interpretatur suum privilegium:

„ Vt

„ Vt nedum verum dominium universale, sed honor, & districtus universalis, & etiam merum imperium, & pleniſſima iurisdictio conceſſa ſit, & eſſe videatur prædicto FRIDERICO ſuisque nepotibus ADELPRETO, & RIPRANDINO eorumque hæredibus in præfatis terris. - - - Acta ſunt hæc an. Dom. MCC XXI. indict. 9. - - Data apud *Brunduſium* tertio Kalend. Maii.“

D) Quisquis FRIDERICI I. Imperat. excerptum (N. 19. H.) & Diploma OTTONIS (N. 21.) atque FRIDERICI II. Imp. (heic A.) inter ſe contulerit, facile perſpiciet,

Primo, nonniſi de unico FRIDERICO, ALBERTI I. filio ſermonem eſſe;

Secundo, VDALRICUM I. recte *patruum* dici VDALRICI II. quia germani ſui FRIDERICI filius erat;

Tertio, ADELPRETUM, & RIPRANDINUM merito adpellari nepotes FRIDERICI unici, quippe ex germano VDALRICO I. genitos, ut patet ex mea tab. B. 20. 21. 21.

E) GANSERUS *p.* 493. me iterum erraſſe ait, quod FRIDERICUM ALBERTI filium an. 1164 ab Imperatore FRIDERICO I. inveſtitum, & usque ad annum 1221 ſuperſtitem ſubponam, quod dici non poſſe exiſtimat, niſi *nimium grandævus* ſtatuatur; hinc ille aliud ſchema compoſuit, hac ratione conceptum;

Fridericus V. Comes de Bogen
(lege Albertus I. Friderici III filius)

Vdalricus I. de Arcu. Fridericus I. de Arcu.

Fridericus II. de Arcu. Vdalricus II. de Arcu.

Adalpretus. Riprandinus.

Comites Arcuani.

F) Quo autem in documento legit GANSERUS, FRIDERICUM II. FRIDERICI I. filium? Certe ADALPRETUS, & RIPRANDINUS *nepotes* erant FRIDERICI, non ex filio quodam æquivoco, nuſpiam exſtante, ſed ex fratre VDALRICO I. (Tab. B. n. 20. 21.)

Neque *nimium grandævus* dici meretur FRIDERICUS, qui ab ann. 1164, quo ſeptennis fuiſſe ſubponitur, usque ad annum 1221 ætatem adtigit 64 annorum, quod vel hodie quotidianum eſt.

9) Quæret forte quiſpiam, quomodo in tenera ætate feudo imperii inveſtiri potuerit FRIDERICUS iſte ſeptennis?

R. Patrios ALBERTI I. manes id facile apud Imperatorem fuiſſe promeritos, ut pupillorum miſertus, feudum iisdem concederet, interea, donec adoleſcerent, a tutore adminiſtrandum, quod utique non inſolens eſt.

FRIDERICI III. nativitatis annus 1126 hiſtorice certus, non patitur, ut filius eius ALBERTUS ante annum 1141 lucem adſpiceret; hinc etiam iſte ante annum 1156 vel 57 FRIDERICUM

gene-

generare nequibat, 1164 septennem, & anno 1221 ætatis sexaginta quatuor annorum, cuiusmodi millenos assignare licet.

H) Dubium porro moveri potest ex diplomate FRIDERICI II. Imperatoris, cur Arcuanos fratres ADELPRETUM, & RIPRANDINUM ad dignitatem *Comitum* elevare voluerit, si recta linea a FRIDERICO III. dudum *Comite de Bogen* descendant?

Crediderim, eorumdem avum ALBERTUM I. quando cum sponsa sua *Tyrolensi* fundum *Arcuanum* accepit, tunc statibus provincialibus accensitum, non COMITEM sed *Dominum ab Arcu* se scripsisse, & dictum fuisse. Certe enim FRIDERICUS I. Imperator ALBERTUM, eiusque filios, non *Comitum*, sed *Dominorum d'Arco* elogio compellat. (N. 19. H.) Nec aliter OTTO R. loquitur (N. 21. A.) Quid igitur mirum, si post 50 & plurium annorum lapsum e conditione simplicis *provincialis Tyrolensis* ad dignitatem S. R. I. *Comitis immediati* a FRIDERICO II. fuerint elevati?

I) Nam & SIGISMUNDUS Imperator *Vinciquerram* dominum *Arco*, *Comitem Arci*, ideoque iam prius *Comitem* anno 1413 cum filiis suis legitimis „sacri romani imperii Comites *creavit*, fecit, sublimavit, insignivit, decoravit, ac ceterorum imperii sacri Comitum numero spectabilique cetui aggregavit ita ut *castrum Arci* sacro Romano imperio *sine aliquo medio* subiacere debeat. “ Vti legere est in privilegio cæsareo apud autorem *Austriæ sacræ vol. IV. append. p. 70. seqq.*

Et hactenus quidem *Arcuanorum* Comitum originem, atque descensum a *Bogensibus* deducere licuit.

Quia vero me nunc documenta deſtituunt, telam cœptam alteri pertexendam relinquere cogor, cui melior arriſerit phæbus. Ego autem ad alteram lineam ASCUINI, coævis pariter inſtrumentis comprobandam, tranſeo.

Num. 23. ASCUINUS de Ering ſenior.

A) Virum in ſcenam produco ſcriptoribus patriis hactenus ignotum, de quo tamen anceps hæreo, quam ſuſtinere perſonam debeat.

Reperi illum in *Cl. D. Wilhelmi HEVBERGERI* Archivarii Bambergenſis *Ichnographia Chronici Babenbergenſis diplomatica P. I. p.* 59. N. LXXXII. ubi excerptum diplomatis *anecdoti* occurrit, quo HENRICUS S. interventu dilectiſſimæ conjugalis ſuæ, CHVNEGUNDÆ videlicet Reginæ, ASCUINO Comiti, ſuoque fideli quoddam iuris ſui prædium, *Eringa* dictum, in pago *Rotgouuve* & in comitatu HEROLDI Comitis ſitum cum omnibus pertinentiis, & utenſilibus autoritatis ſuæ præceptali pagina, prout firmius potuit, in eius ius ac dominium donans proprietavit, eo tenore, ut præfatus Comes ASCUINUS liberam dehinc poteſtatem habeat, idem prædium tenendi, poſſidendi, commutandi, donandi, ſeu quidquid ſibi libeat, modis omnibus faciendi. „Charta huius donationis, poſterioribus annis ad Eccleſiæ *Babenbergenſis* poſſeſſiones translatæ, data eſt Idus Maii Indict. V. an. dom. incarn. MVII. anno vero domni HEINRICI ſdi regn. V. actum *Babenberch.* “

B) Idemne prædium *Eringa*, an aliud *Eringun*, hodie pariter *Ering* dictum, ad dexteram Oeni ripam in præfectu-

ra

ra *Mörmoſen*, olim in pago *Chiemgowe*, ſitum, hic S. Imperator canonicis regularibus collegiatæ Eccleſiæ S. Stephani *Babenbergæ* anno 1009 contulerit, incertum. Huius autem poſterioris donationis integrum diploma ex autographo exſtat in Codice probationum diplomatico *Bambergenſi*. N. 14. Vnde ſequentia huc transfero:

„ - - Proinde noverit - - - poſteritas: quia nos noſtræ quendam proprietatis locum Eringun dictum in pago - - & in comitatu - - comitis ſitum ad æccleſiam in honore ſancti Stephani Babenberc conſtructam una cum omnibus eius pertinentiis - - hoc noſtræ auctoritatis preceptali pagina prout firmius poſſumus, donamus, atque proprietamus. - - Actum Strazburc &c. “ Parum vero ſimile arbitror, hunc Imperatorem prius illud *Eringa* in pago *Rotgouue* ſitum, & ASCUINO adpropriatum, poſt breve biennii intervallum eidem indicta cauſſa eripere, & ad Canonicos transferre voluiſſe, præſertim, quod poſterius *Eringun* a priore *Eringa* ut litteris, ita & ſitu differat. Qua autem occaſione *Eringa* ad Eccleſiam epiſcopalem *Bambergenſem* redierit, ac demum IOANNI Landgravio *Leuchtenbergenſi* ſub quibusdam conditionibus venditum fuerit, audire placeat HOFMANNUM in *Annal. Babenberg. p.* 212. G. iſta referentem, ad an. 1377. „ Erant inter *Ratisponam*, & *Pataviam* nonnulla ex regione *Bavariæ* loca, quæ iam inde a S. HENRICI Imp. temporibus eccleſia ſibi ex magna contentione retinuerat, quod ad ius ſuum ab antiquo pertinerent. Cum vero uſus eorum prope nullus, vel certe perexiguus eſſet, ſequenti anno LAMBERTUS (Ep. Bamb.) novæ ditionis occaſione aſſectus ex iis *Frideburgum* caſtrum, CONRADO, & HARTINGO *Kuchlariis*, *Francobergam*, & *Alterſam* ALBERTO *Auſtriæ* Duci, *Oſterhovium*, ERINGAM, *Milacum*, *Urbacum*, &

Podin-

Podingam IOANNI Landgrafio *Leuchtenbergio* vendidit, & eorum pretio novas alias poſſeſſiones comparavit. Horum vero traditio Bonorum conditione eiusmodi facta fuit, ut emtores, Eccleſiæ beneficiarii manerent, & eadem rurſus ab Epiſcopo & ſucceſſoribus eius pro ſe, & hæredibus ſuis iure feudali reciperent. "

C) Forte is idem ASCUINUS, ſeu AZUINUS eſt, qui ſub nomine AZONIS patri ſuo BABONI (N. 2. Q) in pago *Zidlarienſi* ſucceſſit, & cuius mentio eſt in diplomate HENRICI III. Imp. de an. 1050. *Mon. boic. III.* 103.

„ Proinde - - noverit - - qualiter nos - - fervienti noſtro RAFOLDO duos Regales manſus in villa *Nathſtal* in pago *Zidalaregove* in comitatu AZZONIS ſitos - - in proprium tradidimus. "

Cum hoc anno BABO obiiſſe credatur non nullis, eius in pago ſucceſſor merito pro *filio* reputari poteſt.

HUNDIUS in *Stemmatographia I.* 43. *ſq.* Comitum de *Ering*, & *Frauenſtein*, memorat BABONEM de *Ering*, *Raitenhaslaci* in cœmeterio cum aliquot ſuæ familiæ 1152 ſepultum. (*Mon. boic. p.* 216.) *Ibidem p.* 325. ad an. 1174 inter teſtes occurrit BABO *de Eringen.* In inſtrumento anecdoto de an. 1189. (*Cod. prob. N. XXVI.*) pariter inter teſtes poſt RAPOTONEM Com. de *Ortenburc*, & LUPOLDUM Com. de *plaien* legitur *Pabo* de *Eringen.*

Obſervat præterea idem HUNDIUS, utramque Dynaſtiam *Ering*, & *Frauenſtein* olim Epiſcopatus *Bambergenſis* fuiſſe, ac demum

demum ad *Paumgartneros* perveniſſe, qui utramque & hodie retinent.

D) In *topographiæ Bavariæ* tetrarchia *Burghuſiana pag.* 3. *ſeq.* aſſeritur, *conſtare*, utriusque caſtri *Ering*, & *Frauenſtein* conditores fuiſſe Comites de *Bogenberg*, etſi annus, & autor ignoretur.

Forte hic ipſe ASCUINUS, prædio, ſeu fundo *Ering* ab Imperatore donatus, caſtrum heic loci exſtruxit, eidemque nomen iſtud indidit. Quoniam autem eius poſtea poſſeſſores intellexerant, ASCUINUM aliquem ſtemmatis *Bogenſis* autorem fuiſſe, iſtum cum priore facile confundere, & Comitem de *Bogen* exiſtimare potuerunt, etiamſi utriusque ætas diverſitatem perſonarum omnino evincat. ASCUINUS enim *Bogenſis*, ſeu de *Zidlarin* ex BERTHA *hungarica* ante ann. 1052 naſci non potuit, (vid. *tab. chron. n. 6. tab. geneal. B.*) cum iſte iam anno 1007 occurrat.

E) Interea haut mihi perſuadeo, omni fundamento deſtitui traditionem *Eringanam*; ideoque ſuſpicari fas erit, ASCUINUM ſeniorem, BABONIS filium, & HARTUICI germanum fuiſſe, hinc proximum *Bogenſium* agnatum, & forte ad *Bogenſium* aliquem caſtri huius dominium poſtea deveniſſe. Legimus enim BERTHOLDUM II. de *Bogen* in iſta vicinia comitatum obtinuiſſe. (N. 38. C.) & in Appendice §. II. F.)

F) Inſuper mihi vehemens ſuſpicio oritur, nobiles quosdam, & præpotentes, de *Rota* dictos (de quibus N. ſeq.) *Bogenſium* propinquos atque vicinos ab iſto ASCUINO, prædii *Eringani* in *Rotgowe* poſſeſſore, originem traxiſſe, quæ agnationis

tionis ratio facile intelligitur, ſi ASCUINUS iſte HARTUICI I. *germanus*, huius autem filii ASCUINI *patruus* ſubponatur. Inde autem porro ſequitur, ſi lineæ *Rottenſis* autor exſtiterit, cœlibem non manſiſſe, etiamſi de uxore in tantis tenebris minime conſtet.

Num. 24. OUDALRICUS DE ROTA.

A) Inter traditiones *Oberaltacenſes* (*Cod. prob. N. V.*) exſtat ſequens: „ PERTHOLDUS quidam præpotens, & nobilis, & ſui fratres ENGILBRETH ſcil. OUDALRICUS filii OUDALRICI de *Rotta* delegaverunt hæreditatem ſuam in manus ASCUINI de *Zidlarin* (poſthac de *Windberg*, & *Bogen* dicti) ut poſt obitum eorum Deo, & ſacris eius ſervitoribus traderet. Quam traditionem ipſe ASCUIN in manus nepotis ſui FRIDERICI (ſecundi) filii FRIDERICI (primi) delegavit. Proinde notum ſit - - qualiter ipſe ASCUIN curtile unum in villa *ſuperiore Altacha* & *Mattingan* Deo & S. PETRO tradidit, & FRIDERICH ſicut in fide (non im *Glauben*, ſed *auf ſeine Treue*) ſuſcepit, *Eiterhoven*, & *Mandsvoldesfelden* montem, qui dicitur *Grint*, & quidquid inibi habuit *Pertholdus* S. PETRO tradidit.

B) Norunt veterum chartarum periti me etiam non monente, huiusmodi traditiones in manus proximorum agnatorum fieri conſueviſſe, etſi ſanguinis nexus non ſemper perſpectus ſit. Hic igitur PERTHOLDUS cum ſuis fratribus ſanguine iunctus erat germanis fratribus FRIDERICO, & ASCUINO; quæ propinquitatis ratio facile capitur, in Hypotheſi, ubi OUDALRICUS, horum fratrum parens, filius ſtatuitur ASCUINI ſenioris *Eringani*, quemadmodum HARTUICUS I. ASCUINI iſtius germanus, uterque ex *Babone* genitus, pater erat FRIDERICI, & ASCUINI *iunioris* fratrum. Vid. tab. B.

Hæc

C) Hæc ipſa adpellatio de *Rotta* fundamentum meæ hypotheſi præbet, ut OUDALRICUM filium ſubponam ASCUINI *de Ering*, quod prædium in pago *Rottgoue* ſitum eſt. En autem & alterum! *Mon. boic. vol. III.* 104. exſtat diploma HENRICI IV. Imp. de an. 1079 ubi cuidam ſervienti, nomine RAFOLD, manſum regalem ſitum in villa *Walde* in pago *Elinigowe* (heic legendum *Cidleringowe*, ubi *Wald* ſitum eſt) in comitatu OUDALRICI - - in proprium tradendo firmat. "

D) Hunc ipſum *comitatum* in pago *Zeidlargoue* an. 1050 regebat *Azzo*, ſeu *Azuinus* (N. 23. C.) & ante iſtum BABO (N. 2. Q.) An non inde inferre licebit, VDALRICUM, in comitatu ſucceſſorem *Azonis*, huius etiam *filium* fuiſſe. Quemadmodum hic BABONIS ſucceſſor eius etiam filius non temere ſubponitur.

E) OUDALRICI huius propinquitas cum ASCUINO iuniore (N. 27.) inde etiam probabilior redditur, quia uterque poſſeſſiones, ac decimas in *Eiterhofen* tenebat. *Iſte* enim huius villæ Eccleſiam cum iure patronatus Monaſterio *Oberalteichenſi* contulit, ut videre eſt in marmore ſepulchrali tab. III. *Illius* autem, hoc eſt, OUDALRICI filii duas partes decimæ ibidem, & totidem in monte *Grint*, ceu *hereditatem* ſuam paternam (A.) eidem tradiderunt, uti legere eſt in Codice MS. conſarcinato: „ Decime, que *Altaha* pertinent: due partes decime de *Eiterhoven*, duæ partes decimæ de monte *Grind* &c. "

Siquis OUDALRICO iſti alium parentem aſſignare, & propinquitatis cum *Bogenſibus* rationem oſtendere quiverit; tunc meam coniecturam miſſam faciam; interea tanquam probabilis ſubſiſtere poterit.

Num. 25. PERTHOLDUS, ENGILBRETH, OUDALRICUS II. filii OUDALRICI I. de ROTTA.

Omnes tres una occurrunt N. 23. A. &, ut erant *præpotentes*, ſuos etiam habebant miniſteriales. *Mon. boic. XII.* 20. *Etich* ſerviens PERTHOLDI medium manſum in *Iskerscella* S. P. tradidit. 21. *Williham* ſerviens PERTHOLDI, & *Rumolt* frater eius I. manſum ad *Tancholfecella* III. mancipia S. P. dedit. - - *Sizo* ſerviens OUDALRICI I. manſum ad *Waffanberga* & VII. mancipia S. P. dedit. *Adalpreht* ſerviens PERTHOLDI II. vineas ad *Mirendorf* S. P. dedit. "

AN PERTHOLD, qui *p.* 22. dicitur *pat.* FRIDERICI, & alibi *patruus*, idem cum noſtro *Rotenſi* ſit, infra diſquiram. Plura autem de iis non liquent, uti neque de eorum matre.

Num. 26. ENGELBERTUS filius PERTHOLDI & RICHGARDÆ Vxoris.

A) Traditio N. 23. A. ſequentibus verbis concluditur: „Hanc item traditionem domna RICHGARD *uxor* PERCHTOLDI pro remedio animæ ſuæ & omnium debitorum ſuorum. Et iſti ſunt teſtes ADALPRECHT *Comes* ENGILBRETH *filius eius* (ſcilicet *Richgardæ*) *Richer*, *Witto*. - - "

Heic duo criminatur GANSERUS, *p.* 453. & 460. *Primo*, quod RICHGARDAM uxorem tribuam PERTHOLDO de *Rotta*, cum ipſo copulante nupſerit BERTHOLDO I. Comiti de *Bogen*. *Secundo*, quod per parentheſin addiderim (ſcilicet *Richardæ*) ſicque *Engelbertum* non ALBERTI *Comitis*, ſed PERTHOLDI *Rottenſis*, & RICHGARDÆ filium crediderim, quod

contra

contra morem omnium genealogorum putat, qui *το eius* ad perſonam proxime præcedentem, non aliam remotiorem, referre ſolent.

B) Neutrius me pœnitet; quod enim *primum* adtinet, quo argumento, aut teſte probavit GANSERUS, BERTHOLDUM *Comitem de Bogen* nuptias unquam, & quidem cum iſta RICHGARDA contraxiſſe? Oſtendam ſuo loco, cœlibem eum vixiſſe, & Monachum induiſſe in cœnobio S. BLASII in *ſylva nigra*, eiusdem loci poſtea Abbatem celeberrimum.

C) Ad *ſecundum* facile largior, *το eius*, ordinarie ad perſonam *immediate* præcedentem trahi ſolere. At vero hanc regulam ita eſſe univerſalem, ut nullam exceptionem admittat, id enimvero nego, ac pernego, & pluribus exemplis vel e ſolis *Monumentis boicis* petitis commonſtro. Sic *vol. X. p.* 408. legimus:

„ OTTO Dux *Bavariæ* huius loci (*Schyren*) advocatus - - dedit nobis - - Hec LUDOVICUS filius eius & AGNES eius *vidua* . . . delegaverunt.“ An AGNES *vidua* fuit LUDOVICI immediate præcedentis? Neutiquam! ergo ſubintelligendum: AGNES *eius* (ſcil. OTTONIS) vidua.

D) In ipſis traditionibus *Oberaltacenſibus*, toties eidem perluſtratis, exceptionem hanc legere poterat cenſor. *p.* 18. „ Item domna ADELHEIT medium manſum . . tradidit. Item filia eius TOUTA curtile - - tradidit. Item FRIDERICH filius *eius* . .“ An FRIDERICUS filius fuit *eius*, TUTÆ, immediate præcedentis? Nequaquam! igitur addendum: ſcilicet *Adelheidis*.

Pag. 26. N. XII. Notum ſit - - quod Advocatus noſter FRIDERICUS, & uxor eius LIUTKARD, & frater *eius* OUDALRICUS - An & iſte VDALRICUS, *fratriæ* ſuæ germanus exſtitit? Numquid denuo ſubintelligendum: *ſcil.* FRIDERICI.

E) In univerſa ſeu *Bogenſium*, ſeu *Windbergenſium* Comitum ſerie nullus uspiam ENGELBERTUS occurrit; legitur autem inter fratres *Rottenſes* (N. 24. A.). Hinc facile accidere potuit, ut PERTHOLDUS, in gratiam fratris ſui ENGELBERTI, iſtud filio ſuo nomen imponeret; aut ipſe germanus nepotem, ſuum ex fratre filium, e ſacro fonte levans, æquivocum ſibi fecerit, & *Engelbertum* dixerit. Igitur ALBERTUS Comes ob præeminentiam primus teſtis *Engelberto* præponitur, & omnibus, qui iſti traditioni aderant, perſpectum fuerat, ENGELBERTUM non ALBERTI, ſed PERTHOLDI & RICHGARDÆ filium eſſe, qui mea parentheſi (*ſcilicet*) tunc non indigebant; indigebat autem GANSERUS, cum aliis lectoribus ab eodem ſeductis, vel ſeducendis.

F) Contendit ille denuo *p.* 431. de BERTHOLDO *Rottenſi* ſermonem heic non eſſe, quippe qui nihil amplius tradere potuerit tradita iam TOTA hæreditate.

Permitto, traditionem poſtremam, his verbis conceptam, „ *Perthold* pat. *Friderici* “ de *Rottenſi* non poſſe intelligi, utpote cuius uxor erat *Tinza*. (N. 29. K.) Ego autem intelligo principalem PERTHOLDI traditionem (N. 24. A.) quam uxor poſt mortem mariti *pro remedio animæ ſuæ & omnium debitorum ſuorum* (heic A.) in fine firmavit, & bonam fidem in cenſoribus meis deſidero, dum aiunt, TOTAM *Rottenſium* hæreditatem fuiſſe traditam in manus ASCUINI; cum tamen

ro totam, distinctis litteris expressam, in Codice illo legere non sit.

Relegantur, obsecro, verba textus citati (N. 24. A.) & comparentur cum charta anecdota (E. N. 24.) & inde constabit, decimas in *Eitterhofen*, & in monte *Grint* S. PETRO traditas fuisse. Quanta autem hæc *præpotentia*, si PERTHOLDUS, & sui fratres, nihil aliud possederunt, quam quod *inibi habuerunt*, scilicet in *Eitterhofen*, *Mandiboldesvelden* & in monte *Grind*, cuius existentia hodie ignoratur, & nihil omnino filio suo ENGELBERTO, nihil uxori reliquit?

G) Quid multis? aliud supereſt ineluctabile argumentum, quo ostendo, ENGELBERTUM istum ALBERTI *Comitis* filium ne esse quidem per ætatem potuisse.

ENGELBERTUS, an. 1100 testis, numerabat tunc saltem annos XIV. hinc natus anno 1086, a quo ascendendo ad an. 1052 ASCUINI *avi* natalem, in hypothesi *Ganseriana* intra annos XXXIV. fingi debent quatuor generationes, videlicet ASCUINI I. & *secundi*, ALBERTI I. & huius ENGELBERTI, qui pronepos proavo suo synchronus exstitisset.

H) Verum expuncto etiam ASCUINO II. ut expungendum esse N. seq. evincam, aliud restat concoquendum.

Si ENGELBERTUS primam lucem adspexit an. 1086, tunc eius mater HADWIGIS (nisi aliam denuo, & priorem ALBERTO I. uxorem adfingere placuerit) nata fuerit an. 1072. ut anno ætatis XV. hunc ENGELBERTUM parere potuerit.

Hæc

Hæc autem matrona, quæ ante an. 1115 non occurrit, an. 1125 filios habuit *admodum parvulos* (*Cod. prob. N. XI.*) ætatis tunc numerans 54 annos. Nihilominus adeo vegentem GANSERUS eam ſubponit, ut anno ſequente ætatis 55 eniti adhuc potuerit filium poſtremum HARTUICUM III. *p.* 463. *N.* 9.) quem tamen fratribus ſuis in tabula genealogica præponit. Quum inſuper an. 1162 diem ſupremum obierit, (N. 31. I.) annum nonageſimum adtigit.

Prodigium ſane fœminæ, ultra quadraginta annos fæcundæ & anno ætatis 55 adhuc prolem enixæ!

Apage mihi hæc ſomnia, in cerebro GANSERI nata, &, quod lectores mirabuntur, ab interprete adoptata, & notis illuſtrata!

Hæc de ASCUINO ſeniore, ſeu *Eringano* hactenus ignorato, eiusque poſteris, ut probabile mihi videtur, *Rottenſibus*, a *Rottgowe*, ubi prædium *Ering* ſitum adhuc eſt, ſic dictis, præmittere volui, ne principalem alterius ASCUINI *iunioris* lineam interrumpere cogerer.

Num. 27. ASCUINUS HARTUICI I. & BERTHÆ FILIUS, SATOR COMITUM de WINDBERG, & BOGEN.

A) In hac linea GANSERUS omnia ſus deque vertit, adeo ſuis præiudiciis abreptus, ut res etiam clariſſimas profundis involveret tenebris, quas diſſipare iam adgredior.

Vt ille in linea ſeniore FRIDERICO primo priorem confinxit; (N. 10.) ita & in hac iuniore, ASCUINO unico alium ſubſtituit, eiusque uxorem LUTGARDEN per raptum tribuit HARTUICO filio pariter fictitio.

Seduxit

B) Seduxit eum *AVENTINUS Annal. Boior. VII. c. 6. n.* 18. *p.* 658. „Filius eius (*Aſcuini*) HARTUICUS ſecundus, nurus LUITGARDA.“ Non iam uxor ASCUINI. Magni ego quidem AVENTINUM facio, præcipue quando ad membranas a ſe inſpectas provocat: at ſine teſte loquenti non ſtatim aſſurgo; hominem eum non ignorans, qui falli poſſit. Et vero hic ipſe AVENTINUS nullius ASCUINI II. meminit, quem GANSERUS, creator ſpiritus, de nihilo eduxit, qui tamen & ipſe AVENTINUM erroris arguit, quod LUTGARDEN HARTUICO coniugem iunxerit, ASCUINO ſuo ſecundo tribuendam. Quam autem ASCUINUS I habuerit, prodere GANSERUS noluit, immo non potuit viro copulare fœminam non exiſtenti.

C) Liceat mihi heic AVENTINO in *Annalibus*, obponere AVENTINUM in *excerptis Nideraltacenſibus* apud *Oefele Tom. I. p.* 722. *a.* editis, ubi ASCUINO de *Bogen* immediate ALBERTUM Comitem filium aſſignat, non ASCUINUM aliquem, vel HARTUICUM, quod iam HUNDIUS *Stemmatograph. I. p.* 117. cum cura obſervavit.

Immo obpono HERMANNUM *Abbatem Nideraltacenſem*, quo ex fonte rivulos ille ſuos deduxit, eorum tamen in *Annalibus* pauliſper oblitus. Hic Abbas celeberrimus, & Comitibus de *Bogen* Monaſterii ſui advocatis præ AVENTINO multo propior, uno tantum ſæculo poſterior, & qui familiam eorum optime noſſe poterat; hic, inquam, in ſuo Codice *Mon. boic. vol. XI.* 20. ſequentia ſcribit: „Iſte ASCHWINUS dicitur ADELPERTUM Comitem genuiſſe, qui habuit uxorem HADWIGAM.“

D) Excipit GANSERUS, HERMANNUM fama fuiſſe deceptum, quia ait: *dicitur*. An ergo omnis fama mendax? Quæ quidem

dem vires adquirit eundo, ſed non mox a principio tota fallit. Qui autem fieri potuit, ut Abbas iſte ſolertiſſimus ſeriem Advocatorum continuam texens, & tempora ac Abbates ſynchronos iisdem aſſignans, ignoraret HARTUICUM, vel ASCUINUM II. priori in advocatia ſuccedentes, & his prætermiſſis immediate ALBERTUM ſubiungeret, filium ſimul & advocatum?

E) Iſtud enim *dicitur* facile hunc ſenſum habet: quod viri ſenes, quibuscum HERMANNUS vixit, iſtud ab aliis ſenioribus, forte ipſi ALBERTO coævis, audiverint, eidemque narraverint. An & hi decepti fuerunt, non falſi in aliis? Et ubi demum ante AVENTINUM *dicitur*, ASCUINUM genuiſſe alterum ſibi æquivocum? Itaque ſolus AVENTINUS hoc *dicit*, ſine teſte, ſine tabulis, quinque fere ſeculis ab ASCUINO remotus! Vter horum per regulas ſanæ critices maiorem fidem meretur, quando de veritate famæ antiquæ dubitatur; ſenior, & reſpective proximus, ac tantum non ſynchronus; an iunior, qui nequidem aliquod *dicitur* pro ſuo aſſerto proferre potuit? Iſtud lectori diiudicandum relinquo.

F) At vero fortiorem arietem admovere ſe credit adverſarius, dum contra me queritur, quod aliquod punctum ſeu interiectionem (.) in una traditione mutaverim, in eoque velut muſtaceo laureolam quærit *pag.* 430.

Vt igitur ad hoc punctulum, tanquam ad pomum Eridos, veniam, ipſa traditionis verba *Mon. boic. vol. XII. p.* 21. in tabula ænea. N. 1. ob oculos ponam. „ dns Aſcuin, & Friderich patruus eius Perthold VI. manſus in Mirendorf tradiderunt S. P. “

Heic

Heic enimvero fateor, in codice primigenio, æque ac altero priorem ſequuto, punctum ſeu interiectionem (.) poſitam eſſe poſt verba: *Patruus eius*; ut adeo ſenſus eſſe videatur, quod & GANSERUS contendit, FRIDERICUM I. *patruum* fuiſſe ASCUINI II. adeoque germanum fratrem ASCUINI I. indeque duos erui ASCUINOS patrem, ac filium.

G) Verum quis iſte ASCUINUS, quis FRIDERICUS, quis BERTHOLDUS fuerit, hæc verba non exprimunt. Erant illa ætate plures ASCUINI, *plures* FRIDERICI, plures BERTHOLDI, etiam extra familiam *Bogenſium*. Certe in hac ipſa traditionum congerie occurrit PERTHOLDUS filius VDALRICI de *Rotta*, *Fridericus* de *Windberg*. Numquid hic poterat eſſe *Patruus* cuiusdam ASCUINI, a noſtro *Cidlarienſi* diverſi, maxime cum ante recitata verba immediate præcedant iſta: „FRIDERICH de *Windberg* unum manſum in *Friendorf*, *Iſenrich* medium manſum S. P. tradiderunt,“ ut adeo ſenſus eſſe poſſet, FRIDERICUM de *Windberg patruum* fuiſſe neſcio cuius *Aſcuini*.

H) At malim eſſe liberalis, & ultro largiri, de FRIDERICO advocato *Ratisbonenſi*, & ASCUINO *Cidlarienſi* ſermonem heic eſſe. Quis vero traditionum conſarcinatori inerrantiæ donum tribuit, ut ne in una quidem interpunctione falleretur? Dubitare quoque licet, an iſtud punctulum (.) pro ſigno diſcretivo & ſenſum finiente accipi debeat. Nam in eodem codice poſt abbreviatum *το eius* aliquoties occurrit punctum (.) quin ſenſus completus ſit.

Sic *fol.* 2. *b.* legitur: „Hartuich filius. Adelheit curtile unum“ & *fol.* 4. *a.* „Advocatus noſter FRIDERICUS & uxor eius. LIUDKARD.“ Vtrinque *το eius* punctum habet,

bet, quemadmodum in loco litigioſo *το patruus eius*. Vt adeo punctum (.) potius pro ſigno abbreviatæ vocis accipiendum ſit.

Immo huiusmodi punctum (.) etiam deprehendo, ubi minime ponendum fuerat. *Fol.* 4. *a.* lego: " *Chezilo* ſervus ADALPERTI Comitis. Tradidit ad altare &c. ut videre eſt in *tabula I.* æri inciſa. n. 3. 4. 5.

I) His ita ſe habentibus, cum punctum (.) litigioſum pro interpretatione diſcretiva ſenſus reputari hoc loco nequeat, adhuc dubium reſtat, an *το patruus eius* ad FRIDERICUM præcedentem potius, an ad PERTHOLDUM ſequentem, referendum ſit, quod ſecus neſciatur, quis iſte PERTHOLDUS ſit nullo ſigno indicatus. Duo enim PERTHOLDI ſynchroni in monumentis *Oberaltacenſibus* occurrunt, unus de *Rotta*, alter de *Bogen*.

K) Quoniam vero GANSERUS, eiusque ſcholiaſtes, *Rottenſem* excluſum eſſe volunt, iisdem nunc refragari nolim, ſimul autem contendo, ſive *το patruus eius* ad FRIDERICUM, ſive ad BERTHOLDUM trahatur, citius e pumice aquam, quam ex iſta voce *το patruus eius*, ASCUINUM II. extundi poſſe.

Ante omnia igitur inquirendum, quis iſte FRIDERICUS, quis BERTHOLDUS fuerit, quorum alteruter ASCUINI *patruus* dici potuit?

L) Priusquam hunc nodum ſolvam, palam profiteor, *hariolationem* meam de FRIDERICO *Windbergenſi vol. XII. Mon. boic. p.* 22. in *Nota* proditam fallere, quam nunc miſ-

ſam

ſam facio, quin vel minimum meo ſyſtemati decedat, aut *Ganſeriano* adcreſcat.

Obſervo enim, *patrui* adpellationem non ſemper patris fratrem, uti communiter accipitur, ſed etiam *patruelem*, hoc eſt, *patrui filium* ſive ex fratre vel ſorore nepotem, apud medii ævi ſcriptores non raro denotare.

M) Vadimonium mihi præſtant viri celeberrimi, LEIBNITIUS *Scriptor rer. Brunſw. Tom. III. p.* 176. in Indice V. *Patruus* „dictus ſenior ex cognatis ſumitur pro nepote ex fratre;“ LUDEWIGIUS *in reliquiis manuſcriptorum Tom. XII.* in Indice V. *Patruus*, pro *patruelis*, id quod pluribus exemplis comprobat *Tom. XI. p.* 240. 243. 247. 251. 281. quæ heic exſcribere nolim. *Gloſſarium mediæ, & infimæ latinitatis V. Patruelis* idem affirmat. Quid, quod & LUDOVICUS IV. Imp. *Bavarus* ſuos ex *patruo* HENRICO I. *Bavariæ* inferioris Duce, LUDOVICI *ſeveri* germano nepotes ac pronepotes HENRICUM, OTTONEM, & HENRICUM *patruos* ſuos chariſſimos adpellet apud *HUND. Metrop. III. p.* 231. *nov. edit.* quos in alio diplomate *Seeligenthal* vernaculo anecdoto de an. 1316. *vol. XV. M. B.* inſerendo ſeine lieben *Vetern* ſalutat.

Idem Imperator RUDOLFI fratris ſui ſenioris filium itidem RUDOLFUM chariſſimi *patrui* ſui elogio honorat. *Abhandl. der churbaier. Akad.* (*vol. III. p.* 185. *c*) Ibidem *vol. V. p.* 12. „*RUDOLFUS Dux Bavariæ, Princeps, & patruus noſter kariſſimus.*“ Item *p.* 20. *not.* ttt.

N) Vt ideo clariſſ D. *Wilhelm. Philipp.* GERCKEN, vir iſtarum rerum callentiſſimus, in *Codice diplomatico Brandenburgenſi*

genſi Tom. I. N. CXIX. *pag.* 199. not. b. merito tanquam regulam poſuerit: „*Patruus* bedeutet in Urkunden, und auch bey den Scriptoribus medii ævi faſt allemal des *Bruders Sohn.*“

N) Aio itaque, ſi ſtante lectione dubia *το patruus eius* referendum ſit ad ſequentem BERTHOLDUM, ſenſum eſſe, quod BERTHOLDUS ASCUINI filius, PATRUUS, hoc eſt *patruelis* fuerit FRIDERICI I. anno 1100 adhuc ſuperſtitis, aut etiam FRIDERICI II. qui ex duobus germanis nati fuerant. Sin autem, ut GANSERO placet, legendum ſit: ASCUIN, & FRIDERICH *patruus eius*, hoc eſt, ASCUINI; tunc de FRIDERICO II. intelligo, qui vere erat ASCUINI *patruelis*, quippe filius FRIDERICI I. germani ipſius ASCUINI, qui & in hac ipſa traditione ASCUINI *nepos* adpellatur: „Quam traditionem (*fratrum Rottenſium*) ipſe ASCUIN in manus *nepotis* ſui FRIDERICI (*ſecundi*) filii FRIDERICI (*primi*) delegavit.“ Sed etiam poſt præmiſſa verba: „ASCUIN & FRIDERICH patruus eius &c.“ immediate ſubiungitur: „ADELHEID *mater* FRIDERICI.“ Qui alius a *ſecundo* eſſe nequit. (N. 12. 13.)

O) Patebit inſuper ex ſequentibus, LUTGARDEN, certiſſimam ALBERTI I. BERTHOLDI I. & HARTUICI II. matrem, non alterius, quam ASCUINI mei unici uxorem fuiſſe, quæ dicitur altrix beati *Wilhelmi Windbergæ* commorantis, & meminit, ab eodem viro vatidico ſpiritu prædictam fuiſſe *immaniſſimam cladem ſaxonici prælii apud Unſtruth fluvium* (1075.) *patrati per nimiam tyrannidem quarti Henrici:* ante quem annum nullus ASCUINUS II. LUTGARDÆ maritus ſomniari poteſt.

P) Quæ

P) Quæ ad verum, unicumque ASCUINUM pertinent, modo ſubiungere iuvat. Legimus de eo in codice HERMANNI Abbatis *Mon. boic. XI. p.* 20. ſequentia: „ ASCHWINUS autem Comes de *Pogen* fuit tempore HENRICI III. (*Imp.*) & ADALHARDI, WENZLAI & WALCHERI ✝ 1098. advocatus *Altahenſis* eccleſie. Hic ASCHWINUS fertur Polhemos irruentes in provinciam noſtram tribus bellis (forte *prœliis*) viciſſe, & in ſignum victorie quamdam crucem cum bipenni in quadam abiete, in monte, qui vocatur *Aphalterſperg* excidiſſe, que abies usque hodie vocatur *Aſchwines Tanne.*“

Q) Mirum profecto, nullum *Boiariæ*, *Bohemiæque* Scriptorem nec veterum, nec recentiorum, quos non perfunctorie pervolvi, huius irruptionis in patriam noſtram, & victoriæ ab ASCUINO adverſus *Bohemos* reportatæ memoriam ingerere. Quapropter vehementer ſuſpicor HERMANNUM, vocis ſimilitudine deceptum, AZZONEM quemdam, eodem tempore celebrem *Auſtriæ* Belliducem, cum noſtro AZUINO confudiſſe; de quo ATOLDUS ad an. 1062 apud HANTHALER *Faſtor. Campilil. I.* 1284. „ BELA regnum *Hungariæ* uſurpans ob æmulum SALOMONEM irruit in *Oſterrichiam*, ubi is manſit cum ingenti exercitu, ſed ERNUSTUS virtute patris non minor, generoſe reſtitit, & hoſtem fugavit AZZONE fortiſſimo capitaneo uſus.“ Quoniam autem an. 1082 & ſeq. inter LEOPOLDUM Marchionem *Auſtriæ*, quæ tunc *Bavariæ* pars erat, & *Bohemos* bellum exarſerat, his an. 1082 ab AZZONE cœſis, & *Auſtria* pulſis; hinc iſta AZZONIS victoria, adverſum *Bohemos* irruentes reportata, facili errore ASCUINO noſtro adſcribi potuit.

R) Certum ſiquidem eſt, prædicto an. 1082 WRATISLAUM Ducem *Bohemiæ*, cum OTTONIS *Ratisbonenſis* Epiſc. copiis *Auſtriam borealem* devaſtaſſe, anno autem ſequente ab AZZONE, LEOPOLDI pulchri Marchionis ſtrenuo Belliduce, hoſtes devictos, fugatosque fuiſſe, quod pluribus enarrat HANSITZ I. 272. *Sigismund.* CALLESIUS in *Annal. Auſtriæ P. I.* 397. & ex eo *Gelaſius DOBNER* in *Annal. Bohem. Hageniannis P. V.* 294-98. & addit uterque ex CUSPINIANO, pulſo ultra *Teiam* WRATISLAO, ædem ſacram in eo prato (*victoriæ*) quod ab AZZONE etiamnum nomen habet (*Azzmanswiſen*) victoriæ monumentum poſitum fuiſſe. Legantur citati autores, & illuſtris LORIUS ad an. 1082, qui ſolus inter noſtros, res in partibus, nunc a *Bavaria* avulſis, geſtas ordine chronologico adcurate recenſet.

S) Facile igitur accidere potuit, ut, quod in Marchia *Boiariæ* contigit prælium, & victoria in *Azzonis Wiſe* obtenta *Azuino Bogenſi* tribueretur, & locus victoriæ fama volante diceretur *Azwins Weis tanne* pro *Azzmanswiſe*. Quodſi autem quispiam ASCUINI abietem, (*Aſchwinstanne*) & montem *Apholtersperg* in hodierna *Bavaria* monſtraverit, inſuper tempus, ac occaſionem certaminis noſtrorum cum *Bohemis* probabili ratione oſtenderit, tunc AZUINUM noſtrum ab AZZONE prorſus coævo diſtinguendi viam ille nobis præformabit hactenus ignotam: niſi quis forte coniicere malit, HERMANNUM loqui de turma quadam prædonum e *Bohemia* erumpente, & *Boiariæ* fines infeſtante, quod in Annales relatum non fuerit.

Dum autem heic deceptum ſuſpicor HERMANNUM, non ſequitur, illum etiam in poſteris ASCUINI aſſignandis ceſpitaſſe.

taſſe. Horum enim documenta ſuperfuiſſe, non eſt, quod dubitem.

T) In Monumentis *Oberaltacenſibus* ſemel tantum adpellatur *Advocatus.* (*Cod. prob. N. VIII. b.*) In marmore ſepulcrali dicitur Comes de *Pogen*, nomine ab IOHANNE Abbate eidem indito.

Audit quoque de *Zidlarin* (*Cod. prob. N. V.*) quod adiectum etiam filio eiusdem HARTUICO tribuitur (*Cod. prob. N. V.*) cum ALBERTUS dici conſueverit de *Windberg*, & BERTHOLDUS de *Bogen.* Quæ nominum diverſitas nequaquam diverſas indigitat familias, ſed diſtincta prædia, & poſſeſſiones, ex paterna diviſione, hæreditate, vel dote ad filios devolutas.

Vbi autem inquirendum iſtud *Zidlarn*? Credo, diverſum eſſe ab illo, ad *Alzam* fluvium ſito, quod integro cuidam pago *Zidlarngeu*, hodie *Walde* dicto, nomenclaturam debet. Sunt loci plures in *Boiaria*, & in hac quoque vicinia *Zeidlarn* dicti.

V) Hos inter præcipuus ad ſiniſtram *Regani* fluminis ripam haut procul *Ratisbona* boream verſus, qui hodie *iudicium & foreſtum Zeitlarn* adpellatur, & ſub iſto nomine præfecturæ *Pedepontanæ* adiectus eſt, etſi in regimine *Ambergenſi* ſitus. An ASCUINUS noſter ab iſto loco adpellationem ſumſerit, aut a ſe primum condito ipſe indiderit, quis certo definiet? Id conſtat, Comites iſtos in illa circum regione *Nordgovienſi* fuiſſe potentes, & videtur coniectura haut improbabilis, ASCUINUM ibidem, utpote loco venationibus apto, arcem aut ædes exſtruxiſſe, in memoriam pagi *Zidlarienſis*, cui avus

BABO

BABO, & ipſus forte, aliquando præerat, *Zidlarin* hodie *Zeitlarn* dixiſſe, indeque nominari voluiſſe. (N. 2. R.)

FALKENSTEINIO autem aſſentiri non poſſum, qui ab iſto loco *Zeitlarn* integrum quemdam pagum minorem *Zeidlarngau* in maiore *Nordgovienſi* nominis æquivocatione deceptus ſtatuit in ſua tabula *Nordgoviæ* veteris *Tom. I. Antiquit. Nordgov.* inſerta, quæ plurima emendatione indiget.

W) Vxor eius LUTGARDIS nunquam de *Zidlarin*, ſed conſtanter de *Windberg* adpellatur, quemadmodum & filius ALBERTUS I. cuius rationem N. ſequente dabo.

ASCUINUM vero etiam in meridionali parte *Danubii* quæpiam poſſediſſe, cum ex dictis, tum e marmore ſepulcrali patet, ubi de eodem legitur: „Qui dedit nobis *Bogen*, & *Aiterhofen*, duas ſcilicet Eccleſias parochiales cum iure patronatus, quas Monaſterium ſibi dudum incorporatas per ſuos vicarios regulares expoſitos regit.

X) Quousque dies protraxerit noſter, nullibi adnotatum inveni. Quoniam vero in ſolemni Monaſterii *Oberaltacenſis* reſtauratione, ſeu dotatione an. MCIIII. uxor eius LUTGARDIS cum liberis absque marito comparet; (*Cod. prob. N. IV.*) inde arguere licet, illum intra an. 1100, quo ſuperſtes erat, & hunc an. 1104 vitam cum morte mutaſſe, tumulumque communem cum germano ſuo FRIDERICO I. in Eccleſia *Bogenbergenſi* conſequutum fuiſſe. (N. 9. F.)

Diem obitus ſervavit necrologium *Oberaltacenſe* „VI. Idus Maii ASCHWINUS Comes de *Pogen*.“ *Plenum officium fiat*, quod etiam, alia licet die, ſolemniter quotannis peragitur.

Num.

Num. 28. LUTGARDIS VXOR ASCUINI iunioris.

A) Hæc matrona, indubitata mater BERTHODI I. ALBERTI I. & HARTUICI II. certiſſime etiam uxor exſtitit ASCUINI, in hac linea unici, prædictorum filiorum patris, ut partim ex præmiſſis, partim ſequentibus patebit.

Fallitur ergo AVENTINUS (N. 27. B.) eumque ſequutus GANSERI ſcholiaſtes *p.* 427. qui eam HARTUICO, huius ipſius LUTGARDIS filio, coniugem tribuunt. Nec minus fallitur GANSERUS, fictitio ASCUINO II. eamdem iungens, uti in mea tabula genealogica (B.) manifeſtum eſt.

B) Primo omnium occurrit in *relatione de origine Monaſterii Windbergenſis* ex Codice MS. huius loci *ab Henrico CANISIO* Edit. *BASNAGII Tom. III. P. II. p.* 221. nunc *vol. XIV. Mon. boic.* inſerta, ubi *p.* 11. hæc leguntur *de B. Wilhelmo*: „Vnde non mirum, ſi pro certiori futurorum bonorum exſpectatione ſpiritum meruit prophetiæ, per quem cum multa prædixerit, ut nobis beatæ recordationis *altrix* eius comitiſſa LUITKARDIS retulit, illa duo memoriæ noſtræ cohærent, videlicet immaniſſima clades Saxonici prelii ſecus *Vnſtruth* fluvium nimia crudelitate patrati per tyrannidem *quarti* HENRICI (1075.) diesque reſolucionis, hanc apte notatam reperimus in feſto VICTORIS Papæ, & Martyris ſcil. in XII. Kal. Maii, ut per hoc etiam deſignaretur victorioſus ad Chriſtum eius tranſitus.“

Ex iſta relatione ſatis clare patet, autorem poſt obitum LUTGARDIS, circa an. 1120 defunctæ, quam *beatæ recordatio-*

ais adpellat, atque adeo ſeculo XII. medio ſcripſiſſe, niſi forte adhuc iunior ſit.

C) Quibus parentibus orta fuerit, hactenus incertum erat, & nemo eius genus indicavit, neque GANSERUS, nec eius ſcholiaſtes, tam ſolliciti in reformandis meis *Notis ad vol. XII. Mon. boic.*

Cum ante quatuor luſtra primas veluti lineas illuſtriſſimæ huius familiæ ducerem, ſuſpicabar, illam loci *Windbergenſis* Dominam eumdem marito ſuo ASCUINO *Cidlarienſi* in dotem adtuliſſe, indeque fuiſſe factum, ut & ipſa & filius ALBERTUS I. de *Windberg* adpellati fuerint, nec enim ante hæc tempora *Windbergæ* huius mentio occurrit, niſi in fabuloſa relatione de origine Monaſterii, & neſcio cuius *Winithi* (B.) Hinc & porro hariolabar, illam exſtitiſſe ſororem FRIDERICI de *Windberg*: quod nunc miſſum facio, poſtquam aliunde certiora de genere huius matronæ experiri contigit.

D) Autor anonymus *libri conſtructionum*, qui MS. exſtat in principali abbatia S. BLASII *ſylvæ nigræ* apud illuſtriſſimum Principem eiusdem præſulem in *hiſtoria nigræ ſylvæ Tom. I. p.* 395. *XVIII.* ſequentia hanc in rem ſubpeditat:

„ ADALBERTUS ex illuſtriſſima ferocium *Noricorum* proſapia oriundus fuit filius ADELPERCHTI Comitis de *Wirtenberg* (hoc loco legendum eſſe de *Windberg* operoſe probat, & omnino evincit celſiſſ. chronici autor) de *Windberg* & *Bogen* viri in omni ſæculari honore præſtantiſſimi, atque in rebus bellicis ſtrenuiſſimi, hoſtium patriam incurſantium colla conſtanti reprimens efficacia, ſe, ſuasque victorioſiſſime defenſando partes.

tes. Cuius etiam præclariſſimi Comitis *mater LUIKARDA* nobiliſſima Comitiſſa hoc Monaſterium (S. BLASII) in Sanctorum reliquiis, ac ſacrarum veſtium aliisque innumeris accumulavit pretioſis donariis. Quæ demum abiecta omni ſuperbia generis & luxu mundi induit humilitatem, & paupertatem Chriſti: ſicque tandem perfecte ſecuta Chriſtum ſeipſam abnegavit ſtultaque ſapientia ſeculi poſthabita ſapienti ſtultitiæ dei atque monaſtico habitui apud cellam noſtram *Berow* tota cordis contritione ſe ſubmiſit, ſicut lector plenius in ſuo loco reperiet: (de quo tamen, quod dolendum, in decurſu operis nulla amplius mentio recurrit) cuius etiam (pergit *anonymus*) frater CUNRADUS de *Wirtenberg* (*Windberg*) & ipſe locum iſtum prædiis ſuis ditavit, protexit auxiliando, auxit protegendo: cui (*Conrado fratri Luikardæ*) filius ſororis ſuæ (ſcil. eiusdem LUIKARDÆ, *Albertus ſecundus*, de quo *autor iſte ex inſtituto tractat*) ſucceſſit, & de eodem caſtello eiusdem nominis " (ſcil. *Windberg*.) Hactenus *anonymus S. Blaſianus*, ad quem plura adnotanda veniunt.

E) *Primo* quidem cum gratiis acceptanda eſt hæc notitia de genere noſtræ *Lutgardis*, cui certe cum *Würtenbergenſibus* in *Suevia* nil fuerat commune; hinc & celſiſſ. autor fratrem LUITKARDÆ CONRADUM, non de *Wirtenberg*, ſed de *Windberg* dictum rectiſſime cenſuit.

Etiamſi autem dubium moveri poſſit, quomodo CONRADUS LUITKARDÆ frater, ſi *Bavarus* fuerit, prædiis ſuis, utique non in *Suevia*, & *ſylvæ nigræ* vicinia ſitis, locum *Sanblaſianum* ditare, & protegere potuerit; huic tamen difficultati ita occurri poteſt, ſi per coniecturam non improbabilem admittatur, illum nuptiis, cum aliqua comitiſſa *ſuevica* con-

tractis, prædia quædam, forte Monasterio *Blasiano* vicina, *dotali* titulo accepisse, quæ prole destitutus (nam de successione non constat) eidem Monasterio contulerit.

Firmant istam coniecturam verba anonymi *Blasiani loc. cit. p.* 402. *prætermissis aliis locis* „*hoc in loco diem iudicii exspectat*, quod de sepultura in S. BLASII electa merito intelligitur, & vix de alio quam *Conrado*, LUITKARDÆ fratre, accipi congrue potest. De isto enim CONRADO, qui præter sororem LUTKARDAM, ex solo anonymo *Blasiano* notam, duos alios fratres germanos habuit HERMANNUM, & VDALRICUM de *Windberg* dictos, scribit HUNDIUS *Stemmatog. l.* 126. eum cum HENRICO IV. Imp. in *Italiam* profectum obiisse anno 1083 *Basileæ* sepultum. Quæ verba ita accipere mallem, quod in reditu ex *Italia Basileæ* obierit ad S. BLASIUM inde translatus, facile enim *Basel* cum *Blasio* confunditur.

F) Addit porro idem HUNDIUS *l. c.* ex AVENTINO, VDALRICUM de *Windperg* cum uxore sua MATHILDE Monasterium *Varnbach* fundasse, fateturque, se ignorare, quale istud *Windberg* fuerit. Ignoraverunt hactenus hunc locum scriptores ad unum omnes, & cum exstante hodiedum *Monasterio Windbergensi* confuderunt, quem errorem detexi (N. 45. F. seqq.) atque ostendi, Comites quosdam *Vahrnbacenses*, & hos inter CONRADUM istum, a quodam castro ad dextram *Oeni* ripam e regione *Neuburg* sito, qui locus sine arce quidem, sed eodem sub nomine supereſt, sex ædibus constans, de *Windberg* dictos fuisse, quo lector remitti se patiatur.

G) Ex ista ergo observatione denique manifesta evadit LUTGARDÆ nostræ prosapia, quam in *tabula* (D.), alia occasione

ne

ne idoneis teſtimoniis comprobanda & amplificanda, exhibeo. Erat nempe orta ex illuſtriſſimorum Comitum *Varnbaco-Neoburgenſium* linea a caſtro hæreditario de *Windberg ad Oenum* dicta, filia MEGINHARDI advocati *Nideraltacenſis*, cui in eodem munere maritus ASCUINUS ſucceſſit, teſte HERMANNO Abbate *M. B. XI.* 20. (*Cod. diplomat. N. III.*)

„Tempore ADALHARDI Abbatis MEINHARDUS & ASCHWINUS fuerunt advocati Eccleſiæ.“ ASCHWINUS autem Comes de *Pogen* &c. (N. 27.)

H) In ſolemni Monaſterii *Oberaltacenſis* innovatione (*Cod. prob. N. IV.*) legitur: „LEUKARD de *Windberg*, & duo filii eius BERTHOLDUS ADALBERTUS 1104.“ Idem ADELBERTUS filius eius, Comes de *Windberg* adpellatur in bulla confirmationis an. 1126. (*Cod. prob. N. XI.*) Vnde autem hæc adpellatio, an de caſtro ſito ad *Oenum*? An de altero ante ſylvam *bohemicam* in Monaſterium converſo?

Crediderim, LUTGARDEN, ante nuptias cum ASCUINO initas, a caſtro hæreditario ad *Oenum* ſito, de *Windberg* fuiſſe dictam, maritum vero in gratiam uxoris in loco hodierni Monaſterii habitationem exſtruxiſſe itidem *Windberg* dictam. Nam & hodie fama ſupereſt, ſtetiſſe ibi quondam arcem venatoriam, huic recreationi ſatis accommodam, quam traditionem firmare videtur Scutum Monaſterii hodiernum, quod in medio Rhomborum boicorum exhibet *canem album venaticum*. *M. B. XIV.* & *Wening. Topogr. Bav. Straubing.*

Neque tamen negaverim, fieri potuiſſe, ut ipſa LUTGARDIS vidua tuſculum quoddam ibidem, a linea ſua *Windbergen-*

bergenſi dictum, excitaverit, unde ipſa cum filio ALBERTO de *Windberg* cognominata fuerit, donec eodem ad religioſos uſus deſtinato, ideoque deſerto, & habitatione ad *Bogen* translata, inde deinceps poſteri ſe ſcripſerint. Verum iſtæ conjecturæ ſunto!

I) Inveterata, nec unquam interrupta in Monaſterio *Oberaltaich* atque vicinia perſiſtit traditio, paullo poſt initium ſec. XII. ad pedem montis, *Bogen* dicti, undecunque demum advenisſe ſtatuam lapideam, quæ B. V. MARIAM divino fœtu gravidam in hanc usque diem frequenti populorum adcurſu & pia veneratione cultam, repræſentat, quam Comes ASCUINUS cum religioſiſſima coniuge ſua LUTGARDE non modo lætanter in arce ſua exceperit, ſed hanc ipſam quoque in Baſilicam converterit, ſede ſua ad locum quemdam inferiorem eiusdem montis, inde *Schloſsberg* hodiedum dicti, translata. Firmat hanc traditionem marmor ſepulcrale in Eccleſia Monaſterii *Oberalt.* exiſtens *tab. III.* ubi legitur: „ ASCHWINUS A POGEN, QUI DEDIT NOBIS POGEN, ET AYTTERHOVEN.“ De eius autem uxore LUTGARDE *in Cod. prob. N. V.* legitur: „Item domna LIUTGARD & filius eius ADALBERTUS Comes partem curtilis in villa quæ dicitur *Altaha*, & Eccleſiam *Bogana* cum dote & VI mancipia S. PETRO donavit.“ Quod poſt mortem mariti intra an. 1101 & 4 contigerit, factam eiusdem priorem donationem confirmando.

K) Supereſt adhuc una traditio, ubi huius LUTGARDÆ, filiique BERTHOLDI (primi) fit mentio ſub Abbate EGINONE an. 1105 defuncto, unde conſequitur, eam illo quidem tempore factam, ſerius autem ſcriptam fuiſſe. Ita autem habet (*Cod. prob. N. VII.*)

„ No-

„ Notum ſit, - - qualiter dive memorie domnus FRIDERICH (*ſecundus*) & fratres ſui HARTWICUS, & OUDALRICUS & PERTHOLDUS filius LIUTGARDÆ equali parte tradiderunt &c. Quam traditionem ſuſcepit advocatus FRIDERICUS (*ſecundus*) & Abbas EGINO . . . . Huius rei ſunt teſtes PERTHOLD Comes (filius Luitgardæ) HARTUICUS frater advocati (*Friderici II.*) . . . & alii quam plurimi milites dominorum.

L) Poſt hanc traditionem nec LUITGARDÆ nec filii BERTHOLDI in iſtis Monumentis aliisve, quod ſciam, ulla iam recurrit mentio, ut admodum veroſimile ſit, quod *in hiſt. nig. ſylv. Tom. I. p.* 394. *N. XVII. ſeq.* refertur, noſtram LUITGARDEN viduam cum filio ſuo BERTHOLDO relicta patria ad S. BLASII Monaſterium in *ſylva nigra* diſceſſiſſe, hunc quidem in eodem cœnobio monaſticam vitam amplexum, (N. 29.) illam vero in Parthenone *Berowe*, ſtatim poſt initia ſæc. XII. a GODEFRIDO *Sanblaſianis* tradito, ſanctimonialibus ibidem cum omni mundo muliebri ſe adgregaſſe, (de quo ſupra D. hoc N.)

M) Quo anno in iſto religioſæ vitæ inſtituto obierit, dicere non habeo. Forte Codex probationum ad *hiſtor. nig. ſyl.* qui propediem exſpectatur, certiora prodet. In necrologio *Windbergenſi* (M. B. XIV.) adnotatur dies: „ VII. Kal. Octob. LIUKART Comitiſſa.“ Quæ an noſtra ſit, determinare non auſim. Id mihi certius videtur, inteſtina quidem, & carnes eius excoctas, in Parthenone *Beravienſi* ſepulta, oſſa vero exſiccata, pro ætatis illius more, in patriam translata & tumulo mariti in *Bogenberg* adiuncta fuiſſe. (N. 9. F. ſeq.)

N) Prodiit iam nunc Codex iſte probationum diplomaticus, cœu Tomus III. *hiſtoriæ nigræ ſylvæ*, ad cuius calcem poſt in-

dicem

dicem rerum & verborum inter *Addenda* legitur: „Elogium LUTGARDIS ceu *venerabilis* martyrologio ſuo inſeruit *Berovienſis* parthenon ad d. 21. Octob., qua forte obiit, anno tamen non annotato.“ Quapropter LUTGARDIS necrologio *Windbergenſi* ad diem 25 Sept. inſerta, aut alia eſt a noſtra, aut in iſtud error irrepſit, qui in tanta locorum diſtantia facillime accidit.

Num. 29. BERTHOLDUS I. Aſcuini & Luitgardæ filius.

A) Iſtum BERTHOLDUM miſere torquet GANSERUS, dum *p.* 453. RICHARDAM, *Pertholdi Rottenſis* uxorem, huic noſtro nolenti obtrudit, & patrem eſſe iubet FRIDERICI cuiusdam, qui ALBERTI I. Comitis de *Windberg*, germani huius BERTHOLDI noſtri, miles erat, aliis & inferioris conditionis parentibus ortus, ut ex hoc ipſo Num. manifeſtum evadit.

B) Etſi autem BERTHOLDI huius Comitis in codice HERMANNI Abbatis nulla fiat mentio, & ab AVENTINO male dicatur *nepos ASCUINI*, cuius filius *immediatus* erat; produnt illum tamen Monumenta *Oberaltacenſia* (*Cod. prob. N. IV.*) „LEUKART de *Windberg* (vidua ASCUINI, iam tunc defuncti) & duo filii eius BERTHOLDUS, ADALBERTUS comites. - - Et teſtes ſunt hee nobiles perſone: FRIDERICH (ſecundus) advocatus, BERCHTOLDUS de *Bogen*, HARTUICH de *Ceydlarn* (prioris germanus frater) an. MCIIII. - Ibidem N. VI. B.“ - Notum ſit, qualiter qnedam domina nomine IUDITA de *Winzera* delegavit unum manſum in manus BERTHOLDI comitis - - quam traditionem ſuſcepit EGINO abbas (defunctus an. 1105.) & advocatus FRIDERICUS (ſecundus; nam primus hoc nomine ob-

ierat

ierat an. 1101.) Et isti sunt testes: ADALBERTUS, HARTUICUS (fratres BERTHOLDI) - Denique ibidem N. VII. „Notum sit omnibus, qualiter dive memorie domnus FRIDERICH (II.) & fratres sui HARTUICUS & OUDALRICUS, & BERTHOLDUS filius LUITGARDE - - Quam traditionem suscepit FRIDERICH (ipse donator) & abbas EGINO. Huius rei testes sunt, nobiles PERTHOLT comes, HARTUICUS, frater advocati - (non *fratres*, ut errore typi legitur in *Mon. Oberalt.*)

C) Post istas traditiones & testimonia domestica ab an. 1104 vel sequente, in istis, aliisque patriis documentis penitus disparet BERTHOLDUS noster, neque etiam in necrologio *Windbergensi* integerrimo, ubi omnes *Windbergensis* familiæ, utriusque sexus personæ (excepto ALBERTO II. in obsidione castri *Phaleyensis* 1140 extincto, & extra patriam defuncto, ut suo loco videre est) exacte recensentur, ulla eius occurrit memoria. Quapropter admodum verosimile est, illum relicta patria suisque desertis, alio se contulisse, tumulumque inveniisse.

D) *FALKENSTEINIUS Antiqq. Nordgov. Tom. II. p.* 278. & 281 illum in celeberrimo S. BLASII hodie principali Monasterio *sylvæ nigræ* cucullum sumsisse scribit, sequutus forte LAZIUM de *migrat. gent.* VII. 390. cui etiam adstipulatur genealogia Comitum Arcuanorum, *Falkensteinio* multum vetustior.

Mirabitur forte nonnemo, si monastici instituti capessendi cupido illustrem hunc iuvenem incessit, cur non in quodam patriæ monasterio, quorum plurima tunc florebant, sed in loco adeo remoto, propositum suum exsequi voluerit? Nempe spiritus, ubi vult, spirat, & eo, quo vult, trahit, adsuntque

exempla plurima virorum illuſtrium, qui relicta domo, rebusque patris, ſoli Deo placere cupientes, ſanctæ converſationis habitum in locis remotiſſimis quæſierunt. Nec deeſt ratio congrua, cur BERTHOLDUS noſter ad *nigram* usque *ſylvam* excurreret. Erat enim illa ætate ſumme celebris abbatia *ſanblaſiana*, & magnus eo undique candidatorum concurſus, teſte BUCELINO in *Conſtantia ſacra & profana* P. II *Chronologica p.* 232. „Ad S. BLASII RUSTENUS poſt VTHONEM abbas ſanctitatis famam cœnobio ſtrenue conſervavit, qua illecti *illuſtriſſimorum plurimi* paupertatem Chriſti opibus ſponte præferentes, illius ſe ſervitio ibidem devoverunt, quos inter EBERHARDUS ſive ALBERTUS, Comes *Wirtenbergicus* CONRADI & GERTRUDIS, ultimæ de *Beutelſpach* comitiſſæ filius, haud paucos ſui admiratione eadem (eodem) pellexit.“

E) Facile hos inter *illuſtres* BERTHOLDUS noſter fuerit, fruſtra hactenus in *Bavaria* poſt an. 1105 inquiſitus, præſertim, cum ſciamus ex Celſiſſimi Principis GERBERTI *Hiſtoria nigræ ſylvæ Tom. I. p.* 385, RUSTENO abbati, an. 1125. XII. Kal. Octobris defuncto, datum eſſe ſucceſſorem BERTHOLDUM, quem noſtrum eſſe ſuadent & nominis identitas, & temporum circumſtantiæ. Qui enim fieri alias potuiſſet, ut LUTGARDIS, comitiſſa de *Windberg* vidua, pro ſacro velamine in Parthenone *Beravenſi* ſuscipiendo ad *nigram* usque *ſylvam* excurreret, eiusque nepos ALBERTUS II. in obſidione caſtri *Phalayenſis* lethaliter ſauciatus, in extremis Monachum *Blaſianum* indueret, ibidemque ſepeliri vellet, niſi mater ad filium, nepos ad patruum, confugere voluiſſent? (N. 28. & 34.)

F) Acce-

F) Accedit teſtimonium BUCELINI in citata *chronologia* *p.* 144. ubi ad ann. 1147. (rectius 1141, quo pag. præcedente illum obiiſſe ſcripſerat) ait: „Præter alia diœceſeos (*Conſtantienſis*) lumina ex Heremo Herciniæ eluceſcit hoc anno magno ſplendore BERTHOLDUS *primus* nomine Comes de *Togen*, *Hohenpogen* & *Windberg*, Carolingorum, Regum & Cæſarum familia oriundus, qui in monaſterio S. BLASII cæteris Sanctis in ſtudio perfectionis ſociatus, multos ſui nominis fama ad contemtum mundi & ad ſublimiora amplexanda, ea nimirum, quæ Dei ſunt, quærenda concitavit. “

Non utique ex ingenio ſuo iſtud finxerit BUCELINUS, ſed alicubi legerit, inſtrumento hodie fors non ſuperſtite. Iuvat autem ad hunc locum non nulla adnotare.

G) BERTHOLDUS iſte *primus* dicitur, & merito quidem; erat enim hoc nomine *primus* inter *Comites*, quem duo alii ſequuti ſunt æquivoci, & erat *primus* huius nominis *abbas*: ſi enim de ſimplici Monacho, ex Comite converſo, civiliter mortuo, ſermo foret, nulla opus fuiſſet additione numeri ordinalis, utpote alias inſoliti.

Porro illum ex Carolingorum, Regum & Cæſarum familia oriundum fuiſſe, ex ipſa tabula genealogica (A.) ad oculum patet; nec ullus heic hyperboli locus.

H) Ad eumdem iam Abbatem anno 1137 litteras pro cella *Ochſenhuſana* direxit INNOCENTIUS II, quas ex archivo S. Blaſii autographas edidit Cl. *Gerardus* HESS in præfat. ad *Monumentor. guelficor.* partem hiſtoricam: „INNOCENTIUS - - dilecto filio BERTHOLDO Abbati Monaſterii S.

BLASII de *ſylva nigra* eiusque ſucceſſoribus tam præſentibus quam futuris &c. „ datum *Romæ* - III. Kal. Decemb. Ind. I. an. - MCXXXVII. - - “

Magna cum laude, & emolumento præfuiſſe, teſtatur antiquus Rotulus *Ioannis de Ochſenhauſen*, in *hiſtoria nigræ ſylvæ I.* 385. „ Res Monaſterii ſui prædiis auxit, & ipſe hunc locum tempore periculoſo ad regendum ſuscepit: ipſe litem & controverſiam inter iſtud Monaſterium & *Baſileenſes*, quæ ab anteceſſoribus ſuis ſibi relicta fuerat, ſedavit, & ſua ſapientia & induſtria pacificavit, “

I) Addit ſequentia celſiſſimus autor: „ Obiit eo ipſo anno 1141, quo res demum compoſita eſt, IIII. Nonas Auguſti, ad quem annum laudatum Chronicon eius mortem his verbis adnotat: *Domnus BERTHOLDUS abbas feliciter exſpiravit.* Eum ampliandæ quoque rei litterariæ, in conſcribendis potiſſimum codicibus, intentum fuiſſe, Bibliotheca domeſtica (*Sanblaſiana*) ſæc. XIV. igne & ſæc. XVI. præterea furore ruſtico plurimum perpeſſa, argumentum dare nequit; poteſt autem *Rhenaugienſis*, quæ codicem ſæculi XII. ſervat cum hac Epigraphe:

Iſtius libri præcepit opuſcula ſcribi
Abbas magnificus Domini BERTHOLDUS amicus.

Ex iſtis de BERTHOLDO noſtro pertractatis lectores præiudiciis liberi facile ſibi perſuadebunt, illum non modo Monachum in S. BLASII induiſſe, ſed & faſces abbatiales fuiſſe moderatum, cum nomen & ætas ei omnino congruant.

K) Non debuerat ergo GANSERUS eius monachatum tam levi brachio excutere, & FALKENSTEINUM, qui illud forte in BUCELINO legerat, illico erroris arguere, tot ipse peccatorum, maxime in chronologiam, reus, quippe qui hunc ipsum BERTHOLDUM *Comitem de Bogen* cum altero PERTHOLDO de *Rotta* manifeste confundit, quod hoc loco obportune monstrandum est.

L) Qui monumenta *Oberaltacensia*, & istam traditionum congeriem *p. 17. seqq.* perlustraverit, facile advertet, personas singulas, ad familiam *Bogensem* pertinentes, certis notis discretivis indigitari, ut primo intuitu dignosci valeant.

Sic FRIDERICUS I. per uxorem ADELHEIDEN, FRIDERICUS II. cum fratribus & sorore per eamdem ADELHEIDEN matrem, FRIDERICUS III. per matrem LUTGARDEN, & uxorem IUDITHAM, ab aliis omnibus secernuntur.

In linea ASCUINI tres filii eius dicuntur filii LUTGARDÆ. Quid, quod utraque linea ab invicem accurate distinguatur, dum HARTUICUS dicitur filius ADELHEIDIS, hinc & FRIDERICI I, & frater advocati FRIDERICI II. alius autem HARTICUS patri ASCUINO tribuitur: BERTHOLDUS Comes filius *Lutgardis de Windberg*, & iterum filius LUTGARDÆ, & *Comes* adpellatur.

M) Solus *Pertholdus* in hac traditionum congerie N. V. nulla nota discernitur, nec uspiam elogio *Comitis* honoratur, ut inde merito inferre liceat, nullum de eo ibi sermonem esse, sed de altero PERTHOLDO Rottensi, & fratre OULDALRICO, eorumque servientibus. (N. 25.)

N) Com-

N) Commentitium præterea eſt, quod ait GANSERIUS *p.* 434. *n.* 10. BERTHOLDUM *Bogenſem* ab aliis PERTHOLDIS per hoc diſtingui, quod pater dicatur FRIDERICI NB. de WINDBERG. Vbi enim hoc legitur? Nam Cod. prob. N. V. iſta ſolum verba exſtant: „*Pertholt pat. Friderici*“ (vide *tab. n.* 2.) ſine *to* de *Windberg*, quod ipſe de ſuo contra codicum fidem adiecit.

O) Hinc, ſi largiri vellem, abbreviatum *to pat.* legendum eſſe, *pater*, non *patruus*; nondum inde conſtat, quis iſte PERTHOLDUS, quis FRIDERICUS fuerit?

Si ergo in iſta traditionum congerie aliquem BERTHOLDUM de *Bogen* memorari velit GANSERUS, alius eſſe nequit, quam iſte: „ASCUIN & FRIDERICH, patruus eius PERTHOLT“ hoc eſt, *patruelis* FRIDERICI: & tunc actum eſt de ASCUINO ſuo ſecundo. Si autem *to patruus* eius omiſſo *puncto* referendum vult ad FRIDERICUM; tunc quæro, quis ille PERTHOLDUS fuerit, nulla nota indicatus?

P) Faceſſat igitur BERTHOLDUS Comes de *Windberg*, nuspiam ſic dictus, nec unquam coniugii vinculo conſtrictus, ſed vitam cœnobiticam ad S. BLASII agens, nec unquam pater, niſi Monachorum. Faceſſat fictitia eius uxor RICHGARDIS, PERTHOLDO *Rottenſi* reſtituenda. Faceſſat alterius PERTHOLDI filius, *Fridericus*, nunquam dictus *Comes de Windberg*, quod nunc oſtenſum eo.

Q) In Codice traditionum *Oberaltacenſium p.* 37. *n.* 39. legitur ſequens:

„Pa-

„ Pateat - - quod - *Friderich*, & mater sua nomine *Tinza* cum filio *Pennon* & cum aliorum consensu filiorum tradiderunt medium mansum iuxta *Eitina*.“ Quis iste *Fridericus* fuerit, patet ex N. 37. „ *Walcha dedit Hertwicum & Engilmarum ad altare S. PETRI* pro V. denariis annuatim solvendis pro remedio cuiusdam cogniti sui nomine *Penno* cuius funus in præsenti servabatur, & postea ad eumdem censum quamdam ancillam N. pro cognata sua iam defuncta W. Huius rei testes sunt: *Gotpolt* & *Gotpolt Friderich*, *Pertolt* fratres defunctorum: „ Igitur *Fridericus Tinzæ* filius, frater erat *Pennonis* & W. sororis defunctorum. Immediate subsequitur: „ Eodem die *Friderich* quidam miles ADALBERTI Comitis (de *Windberg*) tradidit quemdam servum suum ad eumdem censum ad altare S. PETRI, & huius rei testes sunt prædicti viri (scilicet *fratres* Friderici) & hi *Rahuvin Engilschalch*.“

R) Quis heic non manibus palpat, *Fridericum* istum ideo de *Windberg* dictum, quod esset miles ALBERTI Comitis de *Windberg*, & ibi etiam habitaret, non autem de familia Comitum *Windbergensium*. Sit igitur hoc schema genealogicum:

Pertholdus, uxor Tinza.

Gotpolt, & Gotpolt. Friderich. Berthold. Pennon. W.
miles Alberti
Comitis de Windberg.

S) Porro *Fridericum* istum, nec PERTHOLDI *Comitis* filium fuisse, nec ad familiam *Windberga - Bogensem* ullo modo pertinere, facile comprobo. Quis enim concoquere valeat, *Fridericum*, in hypothesi adversa, ASCUINI I. pronepotem,

anno

anno 1100 synchronum proavi sui patruo FRIDERICO I. ante ann. 1100 iam defuncto, quarto gradu ab eodem remotum?

T) Sed ecce aliud adhuc paradoxum, dum iste *Fridericus* ann. 1100 donationem fecit, utique iam sui iuris & saltem 20 annorum fuisse subponi debet, hinc ann. 1080 natus. In hac hypothesi *ganseriana* ab ann. 1052, qui erat natalis ASCUINI I. proavi, intra spatium 28 annorum quatuor generationes, videl. ASCUINI I. *Ascuini II.* BERTHOLDI, & huius *Friderici* in linea recta fingi debent, & filios, nepotes, ac pronepotes fungorum instar excrevisse oportet.

V) Qua item veri specie concipi potest, BERTHOLDUM Comitem de *Bogen* (nuspiam de *Windberg* DICTUM, etsi ad hanc familiam pertinere certo sciam) hoc anno 1100 iam habuisse filium provectæ ætatis, annorum viginti, qui servum & mansum tradere potuit, (l. K.) cum tamen germani eiusdem ALBERTI filii an. 1125 dicantur *admodum parvuli* (*Cod. prob. N. XI. vol. XII. p.* 99,) eiusque HADWIGIS ante annum 1115 nullibi occurrat? Ibidem N. IX.

Hem illustres anachronismos! cuiusmodi in *ganseriana* pertractatione, publice commendata, omni fere pagina occurrunt.

W) Sit igitur alius *Pertholdus*, nescio quis, *Tinzæ* tamen maritus, diversus a nostro Comite, perpetuo cœlibe, & *Friderici Windbergensis*, a loco sic dicti, ac cæterorum liberorum pater.

Sit quoque RICHGARDA alterius PERTHOLDI de *Rotta* uxor, quæ traditionem viri sui pro remedio animæ illius,

ac

ac omnium debitorum ſuorum firmavit, cum manu filii ENGELBERTI; (N. V.) & omnia ſalva ſunt.

X) Vtrum autem *præpotentes* ac *nobiles* fratres de *Rotta* ad *Bogen*- & *Windbergenſium* Comitum familiam minime pertineant, quod ex tripode pronuntiat cenſor meus, ex iis iudicabit lector, præiudicio liber, quæ (N. 23. & ſeq.) notavi, & ibi probabilem ſaltem nexum inter utrosque oſtendi, de quo tamen cum nemine contentionis ferram reciprocare velim.

Num. 30. ALBERTUS I. COMES DE BOGEN ASCUINI ET LUTGARDÆ FILIUS.

A) De eo hæc habet HERMANNUS Abbas ſæpe citatus & citandus (*Cod. prob. N. II.*) „Iſte ÆSCHWINUS dicitur ADALPERTUM Comitem genuiſſe, qui habuit uxorem HEDWIGAM, & fuit advocatus *altahenſis* eccleſie. - - Iſte ADALPERTUS conſtruxit Monaſterium *Windberge.*“

Quoniam *Aſcuinus II.* ganſerianus ex hac ſerie iam fuit eliminatus, & ſatis nunc conſtare arbitror, LUTGARDEN certiſſimam uti BERTHOLDI I. & ALBERTI I. matrem, etiam ASCUINI unici coniugem fuiſſe; iam non poterit ex verbo, *dicitur*, inferri, HERMANNUM abbatem fama mendaci fuiſſe deceptum (N. 27. D.)

B) In traditionibus *Oberaltacenſibus* legitur: „LEICKART de *Windberg*, & duo filii eius BERTHOLDUS, & ADALBERTUS:“

„Domna LUITGARD, & filius eius ADALBERTUS Comes. Eccleſiam *Bogana* cum dote.“

„Dna LUITGARD cometiſſa, mater ADALBERTI comitis.“ (*Cod. prob. N. V.*)

In Monumentis *windbergenſibus* (*M. B. vol. XIV. p.* 12.) „HARTWICUS primus honorate memoriæ *Ratisponenſis* Epiſcopus (ab an. 1105-26.) capellam dedicavit, quam ſuper eum (*Wilhelmum*) Comes ADELBERTUS in ſomnis admonitus pro medicamento gravis infirmitatis edificavit.“

Ibidem. Præterea ſuggerente venerabili RUDBERTO Presbytero, & annuente præfato Comite ADELBERTO ceſſit in dominium huius loci cella *ſancti Engelmari.*“

C) In Mon. *oberaltac.* (*Cod. prob. N. XI.*) an. 1125 adpellatur Comes de *Windberch*, eidemque, ac poſteris ius advocatiæ ſtipulatur, ſi FRIDERICUS II. tunc advocatus, absque prole maſcula, qua illo anno adhuc carebat, deceſſerit.

In *Priſlingenſibus M. B. XIII. p.* 158. ad an. 1138. & *p.* 171. ad an. 1140 Comes de *Windberge* & Advocatus illius Monaſterii audit.

D) Etiamſi autem ante caſtri ſui in Monaſterium converſionem communiter de *Windberg* dictus fuerit; nihilominus anno 1123 etiam Comes de *Pogene* ſcribitur *loc. mox cit. p.* 354. id quod indicio eſt, non tres fuiſſe lineas, *Cidlarienſem*, *Windbergenſem* & *Bogenſem*, ſed unam eamdemque, cuius Comites a prædiis pluribus, quæ poſſederant, nunc iſtud, nunc alterum nomen adoptaverint. Deinceps autem nomen de *Bogen* eidem, ac poſteris eius conſtanter adhæſit, ut ex ſequentibus patebit.

E) Anno

E) Anno MCXLII. ut legitur in *relatione de origine Monaſterii Windberg.* (*M. B. vol. XIV. p.* 15.) ab incarn. dom. gubernante monarchiam Rege CONRADO, preſidente dicœceſane noſtre Eccleſie venerabili HENRICO Epiſcopo, anno primo ingreſſus venerandi patris & proviſoris huius loci GEBHARDI - - fundamento templi noviter poſito, muroque ſanctuarii initiato conſecrata ſunt tria altaria in capitibus huius Eccleſie - - conſecravit autem ea altaria dominus STILCO *Olomucenſis* Epiſcopus de provincia, que eſt *Moravia* - - preſente fundatore loci nobili Comite ADELBERTO cum uxore ſua nomine HADEWIC, & duobus filiis ſuis HARTWICO & PERTHOLDO (tertii ALBERTI II. nulla fit mentio, utpote iam an. 1140. in obſidione caſtri *Phaley* peremti) qui quecumque prius donaverat ſuper altare S. MARIE ſupra notatum, coram tanta multitudine fideli devotione delegavit, "

F) Qua vero occaſione acciderit, ut Epiſcopus *Olomucenſis* in aliena *parochia*, quam hodie *dioceſin* dicimus, monaſterium dedicaret, ſuſpicari licet ex necrologio *Windbergenſi*, ubi legitur: „XV. Kal. Febr. WLATIZLAUS Dux *Boemie.* Iſte propria expenſa deſtinavit ad nos Epiſcopum *Moravie*, qui & dedicavit monaſterium noſtrum. "

G) Quid autem WLATISLAUM permovere potuit, ut extra provinciam ſuam Epiſcopum deſtinaret? Fors ideo:

I. Quia ALBERTI Comitis ſoror LUTGARDIS anno 1094 nupſerat BRATISLAO WLATISLAI Regis patruo. (N. 33.)

II. Quia ipſius WLATISLAI mox dicti ſoror SUCCATAWA (LUTGARDIS) uxor fuerat FRIDERICI II. advocati ALBERTI noſtri fratruelis.

III. Quia prima coniux WLATISLAI Regis GERTRUDIS, filia S. LEOPOLDI *Auſtriæ* Marchiouis, neptis erat LEOPOLDI *pulcri*, cuius filia deſponſata fuerat ALBERTO II. de *Bogen*, primi noſtri filio: ideoque WLATISLAUS cognationis & affinitatis vinculo *Bogenſibus* iunctus erat. Hinc etiam GERTRUDIS huius memoria exſtat in necrologio *Windbergenſi*.

„Non. Aug. GERTRUDIS duciſſa *Boemiæ*.“ De qua legitur in Chronico *Neptachonis* apud *Gelaſium DOBNER Mon. hiſtor. Bohem. Tom. IV. p.* 105. „An. MCLI. GERTRUDIS Duciſſa moribus honeſta II. Nonas Auguſti moritur, & in Monaſterio *Syon* ſepelitur.“ *Vid. eumdem in Annal. Bohem. P. VI. p.* 337. & tabulam meam genealogicam. (F.)

I) In celebri curia CONRADI Imperatoris anno 1142 die 19. Decemb. *Ratisbonæ* celebrata inter laicos *Principes* poſt Marchionem DIETPOLDUM, OTTONEM Comitem Palatinum, Comitem GEBEHARDUM de *Sulzbach* comparet Comes ADALBERTUS de *Pogen*, FRIDERICUS advocatus - - *Mon. boic. vol. IV. p.* 410. Item in alia curia eiusdem Imperatoris pariter *Ratisbonæ* an. 1243 celebrata aderant cum prioribus, & aliis ADALBERTUS Comes de *Bogen*, & filius eius HARTWICUS. - *MEICHELBECK Hiſt. friſing. Tom. I. P.* 1. *p.* 327.

K) Annum diemque emortualem legimus in necrologio *Windbergenſi*. -

„Idus Ianuarii MCXLVII. ADELBERTUS Comes fundator loci huius.“ Quod etiam repetit AVENTINUS *cit. p.* 658. *n.* 18. „Obiit anno domini deique noſtri MCXLVII. Maiores eius in *Altachio ſuperiore*, Ipſe cum ſobole Vendobergomi (*Windbergæ*) humatus eſt.“

L) Poſt

Ad N. 30.

Tabula sistens affinitatem Comitum Bogensium cum Ducibus Bohemiæ, & Marchionibus Austriæ.

F.

Hartuicus I. Com. de Bogen.
† circa an. 1074.
Vxor
Bertha, Belæ I. Hung.
Regis filia. Tab. B. & C.

Bratislaus, Rex Bohemiæ † 1093.
Vxores
I. Hilda, Dedonis Marchionis filia.
II. Adelheidis, Andreæ R. Hung. filia † 1062.
III. Swindochna (Swatawa) Casimiri R. Polon. filia, nupta an. 1063.

Ernestus III. Marchio Austriæ
† 1075.

Fridericus I. Advocatus Ratispon. 1101.

Ascuinus de Zidlarin
† ante 1104.
Vxor
Lutgardis de Formbach & Windberde. Tab. D.

Wladislaus I. Dux Bohemiæ † 1125.
Vxor Richenza,
Henrici Com. de Bergen filia. Tab. E.

Bratislaus Dux † 1100.
Vxor
Lutgardis, filia
Ascuini de Zidlarin.
Tab. B.

Leopoldus pulcher,
Marchio Austriæ
† 1096.

Fridericus II.
Vxor
Swatawa, seu
Lutgardis, filia
Bratislai Ducis Bohem.
nupta 1124.

Albertus I.
Com. de Windberg,
& Bogen.
Tab. B.

Lutgardis,
Vxor
I. Bratislai
Duc. Bohem.
II. Henrici Ducis
Carinthiæ.
Tab. B.

Swatawa, seu
Lutgardis, Vxor
Friderici II. Advocati
Ratispon.
Tab. E.

Wladislaus II.
Rex Bohem. † 1175.
Vxores
I. Gertrudis, filia Leopoldi pii March. Austriæ † 1151.
II. Iudith Thuringica.
Tab. H.

Lutgardis, sponsa
Alberti II. Com.
de Windberg
& Bogen.
Tab. B.

Leopoldus pius
Marchio Austriæ.

Fridericus III.
Tab. B.

Albertus II † 1140.
Sponsa
Lutgardis, filia
Leopoldi pulcri
March. Austriæ.
Tab. B.

I.
Wladislaus.
Tab. B.

I.
Fridericus,
Dux & Rex Boh.
Tab. H.

I.
Adalbertus,
AE. Salzburg.

II.
Primizlaus,
seu Ottocarus I.

Gertrudis † 1151.
Vxor
Wladislai II. Reg. Bohem.

Ludmilla † 1240. Vxor,
I. Alberti III. Com. de Bogen.
II. Ludovici Ducis Bavariæ.
Tab. H.

L) Poſt ſuum obitum ſequens elogium obtinuit ab EBERHARDO II. *Babenbergenſi* Epiſcopo *Mon. boic. XIII.* 181. „Noverit - - qualiter Prwiningenſe Monaſterium ab beato ſprædeceſſore noſtro OTTONE - - fundatum, ab eodem ipſo bona fide creditum & commiſſum eſt advocato ADELBERTO Comiti de *Bogen.* - - Hoc tenore primus advocatus loci bone memorie Comes ADELBERTUS in ſermone verax, in commiſſo fidelis, in protectione ſtrenuus, advocatiam ipſam poſſedit & habuit, eodemque tenore filius eius PERHTOLDUS Comes ei ſucceſſit. - - "

Num. 31. HADWIGIS, VXOR ALBERTI I.

A) Prima huius occurrit mentio in Monumentis *Oberaltacenſibus.* (*Cod. prob. N. IX.*) „Sancte Matris Eccleſie filiis notum ſit, ADALBERTUM Comitem, uxoremque eius HADWICAM de *Windeberge* in profectione ſua cum exercitu in *Vriſiam* provinciam tradidiſſe - - perpetrata eſt hec digna memorie traditio anno Mill. CXV. ab Incarn. dom. Indict. VIII. regnante in pace iuniore HENRICO Imperatore. "

Eiusdem HADEWIC uxoris nomen memoratur in conſecratione Eccleſiæ *Windbergenſis.* (N. 30. E.)

B) Vt iſtud dubio caret, ita non adeo expeditum eſt matronæ huius genus. AVENTINUS ſæpe allegatus *p.* 658. *n.* 18. hæc habet:

„Hic (ALBERTUS) HEDWIGAM filiam Dynaſtarum *Pittaviæ* (*Puten*) atque *Celeiæ Charionum*, *Neoburgi Vindelicorum*, *Schardinga - Noricorum* uxorem duxit. "

Repe-

Repetit fere eadem *HUNDIUS Stemmatographiæ* I. 117. niſi quod *Cileiæ* nomen omittat, eiusque loco ſubſtituat *Lambach*.

Verum decepti ſunt viri boni ſimilitudine nominum. Noverant HADWIGEN, ALBERTI I. de *Windberg*, poſt a *Bogen* Comitis, uxorem. Legerant forte in Monaſterio *Formbacenſi*, ut hodie videmus M. B. IV. *p.* 23. circ. an. 1130. „Domina HADEWIC *Comitiſſa de Windeberge.*“ Igitur ſuſpicati, hanc matronam, inter Comites *Neoburgenſes* conſpicuam, & caſtrum *Windeberde*, *Formbaco* vicinum, tunc ignorantes, iſtam HADWIGEN ſtatim ALBERTO I. uxorem tribuerunt. Iam autem ſatis conſtat, duas illa ætate floruiſſe HADWIGES; unam, quæ erat coniux HERMANNI de *Windberg*, caſtro olim ad dexteram Oeni ripam ſito, de quo *Monum. Formbacenſia p.* 21. „Felicis memorie CHONRADUS de *Ratilinberge* dedit per manum *patrui* ſui Comitis HERMANNI de *Windeberge* - - ſed quia idem Dominus HERMANNUS morte præventus per ſe hanc traditionem efficere non potuit, coniux eius venerabilis comitiſſa HADEWIG cum filio ſuo HERMANNO - - Iſta igitur HEDWIGIS neque uxor erat ALBERTI I. de *Bogen*, neque de ſtemmate *Neoburgico*, ſed nupta HERMANNO I. *Neoburgo-Formbacenſi*, a caſtro proximo *Windeberde*, *Windbergenſi* dicto.

HADWIGIS altera, de qua nunc agitur, & quæ coniux erat ALBERTI I. alterius caſtri, ante ſylvam *Bohemicam* ſiti pariter *Windeberge* dicti, Comitis, e *Carinthia* ortum traxit, quod mox oſtendam. Vide. N. 44. F. & ſeqq. & *tab.* D.

Monaſterium *Windbergenſe*, quod iſtam HADWIGEN fundatricem veneratur, ex generoſa ſtirpe *Cileienſi* eam ortam arbi-

arbitratur, eique ſcutum huic familiæ proprium cum tribus ſtellis aureis in campo cæruleo tribuit, tam in lapide ſepulcrali, recentiore quidem, ſed ad normam prioris, a *Sueco* milite theſaurum ibi ſuſpicante difracti ſuperpoſito, quam in perampla tabula, ſeriem abbatum loci exhibente, ubi Comes ALBERTUS cum coniuge HADWIGA picti cernuntur, templum *Windbergenſe* hodieque ſuperſtes manibus pro more fundatorum tenentes, ſubdita inſcriptione:

„Illuſtris dns d. ALBERTUS Comes de *Pogen* una cum coniuge ſua clariſſima HEDWIGA de generoſa familia ZILLI oriunda hoc inclytum monaſterium Windbergenſe - - fundavit annuisque cenſibus locupletavit an. MCXXV. - Quod de capella ſuper tumulum B. *Wilhelmi* ab ALBERTO I. erecta, & ab HARTWICO I. Ep. Ratisbon. dedicata (N. 30. B.) intelligo: Ipſum enim Monaſterium an. 1142 conſecratum fuit. (N. 30. E.) Lapidis ſepulcralis, & picturæ effigiem videre eſt *Mon. boic. XIV.* poſt *pag.* 110.

D) *FALKENSTEINIUS Antiqq. Nordgov. II.* 278. eam dicit filiam POPPONIS Ducis *Carinthiæ*. Videtur hic illam confundere cum alia matrona, *Lutgarde*, POPPONIS, non *Ducis*, ſed *Marchionis*, BERTHOLDO II. ALBERTI huius primi filio copulata, ut oſtendi. (N. 39.)

E) Quid AVENTINUS ſibi velit, *Cileienſes* cum Comitibus de *Putten*, *Neuburg* & *Scharding* confundens, non capio, præſertim cum Comitum *Cileiæ* nomen ante tempora LUDOVICI Bav. Imp. incognitum fuerit; quippe qui primus omnium FRIDERICUM liberum de *Seweneck*, eiusque hæredes titulo & privilegiis Comitis de CILY ornavit, diplomate dato *Monachii*

die

die lunæ poſt ſeptimanam paſchæ an. 1341. cuius excerptum e tabulario græcenſi ladula 43. N. 4. a P. PUSCHIO deſcriptum celeberrimus eiusdem ſocius FROELICHIUS refert *in ſpecimine genealogiæ Sounekiorum Comitum Celeiæ & Comitum de Heunburg. p.* 54.

Neque id ipſum AVENTINUM ex toto latebat, qui *Annal. p.* 744. *n.* 32. de eodem Imperatore ſcribit: „ Poſt hæc *Monachium* revertitur, *Fridericum* de *Seuneck* præfectura *Celeiæ*, in confinio *Pannoniæ*, *Norici*, *Myrici*, *Dalmatiæ* donat " h. e. Comitem' ſub iſto titulo creat.

Porro idem FROELICHIUS integrum diploma adducit *p.* 65. ſeq. quo CAROLUS IV. Imp. nulla LUDOVICI prædeceſſoris mentione facta, nobiles de *Senek* ad dignitatem Comitum de *CILY* elevat an. 1372 in die S. HIERONYMI.

F) Hinc autem mihi nata ſuſpicio, HADWIGEN noſtram ortam fuiſſe e nobili ſtirpe de *Souneck* & *Heunburg*, quippe qui LAZIO teſte de *migrat. gent. lib. VI. p.* 182. tres aureas ſtellas in *rubro*, cileienſes autem in *cæruleo* campo oſtentaverint. Inde etiam facile contigit, ut AVENTINUS & HUNDIUS quadam nominis affinitate decepti iſtud *Heunburg* cum *Neuburg* confunderent, præſertim poſtquam *Windbergæ* viderant ſcutum HADWIGIS noſtræ gentilitium easdem tres ſtellas, uti *Cileienſe*, exhibens.

G) Id certius, HADWIGEN noſtram bona quædam, utique hæreditaria, in *Carinthia* poſſediſſe, atque in ipſo caſtro *Heunburg* reſediſſe, quod docent duæ chartæ Monaſterii *Victorienſis* (*Vietring*) quarum prior exſtat in *Auſtria ſacra. Tom. IV.*

P. I. p. 359. „Ego BERTHOLDUS Dux *Meranenſis* teſtor “ Anno igitur incarn. dom. MCLIIII. - - comitiſſa HEDWICH mater Comitis BERTHOLDI de *Bogen*. “ Altera, quam *anecdotam* ab amico communicatam heic ſubiicio.

„ Inſcriptio excerpti: HEDWIGIS *de Cilia* e diplomate *Victorienſi*: „ pulcri characteres. “

„ Comitiſſa HADWICH mater Comitis BERTHOLDI de *Bogen* donavit per manum dni HENRICI *Bris* ad eundem locum novem hubas cum omnibus pertinentiis ſuis . . . Illuſtris etiam comitiſſa HADWICH de *Bogen* dedit ad predictum locum quinque manſus apud *Wippach* cum omnibus ad ſe pertinentibus, donatio autem hec facta eſt apud *Luſe* & huic donationi interfuit DIETRICUS prepoſitus eius, VUILINUS de *Wippach*, WERRIANDUS de *Gurnotia* & alii complures, quorum infinitus erat numerus - - Huius rei teſtes ſunt dns *Witige de Lilienburg*, *Gerlohus* ſenior de *Stain*, dns *Vuilinus de Wippach*, dns *Bernardus* & frater eius, dns *Girebertus* de *Gurench.* dns *Albero* & fratres de *Gutenburch*, dns *Gebehardus* de *Coeker* & alii plures tam nobiles quam ignobiles. facta ſunt anno ab Incarn. dni. MCLVI. in caſtro apud HEUN BURG. “

H) Obſervat præterea citatus FROELICHIUS, nomina *Heunburg*, & *Huninburch* unam eamdemque familiam cum *Seuneckiis* conſtituiſſe, & inde demum *Cileienſes* dictos fuiſſe.

Matronæ huius nepos ALBERTUS III. in quodam contractu oppignorationis *anecdoto* cum ADALBERTO Archiep. *Salisburg.* an. 1189 inito, (*Cod. prob. N. XXVI.*) primum

inter laicos teſtem adhibuit VLRICUM *Comitem de Huninburc*, qui facile HADWIGIS iſtius germanus, aut ex fratre nepos erat, ut adiecta tabula G. oſtendit e FROELICHIO mutuata, & a me ſubpleta.

I) Numquid hæc derivatio ad verum accedit propius, quam illa GANSERI, qui eam a Comitibus de *Neuburg* & *Formbach* deducit, poſtquam vidimus eam in *Carinthia* & prædia poſſediſſe, & in ipſo caſtro ſuo gentilitio *Heunburg*, ſeu *Hununburc* reſediſſe, hinc & ibi ortam fuiſſe?

Crediderim autem poſt factas in patria ſua diſpoſitiones ad locum fundationis ſuæ reverſam, ibidem tumulum inveniſſe, cum in necrologio *Windbergenſi* notetur: „Kal. Decembr. MCLXII. ob. HADEWICH comitiſſa fundatrix huius loci“ cui conſentit *Oberaltacenſe*: „Kal. Decembr. HÆDWIGIS comitiſſa de *Pogen* fundatrix in *Windberg* an. dom. MCLXII.“ & *Admontenſe* apud PEZ. II. 209.

Num. 32. HARTUICUS DE CEYDLARN.

A) HARTUICUM aliquem in hac linea etiam GANSERUS admittit *p.* 454. ſed multiplici errore.

I. Quod filium dicat ASCUINI II. nonniſi in eius cerebro exiſtentis.

II. Quod eum Comitem de *Windberg* ſcribat, nullibi ſic dictum, etiamſi fatear ad iſtam familiam omnino pertinere.

III. Quod eum ab altero HARTUICO, ASCUINI II. patruo, æque fictitio, diverſum eſſe velit; hinc capere ſe non poſſe

poſſe ait *p.* 425. *n.* 6. quomodo SCHOLLINERUS HARTUICUM *Cidlarienſem* facere potuerit fratrem BERTHOLDI & ALBERTI, dictorum de *Windberg*, cum diverſa appellatio utique linearum diverſitatem arguat. "

B) Quod captu impoſſibile videbatur cenſori, facile capient, qui norunt, illuſtres olim non ſemper idem familiæ nomen retinuiſſe, ſed a diverſis caſtris nomina ſibi ſumſiſſe: immo germanos fratres diverſis inſigniis uſos fuiſſe. Nemo peritus negaverit, ARIBONEM & BOTHONEM *Comites* germanos fratres fuiſſe, quippe facile comprobandos: & tamen PRIOR dicitur de *Hegirmos*, frater eius de *Potenſtein* adpellatur. (*Mon. Boic. III.* 246. *n.* 32.)

C) Ne alio evagari cogar, ſubpetunt exempla domeſtica. FRIDERICUS I. & Aſcuinus germani erant HARTUICI I. filii, non diffitente GANSERO. Et tamen ASCUINUS communiter de *Cidlarin*, FRIDERICUS conſtanter de *Bogen*, nunquam de *Cidlarin* adpellatur, & in marmore ſepulcrali diverſis ſcutis gentilitiis utuntur. Vterque tamen Comes de *Bogen* dicitur.

Germani fratres erant HARTUICUS III. & BERTHOLDUS II. Nihilominus iſte audit Comes de *Bogen*, ille de *Naternberg* Vol. III. 110. ſcilicet a caſtro ex hæreditate paterna ad eum devoluto: qui tamen ipſe *loc. cit.* 238. de *Bogen* adpellatur.

Pariter & iſti tres, BERTHOLDUS I. ALBERTUS I. & HARTUICUS II. fratres erant, iisdem parentibus geniti, quorum prior de *Bogen*, alter ante ſui caſtri in cœnobium con-

verſionem de *Windberg*, tertius de *Ceidlarn* ſcribuntur, ex ratione paullo ante data.

D) Anſam confuſionis GANSERO dedit AVENTINUS (N. 27. B.) qui BERTHOLDUM & ALBERTUM ASCUINI *nepotes* vocat, cuius *filii* fuerant.

Fatetur quidem cenſor *p.* 426, AVENTINUM in eo erraſſe, quod LUTGARDEN HARTUICO coniugem aſſignet, quam ipſe novo errore ASCUINO ſuo II. fictitio iungit. Viciſſim contendo, AVENTINUM in eo etiam ceſpitaſſe, quod BERTHOLDUM & ALBERTUM HARTUICI ſui *filios* adſtruat, cuius *germani* erant.

E) Quæ de HARTUICO noſtro II. in integrum reſtituto, *Windbergenſi* quidem, nunquam tamen expreſſe ſic compellato, ex documentis hactenus compertis conſtant, nunc ſubiicio.

In ſæpe allegata traditionum *Oberaltacenſ.* congerie circa an. 1100 legitur: „HARTUICH filius ASCUINI“ ad differentiam alterius HARTUICI ſynchroni in linea *fridericiana*, qui dicitur filius domnæ ADELHEID. (*Cod. prob. N. V.*)

Ibidem N. VI. b. „Notum ſit - - qualiter quædam domna nomine IUDITA de *Winzera* delegavit unum manſum in manus BERTHOLDI comitis - - quam traditionem ſuſcepit EGINO abbas, & advocatus FRIDERICUS, & iſti ſunt teſtes: ADALBERTUS, HARTUICUS, “ quos germanos fratres etiam GANSERUS aguoſcit.

F) Præ-

Ad N. 31. G.

Tabula genealogica
Comitum de Heunburg ad N. 31.

Wilhelmus I. de Huninburch, seu Heunburg, & Cileia.
An. 1096. 1102. vel 1103. Vxor N.

Wilhelmus II. Vdalricus I.
Comites de Hunnburch. An.
1141. 1149.

Hadwigis, Vxor Alberti I.
Comitis de Bogen. An. 1115. 1142.
1156. † 1162.

Vdalricus II. Comes de
Huninburch 1151. 1155. 1168. 1189.

Bertholdus II. Comes de Bogen,
Vxor Lutgardis filia Poponis
Marchionis de Carinthia.

Vid. FROELICH. Tab. I.

Albertus III. Com. de Bogen.
An. 1189.

F) Præcipuam attentionem meretur charta innovationis Monaſterii *Oberaltacenſis* (*Cod. prob. N. IV.*) „Quapropter-- cognoſcat - quod quidam præpotentes & timorati homines, videlicet ADELHEID advocata (vidua FRIDERICI I. an. 1101 defuncti) & tres filii eius, VDALRICH clericus, FRIDRICH advocatus matricule Tyberine civitatis (*Ratisponenſis*) HARTWICH, & LEUKART de *Windberg*, & duo filii eius BERTOLDUS, ADALBERTUS (alius traditionum codex loco ALBERTI ponit HARTUICUM) -- & teſtes ſunt hee nobiles perſone: FRIDERICUS (II.) Advocatus, BERCHTOLDUS de *Bogen*, HARTUICH de *Ceydlarn* an. MCIIII.“

Heic certe de tribus LUTGARDÆ filiis ſermo eſt. BERTHOLDUS teſtis, non alius a BERTHOLDO tradente, adpellatur de *Bogen*. ALBERTUS I. alibi dicitur de *Windberg*. Tertius HARTUICUS de *Ceydlarn*, a *Windbergenſi* nulla ratione diverſus, quippe in binis locis ASCUINI, & LUTGARDÆ filius expreſſe dictus.

G) Heic denuo craſſam GANSERI oſcitantiam obſervare debeo. Ait ille *p.* 454, HARTUICUM iſtum ſuum II. anno 1142, uti *converſum* interfuiſſe primæ dedicationi Eccleſiæ *Windbergenſis* (N. 30. E.) & dominum NIKELHUBER eius Eccleſiæ canonicum erroris arguit, quod iſtum HARTUICUM ALBERTO I. filium tribuerit. Vter horum erraverit, facile diiudicabit lector ex loco E. citato. Ibi enim HARTUICUS & BERTHOLDUS filii ALBERTI & HADWIGIS adpellantur: quorum certe non fuit is, de quo agimus, HARTUICUS, ALBERTI I. germanus, & LUTGARDÆ, non HADWIGÆ filius.

H) Simul

H) Simul autem humani quid paſſus eſt NIKELHUBERUS, dum HARTUICUM III. ALBERTI I. filium anno 1142 converſis ſui loci adnumerat, quem HERMANNUS abbas *M. B.* XI. 20. hominem peſſimum inſaniendo vitam finiiſſe ſcribit, & qui poſt iſtum annum in ſolemnibus curiis ut teſtis occurrit, adhuc an. 1193 ſuperſtes, ut ſuo loco oſtendam. An autem *converſi* huiusmodi ſolemnitatibus iudicialibus, immo ſacræ expeditioni, ut milites & conſiliarii intereſſe ſolebant?

I) Fuerit igitur, per me, *converſus*, at nondum anno 1142, ut facta eius poſteriora oſtendunt. (N. 36.)

Quo autem HARTUICUS II. devenerit, totus ignoro, donec forte aliæ chartæ reconditæ eum manifeſtent.

Num. 33. LUTGARDIS, ASCUINI FILIA.

A) Iſtam LUTGARDEN GANSERUS non modo in tabula genealogica impreſſa, ſed etiam in originali propria manu ſcripta ADELHEIDEN adpellat, quod ideo ſolum adverto, quia ille omnes typi, vel calami errores carpere, & autori imputare ſolet. Cæterum hanc veniam petimusque, damusque viciſſim.

Prodit eam Codex traditionum *Oberaltacenſ.* (*Cod. prob. N. VIII. c.*) „Noverit cuncta poſteritas, qualiter *ductrix* LUITGARD, *ſoror* ADALBERTI *Comitis.*“ Nondum me pœnitet prioris coniecturæ, qua illam augurabar coniugem HENRICI *Eppenſteinii*, *Carinthiæ* Ducis, & ex hoc connubio *ductricis* nomen ſortitam.

B) Verum

B) Verum ut dies diem docet, innotuit mihi interea, eam alteri prius Duci nupſiſſe. Convenit enim inter ſcriptores *Bohemiæ*, LUCRETIAM aliquam, ſeu LUTGARDAM, BRECISLAO *Bohemiæ* Duci an. 1094 fuiſſe iunctam, etſi in genuina eius progenie aſſignanda diſcrepent.

Anonymus, quem modo ſub PULKAWÆ nomine novimus, *in Chron. Bohem.* apud MENKENIUM *Script. rer. germ. Tom. III.* 1681, & LUDEWIGIUM *reliq. MS. Tom. XI.* 234. ſcribit: „Eodem anno (1094.) prefatus BRECESLAUS filiam ALBERTI Comitis palatini Rheni LUCARDAM nomine duxit uxorem menſe Septembri. "

Repetit hæc verba PULKAWA apud Cl. D. GELASIUM DOBNER *Monument. Hiſtor. Bohem. Tom. III.* 138. & addit: „Ex qua genuit *Wladislaum* ſecundum. "

C) DUBRAVIUS *Hiſt. Bohem. Lib. VIIII. p.* 238. „LUCRETIAM Principis *Rhenani* filiam duxit uxorem " (Brecislaus).

Bohuslaus BALBINUS *Miſcellan. Hiſt. Bohem. Lib. VII. ſect. I. cap.* 23. „BRECISLAUS LUCRETIAM palatini *Rheni* filiam, quam viduam acceperat, viduam reliquit defunctam poſtea ann. 1141."

D) Ineſt hisce teſtimoniis quidpiam veri, ſed etiam falſi. Neque enim illo ævo inter Comites palatinos *Rheni* ALBERTUS aliquis, aut LUCRETIA occurrunt. De aſſerto etiam BALBINI dubito, an LUKARDA ante BRECISLAUM alteri marito iuncta, & iam tunc vidua fuerit? Magis miror, Cl. DOBNERUM, qui poſt editum MARIGNOLAM F.) *in Annal. Hagecianis Bohem. P. VI. p.* 4., ſui immemor iſtam LUKARDAM, *viduam*

AL-

ALBERTI Comitis *Bavari*, ex ea ratione adpellat, quod COSMAS mox proferendus, eam *matronam* vocet, quam pro *uxore*, & præsertim *vidua*, medio ævo acceptam fuisse, docent exempla a glossatoribus prolata. Sed istam coniecturam heic fallere, ex præmissa traditione A.), & porro dicendis manifestum est.

E) Propius ad verum accessit COSMAS *Pragensis in Chron. Bohem. Lib. III.* apud MENKENIUM *Tom. I.* 2075. „Eodem anno (1094.) Dux Bohem. BRECISLAUS in mense Septembri quamdam matronam de *Bavaria*, nomine LUKARDAM ALBERTI Comitis (heic autor non exprimit, mater, vidua, soror, an filia fuerit) duxit uxorem.“

MANLIUS in tabulis genealogicis Ducum & Regum *Bohem.* quas *Lib. III.* commentar. rerum Lusaticarum adiecit, eamdem adpellat LUCRETIAM Principis *Rhenani filiam*, *sororem* ALBERTI *Comitis de Bavaria* „Recte istud posterius; at falsum prius: secus germanus eius ALBERTUS pariter Comes palatinus ad *Rhenum* fuisset.

F) Solus rem acu tetigit *Iohannes* MARIGNOLA in *Chron. Bohem.* a Cl. DOBNERO *Mon. Hist. Bohem. Tom. II. p* 182. *editus.* „Eodem anno (1094) Dux WRATISLAUS mense Septembri duxit uxorem de *Bavaria*, nomine LIUKARDAM ALBERTI Comitis *sororem.*“ quæ etiam, ut ex PULKAWA constat, eidem peperit filium WLADISLAUM.

G) Isto autem coniugii vinculo per cædem mariti an. 1100. ut conveniunt *Bohemi* scriptores apud Cl. DOBNERUM in *Annalibus VI.* 38. 39. perpetratam soluto, post expletum luctus annum,

annum, alteri ſponſo obtigit, HENRICO *Eppenſtenio Carinthiæ* Duci, ut coniicere licet ex charta donationis factæ Monaſterio S. LAMBERTI in *Styria*, quam poſt *Bernard.* PEZIUM in codice diplomatico *P. I. p.* 283. legere eſt apud *Sigismundum* PUSCH, & *Eraſmum* FROELICH inter *diplomataria ſacra Styriæ* P. II. 271. „Omnibus innoteſcat, quod *Carinthiæ* Dux HEINRICUS pro animæ ſuæ remedio, & dilectæ ſuæ coniugis LUITKARDÆ, & pro animabus patris & matris ſuæ MARCHWARDI & LUITPIRGÆ - - Scripta eſt hæc notitia anno Incarn. dom. Milleſimo CIII. Indict. X. VII. Idus Ianuarii.“ Vbi probe obſervat editor, aut indictionem XI. aut annum MCII. ponendum fuiſſe. Quum menſe Decembri an. MC. obierit prior LUTGARDÆ maritus, alteruter annus fecundis eius nuptiis congruit.

H) Hanc porro LUKARDAM, aliam a noſtra *Windberga-Bogenſi* non eſſe, inde conficitur, quod BERTHOLDUS II. Comes de *Bogen*, ALBERTI I. filius in charta quadam *anecdota*, infra producenda N. 36. D. eam *Amitam* ſuam adpellet.

Quoniam in *Carinthia* bona poſſedit, coniicere utique licet, illa per maritum HEINRICUM Ducem eidem tradita fuiſſe.

I) Annum obitus 1141, neſcio unde, indicat BALBINUS C., dies vero legitur in necrologio *Sanct-Lambertino* vetuſtiore: „XII. Kal. Auguſt. Liukart duciſſa.“

In alio necrologio *bohemico*, cuius excerpta e codice MS. auguſtæ bibliothecæ *Vindobonenſis* habuit Cl. DOBNERUS *Mon. Hiſt. Bohem. Tom. III.* 16. *legitur*: „II. Kal. Ian. LUKARTH

ductrix“

ductrix“ quam alias LUCRETIAM & BRECESLAI uxorem fuisse, idem autumat autor, rerum *bohemicarum* peritissimus.

Malim autem hoc loco *lambertinum* præferre, ubi, si non tumulum invenit, certe memoriam meruit.

Num. 34. ALBERTUS II. primi filius.

A) Plures ALBERTI huius utriusque sexus liberos prodit charta *anecdota* Codicis traditionum principalis *Monasterii superioris Ratisbonæ* mecum communicata *p.* 35. quam heic præmitto.

„Notum sit omnibus fidelibus tam præsentibus, quam futuris, quod comes ADALPERTUS de *Pogen* & uxor eius HADEWIG tradiderunt quoddam predium quod situm est *Magensbach* cum cultis & incultis ad altare sancte MARIE *cum consensu filiorum ac filiarum suarum.* Huius rei testes sunt *Roudolf de Framerichesperge*, *Marquart de Niuhusen*, *Pabo de Charse*, *Rapot de Niuhusen*, *Gozpolt de Rotenbach*, *Purchart & frater eius Timo*, *Adeloh de Terenbach* (Tegernbach) *Pernhart de Gebelenchoven*, *Arnolt*, *Ludewich*, & frater eius *Perhtold.*“

B) Nomina filiorum hoc ordine recenset HERMANNUS abbas in *Codice prob. N. II.* „Iste ADALPERTUS I. - genuit ADALPERTUM II. HERTWICUM & BERTHOLDUM Comites.“

Ita quoque AVENTINUS *p.* 658. *n.* 18. „Tres filios eidem HADWIGA peperit: HARDUICUM tertium, ALBERTUM secundum, BERTHOLDUM itidem secundum.“

Eun-

Eundem fere ordinem ſervat autor *relationis de origine Monaſterii Windbergenſis* (N. 30. E.) quem & legere eſt in Rhythmis, olim ad parietem templi pone tumulum fundatorum ſcriptis, ab HUNDIO ſervatis:

„ Continet Authores huius fabricæ potiores
Iſta ſepultura, quos præſens atque futura
Poſteritas ſane non ceſſet veſpere, mane,
Hic commendare Chriſto, precibusque iuvare.
Sed libet ipſorum diſtinguere nomina, quorum
Extitit ALBERTUS primus, de quo duo nati
HARTWIC, BERTHOLDUS, ſunt hac tumba tumulati
(*Albertus II. omittitur, alibi ſepultus*)
Soli BERTHOLDO puer ALBRECHT naſcitur, a quo
Proceſſerunt LEOPOLD, BERTHOLDUS & ALBRECHT.
Sic genus æquivocos partim vult eſſe beatos.
Corpora dictorum latitant hic more piorum.“

C) In bulla HONORII II. qua Monaſterium *Oberalteich*, ab iſtis comitibus inſtauratum, in ſuam tutelam ſuſcipit an. 1126, poſt FRIDERICUM II. advocatum primi teſtes ſubſcribunt duo filii ADELBERTI I. comitis PERCHTOLDUS & ADELBERTUS admodum parvuli. Forte HARTUICUS III. tunc nondum natus, aut eius ætatis erat, ut teſtem agere nequiret. (*Cod. prob. N. XI.*)

D) In recenſendis filiis ordinem amplector HERMANNI abbatis, qui primo loco ALBERTUM poſuit, facile primogenitum, quia patri æquivocum. De eo autem hoc unum e patriis Monumentis conſtat, quod cum LEOPOLDO largo, e

Marchionibus *Auſtriæ*, tunc *Boiariæ* ducatum adepto, unus fere e primoribus patriæ obſidioni caſtri *Phaleyenſis* interfuerit, & ibidem an. 1140 Idibus Auguſti ſagitta confoſſus interierit, teſte eodem HERMANNO abbate.“

„Adelpertus ſagitta occiditur in obſidione caſtri, quod dicitur *Phalaia* - - circa an. dom. M. C. XL.“ Vid. etiam *Sigiſmund. CALLES Annal. Auſtriæ Tom. I. p.* 504.

E) Domeſticæ huic inopiæ ſubpetias fert autor exterus, & valde remotus, nimirum ex *Alemannia*, & Sylva *nigra* accerſitus, unde ego quidem tanta ſubſidia pro hiſtoria Comitum *Bogenſium* nunquam exſpectabam, quæ a celliſſimo Principe S. BLASII MARTINO GERBERTO, transmiſſa *hiſtoria nigræ Sylvæ*, ultro oblata ſummis hoc loco gratiis palam profiteor.

F) Hæc autem de ALBERTO iſto ſecundo hactenus plane ignorata tradit autor *libri conſcriptionum* iam ſupra (N. 28. D.) allegatus, *in hiſtoria nigræ ſylvæ Tom. I.* 395. „ADALBERTUS (*ſecundus*) ex nobiliſſima ferocium *Noricorum* (*Bojorum*) proſapia oriundus, fuit filius ADALBERCHTI (primi) Comitis de *Windberg* & *Bogen*, viri in omni ſeculari honore præſtantiſſimi, atque in rebus bellicis ſtrenuiſſimi, hoſtium patriam incurſantium colla contumacia conſtanti reprimens efficacia, ſe ſuasque victorioſiſſime defenſando partes. Cuius etiam præclariſſimi Comitis (*Alberti I.*) mater LUIKARDA nobiliſſima comitiſſa - -“ (ut ſupra ex eodem N. 28.)

G) Pergit autor: *pag.* 403. „A talibus igitur progenitoribus (ALBERTO I. *patre*, HADWIGE *matre*, LUTGARDE avia)

avia) nobiliſſimus adoleſcens ADELBERCHTUS (*ſecundus*) exortus, ſicut de B. GREGORIO legitur, lineam ſui generis factis & dictis ipſe extulit. Inerat quippe ei ab ipſa pueritia mirabilis & honeſta morum elegantia, adeo, ut cum ſplendidiſſimo corporis decore, quem illi munificentia omnipotentis contulit, in actis vel dictis cunctorum complaceret, & pro puræ mentis innocentia miro adfectu a cunctis diligeretur.“

H) Sequitur porro: „Erat namque, ſicut ex quorumdam relatione (*per aures tradita*) cognovimus, corpore caſtus, *ita, ut numquam umquam uxorem cognoverit*, verecundiſſimus facie, actu innocens, eloquio purus, verbis verax, moribus modeſtus, ſinceritatem mentis vultus ſui ſerenitate monſtrabat, & pietatem clementiſſimi cordis oſtendebat in lenitate ſermonis. Rapinam tanta exercitatione (corrector poſuit, *execratione*) refutabat, ut quamvis ab ipſa indole ſæpe in expeditione regis militaret, nunquam permitteret ſervos ſuos aliquid rapere, aut raptum comedere. Semper ſtuduit, quantum potuit, ſe cuſtodire ab his vitiis, quibus illud hominum genus implicari ſolet.“

I) Proſequitur autor in contextu: „Nam mirum in modum a primis fere annis divinam potius ſervitutem egregia illuſtris pueri ſpiravit infantia, cœpitque concupiſcere monachicam perfectionem, quam etiam ſine dilatione arripuiſſet, ſi *parentum* ius non obſtitiſſet. Sed hæc dilatio parum eos lætificavit; nam priusquam annus, quo arma ſuſceperat, volveretur, (hoc eſt *gladio militari fuerat accinctus*, anno ætatis circiter XVIII.) cum iterum in expeditione CONRADI Regis cum LUPOLDO Duce *Bavariæ* (*e Marchionibus Auſtriæ*) mane-

maneret, ſagitta percuſſus *graviter vulneratus eſt.*“ (Non igitur ex ictu *ſtatim* occubuit.)

K) „Mox cucurrit tota lugubris multitudo de eius ſoſpitate deſperans, ingens mœror omnium animos perculit, maxime autem Principum Regis, ſcilicet Ducum atque Comitum omnium rigabant ora lacrymæ. Ipſe vero ſpreta mundi pompa, tota mentis intentione & fervore religionis habitum, (&) monaſticam perfectionem expetiit; (hoc eſt, in extremis Monachus ad *ſuccurrendum*, ut tunc dicebatur, fieri voluit) quod & antea ſemper concupierat (ſequuturus exemplum *patrui* ſui BERTHOLDI I. N. 29. & aviæ LUTGARDIS) quodque adgreſſus ſine dilatione fuiſſet, ſicut & ante diximus, ſi parentum voluntas non obſtitiſſet.“

L) „Aderat etiam ibidem frater BERTHOLDUS (hoc nomine ſecundus) & avunculus eius ENGELBERCHTUS *Comes de Hallo* (Hallenſis, de quo poſtea agam) ac Dux LUPOLDUS *Bavariæ*, qui omnes unanimiter id contradixerunt, voluntatique illius aliquamdiu contrarii fuerunt. Modo ad vos mihi ſermo, o amici (inquit) dicite mihi, rogo vos, hæc præſens vita, quæ & qualis eſt, ut amicos veſtros ad vitam perpetuam ire volentes, ad hanc infidelem & inſtabilem iniuſto conſilio revocetis? Quid, inquam, in hac vita operantes tam delectabile poſſidetis, quod vos inſtigat, ut amicos veſtros vel filios ad comitatum cœli proficiſcentes, ad honorem incorruptibilem, ad amicitias Imperatoris æterni, revocetis illoque ire non finatis?“

M) „Tandem vero multis eius precibus convicti annuerunt, atque conſenſerunt votis eius, mittentes nuntios ſuos, vene-

venerabilem GOZBERTUM Priorem monaſterii cum aliis fratribus noſtris (S. BLASII) qui non procul aberant (forte in cella Ochſenhuſana, tunc ad S. Blaſium pertinente, vel in alio quopiam vicino cœnobio, e. g. Ochſenhuſano, vel ad S. Crucem *Werdeæ*, coloniis Blaſianis, pro reformatione diſciplinæ commorantibus, uti ſuſpicantur autores *Hiſtoriæ nigræ ſylvæ p.* 405.) advocaverunt. Qui mox propere venientes iam diu deſideratum habitum ei impoſuerunt, monachumque S. *Blaſii* fecerunt eum, ac unctione ſacri olei exitum eius præmunierunt aliaque miniſteria, quæ mos eccleſiaſticus poſcit, ſumma cum devotione peregerunt. Qui *poſt paucos dies* de hac convalle lacrymarum liberatus feliciter migravit ad Dominum (haud dubie poſt mortem ad S. BLASIUM translatus). Hactenus autor *Anonymus*, ſine quo hæc omnia ignoraſſemus.

N) Plura ad hanc relationem adnotat celſiſſimus autor *Hiſtoriæ nigræ ſylvæ*, quæ circumſtantias obſidionis arcis *Phaleiæ* ſpectant, quæ ibidem, aut in obvio hiſtoriæ patriæ ſcriptore legi poterunt.

Me ſolus ENGELBERTUS *Hallenſis*, ab anonymo *avunculus* ALBERTI II. adpellatus, heic attentum reddit. Si vera ille ſcripſit, fuiſſet ENGELBERTUS HADWIGÆ, indubitatæ ALBERTI matris, germanus frater, quod mihi omnino videtur erroneum; facilem tamen veniam tribuo extero, poſt duo ſæcula ſcribenti, & incerta traditione decepto. Occaſionem erroris, quo & domeſtici quidem ſcriptores impliciti fuerunt, iam ſupra N. 31. B detexi, & vero ſimillima ratione oſtendi, HADWIGEN, ALBERTI iſtius matrem, nequaquam a Comitibus *Varnbaco-Neoburgenſibus*, ſed ab *Heunburgo-Sounckianis*, poſthac

hac de *Cileia* dictis, ortum traxisse, quod & *tabula genealogica* G. ibidem producta ad oculum monstrat.

O) Interea non diffiteor, ENGELBERTUM istum *Hallensem*, mihi *tertium*, quadam saltem *affinitate* ALBERTUM nostrum attigisse, quippe cui coniux fuerat HEDWIGIS, filia DIETRICI de *Farnbach* & *Viechtenstein*, filii THIEMONIS II. cuius frater MEGINHARDUS genuerat LUTGARDEN, ALBERTI II. aviam, quod in mea tabula D. *Gerbertianæ* hypothesi obposita & alia occasione idoneis testimoniis comprobanda, facile patescit. Nihilominus multas grates meretur anonymus iste S. *Blasianus*, utpote qui *Bogensium* Comitum historiæ novam lucem accendit, qua sine in pluribus cœcutiissemus. Scimus inde genus LUITGARDÆ, Monachatum BERTHOLDI filii, ac nepotis ALBERTI, huius sepulturam in S. *Blasii*, atque istud insuper, quod eius germanus BERTHOLDUS II. cum affine ENGELBERTO *Hallensi* in castris CONRADI Regis ac LEOPOLDI Ducis contra WELFUM pugnaverit, & obsidioni arcis *Phaleiensis* interfuerit.

Annus, diesque lethalis vulneris patet ex dictis supra D.

Num. 35. LUTGARDIS ALBERTO II. desponsata.

A) In Monumentis nostræ viciniæ, quæ vere sedes erat horum Comitum, de ALBERTI II. coniugio nihil disertis verbis memoratur.

Noviſſimus editor *anonymi Weingartensis* de *Guelfis Principibus*, quem ipse *Protographum* adpellat, hoc est, ab autore ad calamum dictatum, *cap. X. §. I. p.* 20 *mancam*, ut ait, *lectionem* sic emendat: „ Erat tandem eadem SOPHIA (BELI I

Regis

Regis *Hungariæ* filia) ante cuidam de *Carinthia* copulata, ex quo genuit POPONEM Marchionem. Qui duas filias ſuas, unam BERTHOLDO Comiti de *Andechs*, aliam ALBERTO Comiti de *Bogen* copulavit. "

B) Quæ ex *apographo*, neſcio cuius ætatis, redintegrata lectio, ſi loco ALBERTI poſuiſſet BERTHOLDUM II. de *Bogen*, omne tuliſſet punctum. (Vid. N. 39.) Immo ſi ALBERTO II. quem editor fors ignoravit, iungeretur altera POPONIS filia, adhuc tolerabile foret; non enim infrequens eſt, ut duæ ſorores binis fratribus nubant. Dum vero ille ſuam *Carantanam* anonymam ALBERTO I. copulat, cuius uxoris proſapiam (N. 31.) evolvi, eidem adſtipulari nequeo. Quæ porro de SOPHIA BERTHOLDO *Andechſenſi* nupta hariolatur, paullo poſt diſcutiam, & oſtendam, *hanc* non SOPHIAM, ſed HEDWIGEN dictam, & BERTHOLDI II. non *primi*, coniugem fuiſſe.

C) Miſſa ergo hac nova hypotheſi, aliam nunc profero. *Vitus* ARENPECK in *Chronico Auſtriæ* apud *Hieronym. PEZ Script. Auſtriæ Tom. I.* 1186 de prolibus LEOPOLDI *pulcri* March. *Auſtr.* agens ait: „Item N. aliam filiam deſponſavit cuidam potenti domino, & donavit ipſi *Ibs* & *Poſenpeugen*, & cuncta ad hæc dominia pertinentia. Horum autem trium generationem & ſepulturam filet Chronica. "

Nomen huius ſponſi prodit LAZIUS de *Migration. gent. VIII.* 421. ALBERTUM Comitem de *Bogen* anonymæ huic tribuens, quem ſequitur FALKENSTEIN *Antiquit. Nordgov. II.* 279.

D) Et ſane vero admodum ſimile videtur, ALBERTUM noſtrum quadam affinitate LEOPOLDO auſtriaco, tunc *Bavariæ* Duci, devinctum fuiſſe, eoquod eidem contra WELFUM, pro ducatu *boico* certantem, unus fere cum germano e *Boiariæ* Magnatibus ſubpetias fuſo etiam ſanguine tulerit, quo ſine liberis defuncto, bona dotalia ad Marchiam *Auſtriæ* redierunt.

E) Si ſtemmatographiæ *Arcuanæ* fidendum, nomen uxoris LUTGARD fuit, haut dubie traditione quadam domeſtica conſervatum. Sic enim ibi legitur: „Vxor LUTGARDA divi LEOPOLDI Marchionis *Auſtriæ* ſoror.“ Qnæ etiam in necrologio *Windbergenſi* legitur: „VI. Kal. Martii LIUKARDIS ex comitiſſa converſa, ſoror noſtra“ quam huius ALBERTI viduam ſuſpicari fas eſt, poſt præcocem mariti mortem ſæculi pertœſam, & ſanctimonialibus ibidem ſociatam.

Num. 36. HARTUICUS III. Comes de *Bogen* & *Naternberg*.

A) Secundogenitus fuiſſe videtur, quippe qui germano ſuo BERTHOLDO poſtpoſitus cum alibi, tum in dedicatione Eccleſiæ *Windbergenſis* (N. 30. E.) legitur ad annum MCXLII.

In celebri curia coram CHUNRADO Imperatore an. 1143 *Ratisbonæ* celebrata, ubi OTTO palatinus Comes iudiciariam poteſtatem, quam ſuper miniſteriales Eccleſiæ *Friſingenſis* iure advocatiæ habere videbatur - - *exfeſtucavit*, præter alios teſtes aderant ADALBERTUS Comes de *Bogene*, & filius eius HARTWICUS, apud MEICHELBECK, *Hiſt. Friſing. Tom. I.* 327.

B) Com-

B) Commutationi, quam fratres de *Alderſpach* cum HENRICO Epiſcopo *Ratisbonenſi* & Præſide OTTONE circa an. 1145 fecerant, poſt primum teſtem Comitem HENRICUM de *Wolpheratſhuſen* ſubſcribit Comes HERTWICUS de *Pogen. M. B. V.* 311. Anno ſequente 1146 intererat concilio a CONRADO Archiepiſc. Salisburgenſi *Hallæ* celebrato: „ Principes quoque - FRIDERICUS advocatus *Ratispon.* HARTWICUS Comes de *Bogen* . . . “ inter *diplomataria ſacra Styriæ I.* 145.

C) In Monumentis *Raitenhaslacenſibus M. B. vol. III.* 110. diplomati CONRADI III, Imp. circ. an. 1150 ſuffragantur inter alios teſtes HARTWICUS Comes de *Naternberch*, BERTHOLDUS Comes de *Bogen.*

Iterum in curia *Ratisbonenſi* coram eodem Rege CONRADO an. 1147 de laicis Principibus nominantur FRIDERICUS *Ratisponenſis* advocatus. - - HARTWICUS Comes de *Pogine* . . . & multi alii Principes apud MEICHELBECK *H. F. Tom. I. P. II. p.* 549.

Eodem anno „ FRIDERICUS (III.) advocatus *Ratispon. Hieroſolymam* iturus predia quedam poſſeſſionis ſue in manus HARTWICI Comitis tradidit ea ratione, ut ipſe ea vicaria traditione pro ſua parentumque ſuorum ſalute ad altare S. PETRI (in Oberaltach) integra fidelique devotione delegaret. (*Cod. prob. N. XVII.*)

D) Infauſtæ huius expeditionis ſocium quoque noſtrum fuiſſe, docet charta *anecdota* ROMANI *Gurcenſis* Epiſcopi de anno 1155, ab amico communicata, ubi narrat Epiſcopus, ſe allodium *Dobern*, quod Comitis HARTWICI de *Bogen* eſſe videba-

debatur, pro 145 Marcis emiſſe, ſed a fratre BERTHOLDO Comite impetitum, ab eodemque pro acceptis 100 Marcis per Comitem RAPOTONEM reſtitutum fuiſſe. En Formalia! „Qui HARTUICUS cum profectus eſſet in expeditione Iheroſolymitana, que anno MCXLVII. ſub Rege CONRADO facta eſt, frater eius BERTHOLDUS Comes factum fratris validis aſſertionibus in irritum ducere atque Eccleſiam adepta poſſeſſione nudare cupiens, affirmabat, eadem bona legitima traditione *Amite* ſue (LUTGARDIS N. 33.) ad quam indubitanter ea pertinuiſſent, fidei cuiusdam nobilis KATOLDI de *Sunenbrechtsdorf* delegata, ſingulariter ſibi, excluſo fratre reſervanda ac donanda. "

E) Etiamſi autem plurimi in hac expeditione perierint, rediit tamen noſter, quippe qui traditionem prædiorum ab Agnato ſuo FRIDERICO ſibi delegatam (C.) fideliter executus fuit. (*Cod. prob. N. XVII.*)

Teſtatur inſuper AVENTINUS *Annal. VI. cap. 6. n.* 14. Comitiis ab Imperatore FRIDERICO I. *Ratisbonæ* an. 1180. III. Kal. Iulii celebratis, ubi *Boiariæ* ducatus, ſed valde acciſus, OTTONI *Wittelsbachio* collatus fuit, cum aliis Principibus noſtrum adfuiſſe: „HARTUICUS *Comes a Bogen.*" *p.* 616.

F) Implicitus quoque fuerat turbis a nepote ſuo ALBERTO III. an. 1192 in *Bavaria* adverſum *Ortenburgicos* Comites excitatis, de quibus HERMANNUS Abbas *Nideralt.* in *Annalibus* apud OEFELE I. 664. „An. MCXCIII. Bavari inter ſe diſſidentes omnem regionem incendio devaſtant, ubi ALBERTUS Comes de *Bogen* LUDOVICUM Ducem fugavit, auxilio Boemorum. Nam ALBERTUS Comes de *Bogen* cum fratre ſuo Comite de

None-

Noneberg (heic omnino legendum: cum *patruo* ſuo Comite de *Naternberg*; ita enim, ut vidimus, aliquoties adpellatus fuerat, & ALBERTO tertio frater nullus erat) cum LUDOVICO Duce bellantibus per auxilium Ducis *Boiemiæ* OTOCHARI ſuperior *Bavaria* devaſtatur. "

G) Igitur ſeptuagenario maiorem fuiſſe oportet, qui anno 1125 parvulus ad hoc usque tempus dies ſuos protraxit.

Quo anno, & quo genere mortis obiit? Prius planeincertum, de altero inter ſcriptores non convenit. HERMANNUS abbas in *Codice* ait: „HARTUICUS homo peſſimus inſaniendo vitam finivit." Quod mihi duriusculum videtur de viro, qui imperii comitiis toties interfuit, ſacram militiam ſecutus eſt, & pias quoque largitiones fecit. (D.)

AVENTINUS Annal. VII. cap. 6. n. 18. atra bile percitum, vitam finiiſſe ſcribit.

Secundum HUNDIUM in *Stematographia* iſt er *unrichtig worden*: quod eidem forte ab apoplexia accidit.

In necrologio *Windbergenſi* dies obitus legitur: „VIII. Idus Aprilis HARTUICUS converſus noſter ex comite " quem hunc *tertium* credo, cum ibidem ſepultum conſtet ex verſiculis in pariete templi eius olim deſcriptis *M. B. XIV.* 31.

Continet auctores huius fabricæ potiores

Iſta ſepultura - -

Extitit

Extitit ALBERTUS *primus*, de quo duo nati

HARTWIC, BERTHOLDUS ſunt hac tumba tumulati.“

Forte poſtremos vitæ ſuæ dies pœnitentiæ ibidem addixit, aut Monachum ad *ſuccurrendum* paullo ante mortem pro more illius ætatis induit.

Num. 37. HADWIGIS, uxor HARTWICI III.

Iſtam ſola ſuſpicione aſſequor ex allegato mox necrologio „X. Kal. Sept. HADEWIC ex comitiſſa converſa, ſoror noſtra“ Quidni coniicere liceat, illam HARTWICI ante coniugem, poſtquam maritus militari cingulo depoſito converſis *Windbergenſibus* ſe adiunxerat, hoc exemplo animatam, eiusdem loci ſororibus ad S. BLASII ſe pariter addixiſſe?

Si quis autem iſtam HADEWIC, alterius quam noſtri uxorem, comprobaverit, dicam illi ſcribere non intendo, inventum gratulaturus.

Num. 38. BERTHOLDUS II.

A) Quoniam anno 1125 *admodum parvulus* dicitur, (*Cod. prob. N. XI.*) & Mater eius ante annum 1125 non occurrit; circa annum 1117 lucem adſpicere potuit.

FRIDERICO III. in expeditione ſacra anno 1149 defuncto (N. 17.) advocatiam Monaſterii *Oberaltacenſis*, aliorumque ſtatim occupavit, etſi ille filium reliquerit ALBERTUM (N. 19). Quo titulo iſtud ius advocatiæ ad eum fuerit devolutum, ſuperſtite mare lineæ *Fridericianæ*, venditione, an libera ceſſione, quod utrumque ſuſpicatur GANSERUS *p.* 451. & 463.

quis

quis definiet deficientibus tabulis? Malim autem posterius coniicere. Postquam enim ALBERTUS, FRIDERICI III. filius, sedem suam, relicta patria, ad lacum *Gardensem* in *Tyrolis* & *Venetorum* confiniis transtulit, exstructo ibidem castro *Arcuano*; ob ipsam loci distantiam iam non poterat advocati munere in *Bavaria* fungi, ideoque illud sponte alteri lineæ cessisse verosimile est, a BERTHOLDO II. proximo Agnato statim arreptum & exercitum, ut illico patebit.

B) In traditionibus *Oberaltacensibus* (*Cod. prob. XIX.*) sub abbatibus GERARDO & WOLFRAMO legitur: „Hec sunt predia, que Abbas GERARDUS suo tempore comparavit atque redemit. IUDITE advocatisse (viduæ FRIDERICI III.) dedi (successor WOLFRAMUS) ambulatorem unum (ein Reitpferd, non, einen *Diener*) - - Pro obtinendis prediis domini GOTEPOLDI de *Menna* - - dedi - - ad sedandam eorum querimoniam licet iniustam, & Comiti PERTOLDO quinque talenta pro adiutorio præsente Episcopo *Ratispouensi* EBERHARDO (ab an. 1163-67.) iubente PERTHOLDO advocato - - Quod idem predium post mortem PERTHOLDI advocati nostri vi retraxerunt.

C) Non huius autem solum, sed aliarum quoque Ecclesiarum advocatiam gerebat noster. Qua occasione observare iuvat, Ecclesias, præsertim maiores, & plurium prædiorum diversis in comitatibus possessores, pluribus etiam Advocatis particularibus indiguisse.

Sic iste BERTHOLDUS intuitu prædii ac molendini *Rospach*, in eius comitatu siti, dicitur Advocatus Ecclesiæ *Patavienſis* M. B. III. 423. circa an. 1150. „Notum esse cupimus, quod vir quidam conspicue nobilitatis, WERINGARDUS nomine de

Rou-

Roumetingen (*Werigandus de Runtig*) predium, duas ſcilicet curtes & molendinum *Rospach* ſitum, quod Eccleſia *Patavienſis* iure proprietatis eatenus poſſederat, in manum ſuam per manum advocati eiusdem Eccleſiæ, comitis ſcilicet PERTHOLDI de *Pogen*, rogatu COUNRADI prædicte *Patavienſis* eccleſie Epiſcopi, annuente cleri & miniſterialium conſenſu Eccleſia S. MICHAELIS *Reichersperge* per concambium alterius predii *Hagenaue* ſitum - - ſuſcepit. "

D) Eiusdem commutationis ſit mentio in charta prædicti Epiſcopi an. 1155. (M.B. IV. 417.) „Notum eſſe cupimus, qualiter ego CHONRADUS Eccleſie mee *Patavienſis* ſimul & *Reicherſpergenſis* commodis ac paci in preſenti ac futuro proſpiciens - - - predium Eccleſie noſtre in villa *Rospach* in comitatu BERTHOLDI de *Pogen* ſitum per manum eiusdem PERTHOLDI Comitis ex iure advocatie ipſi pertinentis in manum cuiusdam nobilis viri WERIGANDI de *Rountingen* tradi rogavimus Eccleſie *Reicherſpergenſi* tradendum. - - Et hæc traditio per manum advocati noſtri PERTHOLDI facta eſt nobis preſentibus in manum iam dicti WERIGANDI - - "

Idem dicendum de Monaſterio *Alderſpacenſi*, cui donationem quamdam factam BERTHOLDUS iudex ratam habuit, *M. B. vol. V.* 316.

„Hec autem traditio ut omni ævo rata & inconvulſa poſſet perſeverare, coram iudice comite BERTHOLDO de *Bogen* in manus viri opinatiſſimi BABONIS de *Zollingen* fategit advigilare, teſtes Comes BERTHOLDUS de *Bogen*: „Vbi tamen advertendum, huic traditioni male præfigi tempus, *circa an.* 1170.

1170, cum iſte comes iam anno 1168 inter vivos eſſe deſierit. Igitur ponendum fuerat: ante an. 1168.

E) In advocatia hæreditaria Monaſteriorum utriusque *Altahæ* & *Windbergenſis* eum ALBERTO patri ſucceſſiſſe, compendio adſerit AVENTINUS N. 36.* F. citatus: „BERTHOLDUS admodum dives pacisque ſtudioſus a patre ALBERTO principatum per manus accepit: " De ſuo teſtatur HERMANNUS abbas: (*Cod. prob. N. II.*) PERTHOLDUS homo pacificus & dives fuit advocatus Eccleſie *Altahenſis* tempore CHUONRADI & BOLESLAI abbatum (ab an. 1143 - 1160) qui advocatiam, quam ipſe & progenitores ſui antea ab imperio accipere ſolebant, primus accepit a *Babenbergenſi* Epiſcopo EBERHARDO „ (*Vid. Mon. boic. XI.* 164. *ſeq.*) De *Oberaltahenſi* conſtat *ex Cod. prob. N. XIX.*

F) „In ſolenni ac triduana curia, quam HENRICUS Leo *Bavarie* Dux convocatis *Bavarie* Principibus habuit in loco, qui dicitur *Carpheim*, cenobii *Reicherſpergenſis* præpoſitus GERHOHUS in audientia publica interpellavit ac monuit Comitem PERTOLDUM de *Pogen*, quatenus predium *Munſtner*, ſecundum quod in manus eius devenerat, Eccleſie ſue delegaret. Ex domini quoque providentia præſens fuit Comes PERTOLDUS de *Andechs*, qui loquutus eſt in hunc modum: Facere debes, *o cognate Comes BERTOLDE!* quod poſtulatur, quia ego id ipſum predium ſic in tuam manum *Ratisbone* delegavi, ut tu hoc delegares iam dicto cenobio. - - Huiusmodi ammonitione recognita ipſe Comes PERTOLD de *Pogen* fidem ſuam exſolvens paratum ſe oſtendit facere, quod iure petebatur - - Teſtes Comes PERTHOLDUS de *Andechs*, Comes

PERTOLDUS de *Pogen*, per cuius manum delegatio facta eſt - an. 1161." (M. B. III. *p.* 456. *ſeqq.*)

Iſtum cognationis nexum BERTHOLDI *Andecenſis* cum noſtro BERTHOLDO *Bogenſi* poſt illuſtriſſimum BUATUM evolvere infeliciter conatus eſt GANSERUS *p.* 465. quem nodum facilius ſolvam *Num. ſeq.* de uxore agens, per quam unice cognationis, ſeu affinitatis coniunctio explicari poteſt.

G) BERTHOLDI noſtri obitum an. 1168 contigiſſe, notatur in *tab. genealog. M. B. XII. p.* 22.

Iterum contradicit GANSERUS *p.* 468. eoquod in excerptis Paſſavienſibus AVENTINI apud OEFELE I. 711. ad an. 1165 dicatur „quod ALBERTUS de *Hals* caſtrum debuit dare Duci *Bavariæ* iuniori: iſte illud dedit ALBERTO III. de *Bogen*, & hic demum Epiſcopo." Hinc ex eo, quod caſtrum *Hals* non ſit datum ipſi BERTHOLDO II. ſed eius filio ALBERTO III., ſuſpicari ſibi fas eſſe autumabat, BERTHOLDUM II. an. 1165 iam fuiſſe defunctum. Ita GANSERUS ab AVENTINO, feſtinanter excerpente, & hallucinante, ſine examine perlecto deceptus.

H) Ait ille *loc. cit.* ad an. MCLXV. THEOBALDUS Epiſcopus Bathavienſis, *WALCHUN de Steine* - - ex litteris donationis - -

Ceſpitavit heic AVENTINUS. Nam THEOBALDUS non niſi an. 1172 fuit electus, ut oſtendit HANSIZ *Germ. ſacræ I.* 327. Et GANSERUS ex AVENTINO *Annal. p.* 658. *n.* 18. noſſe poterat, ALBERTUM III. de *Bogen* natum fuiſſe an. 1165,

1165, qui eo anno in cunis vagiens ineptiſſime inter teſtes adducitur.

En igitur novum ſpecimen Anachroniſmi *Ganſeriani!*

I) Annum autem obitus recte fuiſſe aſſignatum, & temere GANSERUM contradixiſſe, nunc facillime oſtendo.

In Codice *traditionum Admontenſium* apud PEZ *Theſaur. anecdot. III. P. III. col.* 779. exſtat ſequens: „ Anno ab Incarn. dom. MCLXVIII. PERTHOLDUS Comes de *Pogen* viam univerſe carnis ingreſſus apud *Rotenmanne* (prope Monaſterium *Admontenſe*) migravit. Vxor itaque illius LIUKART nomine &c. (*Cod. prob. N. XXII.*)

K) Necrologium *Windbergenſe* in anno diſcrepare videtur: „ XII. Kal. April. PERCHTOLDUS Comes anno MCLXVII. ab Incarn dom. “ Cui quoad diem conſentit *Admontenſe* apud PEZ *Script. Auſtr. II.* 201. „PERHTOLDUS Comes Pogen.“

Hæc numerorum diſcrepantia, quæ in necrologio *Windbergenſi* iterum occurrit, dum HERMANNUS abbas N. A. obitum ALBERTI III. Comitis de *Bogen* ponit ad an 1198, *Windbergenſe* autem ad an. 1197, ut ſuo loco patebit, ſuſpicandi mihi anſam præbet, lectorum iudicio relictam, ſcriptorem necrologii *Windbergenſis*, utpote canonicum *Præmonſtratenſem*, gallicano calculo aſſuetum, anni ſui principium duxiſſe ab VIII. Kal. April. h. e. XXV. Martii: *Admontenſes* autem & *Nideraltacenſes* ab ipſis Kalendis Ianuarii, quod hodie ſolemus, aut a nativitate dom. XXV. Decemb. ut adeo iſti numeraverint annum MCLXVIII. & MCXCVIII., quando *Windbergenſibus*

adhuc currebat annus MCLXVII. & MCXCVII. non nisi die 24. Martii complendus, & 25. sequens inchoandus. Legi hac de re meretur *L'Art de verifier les Dates, Dissertation sur les Dates P. I. §. 2. p.* 111. *seconde Edit.* quem variantem computandi modum etiam in Germania non fuisse infrequentem, pluribus exemplis facile comprobari posset.

Num. 39. LUTGARDIS, uxor BERTHOLDI II.

A) Hoc eam nomine compellatam fuisse, ex N. *præc.* I. evidens est, quod & AVENTINO *p.* 658. notum erat: „BERTHOLDUS . . . ex LUITGARDA ALBERTUM III. procreavit.“ Eam Gundlingius male dixit LUDMILLAM. Noverat eam & HUNDIUS in *Stemmatographia* I. 118. ex FUGGERO in *Speculo honoris*, qui LEOPOLDI VI. *Austriæ* Marchionis filiam dixerat, cum sponsa ALBERTI II. (N. 25.) confusam.

B) Genus e *Carinthia* traxit, teste necrologio *Windbergensi*, ubi & prædia sibi propria possedit (N. 38. I.). Igitur erravit bonus *FALKENSTEINIUS Antiqq. Nordgavienss. II.* 279. filiam afferens nescio cuius *Burggrafii Ratisbonensis.*

Genuinos matronæ huius, suppresso licet nomine aliunde noto, parentes prodit *anonymus Weingartensis de Guelfis Principibus apud LEIBNITIUM Script. Brunsuicenss.* Tom. I. 785. „Erat tandem eadem SOPHIA (BELÆ primi Hungariæ Regis filia) antea cuidam (VDALRICO I. Marchioni) de *Carinthia* copulata, ex qua genuit POPONEM (secundum) Marchionem, qui duas filias habuit: unam (LUTGARDEN) PERCHTOLDO Comiti de *Bogen* (secundo) copulavit.“ Alteram prætermittit.

C) Atvero

C) At vero noviſſimus anonymi huius editor (N. 6. F.) hiantem iſtum locum ex apographo, cui conſentire ait vetus exemplar *Raitenbuchenſe*, hunc in modum redintegrat *p.* 20.: „Qui (Popo) duas filias ſuas, unam BERCHTOLDO Comiti de *Andechs*, aliam ALBERTO Comiti de *Bogen* copulavit.“

Priorem ſuſpicatur editor dictam fuiſſe SOPHIAM, ſed male, quod pace viri clariſſimi dixerim. Equidem BERTHOLDO I. *Andecenſi* uxor erat SOPHIA, non de *Carinthia*, ſed de *Caſtell* & *Amerthal* oriunda. Vid. *HUND. Stemmatographiam I.* 143. & *FALKENSTEIN. loc. cit.* 298.

D) *LAZIUS de gentium migrationibus Libro VI. pag.* 211. *Edit. Baſileenſis* de an. 1572, quem forte defloravit autor apographi, melius hunc locum reſtituit: „POPIO (POPPO) duas filias: unam HEDVIGEM, uxorem BERCHTOLDI ſecundi eius nominis *Andecenſis* ac *Meraniæ* Ducis: & alteram, coniugem ALBERTI *Bogenſis* Comitis apud *Vindelicos*, fundatoris Monaſterii Vnympergenſis (*Windbergenſis*) unde FRIDERICUM poſtremum *Babenbergenſis* proſapiæ, ab imperio proſcriptum, & a ſuis dominatu exutum, affinitatis ratione, ut in ditionem ſuam rediret, iuvit, unde & reſtitutus princeps, poſt repudiationem ſororis Reginæ Hungariæ, OTHONIS *Meraniæ* Ducis filiam uxorem duxit.“

Fallitur heic LAZIUS quoad alteram POPONIS filiam, quæ nulli ALBERTO, ſed BERTHOLDO ſecundo Comiti de *Bogen* nupſit. Nomen autem primæ, HEDWIGIS, ex vero poſuit, & comprobatur inſtrumento authentico, quod ex Codice *Admontenſi a Bernardo PEZIO Theſaur. anecdot. Tom. III. P. III.* 634. editum Cl. *MEICHELBECKIUS Chronico Benedicto-*

nediſtoburano p. 93. inſeruit: „In nomine - - Notum ſit - - Itaque ex petitione domini PERTHOLDI (ſecundi) Comitis, advocati ſcilicet noſtri, & interventu uxoris eius HADEWIGÆ - - “ an. 1161.

Iſtud HEDWIGIS nomen iam & HUNDIO perſpectum erat, qui loco cit. *p.* 28. ita loquitur verbis latine redditis: „BERTHOLDUS III. (ſecundus) Marchio *Iſtriæ*. Vxor eius domina HADWIGIS, Marchioniſſa ex *Saxonia*.“ Vigili verbo utitur heic HUNDIUS, Marchioniſſam dicens, non *in*, ſed *ex Saxonia*; quoniam POPONIS abavus WILHELMUS Comes fuerat *Wimmarcenſis* (tab. C.) ideoque *ex* Saxonia originem traxerat, quamvis POPO fuerit Marchio *in Carinthia*.

E) *Andecenſi cuidam* BERTHOLDO AVENTINUS *Annal. p.* 659. uxorem tribuit *Neoburgicam*. Recte id quidem, modo eam CHUNIGUNDAM, non AGNETEM dixiſſet. Illa enim reperitur in *Mon. boic. IV.* 36. „Comes (EKKEBERTUS II. de *Farnbach*) annuente coniuge ſua WILLIPIRGA, & filia ſua CHUNIGUNDE “ circ. an. 1130. Ibidem *p.* 38. „Domina CHUNIGUND proficiſcens de provincia (forte ad nuptias cum Andecenſi) teſtes EKKEBERTUS *frater eius* - - “ CHUNEGUNDÆ huius maritum exhibet genealogia Comitum *Neoburgenſium* ex membrana ſæculi XIV. (*loc. cit. p.* 1.) „EKKEBERTUS genuit DIETMARUM, EBERHARDUM, EKKEBERTUM iuniorem, *Gottfridum* monachum, CHUNIGUNDAM. Is EKKEBERTUS (iunior, tertius) *Mediolanum* cum Imperatore veniens occubuit. Cuius corpus *Formbach* delatum honorabiliter in capitulo eſt collocatum, in quo tumulo etiam pater eius, & avus, & ſororius eius Dux *Dalmatiæ*

tiæ & Marchio *Iſtriæ* PERTHOLDUS (tertius, CHUNIGUNDÆ maritus) ſimul requieſcunt.“

Geminæ igitur BERTHOLDO III, *Andecenſi* tribuendæ ſunt uxores I. CHUNEGUNDIS *Varnbaco-Neoburgica*, hactenus ignorata, II. AGNES, de qua mox, a quarum tamen neutra *Bogenſes* inter & *Andecenſes* Comites cognatio repeti valet, quod volebat GANSERUS; eoquod HEDWIGIS ALBERTI I. de *Windberg* & *Bogen* coniux, ad ſtemma *Neoburgicum* minime pertineat, uti N. 31. liquido commonſtravi. Ideo autem CHUNIGUNDAM, primam BERTHOLDI *Andecenſis* uxorem, & ECBERTI Epiſcopi *Babenbergenſis* matrem ſtatuo, quia iſtud nomen inter *Andecenſes* inſolitum, ob memoriam avi materni ECBERTI II. & avunculi ECBERTI III. eidem inditum fuiſſe videtur. (Tab. D.)

F) Alteram, AGNETEM, neque *Auſtriacam*, neque *Formbacenſem*, ſed e *Miſnia* oriundam fuiſſe, iam HUNDIO in *Stemmatographia I.* 29. ſuboluit, & poſt HOFMANNUM *Annal. Bamberg. p.* 146. *n. X.* eam noverat KOHLERUS de *Ducibus Meraniæ p.* 30. id quod modo comprobandum reſtat.

ALBERICUS *trium fontium* in *Chron.* ad an. 1196 ait: „Ducis BERTHOLDI uxor erat AALIX, TECONIS filia, CONRADI *Miſnii* neptis.“

Annales Vetero-cellenſes apud MENKENIUM *Scriptor. rer. germ. II.* 396. §. 22. „DEDO (idem, qui *Teco*, ſeu *Theodoricus* Miſnenſis) Comes de *Roechliz*, proavus S. ELISABETH, & avus S. HEDWIGIS, frater OTTONIS *Miſnenſis* Marchionis, filius tertius CHONRADI Marchionis, accepit uxorem MECHTILDEM,

TILDEM filiam GOSWINI de *Huniburg* (Heinsberg vel Hingsberg in agro Iuliacenſi, teſte MEIBOMIO Tom. III. *rer. germ.* 248.) ſororem PHILIPPI Archiep. *Colon.* ex qua genuit THEODORICUM maioris eccleſiæ *Magdeburg* præpoſitum . . . & CONRADUM Marchionem, qui ſibi ſucceſſit in *Luſatia*. Genuit præterea filiam AGNETEM, quæ nupſit BERTHOLDO Duci de *Merania*, qui genuit ex ea filios OTTONEM Ducem de *Merania* & Marchionem de *Oſterreich* (Hiſtriæ) qui etiam *Dandaſſe* (de Andeſſe, Andechs) dicebatur.“

Iſta pene ad verbum repetit catalogus brevis Landgraforum *Thuringiæ* apud LUDEWIGIUM *reliqq. Manuſcriptor. VIII.* 181. & Chronicon *Dreſdenſe* apud illuſtriſſ. Com. de CRONBERG de *rebus Gortienſ.* novæ edit. *p.* 66.

Hæc utique abunde comprobant, ab iſta AGNETE, neutiquam *Neoburgica*, nullum inter Comites ab *Andechs* & de *Bogen* cognationis nexum deduci poſſe, qui tamen per ambas ſorores, LUTGARDEN & HEDWIGEN, utriusque Comitis BERTHOLDI uxores, facillime oſtenditur; erant enim primo gradu affines.

Quapropter citato apographo C. minime fidendum, dum BERTHOLDO ſubſtituit ALBERTUM, & ceſpitavit poſt LAZIUM D. editor, POPONIS filiam ALBERTO I. Monaſterii *Windbergenſis* fundatori iungere volens, qui cum BERTHOLDO *Andecenſi* nuspiam concurrit.

Porro ALBERTUS ille *Bogenſis*, qui FRIDERICO auſtriaco, *Babenbergenſium* ultimo, ſubpetias tulit, huius nominis *quartus*, ALBERTI I. Windbergenſium fundatoris pronepos erat. Tab. B.

Itaque

Itaque LUTGARDIS, BERTHOLDI II. uxor, *carentana* erat, POPONIS Marchionis filia, quod demonſtratum exiſtimo.

G) Ad iſtam LUTGARDEN litteras dehortatorias dediſſe fe memorat ALEXANDER III. P. in bulla protectionis pro Monaſterio *Oberalteich* (*Cod. prob. N. XXIV.*) „Nihilominus etiam nobili mulieri L. *utgardæ* Bognenſi comitiſſæ & ALBERTO filio ſuo ſcripſimus, ut Monaſterium veſtrum diligere ſtudeant, & in ſuis iuribus confovere - - datum *Anagnie* VIII. Idus Decembr. Pontificatus noſtri *anno ſecundo.* "

H) At vero in *datum* huius apographi ſatis vetuſti, cuius originale deſideratur, error irrepſit GANSERO omnia rodere ſolito minime obſervatus, & hoc loco opportune ſanandus.

Annus *ſecundus* pontificatus huius Papæ, quem anno 1159 Idibus Septembris auſpicatus fuerat, quemque inchoare ſolebat a die XXV. Martii, reſpondet anno ſexageſimo, quantum ad VIII. Idus Decembris: iſto autem anno nullus in *Bavaria* vixit ALBERTUS Comes de *Bogen.* *Primus* enim huius nominis obiit an. 1147, *ſecundus* an. 1140, *tertius* natus eſt an. 1165, ut ſuis locis videre eſt. Accedit, quod VICTOR III. ALEXANDRO obpoſitus, procurante Imperatore FRIDERICO I. hoc tempore in *Boiaria* pro legitimo agnitus fuerit, & prædictum Monaſterium anno 1159, (non 58, ut errore typi legitur *Mon. boic. XII. III.*) protectorium ab eodem Antipapa acceperat. Quomodo ergo ALEXANDER an. 1160 ad ALBERTUM non exiſtentem, & tunc minime imploratus nec agnitus, ſcribere potuit?

I) Itaque hunc in modum emendandum cenſeo vitium *dati*, ut loco *ſecundo*, ſcribatur *viceſimo ſecundo*, qui reſpondet anno MCLXXX., quo ALEXANDER extincto ſchiſmate iam ubique pro legitimo Pontifice agnitus fuerat. Facile enim accidit, ut notarius vel amanuenſis, per oſcitantiam, aut ſcribendi compendio uſus, *το vigeſimo* prætermitteret, & ſolum *ſecundo* poneret, maiore numero ſubpreſſo, ſed ſubintellecto. Similes numerorum defectus etiam in inſtrumentis autographis infra N. 43. S. memorantur. Præterea ex MABILLONIO obſervat HANSIZIUS *Germ. ſacræ II.* 939 *Coroll.* L. huiusmodi ſcribendi compendiis veteres non raro uſos fuiſſe, & ſæculo XIV. ac ſequentibus frequentiſſimum erat, ut prætermiſſo *maiore* numero ſolum *minor* poneretur in chartis, quemadmodum & hodie in epiſtolis familiaribus ſcribere non nulli ſolent an. 787 vel omnino 87 maioribus ſubpoſitis, & lectori hodierno notis, quod tamen poſteris non raro crucem figit.

K) Hac occaſione quærit GANSERUS *p.* 464. cur Papa non ipſi BERTHOLDO marito, ſed eius uxori LUTGARDÆ Monaſterium commendaverit, & meminiſſe lectorem vult, illum in comitatu Imperatoris ALEXANDRO III. infenſiſſimi, & ab eodem Papa iam an. 1160 excommunicati fuiſſe.

Vbi autem teſtes, ubi tabulæ huius aſſerti? Nempe BERTHOLDI an. 1168 defuncti umbra adverſus ALEXANDRUM an. 1180 pugnavit, quocum FRIDERICUS Imp. iam ante triennium an. 1177 in gratiam redierat.

Reſpondeo igitur, ideo ad LUTGARDEN tunc viduam filiumque eius ALBERTUM III. ſcripſiſſe Pontificem, quia ille an.

1165

1165 natus, hoc anno 1180 decimum quintum ætatis annum agebat, sub matris tutela constitutus.

L) Quo anno nostra obierit, non liquet. Marito autem superstitem, immo isto adhuc anno 1180 inter vivos exstitisse ex codice *Admontensi* (N. præced. I.) & bulla ALEXANDRI patet. Diem saltem servavit necrologium *Windbergense*: „VIII. Kal. Maii LEUKARDIS de Carinthia.“

Num. 40. HEILWIGIS, filia ALBERTI I.

A) Præter filios hactenus comprobatos, suus etiam filiabus (N. 34. A.) heic locus debetur. Vt dies diem docet, & instrumenta serius reperta veritatem pandunt, ita parentes istius HEILWIGIS prius ignoratos didici ex necrologio *Windbergensi*, ubi adpellatur *filia ALBERTI Comitis fundatoris, monialis in superiori Monasterio*, benedictino ordini tunc adhuc adscripto. Inde autem ad Parthenonem *Geisenfeldensem* postulatam fuisse Abbatissam, docet Codex traditionum eius cœnobii. (*M. B. XIV.* 219. N. CXXII.) „Sub palatino Comite OTTONE *seniore*, & HEILWIGE Abbatissa, sorore BERTHOLDI Comitis de *Pogene*, & WERNARDO Iudice.“

B) OTTONI *seniori* an. 1155 defuncto non alius BERTHOLDUS Comes de *Bogen* synchronus erat, quam *secundus*, an. 1168 defunctus.

In allegato traditionum Codice *p.* 229. *n.* 155. legitur: „Notum sit - - resignabant Abbatisse HEILWIGE de *Bogen*.“ Hinc corrigendus error *tabulæ genealogicæ* I. comitum *Bogensium*, *Mon. boic. XII. p.* 22. ubi ista HEILWIGIS legitur soror

BERTHOLDI III. Huic enim coæva HEILWIGIS II. itidem Abbatiſſa *Geiſenfeldenſis*, quæ annis 1211 & 1216 occurrit, a priore diverſa *p.* 231. *ſeqq.*, nullibi de *Bogen* adpellatur, alterius generis fuerit neceſſe eſt, & ad medium ſæculi XIII. pertinet. Annum obitus noſtræ invenire non licuit, de die autem conſtat ex necrologio *Windbergenſi* „XVIII. Kal. Maii HEILWIGIS monialis in ſuperiori Monaſterio (Ratisbonæ) filia ALBERTI Comitis fundatoris noſtri.“

Num. 41. RICHILDIS, ſeu RILINTIS, eiusdem ALBERTI I. filia.

In Codice traditionum *Geiſenfeldenſium* M. B. XIV. 213. legitur ſequens clauſula: „Hec traditio facta eſt Milleſimo CLI. anno ab Incarn. dom. ri. I. Ch. preſidente papa Innocentio Rome & OTTONE advocato *Giſenvelt*, & RICHILDE abbatiſſa.“

Ibidem 217. „Notum ſit - - quod RICHILT comitiſſa de *Pogen* tradidit.“

Iſtam poſteriorem RICHILT eamdem arbitrabar cum RICHILDE abbatiſſa, quod nunc revocatum velim, cum gentilitium nomen *Bogen* Abbatiſſæ nuspiam tribuatur. Fuerit ergo hæc incerti generis, diverſa a Comitiſſa *Bogenſi*, itidem RICHILDE dicta, quæ forte in gratiam ſororis ſuæ HEILWIGIS traditionem ibidem fecit; nam annus 1151 filiæ ALBERTI I. omnino congruit.

Crediderim autem, illam non *Geiſenfeldæ*, ſed *Windbergæ* piis ſe operibus addixiſſe, etſi ignorem, an cœlibem ibi vitam elegerit, an vidua ſororem induerit. Ita vero de eadem

legitur

legitur in necrologio *Windbergenſi*: „V. Kal. Maii RILIND (vix diverſa a Richilde) comitiſſa ſoror noſtra.“

Num. 42. ENGELBURGIS.

Iſtam prioribus ſubtimide *ſororem* iungo, ſola nixus pictura haut ſatis idonea. In *Monaſterio inferiori Ratisbonæ*, hodie principali, duodecim exſtant tabulæ maiores, ubi ſanctimonialium illuſtrium, quas nunc *Canonicas* dicunt, a tempore fundationis hucusque nomina, ſtemmata, & inſignia picta cernuntur. Has inter in tabula ſignata O. P. occurrit ENGLBURG *Gräfin von Pogen* an. 1185 cum ſcuto gentilitio hodiernorum comitum de Arcu, nempe tribus arcubus nigris in campo cæruleo, ut amicus reſcripſit. Vid. PARICIUS *Nachricht von Regensburg Editio an.* 1753.

Parentem eius *certum* indicare non valeo; quia tamen exploratum eſt, plures ALBERTO I. filias fuiſſe (N. 34. A.) hinc & iſtam eidem tribuere fas ſit, eo præcipue, quod ætas utrique, patri ac filiæ, ſatis reſpondeat.

Interea mirari ſubit, in necrologio *Windbergenſi*, immo in pluribus *Ratisbonenſibus*, ab amico luſtratis; nullum huic ENGELBURGÆ locum eſſe.

Forte autem poſterior ætas certiora docebitur, ſi quando Documenta *Nidermünſtrenſia*, alta adhuc nocte preſſa, lucem videre contigerit, quod ex bono ſit hiſtoriæ patriæ, & ipſius principalis loci!

Num. 43. ALBERTUS III.

A) Hic vir, hic eſt, qui multa tulit, fecitque, & ambiguam nominis ſui famam poſteris reliquit. Multa in eodem peccat GANSERUS, ad chronographiæ calculos nuspiam advertens, hinc toties lapſus.

Ex AVENTINO, ſæpius eidem lecto & allegato, noſſe debuerat, ALBERTUM iſtum anno 1165 primam lucem aſpexiſſe. Sic enim ille ſcribit *p. m.* 658. „BERTHOLDUS - - ex LUITGARDA ALBERTUM tertium procreavit. Is ab reſtituta ſalute natus eſt anno 1165.“

B) Ne quis autem heic errorem ſuſpicetur, addo teſtimonium coævæ manus, in prægrandi volumine MS. fol. *Vocabularium ſcripturæ* dicto, in bibliotheca *Windbergenſi* a me repertum, ubi *fol.* 3. *b.* ſequentia exſtant:

„Anno Milleſimo centeſimo LXV. ab incarnatione chriſti menſe Martio perfectus eſt liber iſte. Iſte eſt annus trigeſimus IIII. GEBHARDO Abbati noſtro. Hoc in anno in vigilia beate MARGARETE virginis & mr. comiti PERTOLFO natus eſt filius ADELBERTUS. Hoc ſiquidem nomine adpellatus eſt pater PERTOLFI, avus videlicet pueri. Qui ſcilicet comes ADELBERTUS primus fundator exſtitit Eccle nre.“

C) Quomodo igitur ALBERTUS iſte *tertius*, ſcribente GANSERO *p.* 469. iam anno 1155 expugnavit *Spoletum*, poſt duo luſtra naſciturus.

NIKEL-

NIKELHUBERUM autem, quem *erroris* arguit GANSERUS ibidem, enormiter ipſe errans, translationem reliquiarum S. SABINI ex *Spoleto* ad tempus poſterius non male diſtuliſſe, infra ſuo ordine patebit.

D) De ALBERTO iſto acerbe conqueritur HERMANNUS Abbas in Cod. prob. N. II.) „ Hic (Bertholdus II.) genuit ADELBERTUM comitem ex LEUTKARDE. Iſte ADELBERTUS advocatus fuit eccleſie tempore VDALRICI & DITMARI abbatum. Hic fuit homo ferox & bellicoſus, & per hoc deſtructor Eccleſiarum & provincie exſtitit &c. "

Monaſterii *Oberaltachenſis* advocatiam hæreditariam pariter exercuiſſe, ex vol. XII. M. B. liquet.

E) Anno 1179 preſente Advocato comite de *Bogen* (Alberto iſto) in publico iudicio eius CHUNO II. Epiſcopus *Ratispon.* confirmavit concambium iam olim factum ſub CHUNONE I. (*Cod. prob. N. XXIII.*) ubi inter teſtes poſt comites *Rietenburgenſes* tertio loco ſubſcripſit ALBERTUS comes de *Bogen.*

Heic denuo criminatur GANSERUS, quod ALBERTO numerum ordinalem III. de meo ultroneo iudicio adiecerim, qui in utroque Codice MS. non occurrit. Et quoniam in traditionibus advocati aut non ſolebant poni inter teſtes, aut inter hos ſemper primi, hinc ipſi videtur, tertium teſtem hic aſſignatum eſſe ALBERTUM *quartum* tertii filium, & ideo comitibus de *Rietenburg* poſtpoſitum, quia valde adhuc iuvenis erat.

F) Mi-

F) Miſerandam criſin! quale enim iſtud piaculum, numerum *ordinalem*, uncinis, uti in meo MS. originali adhuc cernere licet, ab amanuenſi vel typotheta neglectis, incluſum, addere? Id quod GANSERUS, ſui immemor, centies facit, & hoc ipſo §. I. *n.* 12. ALBERTO eumdem numerum addit. Volebam hac additione obſequium præſtare lectori minus exercitato, cui perſonas æquivocas proclive eſt confundere, uti confundit GANSERUS, contradicendi libidine in transverſum actus.

G) Quo autem pacto ALBERTUS *quartus* anno 1179 teſtem agere potuit, vix in lumbis patris ſui exiſtens? Hic enim anno 1165 natus, (A. B.) anno 1179 decimum quartum ætatis annum compleverat, certe nullius filii parens, fors neque maritus.

Hem! denuo ſpecimen Anachroniſmi *Ganſeriani*! Teſtem *non natum*!

Alius igitur ab ALBERTO III, teſtis heic intelligi nequit, ideo comitibus de *Rietenburg* poſtpoſitus, quia iſti ex parte Epiſcopi ſtabant, ille vero pro Monaſterio, cuius erat advocatus.

H) Permutationi inter OTTONEM *Bavariæ* Ducem & Monaſterium *Priſlingenſe* factæ, & ab Imperatore FRIDERICO I. in caſtro *Norimberc* an. 1181 confirmatæ, poſtremus teſtium ſubſcripſit idem ALBERTUS de *Bogen*, quem & GANSERUS non iam quartum, ſed *tertium* agnoſcit. (M. B. XIII. 187.)

In aliis quoque chartis, annis 1186 & 89. (ibidem *p.* 187. 191.) idem ALBERTUS memoratur teſtis, GANSERO iterum *tertius*.

Intra

I) Intra annos 1186, quo CONRADUS II. Ep. *Ratisbonen-*
ſis electus fuerat, & 1194, WOLFRAMO Abbati *Oberaltachen-*
ſi fatalem, univerſe *Bavarie* Principes in *Plœdlingen* ad con-
dictam curiam venerunt, domnus quoque WOLFRAMUS eius-
dem Monaſterii abbas eo veniens prefatam vineam (*Wart-*
perg) coram domino CONRADO (II.) *ratispon.* Ep. coram-
que advocato *bogenſi* comite, videlicet ALBERTO (tertio) in
manum domini SIGEHARDI de *Eberspount* eccleſie ſue ſervan-
dam delegari petiit - - & ſubſcriptis teſtibus confirmavit AL-
BERTUS (III.) comes de *Bogen.* ALBERTUS de *Ratispona* (ur-
bis Præfectus). VDALRICUS Vicedominus. SIGEHARDUS de
Eberspounte. - - " (*Cod. prob. N. XXV.*) Heic ALBERTO iſti
denuo numerum ordinalem III. addidi, non contradicente GAN-
SERO, quo tamen tempore natus iam eſſe poterat ALBERTUS
quartus.

Obiter heic notari meretur inſignis hallucinatio Cl. D. *Car.*
Theod. GEMEINERI in der *Geſchichte des Herzogthums Baiern*
p. 363. *n.* 1183. *& n.* 1313. ubi ALBERTUM urbis *Ratisponen-*
ſis Præfectum, ſeu, ut ait, Burggrafium, cum æquivoco no-
ſtro Comite palpabili errore confundit, qui tamen in hoc ipſo
inſtrumento ſat clare ab illo diſtinguitur. Donatio enim fit per
manum ALBERTI Præfecti coram ALBERTO Comite *Bogenſi*,
advocato Monaſterii, & iſte inter teſtes primo loco ante Præ-
fectum ſubſcribit, ut legenti evidens eſt. Inde autem ſequitur,
iura quæpiam, quibus ſereniſſima domus Bavarica, dimiſſis
nonnullis, hodiedum in civitate, nunc imperiali, fruitur, non
ex hæreditate *Bogenſium* Comitum ad eam devoluta, uti au-
tor venditat, ſed reliquias eſſe aviti patrimonialis dominii,
quod eidem in hanc ſuam quondam municipalem Metropolin
multa per ſæcula usque ad annum MCXXC. competebat.

K) Teſte inſtrumento ex archivo archiepiſcopali *Salzburgenſi* benevole communicato, *Friſaci* dato an. 1189 (*Cod. prob. N. XXVI.*) ALBERTUS noſter domino ADELBERTO *Salzburgenſi* archiepiſcopo obpignoravit predium ſuum *Gurkevelt* in *Carniolia* cum tota dominatura illa pro ſeptingentis marcis examinati argenti in pondere datis GOZWINI *Ratisponenſis* monetarii - - - Eodem anno *patavie* confirmata eſt convencio predicta - Vxor præfati comitis ibidem poſita confeſſa eſt, bona illa nec ſibi nec liberis ſuis a comite unquam fuiſſe collata. Ipſe comes iuravit, ſe eadem bona *potenti* manu archiepiſcopo obpignorare. -

Qua ex appendice ſimul conſtat, ALBERTUM hoc anno iam plures numeraſſe proles.

Quoniam in allegato inſtrumento terminus ſolutionis ponitur a natali domini in natalem; inde coniicere licet, principium anni ſumtum fuiſſe a nativitate domini, non a prima Ianuarii, ut hodie ſolemus: quæ obſervatio pro concilianda annorum diſcrepantia aliquando ſervire poterit.

L) Sub initium anni 1192 celebri conventui Ducum & Comitum noſter etiam interfuit cum aliis teſtibus, quos e Cod. MS. bibliothecæ cæſareæ recenſet *HANSIZIUS Germ. S. Tom. I. p.* 338. „Preſentibus LIUPOLDO duce *Auſtriæ*, BERTHOLDO duce *Meraniæ*, VLRICO duce *Carinthiæ*, LUDOVICO duce *Bavariæ*, CUNRADO comite de *Pilſtein*, RAPOTONE comite de *Ortenburch* & fratre ſuo HENRICO, ALBERTO comite de *Bogen*. Datum *Ratisponæ* IV. Idus Ianuarii.“

Eodem

Eodem anno, ut teſtis eſt autor ſynchronus Chronici *Reicherſpergenſis* apud LUDWIGIUM *Scriptor. Bamberg. II.* 345. non autem an. 1193, ut paſſim alii ſcribunt, Auguſto menſe poſt horribilem tempeſtatem II. Idus Auguſti exortam, ſubſecuta eſt ſtatim illa inaudita perturbatio & devaſtatio terræ, quam *Sigismundi CALLESII Annal. Auſtriæ II.* 106. ad fidem *Reicherſpergenſis*, quam meis dare verbis malim:

„ ALBERTUS de *Pogen*, clarum cætera nomen, ſed *Bavariæ* tunc funeſtum, cum *Ortenburgicis* fratribus RAPOTONE & HENRICO, de cœnobiorum tutela, ac neſcio quibus agrorum limitibus, iuribusque contendebat. ALBERTI cauſam BERTHOLDUS Dux *Meraniæ* amplexus eſt, & quos ſubſidio ſibi in perniciem patriæ vocaverat comes, *Bohemi. Ortenburgicos* fratres LUDOVICUS Dux *Bavariæ* adiutum ibat. Iamque ad tumultum ſpectabant omnia, cum Octobri menſe LEOPOLDUS Dux *Auſtriæ Styriæque* cum multo exercitu *Bavariam* perrumpens, agrum eum omnem, qui *Ortenburgicis* fratribus parebat, turbinis in morem pervolat. Id belli ſignum. LUDOVICUS Dux Bavariæ, qui tumultuarias raptim copias & ipſe contraxit, a *Bohemis* ALBERTI auxiliaribus victus, fugatus fuit: *Bavaria* omnis cædibus, incendiis, populationibus deformata: atque ubi ſemel diſcrimen recti perperamque facti confuſum eſt, direptis cœnobiis, templisque profanatis, in vaſa adeo ſacra, Sanctorumque reliquias ſacrilegæ manus iniectæ: nec ante finis infelicium turbarum, quam Cæſar lamentabili omnium ordinum queſtu fatigatus, tumultus autores ad ponenda arma, & reddendam turbatæ pacis rationem pro imperio adegiſſet, comtiis eam ob rem ad VIII. Idus Decembris *Ratisbonam* indictis. Sententia in ALBERTUM de *Bogen* ſeditionis facem & autorem lata, ſolum ut verteret, patriaque ex-

torris in *Apuliam* abiret.“ Poſtea tamen, ut ſubdit Clironicon *Reicherſpergenſe*, in gratiam receptus eſt.

Ad eundem annum has turbas refert PULKAWA in *Chron. Bohemiæ* apud *DOBNERUM Monum. Hiſtor. Bohem. Tom. III. p.* 200. „ Anno Dom. MCXCII. *Przemysl* Dux Boemie, alias OTTOCARUS, nonnullas teutonie provincias vaſtavit incendiis & rapinis. “

Idem DOBNERUS in *Annalibus Hagecianis* P. VI. ad an. 1192 rem omnem fuſe perſequitur.

M) Diuturnum autem non fuiſſe exilium, ſed eum cito in gratiam receptum, vel ex eo conſtat, quod an. 1193 V. Kal. Aprilis teſtis ſubſcripſerit diplomati *Spiriæ* dato, quo Imperator Epiſcopo *Patavienſi* confirmat abbatiam Monialium B. V. in *Patavia*, apud *Hanſiz. Tom. I. p.* 340. *n.* 5.

Eodem anno XV. Kal. Iunii *Wurceburgi* aderat, quando Imp. HENRICUS VI. ampliſſimum *Tegernſeenſi* cœnobio privilegium largitus eſt: cuius teſtes erant poſt eccleſiaſticos, *Bertholdus Dux Meraniæ, comes Albertus de Pogen.*“ *M. B. VI.* 200.

N) Hinc capere nequeo, quomodo fragmentum *Windbergenſe* XIV. *p.* 107. reditum ALBERTI noſtri ad an. 1196 transferre potuerit. Ita ibi:

„ Anno Dom. MCXCVI. Imperatrix peperit filium, qui vocatus eſt FRIDERICUS, quod ut primum per ALBERTUM comitem de *Pogen* tunc in *Apulia* exiſtentem HEINRICO Imperatori innotuit, gratiam ſuam, qua tunc carebat, recipere promeruit,

meruit. Sed & OTTOCARO *Bohemo*, qui & PRIMÆVZEL, Cæſaris gratiam & ducatum priſtinum impetravit. Deſtitutus enim in curia *Wormaciæ* celebrata fuerat pro eo, quod contra Ducem LUDOVICUM in auxilium ALBERTI comitis *Bavariam* intraverit. Eo tempore per iam dictum comitem ALBERTUM ſanctum SABINUM Epiſcopum & Martyrem de *Apulia* recepimus in Patronum. "

O) Crediderim, hanc diſcrepantiam inde oriri, quod ſcriptores in anno natali FRIDERICI II. non conveniant, quibusdam ad an. 1195, aliis ad alium eum referentibus, uti videre eſt apud STRUVIUM in *corpore Hiſtoriæ germ. medii ævi*, & *PFEFFINGERUM* ad *VITRIARIUM* Tom I. in FRIDERICO II.

Quoniam igitur poſtremis anni 1195 diebus Imperatricem peperiſſe crediderunt; ideo per ALBERTUM noſtrum an. 1196 partus huius nuntium ad Imperatorem perlatum fuiſſe, inferebant.

P) Verior autem videtur illorum aſſertio, quos etiam ſequitur *l'Art de verifier les dates. p.* 445., qui Epocham nati FRIDERICI II. aſſignant ad an. 1194 & diem 26. Decemb.

Sic RICHARDUS de *S. Germano* ad an. 1194 apud citatum STRUVIUM *p.* 525. „ Tunc temporis in civitate Marchiæ Imperatrix filium peperit, nomine FRIDERICUM menſe Decembri in feſto S. STEPHANI. "

Anonymus Caſinenſis, qui annum inchoat a nativitate Chriſti, 25. Decemb. apud eundem STRUVIUM: „ CONSTANTIA Im-

Imperatrix ſub initium anni 1195 filium parit in Marchia anconitana.“

ALBERTUS *Stadenſis*, qui fors & ipſe a die 25. Decemb. annum orditur, apud KULPISIUM ſeu BOECLERUM *Scriptor. rer. germ. p. m.* 297.

„ Ann. Dom. 1195 natus eſt Imperatori HENRICO filius in valle *Spoletana*, in civitate *Aſis*, nocte quæ præcedit dormitionem *Ioannis Evangeliſtæ*, & baptizatus dictus eſt FRIDERICUS.“

Q) Cum igitur ALBERTUS noſter iam anno 1193 in media Germania præſens & libertati reſtitutus compareat; veroſimile eſt, eum an. 1194 ſecundæ Imperatoris in *Apuliam* expeditionis (de qua GOTOFRIDUS *Colonienſis* ad hunc an. inter Scriptores Germ. FREHERI *Tom. I. p.* 359.) ſocium fuiſſe, lætum eidem partus nuncium tuliſſe, & affini ſuo OTTOCARO *Bohemiæ* Duci reſtitutionem in integrum obtinuiſſe. Qua quidem ratione differentes annorum calculi conciliari poſſe videntur.

R) In hac noſtra vicinia, propria Comitum *Bogenſium* ſede, haut perfunctorie perluſtrata, & documentis inde liberaliter communicatis, nullum hactenus inſtrumentum ALBERTI III. deprehendere licuit, etiamſi plura filiorum eius ALBERTI IV., & BERTHOLDI III. obvia ſint, donec tandem offenderem in aliquam membranam *Windbergenſem*, quæ licet annum MCCXXXIII. præſeferat, & primo intuitu ALBERTO IV. eo tempore florenti tribuenda videatur, eidemque a GANSERO adiudicata fuerit; heic tamen opportunus locus eſt, ut eam ALBERTO III. vindicem.

Sum-

Summa eius hæc eſt (*Cod. prob. N. XXVIII.*) „ An. Incarn. MCCXXXIII. indict. XII. Ego ALBERTUS Comes de *Pogen* - - notum fieri volo donacionem a me factam Eccleſie - - in *Windeberge* ampliare fategi, abdicans iuri meo & *filiorum meorum* quod habui in hubis in *Nidernhermanſtorf*, quas dilectus amicus noſter HERMANNUS *Babenbergenſis* Epiſcopus, & famulus (familiaris) noſter WERNHERUS de *Weintztorff*, & cocus noſter KALHO de *Wintzer* S. M. libere donaverunt - - Concedimus ex gratia & petitione predicti domini & amici noſtri - - Sub dilecti *filii noſtri* ſigillo. "

S) Priusquam in huius autographi illæſo BERTHOLDI ſigillo muniti, ante tria luſtra a me deſcripti, genuinum autorem inquiram, ceu *poſtulatum* præmittere liceat, in chartas non modo apographas, ſed autographas quoque, notariorum incuria aut præcipitantia, errores, præſertim quoad *data* & *numeros* non raro irrepſiſſe, quin ea propter fides ipſius membranæ vacillet; id quod nemo rei diplomaticæ tantisper peritus inficiabitur, quippe innumeris exemplis demonſtratum. Noviſſimum produxit illuſtriſſimus Princeps ad S. BLASII, *Martinus* GERBERTUS, notum eruditis nomen, in ſua *de Rudolfo Suevico* commentatione *pag.* 8. ubi teſtatur, exſtare hodiedum eiusdem RUDOLFI diploma autographum ſuis oculis inſpectum, omni ex parte integerrimum, ſigilloque munitum, cuius hoc eſt datum: „ Actum eſt autem anno dominice incarnacionis Mileſimo tercio anno regni eiusdem (Henrici) Imperatoris VIIII. II. non. maii feliciter amen. " Quæ regni Epocha cum anno 1063 poſt elapſum iam paſcha recte conciliatur; ut adeo defectus ſit notarum chronologicarum LX. negligentia ſcribæ.

Similis

Similis numerorum defectus occurrit in diplomate ARNOLFI Regis *Mon. boic. XI.* 434. ubi æræ D. CCC. VIII. addendi ſunt LXXX. & legendum: anno Incarn. dom. D.CCC.LXXXVIIII.

Videatur poſt alios in compendio D. de VAINES *Dictionnaire raiſonné de Diplomatique* V. *Anachroniſme* - V. *Dates p.* 372. *Erreurs dans les Dates.*

Hoc ipſum inſtrumentum, de quo nunc diſceptatur, etiamſi annus recte poſitus foret, certiſſimum tamen errorem continet, dum anno 1233 iungitur indictio XII., ubi ponenda fuerat VI.

T) Momenta autem, quæ me pene cogunt, ut iſtam membranam ALBERTI III. eſſe cenſeam, hæc ſunt.

I. Integro ALBERTI IV. vitæ curriculo nullus *Babenbergæ* ſedit Epiſcopus HERMANNUS, uti e ſerie illorum apud HOFMANNUM patet. At vero ab anno 1172 - 77 HERMANNUS Epiſcopus ſynchronus erat, ALBERTO III. *dilecti amici* elogio ab eodem compellatus. Iſte autem comes an. 1165 natus, (A. B.) anno 1172 quo HERMANNUS Epiſcopatum adiit, ſeptennis, & an. 1177 quo eundem per obitum dimiſit, duodennis erat, certe nondum pater ullius filii, neque maritus, quia necdum pubes.

V) II. Convenit inter patrios ſcriptores, ALBERTUM IV. ob uxoris ſterilitatem ſine prole deceſſiſſe, ut ſuo loco patebit, & GANSERUS quoque fatetur, *legitimo* filio fuiſſe deſtitutum. *p.* 481.

In iſta autem traditione non modo diſerta *filiorum*, quos ALBERTUS III. certe genuit, ſed expreſſa BERTHOLDI fit mentio,

tio, cuius etiam ſigillo equeſtri pater utitur, ordinario ſuo tunc forte deſtitutus, aut ideo filii ſigillum adhibens, ut eum ad paternæ donationis confirmationem hoc pacto adſtringeret.

W) Inane eſt ergo effugium, immo atrox calumnia, ALBERTI IV. de Monaſterio *Oberaltachenſi* quam optime meriti manibus impacta, dum ei GANSERUS adulterinum filium adfingit, hac ſolum ratione ductus, quod ALBERTUS IV. ipſemet publice lamentetur ſuper ſua delicta, & in alio inſtrumento expreſſe poſuerit clauſulam, *ſi ſine legitima prole obierit;* quæ ſuperflua fuiſſet, niſi *illegitimam* habuiſſet.

X) Ergo *illegitimum* filium habuit? Vah! temerariam illationem! Meminiſſe debuerat cenſor, Eccleſiarum depræ-dationes, incendia, ſacrorum ſpolia &c. inter maxima tunc crimina reputata fuiſſe, quorum ſe reum publice edixit Comes ALBERTUS IV., quin inde inferre fas ſit, etiam adulterii flagitio fuiſſe inquinatum.

Quare autem comes iſte compunctus decimas omnium bonorum Eccleſiæ *Windbergenſi* an. 1238 liberaliter donans (*Cod. prob. N. L.*) id ſe facere proteſtatur ad ſuam ac dilecti domini & fratris (ſui uterini) illuſtris palatini comitis *Rheni* ducis *Bavarie*, omniumque parentum ſuorum in carne viventium felicitatem perpetuam & ſalutem, in remedium quoque omnium defunctorum parentum, nec non miniſterialium ſuorum, & aliorum dilectorum, quorum corpora in cimeterio predicte Eccleſie, & alias diem noviſſimum exſpectantia requieſcant: „ Qui alibi recordatus fratrum ſuorum BERTHOLDI & LUIPOLDI, ne verbulo quidem unquam meminit filiorum ſuorum, niſi quia nullos omnino habuit; quorum tamen fit mentio in diplomate,

de cuius æra nunc disceptatur. Inde autem oritur argumentum:

Y) III. In hac membrana controverſa donator renuntiat iuri ſuo & *filiorum ſuorum*, quod habuit in hubis. - - - - An & ſpuriis, extra thorum legitimum natis, ius competebat in bona paterna, quibus, utpote conditionem matris ſequuturis, alimenta ſolum debebantur?

Z) IV. Aeque incredibile eſt, patrem, virum Principem primæ nobilitatis, adeo pudorem omnem exuiſſe, ut in publico inſtrumento, ad omnes inſpectores directo, filiorum ſuorum ex adulterio genitorum claram mentionem facere, & BERTHOLDUM *dilectum filium ſuum* adpellare, eiusque ſigillo uti voluerit.

Aa) V. Iſtud quoque a communi more abludit, & neſcio an nullum in patria noſtra exſtet exemplum, quod filius ſpurius, præſertim ex thoro damnato editus, paternam dignitatem *Comitis*, & nomen gentilitium de *Bogen* ſibi arrogare præſumſerit. Plerumque enim Principum & Illuſtrium filii ab aliquo prædio paterno adpellationem ſortiuntur, aut maternum nomen eisdem tribuitur, ac domini de N. dicuntur.

Immo ne filiis quidem *legitimis*, ſed ex impare matrimonio ad morgenaticam contracto genitis permittitur paternam dignitatem efferre, uti habemus exemplum in Comitibus de *Wartenberg*, qui etſi a *Ferdinando Bavariæ* Duce deſcenderent, quia tamen matrem ſortiti erant *Annam Petenpeckiam*, inferioris reſpectu mariti ſortunæ fœminam, *Bavariæ* Duces nuspiam dicebantur.

Bb) VI.

Bb) VI. Plura iam proſtant ALBERTI IV. inſtrumenta, annis 1232 & 33 ſignata, in quibus conſtanter meminit ſui propoſiti transfretandi ad ſepulcrum domini, vel contra *Boruſſos*, tunc iuſideles.

Sic in charta Monaſterio *Metenſi* data an. 1232 (*Cod. prob. N. XLIV.*) in *altera* eiusdem anni pro Monaſterio *Oberaltaich* (*Ibidem N. XLV.*) in *tertia* pro Mon. *Alderſpacenſi* an. 1233. „ Si contingat nos non reverti &c. *M. B. V.* 372. *N. XVII.*) in *quarta* pro Mon. *Nideralteich* eiusdem anni (*Cod. prob. N. XLVI.*) in *quinta* pro Mon. *Windberg* dicti anni (*Loc. cit. XLVII.*) denique in *ſexta*, quæ nunc primum prodit, pro Minoritis *Ratisponenſibus* (*Cod. prob. N. XLIX.*)

Eccur in hac ſola membrana, de qua nunc agitur, tam notabilis circumſtantia prætermittitur, niſi quod ad præſentem annum, & ad eamdem perſonam non pertineat, ſed ad eius patrem ALBERTUM III?

Cc) VII. Ex inſtrumento *Nideraltacenſibus* an. 1233 dato, quo ALBERTUS IV. donationem prædiorum in *Pebrach* confirmat, ſat clare colligitur, illum eo anno non modo legitima, ſed omni prorſus prole caruiſſe; ait enim: „ Promittens & conteſtans, quod predicta ſine meo gravamine retinebunt, & *quocumque modo ſine prole deceſſero*, predictam donationem de *Pebrach* & *Girſtal* per me legitime factam ipſius eccleſie in perpetuum cedere uſui ac poteſtati. “

Dd) Quoniam igitur certo conſtat, ALBERTO tertio tres fuiſſe filiōs legitimo thoro natos, & hos inter BERTHOLdum III, ſecundo genitum: ex adverſo autores concorditer teſtantur,

ſtantur, ALBERTUM quartum ob uxoris ſterilitatem improlem obiiſſe; iſtam cumprimis rationem ſufficere arbitrabar, ut hanc donationem, *Windbergenſibus* factam, ad ALBERTUM III. referrem, in numeros æræ errorem irrepſiſſe iudicarem, hunc-que ita emendandum cenſerem, ut loco alterius C. ſubſtituatur L., & poſt ultimum X. addatur XI. Inde autem oritur annus MCLXXXXIIII. cui omnino reſpondet indictio XII. & per omnia congruit ALBERTO III. patri BERTHOLDI III, tunc quidem iuvenis, forte decennis, equo tamen inſidentis, cuiusmodi exempla plura proſtant apud HEINECCIUM *de ſigillis P. I. cap. X. n. XXV. p.* 127.

Ee) Modo iuvat ratiunculas excutere, quibus GANSERUS evincere conatur, datum huius membranæ recte eſſe poſitum, & ALBERTO IV. non III. competere.

I. Hæc membrana, ait, autographa eſt, & tam ipſe Comes traditor, quam donatarii *Windbergenſes* certo curaturi fuiſſent, ut error tam inſignis in documento originali corrigeretur.

Reſp. Eſt omnino autentica; an ideo immunis ab omni errore? Quare autem nemo curavit, ut expuncto HERMANNO ſubſtitueretur ECBERTUS, tunc *Bambergæ* ſedens? Cur nemo emendavit Indictionem XII. certo falſam, ſubſtituendo ſextam, illi anno propriam? Quid multis? Errorem non unum heic irrepſiſſe, ipſe GANSERUS diffiteri nequit.

Citius autem erratur in *numeris*, quam in *perſona*; facile enim accidere potuit, ut notarius loco L pingeret C longiuſculum, in apice nimis incurvatum, & feſtinanter ſcribendo

do omitteret XI. Leviſſimus hic error eſt, bono dormitanti *Homero* condonandus. At ignorare *dilecti amici* nomen, adulterinos donatori filios palam affingere, quis iſtud concoquere valebit?

Ff) II. ALBERTUS, obſervante GANSERO, in hoc documento profitetur, ſe donationem a ſe factam Eccleſiæ *Windbergenſi ampliare* ſategiſſe: nullam autem ALBERTI III. exhiberi poſſe. Econtra ALBERTUS IV. eodem anno MCCXXXIII. eidem donationem fecerat. An & heic unum C. redundat?

Reſp. Heic nihil redundat, nec ſanus quispiam iſtud inſtrumentum vocabit in dubium, eoquod omnes circumſtantiæ ALBERTO IV. congruant. An autem propterea in documento litigioſo nullus error deprehenditur? Quæ iſta ſequela? Nec ille, nec ego, ſingula vidimus inſtrumenta *Windebergenſia*, de quo nullo iure publice queritur, quippe ad inveſtigandum huius Eccleſiæ archivum a nemine vocatus, nec miſſus. Latet ibi forte quædam traditio ALBERTI III. aut muribus in prædam ceſſit, aut donatio viva voce coram teſtibus per aures attractis facta, in litteras redacta nunquam fuit. Nemo hactenus vidit diploma fundationis ALBERTI I. An ideo nihil omnino *Windbergenſibus* tribuit, cum certum ſit ex N. 30. E.) illum donationes ante factas, in conſecratione altarium an. 1142. coram magna multitudine fidelium renovaſſe.

Gg) III. Donator in hac charta ait, ſe renunciare iuri in hubis, quas *cocus ſuus Kalho de Wintzer* dederat. Iſte autem non erat cocus ALBERTI III. quia in donatione BERTHOLDI III., filii ALBERTI tertii (*M. B. XIV.* 31.) teſtis legitur,

Cal-

Caldelhoe de *Wincere*, ſine adiecto elogio *Coci*. Igitur demum ALBERTI IV. cocus effectus fuit, concludente GANSERO.

Hoc ratiocinium focum olens nullo reſponſo dignarer, niſi ex ipſa fuligine illuſtris denuo anachroniſmus reſplendeſceret. In hac traditione circa an. 1155 facta, cui tamen errore typi præfigitur an. 1165, memoratur HARTUICUS II. Ep. *Ratispon.* uno an. ante ALBERTUM III. natum, nempe an. 1164 defunctus. Teſtis occurrit DIETRICUS Abbas *Oberalt.* ✝ 1159. Vtrique coævus fingitur BERTHOLDUS III. poſt quatuor demum luſtra naſciturus.

Igitur de BERTHOLDO II. heic ſermo eſt, an. 1168 defuncto, & de CADELHOHO de *Wintzer*, alterius CADEHOHI, qui ALBERTI IV. non *cocus*, ſed miniſterialis, Magiſter coquinæ erat, parente.

Hh) Iſte CADELHOHUS de *Wintzer* medio ſæculo XII. ſæpe teſtis occurrit, Comitibus proximus, & ipſe complacitator. Sic *M. B. XIII.* 99. „Quod ſuſcepit Comes ALBERTUS (*primus*) eiusdem Monaſterii (*Prifling*) Advocatus - - Huius rei teſtes ſunt PERTHOLT filius ipſius Comitis. *Chadolt de Winzer.* Actum in *Bogen* an. MCXL. Indict. III. menſe Auguſto.“

Ibidem p. 60 „Fridericus (*tertius*) Advocatus *Ratispon.* (circa an. 1147) tradidit in manus PERTHOLDI (II.) Comitis - - Teſtis primus CHADELOH de *Winzere.*“

In traditionibus *Oberalt.* legere etiam poterat *p.* 39. *N.* 48. „Noverint - - qualiter CHADOLT de *Winzera* tradidit predium

dium - - Teſtes - CHADELOCH de *Winzere* & *filius eius* CHAD. "

In inſtrumento ALBERTI IV. Com. de *Bogen* (*Cod. prob. N. XXXVIII.*) iterum inter teſtes certe nobiles memorantur, HEINRICUS de *Pfölingen*, CHALHOHUS de *Winzer*, ALBERTUS de *Nuxperch* &c.

Idem CHALHOHUS in *Alderſpacenſibus M. B. V.* 370. ut miniſterialis Eccleſiæ *Bamberg* occurrit: „EKKEBERTUS Ep. - - Notum ſit, - - quod miniſterialis noſter KALHOHUS ſcil. de *Wintzer.*"

Ii) IV. *to renunciare iuri filiorum ſuorum* GANSERUS exponit de ſpuriis, quorum plures habere *potuit* ALBERTUS IV., qui donationem ſuo tempore irritare voluiſſent: aut, quia ſpes erat, illum adhuc legitimos obtenturum, cui iam *ſpurius* erat.

Reſp. Quæ iſta conſecutio? Vir illuſtris unum filium *ſpurium* habuiſſe temerarie fingitur: ergo plures habere *potuit*! De *potentia* non dubitatur: unum vero, aut plures habuiſſe, non ſubponi, ſed probari debuiſſet, præſertim cum parens de *pluribus* loquatur, qui utique *legitimi* præſumi debent. Qui autem ex uxore *ſterili* ulla proles ſperari potuit?

Kk) Quod porro addit GANSERUS *p.* 483. in ſigillo BERTHOLDI, quo Pater ALBERTUS utitur, non *Rhombos*, qui in ſigillis ALBERTI IV. & BERTHOLDI II. conſpicui ſunt, ſed *arcum* adparere, & aliam huius diverſitatis rationem dari non poſſe,

poſſe, quam quod iſte BERTHOLDUS illegitimus ALBERTI IV. filius fuerit; modicam illius heraldicæ artis notitiam prodit. Nam

Reſp. Diverſitas inſignium in ſcutis eiusdem familiæ, immo eiusdem Principis, ſigillorum autentiæ non obeſt, cum ſciamus, veteres illa ætate inſignia non raro mutaſſe, quin, ſi diligentiſſimo D. GATTERERO *Element. artis diplomat. p.* 312. §. 345. fin. fides, „ adhuc ſæculo XIV. immo ſerius, unius eiusdemque gentis homines variis ſæpe ac diverſis imaginibus clypeos gentilitios condecorare conſueviſſe. “

FRIDERICUS & ASCUINUS, germani fratres, diverſa ſcuta exhibent in marmore ſepulcrali *Oberaltacenſi*. Tab. III.

LUDOVICUS I. Bavariæ Dux nunc *trabibus* transverſis (*Sparren*) nunc *Leone* uti conſuevit, licet ſigillum paternum *Aquilam* referat. An ideo filius ſpurius?

Quid? quod in ſigillo huius ALBERTI III. nuper detecto, etſi non nihil detrito, probabiliſſimum cenſeatur, eundem *arcum* erectum cum chorda ſculptum eſſe, qui in ſcuto filii manifeſte adparet. Potius ex inverſo inferre licet, BERTHOLDUM iſtum ALBERTI III. filium fuiſſe, eoquod eodem, cum paterno, ſigillo uſus fuerit. Si enim ſpurius exſtitiſſet, paterno ſcuto ſignum aliquod diſcretivum, v. g. *Rhomboiden*, *Trabem transverſam*, aliudve addere debuiſſet. Vid. Gercken *Anmerkungen über die Sigel N. II. p.* 75. *ſeqq.*

L1) Vlterius progreditur cenſor *Berolinenſis* (*Allgemeine deutſche Bibliothek LXIX. Band. II. Stück. p.* 503. *ſeqq.* dum

hanc

hanc membranam volumini XIV. *M. Boic.* inſerta non modo utrique ALBERTO, patri ac filio, Comitibus de *Bogen* abiudicat, ſed inſuper una cum ſigillo adpenſo, primo quidem *aperte falſam*, denique vehementer *ſuſpectam* ex tripode pronuntiat.

At quibus demum rationum momentis? Iſtis ſane leviſſimis:

I. *Forma*, ait, *& ſtylus falſarium prodit.*

Reſp. Facile hoc dicitur: at unde probatur? Quid enim adeo inſolitum, ut membrana, illæſo ſigillo munita, tamquam *aperte falſa* reiiciatur? Hucusque nullum ALBERTI III. inſtrumentum lucem viderat, unde formæ aut ſtyli diſcrepantiam cenſor eruere potuiſſet.

Mm) An diſplicet formula, ✠ *In nomine domini?*

Hæc frequenter occurrit in chartis filiorum eius. *M. B. XI.* 190. 191. *XII.* 123.

An, quod poſt invocationem in principio ſtatim ponatur æra cum indictione, quæ ordinarie locum ad finem obtinet?

Nec iſtud infrequens eſt, præſertim in traditionibus, prius viva voce factis, deinceps in ſcripturam redactis, cuiusmodi ita fuiſſe videtur. Inſuper in pluribus *Hungariæ* Regum diplomatis hæc forma occurrit, e. g. apud D. *Stephanum KATONA Hiſtoriæ criticæ Regum Hungariæ Tom. III. p.* 14. ubi diplomatis hoc eſt initium: „Anno ab incarn. d. n. I. Ch,

MLXXII. indictione VII. regnante glorioſo *Croatiæ Dalmatiæ que* Rege &c. "

Idem fere adparet in bulla HONORII II. de anno 1126, cui inſertum legitur inſtrumentum reſtaurationis Monaſterii *Oberalteich*, cuius hoc initium: „In nomine &c. - - Anno ab Incarnatione - Indictione III. II. Id. Decembr. (*Cod. prob. N. XI.*) Quod quidem inſtrumentum in *Bavaria* conceptum, *Romæ* ſuper altare S. *Petri* veteri more poſitum, & a Pontifice confirmatum fuit.

Nn) II. *Annus Incarnationis erroneus eſt, & illo tempore HERMANNUS non erat Epiſcopus Bambergenſis.*

Reſp. Ob hunc ipſum geminum errorem, non a cenſore, ſed ab editore animadverſum, ſecus vix obſervandum, iſta membrana non congruit ALBERTO quarto; an ideo aperte falſa? Adverſantur huic criſi rei diplomaticæ periti omnes (S. hoc Num.)

Oo) III. *Teſtium nomina ſunt plane incognita.*

Reſp. In inſtrumentis Comitum *Bogenſium* per vol. XI. XII. XIII. XIV. *Mon. Boic.* ſparſis, notiſſima ſunt, nec poterant cenſori eſſe ignota, ſi vel ſolos NN. XXIV. & XXV. vol. XIV. legere placuiſſet.

Pp) IV. *Sigillum filii pendet e diplomate paterno. Inverſus ordo melius quadraſſet.*

Reſp.

Reſp. Non iam inquiritur, quid fieri debuiſſet, poſtquam de facto conſtat, eiusque ratio dari valet. Vtut enim iſtud a more communi abludat, non ideo tamen inſtrumentum illico *falſum* aut *ſuſpectum* reddit. Contigit non raro, ut donator, proprio ſigillo tunc deſtitutus, alieno uteretur; cur non & ſigillo filii, tunc obportune præſente, uti licuerit? Proſtant exempla innumera; unum huc faciens ſubpeditabo.

ALBERTI huius tertii filii, poſt obitum patris ante diviſam hæreditatem in communione viventes, in inſtrumento nunc prodeunte anno 1202 (*Cod. prob. N. XXIX.*) utebantur ſigillo patris *pariter omnes.* Quid inde? An ideo inſtrumentum ſuſpectum, aut non competebat illis ius ſigilli proprii, quo BERTHOLDUS vivo patre iam uſus erat an. 1194?

Qq) V. *Sigillum quoque falſum eſt, quia non RHOMBI in eo adparent, ſed ARCUS.*

Reſp. Viditne cenſor ſigillum quodpiam ALBERTI III. cum *Rhombis*, aut *Arcu?* Quæ eidem videre contigit, filiorum ſunt, a quorum ſigillis ad paternum non ſemper tuto concluditur, præſertim, quod illo tempore non fuerint conſtanter & uniformiter ſervata, ſciamusque, geminos fratres diverſis ſcutis uſos fuiſſe. (Kk.)

Exemplo ſit hic ipſe BERTHOLDUS, cuius inſigne an. 1194 *Arcus* erat, quo relicto an. 1209 *Rhombos* aſſumſit. *Tab. II. n.* 4. *n.* 5.

Rationem vero huius mutationis quis divinaverit?.

Huiusmodi ſigna tunc arbitraria erant, ſtabatque pro ratione voluntas.

Afferebat nuperrime D. EINZINGER ab *Einzing*, LUDOVICUM I. *Bav.* Ducem poſt nuptias cum LUDMILLA horum Comitum matre contractas eisdem tamquam gubernatoribus *Bavariam inferiorem* (cuius nomen ante an. 1255 non occurrit) adminiſtrandam, & pro ſigillo officii ſui *Rhombos boicos* conceſſiſſe: cuius aſſerti, ſine teſte, ſine tabulis prolati falſitatem ſingulari ſchediaſmate confutavi, & iam prius invicte oſtendi, *Bogenſes* Comites, diu ante *Bavariæ* Duces hisce Rhombis uſos fuiſſe, qui demum poſt an. 1242 una cum univerſa eorum hæreditate ad eos pervenerunt, ad hunc usque diem in ſcuto *boico* conſpicui, in nullo antiquiore eorum ſigillo unquam viſi.

An ASCUINUS, iſtorum Comitum abavus, *Rhombis*, qui in marmore ſepulcrali *Tab. III.* eidem tribuuntur, iam uſus fuerit, affirmare non auſim, eoquod nullum eius ſigillum conſpexerim: neque tamen inficiari velim. Forte enim tempore abbatis IOANNIS *Vogelii*, qui iſtud marmor excidi fecit, reliquum adhuc erat eius aliquod ſcutum, ſculptum, pictumve, ſepulcro eiusdem in monte *Bogen* primo adpoſitum, ad cuius aut ſigillorum normam effigies iſta formata fuerit. Ex ſolo enim abbatis ingenio *Rhombos* iſtos, in ſigillis ſuperſtites, confictos fuiſſe, perſuaderi mihi non patior.

Rr) VI. *Arcus in ſigillo, tamquam figura loquens (armes parlantes) de anno* 1194 *aliquid oppido rarum foret.*

Reſp.

Reſp. Raritas, ſeu infrequentia, ſigillum prorſus illæſum non ideo *ſuſpectum* reddit. Vnicum hactenus in omni *Bavaria* atque vicinia, tot inter ſigilla, adparuit *equeſtre* iuvenis huius BERTHOLDI; neque tamen ideo a cenſore reprobatur. Rariſſimum ſit, an propterea falſum?

Vnicum pariter excuſum proſtat ſigillum OTTONIS Com. palat. de *Witelspach* cum *aquila*. Rarum & iſtud, nec tamen quispiam ei litem movit. Immo hæc ipſa *aquila* videtur quodammmodo *loquens* officium vexilliferi aquilæ imperialis, quo ille apud Imperatorem FRIDERICUM I. functus erat.

Calceus ille rubeis corrigiis ligatus (*Buntſchuch*) quem in expeditione *hieroſolymitana* pro vexillo adhibuit ECKEHARDUS Comes *Schyrenſis*, & poſteri, reiecto calceo, eiusdem ſolis corrigiis rubris (*Sparren*) usque ad an. 1242 uti conſueverunt, nonne & ipſe *ſcutum* quodammodo *loquens* erat? (*Nachtrag zum Witelspachiſchen Wappen p.* 33.)

Propitia fortuna obtigit mihi delineatio ſigilli huius ALBERTI III. ex inſtrumento filiorum hæredum de an. 1202 pendentis (*Tab. II. n.* 1.) de quo tamen dolendum, ſcutum pectorale adeo obſoletum, ut ſatis diſcerni nequeat, *Rhombine*, an *Arcus* ibi ſculpti fuerint? Si tamen cum illo BERTHOLDI filii (*Tab. II. n.* 4.) comparetur, ut ovum ovo ſimillimum eſt, & vix dubio locus, quin *Arcum* exhibere debeat. Si enim *Rhombos* contineret, iſti etiam in vexillo adparerent, uti in ſigillis filiorum (*Tab. II.*)

Sit igitur ſigillum *Bertholdinum* rarum, immo rariſſimum; quid inde? Sequitur hoc unum, non eſſe præcipitanda iudicia.

cia. Vt enim multa, quæ hactenus latuerant, posterior ætas detexit, & præproperas opiniones correxit; ita & sequens porro plura manifestabit, quemadmodum monent Duumviri clarissimi *Christian Heinr. ECKHARD introduct. in rem diplomaticam Præfation. p. 5. & D. Philipp. Wilhelm. GERCKEN, Anmerkungen über die Siegel zum Nuzen der Diplomatik*, in præfatione & passim, quo censor ablegari se patiatur.

Si igitur genuinum est istud diploma, utpote quod ALBERTO III. quoad omnes temporis, personarumque circumstantias congruit, inde iterum sequitur, Comitem nostrum diu ante an. 1196 ab exilio revocatum, & secunda vice cum Imperatore in *Apuliam* fuisse profectum.

Ss) Controversiam ALBERTI nostri cum WOLFERO Ep. *Patavienſi* de servis & ancillis Imperator an. 1196 *Moguntiæ* II. Non. Iunii ita diremit, ut ex æquo dividant. HANSIZ. I. *p.* 341. *n.* 7.

Ibidem an. 1197 die 31 Maii ALBERTUS testem agebat Imperatoris, teste manuscripto ab amico communicato.

Eodem anno denuo in orientem expeditio suscepta fuit; cruce signatis etiam ALBERTUM nostrum adiungit AVENTINUS *p.* 626. *n.* 10. Verum interveniente Imperatoris obitu, rebusque in *Palæstina* compositis, de quibus HANSIZ. *loc. cit. p.* 343. *seqq.* & CALLES *Annal. Austriæ II. p.* 142. *seqq.* reversus noster cum prædicto WOLFERO Ep. *Patavienſi*, *Ortenburgicis* fratribus RAPOTONI & HENRICO bellum indixit, castella eorum expugnavit, teste AVENTINO *l. c. n.* 14. quibus turbis statim subiungit ALBERTI mortem his verbis:

AL-

ALBERTUS a *Bogen* fato concedit, tres filios ſuperſtites reliquit LUITPOLDUM ſacerdotem, BERTHOLDUM, ALBERTUM.-

Tt) De eo ſcribit HERMANNUS abbas in *codice* ſæpe allegato: „Plures etiam idem Comes, ſicut in litteris querimonialibus abbatum invenitur, malicias exercuit, quæ melius reticentur. Attamen moriens anno dom. MCXCVIII. filiis ſuis Liupoldo clerico, PERTHOLDO & ALBERTO, quos genuerat ex LUDMILLA, reliquit comitatum plenum divitiis & honore.“ Eundem annum aſſignat in *Annalibus*, quibus etiam adſtipulatur AVENTINUS *p.* 658. *n.* 18. „Ex LAODEMIA Bohema uxore ſuſcepit tres filios LUITPOLDUM ſacerdotem, BERCHTOLDUM III. & ALBERTUM IIII. cum vixiſſet annos tres atque triginta.“ Scil. ab anno 1165. ad an. 1198.

At vero necrologium *Windbergenſe* vol. XIV. aliter numerat: „XIIII. Kal. Ian. an. dom. MCXCVII. ob. ALBERTUS Comes advocatus noſter. Iſte attulit nobis ſanctum SABINUM patronum noſtrum.“ De qua annorum diſcrepantia videantur dicta ſub BERTHOLDO II. (N. 38. K.)

Num. 44. LUDMILLA, VXOR ALBERTI III.

A) Celebratiſſima hæc matrona, vero nomine LODOMIA dicta, quo ſe ipſam compellat in diplomate ſuæ fundationis *Seligenthalenſis*, & quod pariter in eius ſigillo *Tab. II.* exprimitur, ALBERTO noſtro primum circa annum 1184, ſecundo autem LUDOVICO I. *Bavariæ* Duci nupta, ex *Boiohemia* originem traxit, uti ſcriptores *boici* omnes conveniunt, in eo diſcordes, quo patre genita ſit, aliquibus cum ARENPECKIO *Chron. boiar. col.* 257 WLADISLAUM REGEM, aliis cum

SUNT-

SUNTHEMIO *in familia Ducum Bavar. apud OEFELE II. p.* 513., quem ſequitur GANSERUS, OTTOCARUM primum, ſeu PRIMIZLAUM aſſignantibus, aut cum ANDREA *Ratisponenſi* eam e ducatu *Schweidnizenſi* repetentibus. Hodie autem exploratum eſt, & GANSERUS noſſe debuerat, filiam fuiſſe FRIDERICI ex Duce Regis *Bohemiæ*, & ELISABETHÆ *hungaricæ*.

Huc digitum intendit ALBERICUS *trium fontium in Chron.* ad an. 1238 apud LEIBNITIUM *acceſſion. hiſtor. Tom. II. p.* 568. „Hic OTTO (*illuſtris*) fuit de matre ALBERTI *Begnonarii* (Hoc eſt, Comitis de *Bogen* vidua) Regis *Hungariæ* nepte.“

B) Propius hoc ſchema illuſtrat *narratio Altahenſis de quorumdam Ducum Bavariæ genealogia*, apud eundem LEIBNITIUM *ſcriptor. Brunſvicenſ. Tom. II.* 21. „Hæc eſt origo OTTONIS Ducis ex matre. BELA (III.) Rex *Vngariæ* pater ANDREÆ Regis, patris ELISABETHÆ & BELÆ (IV.) Regis habuit duas ſorores, quarum unam (HELENAM) duxit LUIPOLDUS Dux *Auſtriæ*, & genuit ex ea FRIDERICUM & LIUPOLDUM, & iſte LIUPOLDUS genuit HENRICUM & FRIDERICUM, qui ambo ſine filiis deceſſerunt. Alteram (ELISABETHAM) duxit FRIDERICUS Dux *Boemiæ*, frater OTOCHARI Regis *Boemiæ*, & genuit ex ea LUDMILLAM, quam duxit ALBERTUS Comes de *Bogen*, & genuit ex ea tres filios: LIUPOLDUM clericum, & BERTHOLDUM, & ALBERTUM. Mortuo autem eo, dictam LUDMILLAM duxit LUDOVICUS Dux *Bavariæ*, & genuit ex ea OTTONEM inclitum palatinum Comitem *Rheni* & Ducem *Bavariæ*. Nota, quod

Tabula genealogica Ludmillæ, Vxoris Alberti III.

a) Geysa II. Rex Hungariæ.
b) Vxor Euphrosina, filia Miñoslai Ruthen. Ducis.

h) Wladislaus II. Rex Bohemiæ † 1175.
Vxores
I. i) Gertrudis, filia S. Leopoldi March. Austriæ † 1151.
II. k) Cæcilia, seu Iudith, filia Ludovici III. Landgr. Thuring.

c) Stephanus III.
d) Bela III.

d) Constantia.

e) Helena, Vxor Leopoldi VI. Duc. Austriæ. † 1199.

f) Elisabeth, Vxor Friderici Ducis Bohemiæ.

g) Hulicha, Vxor Suatopluchi Ducis Bohemiæ.

I. 1) Fridericus, Rex Bohem. † 1189. Vxor Elisabeth f).

I. m) Suatopluk, Vxor Hulicha g).

I. n) Adalbertus, AE. Salzburg.

I. o) Agnes Sanctimonialis.

II. p) Primizlaus, seu Ottocarus I. Vxor Constantia, filia Belæ III. Reg. Hung.

II. q) Richza, Vxor Henrici Ducis de Medling in Austria.

e) Fridericus.
e) Leopoldus.

r) Ludmilla, Vxor
I. Alberti III. Com. de Bogen.
II. Ludovici I. Duc. Bavar.

s) N. Vxor N. nepotis Manuelis Comneni Imp. C. P.

Wenceslaus, seu Ottocarus II. Rex Bohem.
Vxor Chunegundis, filia Philippi Regis Germ.

I. Albertus IV. Comites de Bogen
I. Bertholdus III. Comites de Bogen
I. Leopoldus, Comites de Bogen
improles.

II. Otto illustris, Dux Bavariæ.

Primizlaus, seu Ottocarus III. Rex Bohemiæ, Vxor Margaretha, filia Leopoldi glorioſi Duc. Austr

t) Ludovicus severus, tertia Vxor Mathildis, filia Rudolfi I. Imp.

u) Henricus Dux Bav. infer. Vxor Elisabeth, filia Belæ IV. Reg. Hung.

x) Wenceslaus IV. Rex Bohem. Vxor Iudith filia Rudolfi I. Imp.

Otto Dux Bavar. inferior. & Rex Hungar. Vxor Catharina, filia Rudolfi I. Imp.

Axoris Alberti III.

h) Wladislaus II. Rex Bohemiæ † 1175.
Vxores
I. i) Gertrudis, filia S. Leopoldi March. Auſtriæ † 1151.
II. k) Cæcilia, ſeu Iudith, filia Ludovici III. Landgr. Thuring.

	I.	I.	II.	II.
c) bluk, d) d) ().	n) Adalbertus, AE. Salzburg.	o) Agnes Sanctimonialis.	p) Primizlaus, ſeu Ottocarus I. Vxor Conſtantia, filia Belæ III. Reg. Hung.	q) Richza, Vxor Henrici Ducis de Medling in Auſtria.

e) Wenceslaus, ſeu Ottocarus II. Rex Bohem.
e) Vxor Chunegundis, filia Philippi Regis Germ.

I Primizlaus, ſeu Ottocarus III. Rex Bohemiæ,
Albe: Vxor Margaretha, filia Leopoldi glorioſi Duc. Auſtr

t x) Wenceslaus IV. Rex Bohem.
Vxor
Iudith filia Rudolfi I. Imp.

quod OTOKARO Rex *Bohemiæ* habuit tres fratres, ALBERTUM, qui ex *Ztrahowa* (Strahov) eligitur in Archiepiſcopum *Salzaburgenſem*, & HENRICUM Marchionem *Moraviæ* (potius *Suatopluckum*) & FRIDERICUM Ducem, patrem LUDMILLÆ Duciſſæ. "

Iuvat iſtam genealogiam in adiecta tabula H. cum ſuis probationibus exhibere, præſertim quod ſereniſſima domus PALATINO-BOICA, hodie feliciter regnans, ex regia iſta Principe originem trahat.

Probationes ad tabulam H.

a) GEYSA II. Rex HUNGARIÆ.

Huius hiſtoriam & fata texere, non eſt præſentis inſtituti, & legi facile poſſunt apud ſcriptores *Hungaros*, præſertim Cl. *Stephanum KATONA in hiſtoria critica Regum Hungariæ Tom. III.* Fuiſſe autem genitorem ſequentium liberorum, mox patebit.

b) EUPHROSINA, uxor GEYSÆ II. Regis.

Iſtud matronæ nomen, eamque MIROSLAI *Ruthenorum* Ducis filiam, GEYSÆ circa annum 1147 nuptam, pluribus comprobat citatus KATONA *p.* 560. cui etiam conſonant autores *de l'art de verifier les Dates p.* 490. de GEYSA II. loquentes: „Il avait epouſé, ſuivant BONFINIUS, la fille de *Miroslaw* Duc de *Ruſſie*, dont il eut entr'autres Enfans - - ELISABETH femme de FREDERIC Duc de Boheme. "

c) STEPHANUS III. d) BELA III.)

De utroque hæc tradit Cl. *Georg.* BRAY in *Annal. Regum Hungariæ Tom. I. p.* 147. „ Aeſtate proxima an. 1161. pridie Kalend. Iunii, poſtquam (Geyſa II.) annos regnaſſet viginti, menſes tres, dies quindecim, exſtinctus, ac magna omnium comploratione *Albæ regiæ* ſepultus eſt, pater plurium liberorum: ex quibus BELA & STEPHANUS regno paterno deinceps potiti.“ Subſcribit pariter KATONA *loc. cit. p.* 742. *ſeq. & Carolus Franc.* PALMA *Notitia rerum hungaricarum Tom. I. p.* 503. *edit. tertiæ.*

e) HELENA.

Iſtam præter ſcriptores *Hungaros*, iam allegatos, novimus ex ORTILONIS *notis poſterioribus* apud HANTHALER in *faſtis campilienſibus Tom. I. in appendice* ad an. 1195. „ Reliquit LEOPOLDUS ſextus, dictus *virtuoſus*, duos filios, FRIDERICUM & LUIPOLDUM ſeptimum, præter filiam AGNETEM, ex coniuge ſua HELENA, GEIZÆ ſecundi Regis *Hungariæ* filia, cum qua nuptias celebraverat anno MCLXXIII. FRIDERICUS primogenitus natus anno ſequenti VII. Kalend. Ianuarii . . . LUIPOLDUS natus Idibus Octobris an. MCLXXVI. biennio minor.“

Obitum huius matronæ chronicon *Auſtrale* & *Neoburgenſe* ponunt ad an. 1199. „*Helena Duciſſa Auſtriæ obiit.*“

Necrologium *Clauſtro - Neoburgenſe* addit: „ *VIII. Kalend. Ianuar. Helena Duciſſa Auſtriæ.*“

f) ELISA-

f) ELISABETHA.

Chronographus *Zaxavienſis* ad an. 1157 apud Cl. DOBNER *Monum. Hiſtor. Bohem. Tom. I. p.* 47. *not. U.*) refert, DANIELEM Epiſcopum Pragenſem cum FRIDERICO abbate *Paſtolopontenſi*, aliisque proceribus, profectos ad *Hungariam*, ut WLADISLAI filio FRIDERICO ſponſam Regis *Hungariæ* filiam deducerent.

Nomen ipſa prodit diplomati mariti ſui FRIDERICI de anno 1183 prima teſtis ſubſcribens apud DOBNERUM *Mon. Tom. IV. p.* 248. ELISABETH *Duciſſa.* In diplomate HENRICI Epiſcopi *Pragenſis* de an. 1186 *loc. cit. p.* 249. Eccleſiam quoque - - a Duce FRIDERICO & uxore Duciſſa ELISABETH conſtructam &c. "

Apud Cl. KATONA *loc. cit. p.* 560. ex SCHIERIO de *Reginis Hungariæ* legitur excerptum: *Ego* ELISABETH, Ducis Bohemie FRIDERICI uxor, ſequens *veſtigia EVROSINE matris mee.*

Chronographus *Siloenſis* ad an. 1174 apud Cl. DOBNER *Tom. I. p.* 83. de WLATISLAO II. Rege Bohemiæ agens ſcribit: „Ipſe transtulit ſe licet infirmum in predium uxoris ſuæ (*ſecundæ*) quod habebat in Teutonia valde bonum, nomine *Mer*, ubi cum ea & cum Domina coniuge FRIDERICI ELISABETHA conſiſtens miſericordiæ Dei exſpectavit eventum. "

Annum, diemque obitus matronæ iſtius notat necrologium *Seligenthalenſe* MS. „IIII. Kal. Octob. Frau Frau *Eliſabeth* ein Königin in Behoeim. 1203. "

g) HULICHA, ſeu HAILCA.

Id nomen ſorori ELISABETHÆ ſcriptores *Hungari* citati imponunt. De utraque chronographus *Siloenſis* ad an. 1170 apud DOBNER *Tom. I p* 81. „SWATOPLUC, filius Regis WLADISLAI, frater FRIDERICI zelo ductus &c. - unde pater eius graviter indignatus, quem capere non potuit, patria pepulit & usque in *Hungariam* fugavit; inde namque ambo Germani, FRIDERICUS ſcilicet, & SWATOPLUC duas ſorores, filias Regis *Hungariæ* duxerant, unde & illuc potius, quam alio, fugit, qui recuperata terra, nec non & gratia patris, in Teutonia poſtea peregre mortuus eſt.“ De eodem, ſubpreſſo tamen nomine, ſcribit VINCENTIUS canonicus *Pragenſis* in Chronico apud DOBNERUM *loc. cit. p.* 73. „Anno dom. incarn. MCLXIV. Vngari filium Regis DARIÆ (*Geiſæ*) parvulum ſibi Regem conſtituunt, & Regem *Bohemiæ* WLATISLAUM rogant, ut eis veniat auxilio, quod eis Rex promittit fideliter, & ad maiorem inter ſe confirmandam concordiam, alteram filiam Reginæ filio ſuo SUATOPLUC ſumit in coniugem, & plurimis ſuis inter ſe datis muneribus ad propria redeunt. “

Aliis non nihil verbis ſingula repetit PULKAWA in *Chron. Bohem.* ad eundem annum apud DOBNERUM *Tom. III. p.* 186. niſi quod Regem, ſponſæ patrem, DEUTHAM, ſponſam vero ODALAM adpellet.

Ex iſtis autem VINCENTII verbis pronum eſt colligere, ELISABETHAM, citius FRIDERICO iunctam, ſeniorem fuiſſe.

Eandem HULICHAM LUDOVICUS I. Bav. Dux *cognatam* ſuam adpellat in *Mon. Vnderſtorf.* P. II. M. B. XIV, *p.* 141.

141. „Annuente & petente *cognata* ſua HAILCA quondam Duciſſa *Bohemiæ*.“ Cuius *cognationis*, verius *affinitatis* ratio ex hac ipſa tabula patet, cum iſta HAILCA uxoris ſuæ LUDMILLÆ matertera fuerit.

Vna cum exule ſuo marito in *Bavaria* defuncta fuiſſe videtur, cuius memoria legitur in necrologio *Vnderſtorfenſi p.* 169. „Idus Auguſti HÆLICA Duciſſa poemie.“

h) WLADISLAUS II. *Rex Bohemiæ.*

Quæ huius perſonam, & geſta ſpectant, huc proprie non pertinent, in hiſtoria *Bohemiæ* relegenda, quamvis non nullæ in iſtis etiam probationes occurrant: de uxore & liberis ſolum heic agitur. Singulare quidpiam de eodem commemorat necrologium *Windbergenſe* M. B. XIV. 91. „XV. Kal. Febr. WLATIZLAUS Dux *Boemie.* Iſte propria expenſa deſtinavit ad nos Epiſcopum *Moravie*, qui & dedicavit Monaſterium noſtrum.“ Vid. ibidem *p.* 16. *ſeq.* Eundem obitus diem & annum 1167 notavit PULKAWA in *Chronico Bohem.* apud DOBNERUM *Tom. III. p.* 190.

i) GERTRUDIS *prima uxor* WLADISLAI Regis.

Excerptum *Richardinum* de poſteris S. LEOPOLDI Marchionis *Auſtriæ* apud HANTHALER in *faſtis Campilienſibus Tom. I. p.* 1311. „GERTRUDIS naſcitur VII. Kal. Martii an. MCXIX nupta WLADISLAO Duci Boemiæ, deinde Regi an. MCXL.

De

De illius obitu sequentia refert VINCENTIUS in *Chron. Bohem.* apud DOBNERUM *Tom. I.* 41. „ Eodem anno (1151) domina GERTRUDIS Ducissa ipsam suam regalem genealogiam morum honestate exsuperans II. Non. Augusti viam universæ carnis ingreditur, & in eodem montis *Syon* (Strahov) Monasterio, sicut optaverat, sepelitur. "

Necrologium *Windbergense p.* 102. ponit diem sequentem „ Nonis Augusti GERDRUDIS Ducissa *boemie.* "

De liberis ex hoc thoro procreatis paullo post redibit sermo.

k) IUDITH, seu CÆCILIA, *secunda uxor* WLADISLAI Regis.

VINCENTIUS *Pragensis* canonicus lit. i) allegatus hunc in modum pergit: „ Anno MCLIII. predictus Dux WLADISLAUS consilio Episcopi sui DANIELIS & aliorum terræ suæ Principum, dominam IUDITHAM, specie & decore quasi humanas formas superantem, sororem domini LUDOVICI (quarti) de *Thuringia* Landgravii nobilissimam & honestissimam, literis & latino eloquio, quod maxime nobilium domicellarum exornat decorem, sibi iungit matrimonio. "

Autor historiæ *de Landgrafis Thuringiæ* apud PISTORIUM STRUVII *Script. rer. germ. Tom. I. p.* 1313 eam adpellat *Caeciliam.* „ Item LUDOVICUS (III.) genuit filiam CÆCILIAM, quæ duxit Ducem *Bohemiæ.* "

Igitur aut binominis fuit, aut *Bohemi*, quod ipsis frequens erat, *Cœciliæ* nomen in illud IUDITHÆ commutarunt. Huius genealogicum schema exhibet *tabula specialis signata I.* N. 44 k.)

Ad N. 44. K)

Tabula Iudithæ Vxoris II. Wladislai II. Reg. Bohem.

I.

Ludovicus III. Landgrav. Thuring. † 1149.
Vxor Hadwigis, filia Lotharii Imp.

Cæcilia, seu Iudith
Vxor secunda Wladislai II.
Bohem. Regis.

Ludovicus IV.
Vxor
Iudith, filia Friderici Duc. Suev.
soror Friderici I. Imp.

Primizlaus, seu
Ottocarus I. Rex
Bohem.

Ludovicus V. Fridericus.

Hermannus † 1215.
Vxores
I. Sophia Saxonica.
II. Sophia, filia Ottonis I. de Witelsbach Bav. Ducis.

Ex PISTORIO *Struvii Scriptor. rerum german. Tom. I. p.* 1319. *cap.* 30. *&* *aliis.*

l) FRIDERICUS WLADISLAI *ex* GERTRUDE *filius primogenitus.*

VINCENTIUS PRAGENSIS citatus *p.* 41. ad an. 1151 ſcribit: „Dux autem WLADISLAUS, ſicut divinæ diſpoſitioni placuit, ſua orbatus coniuge (*Gertrude*) filium ſuum ADALBERTUM in monte *Syon* (*Strahov*) filiam ſuam AGNETEM in *Doxſam* ſacris litteris & ſanctæ converſationi erudiendam tribuit. Seniores autem filios FRIDERICUM & SWATOPLUK militiæ & patrio ducatui deputat; qui utique, domino id diſponente, unusquisque in ſuo ordine de die in diem melius & melius proficere coeperunt.

Reliqua eorum geſta huius fori non ſunt.

Chronographus *Siloenſis* apud ſæpe laudatum DOBNERUM I. 12. „Anno incarn. dom. MCLXXXIX. mortuus eſt FRIDERICUS VIII. Kal. April. (cui conſonat necrologium *Windbergenſe*) & Pragæ apud S. VITUM ſepultus.

m) SWATOPLUK.

Cum FRIDERICI germanus dicatur g) eandem GERTRUDEM matrem ſalutaverit neceſſe eſt, quod etiam facile colligitur ex mox dictis l).

n) ADALBERUS Archiep. *Salzburgenſis.*

Iisdem parentibus genitum, ex nunc dictis patet. Cum iſto Archipræſule, *conſanguineo* ſuo, contractum quemdam circa prædium *Gurkfeld* in *Carniola* ſitum inierant ALBERTUS III. Comes de *Bogen*, & eius filii tres, de quo mentio facta

fuit

fuit ſuis locis, & inſtrumenta haćtenus inedita proſtant in *Codice probationum* N. XXVI. & N. XXIX.) Reliqua eius ačta apud HANSIZIUM *Germ. ſacræ Tom. II.* legere eſt.

o) AGNES.

Dićtum de ea fuit ſub lit. l).

p) PRIMIZLAUS, ſeu OTTOCARUS I.

Ex altero WLADISLAI cum IUDITHA thoro hunc prodiiſſe, inde coniicio, quod apud VINCENTIUM l) inter reliquas prioris coniugii proles, nulla eius fiat mentio. Firmatur hæc conjećtura inde maxime, quod LUDOVICUS & HERMANNUS, Landgravii *Thuringiæ*, ex LUDOVICO IV. IUDITHÆ germano fratre geniti, *conſobrini* dicantur OTHOCARI primi ab autore *hiſtoriæ de Landgraviis Thuringiæ cap.* 27.) apud PISTOTIUM *p.* 1318. (vid. k.) „FRIDERICO Imperatore mortuo, filius eius HENRICUS ſucceſſit in imperio, qui expulit de *Bohemia* OTTOKARUM Ducem *Boemiæ*, *conſobrinum* LUDOVICI & HERMANNI Landgraviorum. „Dubium omne, ſiquod ſupereſſet, tollit PULKAWA in *Chron. Bohem.* apud DOBNERUM *Tom. III.* 191. „Ex eadem IUDITHA duos genuit filios PRZMYSL & WLADISLAUM Rex ſecundus inclitus WLADISLAUS.“ Vide *tabulam genealogicam Iudithæ* ad lit. k.)

q) RICHEZA, PRIMIZLAI germana ſoror.

Ob VINCENTII *Pragenſis* l) ſilentium hanc quoque WLADISLAI ex IUDITHA filiam cenſeo, & quia ſecus neptis cum nepote matrimonio iunćta fuiſſet, quod quidem, ut eo tempore inter Principes non inſolitum, ita tamen ſine ratione non facile adſtruendum.

Conſtat

Conſtat autem ex Scriptoribus *Auſtriacis*, HENRICUM Ducem in *Medling*, HENRICI *Iaſomirgotti*, GERTRUDIS Germani, filium, iſtam RICHEZAM duxiſſe uxorem.

ARENPECKIUS in *Chron. Auſtr.* apud Hieron. PEZIUM *Tom. I.* 1205. *ſeq.* „HENRICUS de *Medling* ſenior venerabilis, animoſus Princeps HENRICI dicti *Iachſomergott*, primi Ducis *Auſtriæ* ſecundus filius, LEOPOLDI *virtuoſi* frater, habitavit in caſtro *Medling*. - - Huic uxor erat REYTZA filia Regis *Bohemiæ*, ex qua genuit HENRICUM de *Medling* iuniorem.“

Chronicon *Zwetlenſe* ad an. 1177. „HENRICUS Dux *Auſtriæ* - obiit, cui LEOPOLDUS filius eius maior ſucceſſit: HENRICUS frater ipſius filiam WAZLAI Regis Boemorum duxit uxorem. “

Annus, diesque obitus huius matronæ latent: ſepulta tamen legitur in Monaſterio S. CRUCIS apud ARENPECKIUM *loc. cit.* „Dux ſenior HENRICUS migravit ab hoc ſeculo an. 1233, & domina REITZA coniux eius uno in tumulo in capitulo S. Crucis ſunt ſepulti. “

r) LUDMILLA.

Sæpe mirabar, nullam apud Scriptores *Bohemos*, quos quidem conſulere licuit, usque ad noviſſimum Cl. DOBNERUM, Annalium *Hagecianorum* interpretem & emendatorem, qui P. VI. *p.* 585 & 604. ex anonymo *Altahenſi* B) leviter eam attingit, inveniri mentionem, cum tamen WENCESLAUS IV. *Bohemiæ* Rex in litteris conventionis datis in campis apud *Egram* an. dom. 1291. VIII. Idus Octobris, apud OEFELIUM II. 116. a.

fateatur, ſe cum kariſſimo fratre ſuo domino LUDOVICO (*ſevero*) illuſtri Comite palatino *Rheni* Duce *Bavariæ* duplici *conſanguinitatis* & *affinitatis* vinculo coniunctum eſſe, atque etiam OTTOKARUS III. WENCESLAI huius pater HENRICUM, LUDOVICI germanum, *conſanguineum* ſuum ſalutaverit (M. B. XI. 249.) Datum apud *Pizkam* exiſtente ibidem nobiscum kariſſimo *conſanguineo* noſtro domno HENRICO illuſtri palatino Comite Reni Duce Bavarie an. d. 1270. III. Id. Octob. "

Qui quidem ſanguinis nexus nonniſi per LUDMILLAM aviam a WLADISLAO IV. Rege *Bohemiæ* derivari valet, ut videre eſt in hac tabula h. r. t. u. x.)

Affinitas inde orta eſt, quod WENCESLAUS, & LUDOVICUS duas ſorores, RUDOLFI I. Imp. filias, prior IUDITHAM, alter MALTHILDEN connubio ſibi copulaverint.

Quo anno primas cum ALBERTO III. Comite de *Bogen* nuptias contraxerit, nuspiam adnotatum inveni: crediderim id contigiſſe circa an. 1184, quo ſponſus an. 1165 natus, ætatem 18 annorum adtigerat.

Hisce nuptiis Comes noſter commodam cum OTTOCARO I. *Bohemiæ* Rege, coniugis ſuæ patruo, affinitatem contraxit, quam probe perſpectam habebat AVENTINUS *Annal. lib. VII. cap.* 2. §. 7. „ ALBERTUS curator templi (*Nideralteich*) cui nupta erat LAODEMIA *Boiema*, OTTOCARUM *Boiemiæ* Regulum, cui affinitate & confiniis proximus erat, ſocium ſibi aſciſcit &c. "

Primo

Primo hoc marito per obitum anno 1198 orbata, LUDMILLA vidua iuvenis, aliquot annis in foro ſuo *Bogen* morata, oculos LUDOVICI I. *Bavariæ* Ducis, quem auxilio OTTOCARI affinis ſui bello ſuperaverat ALBERTUS, in ſe adtraxit.

Quo autem lepido aſtu hunc Principem, pulcritudine eius aliisque dotibus captum, ab illicitis amplexibus ad nuptiales tædas induxerit, hunc in modum enarrat ARENPECKIUS in *Chron. Boiar.* apud *Bern.* PEZIUM *theſaur. T. III. P. III. col.* 257. „Ea tempeſtate (anno 1203) illuſtriſſima domina LUDMILLA, Comitiſſa iu *Pogen* filia W. Regis Bohemiæ, ſed ſecundum fratrem ANDREAM de S. MAGNO *Ratisponenſi*, nata de ducatu *Schweidniz*, ſubtili aſtutia ſua LUDOVICUM Ducem, ut eam matrimonialiter duceret, cum tali facetia induxit: defuncto ſiquidem eius primo marito ALBERTO illuſtri Comite de *Pogen*, cum eſſet pulcra nimis, timens Deum, & moribus, ut aſſolet, clariſſima, dictus Dux ſepius eam viſitavit. Demum apud eam pro illicito amore dulcibus verbis, ut moris eſt, vehementer ſollicitavit, quod ipſa caute ac provide recuſavit. Attamen eidem certum diem, quo ad thalamum ſuum veniret, præfixit. Interim ipſa arte pictoria in velo ante lectum eius pendente, quo dormire ſolebat, tres milites depingi perpulcre fecit, & ipſo die præfixo alios tres vivos familiares ſuos milites ſub eodem velo abſcondit. Ingreſſus igitur Princeps putans eam ibi fore ſolam, more ſuo de illicito concubio inſtitit. Quæ ait: Si de præſenti ducitis me uxorem, data bona fide ſub teſtimonio iſtorum trium militum, faciam, quæ cupitis. Quod ille illico, parvipendens tres depictos milites, promiſit. At illa velum deponens, inquit: Sitis itaque vos ſtrenui milites teſtes huius rei, cui reſponderunt milites: Bene domina gratioſa audivimus. His auditis Dux perplexus cameram concito exivit,

ivit, nec in anno integro ad eam revertitur. Nimirum finito anno nuptias magnifice celebravit (anno 1204) & eam ſolemniter in facie eccleſiæ chriſtiano more in uxorem duxit. „Idem factum rythmice expreſſum legere poteſt, cui lubet, *M. B. XII. p.* 92.

Sub idem tempus (circa an. 1204) ut AVENTINUS ſupra allegatus §. 23. ait, LUDOVICUS *Boiorum* Regulus LAODEMIAM fœminam cordatam atque pulcram in *Boiemia* ortam, duxit - - OTTOCARUS Boiemus hac affinitate delinitus &c. "

Primus, & quod ſciam, unicus huius coniugii fructus erat OTTO *illuſtris Bavariæ* Dux, fator ſereniſſimæ domus *Boico-Palatinæ* ad hanc diem feliciſſime, utinam æternum, regnantis.

Verum & iſto marito, impia Sicarii manu an. 1231 peremto, orbata Princeps noſtra, bis vidua, exequiis apud *Schyram* magnifice celebratis, & ipſa conſtanter adfuit, uti legere eſt *M. B. X.* 431. Viam univerſe carnis ingreſſo LUDOVICO Noricorum Duce, & apud nos ſepulto preſente reverendo Archiepiſcopo EBERHARDO *Salzburgenſi*, cum duobus ſuffraganeis ſuis Epiſcopis videlicet *Chimſenſe* & *Sekovienſe*, nec non etiam Epiſcopis *Auguſt.* S. & *Friſingenſi* C. cum his, inquam, præſentibus poſt humationem tanti Principis, OTTO filius eius tradidit .... Teſtes ſunt EBERHARDUS Archiep. *Salz.* cum Epiſcopis ſupra dictis. LAODOMIA Duciſſa. AGNES Duciſſa. "

Expleto luctu funebri piiſſima vidua ſequente mox anno 1232 de patrimonialibus ſuis bonis in parochia *Chambe* ante ſilvam *Bohemicam* ſitis conſtruere & dotare cepit in ſuburbio

Landis-

Landishutano cœnobium ſanctimonialium Ciſtercienſis reformationis *Sälden* - & *Seligenthal* dictum, colonia e *Trebnicenſi* Parthenone, in hodierna *Sileſia* ſub principatu *Oelſenſi* adhuc florente, petita, ubi eo tempore S. HEDWIGIS, Comes *Andechſia*, HENRICI I. *barbati Sileſiæ* Ducis vidua, ſanctis operibus vacabat, eidemque AGNETEM, Comitem a *Preyſing* in *Grunbach* primam Abbatiſſam præfecit. Vid. HUNDIUS GEWOLDI in *Metropoli III.* 230. *nov. Edit.* & *Mon. Boic. XV.* quibus concordant HERMANNUS abbas *Altahenſ.* & STAINDELIUS in *Annal.* apud OEFELE ad annum citatum.

Cœnobio necdum conſummato, a filio & nepotibus perficiendo, ad meliorem vitam transiit anno 1240 ſuperſtite filio ALBERTO IV. & OTTONE Duce Bavariæ, ex utroque marito ſuſceptis.

Teſtatur id necrologium huius Parthenonis: „Non. Aug. an. dom. M. CC. XL. Dna LUDEMIA Duciſſa fundatrix noſtra.“ Et necrologium *Windbergenſe* M. B. XIV. 102. „Non. Aug. LUDMILLA Duciſſa Bavarie.“ Compilatio chronologica apud OEFELIUM II. 337. „An. MCCXL. obiit Domina LUDMILLA filia Regis *Bokemiæ* & Duciſſa *Bavariæ* fundatrix *vallis felicis*, ſepulta ibidem.“

s) ANONYMA SOROR LUDMILLÆ.

De iſta FRIDERICI *Bohemiæ* Regis filia, eiusque nuptiis cum nepote MANUELIS *Comneni* Imp. CP. ſequentia ſcribit VINCENTIUS *Pragenſis* in Chronico l.) allegato *p.* 76. ad an. 1164. „Imperator (CP.) ampliorem amicitiam inter ſe & Regem *Boemiæ* confirmare volens, neptem eius, filiam domini

FRIDE-

FRIDERICI, nepoti ſuo in matrimonium quærit, quam Rex ex conſilio ſuorum ei ſe daturum promittit. - - Anno 1165 Rex WLADISLAUS neptem ſuam, filiam domini FRIDERICI filii ſui maximo Græcorum Imperatoris rogatu per Comitem *Sezimom*, dominæ noſtræ Reginæ ſummum camerarium . . . Nepoti eius in coniugem transmittit, qui expletis feliciter nuptiis, pluribus pretioſis donatus muneribus, incolumis gratia Dei ad propria revertitur &c. "

De hac deſponſatione plura legi poſſunt apud Cl. DOBNERUM *Annal. Hagecianorum P. VI. p.* 438. *ſeqq.* ubi etiam a BALBINO tab. V. *Przemyslaæ* ſtirpis ſponſæ Bohemicæ HELENÆ, ſponſo autem MANUELIS nepoti PETRI nomen, incertum, quo fonte, imponitur.

His igitur nuptiis ſororis ſuæ LUDMILLA noſtra ſplendidam cum aula cæſarea CP. affinitatem contraxit.

Et iſta quidem de Principe hac noſtra, eiusque nobiliſſima genealogia, quam ſcriptores *Bohemi* hactenus ſatis ieiune pertractarunt, dicta ſufficiant. Nunc ad filios eius primi thori, qui proprie huc pertinent, tranſitum facio.

Num. 45 ALBERTUS IV.

A) ALBERTUM tertium ex regia Principe LUDMILLA coniuge ſua tres reliquiſſe ſuperſtites filios, clarum eſt ex N. 42. Mm.) „Qui, ut ſcribit HERMANNUS abbas (*in Cod. prob. N. II.*) cum inter ſe primum & poſtea cum aliis vicinis ſuis Epiſcopis & Comitibus diſcordarent, in tantam rabiem & malitiam excreverunt, ut provinciam comitatus ſui inhabitabilem

facerent

facerent fere totam, & domnus POPPO abbas noſter cum monachis & familia propter defectum, locum quaſi deſolatum relinquere, & predia eccleſie meliora obligare vel vendere cogeretur.“

B) Easdem moleſtias, rerumque iacturam perpeſſi quoque Monachi *Oberaltacenſes*, apoſtolicam ſedem, cui tunc præerat INNOCENTIUS III. querelis ſuis fatigarunt, unde ad Epiſcopum, præpoſitum *Ratisbonenſes*, & abbatem de *Pruel* reſcripta venerunt dehortatoria & comminatoria huius tenoris: „Dilecti filii abbas & conventus S. PETRI in *Altach* ſua nobis conqueſtione monſtrarunt, quod nobiles viri BERCHTOLDUS & ADALBERTUS, filii quondam ALBERTI Comitis de *Pogen Rat.* dioc. occaſione advocaciæ, quam in eorum eccleſia ſibi vendicant, defenſionem, quam ex illo ſibi deberent officio, in perſecutionem duriſſimam pervertentes ipſi & miniſteriales ſui eiusdem dioceſis homines eiusdem eccleſiæ usque adeo gravibus moleſtiis inquietant, ut rebus propriis denudati ad aliorum ſe transferre dominia compellantur. Poſſeſſiones quoque, quas prædicta conceſſione Pontificum, liberalitate Principum & aliorum donacione fidelium eſt adepta, dicti nobiles & alii ad eam inopiam redegerunt, ut fratribus in eadem eccleſia memorata degentibus vix poſſit ex eis procurari victus tenuis & veſtitus, ac in multis aliis iidem nobiles & alii exiſtentes ipſi eccleſiæ iniurioſi pariter & moleſti, perſonas altaris obſequio deputatas vulnerare interdum & ſpoliare propriis rebus non formident &c.“ An. 1207. (*Cod. prob. N. XXXI.*)

C) Primo poſt obitum patris quadriennio videntur iſti tres germani comitatum & prædia ſua indiviſa in communione ſub matris tutela pacifice gubernaſſe, quod colligo ex inſtrumento

to *anecdoto* (*Cod. prob. N. XXIX.*) „ Nos ALBERTUS, BERCHTOLDUS, LUPOLDUS, fratres & Comites de *Bogen.* Notum facimus - - quod cum pater noſter Comes ALBERTUS de *Pogen* inſtante ſibi neceſſitate, *Gurkvelde* caſtrum & poſſeſſiones eidem adtinentes dno & conſanguineo noſtro ALBERTO venerabili *Salzburg.* eccleſie archiepo pro 800 marcis argenti *Friſacenſis* ponderis obligaſſet loco pignoris - - ſed quia idem dus & conſanguineus noſter ob dilectionem patris noſtri, & matris noſtre peticionem, quæ ſibi *conſanguinitatis* linea attinebat (erat quippe hic Archiepiſcopus, *patruus* LUDMILLÆ) ſolucioni aliquamdiu ſuperſedit - - cum autem idem dus noſter ALBERTUS *Salzburg.* AEp. & pater noſter Comes ALBERTUS pecunia non ſoluta deceſſiſſent, & dus EBERHARDUS *Brixinenſis* Epc. ſucceſſiſſet, nos quoque paternam hæreditatem intraſſemus - - ad hanc compoſitionis formam de noſtrorum fidelium & aliorum prudentum conſilio convenimus cum eodem AEpc. EBERHARDO, - - quod ſepe dictum caſtrum *Gurkvelde* - - omni iure quo poſſedimus a progenitoribus noſtris in proprietatem tradidimus eccleſie *Salzburgenſi*, ab ea in feudo poſtmodum recipientes - - Acta ſunt hec apud *ſolium in Eccleſia Ste Marie* anno MCCII. In argumentum itaque & memoriam huius facti preſens privilegium conſcribi & ſigillo patris noſtri, quo tunc temporis omnes pariter utebamur, iuſſimus roborari. “

D) Exiſto documento ulterius colligo, ALBERTUM primo loco heic poſitum, etiam primogenitum, hocque nomen ob patris ſui & proavunculi ADALBERTI, AE. *Salzburgenſis*, qui avi materni germanus erat, memoriam ac venerationem ſortitum fuiſſe: etiamſi alias plerumque LUIPOLDUS primo & ALBERTUS poſtremo loco memoretur: N. 42. Mm.) Ille forte propter clericatus honorem,

norem, quo iam an. 1201 insignitus erat, ut suo loco dicetur. Vtique autem ipsi fratres ordinem inter se melius, quam exteri perspectum habuerint. Quæ igitur ad istum ALBERTUM singulariter pertinent, nunc prosequar.

E) Postquam mater LUDMILLA anno 1204 ad alteras nuptias cum LUDOVICO Duce *Bavariæ* transierat, videtur cessasse bonorum communio inter fratres *Bogenses*, prius de familia herciscunda litigantes, & totam hæreditatis paternæ massam in tres partes fuisse divisam, triente cuilibet pro numero fratrum per sortem attributo. Sumo istud ex instrumento ALBERTI, qui huiusmodi distributionis meminit (*Cod. prob. N. XXX.*) „ Agnoscat - - quod ego ALBERTUS Comes de *Bogen* cum quodam tempore rerum karistia in provincia nostra nimis invaluisset, domnum POPPONEM abbatem, qui tunc *Altachensi* (*inferiori*) Monasterio præesse videbatur, in frumento tantum & vino tum mutuo acceptis, tum violenter illi abbati amplius ducentis libris damnificavi. Posthac frequentes illius querelas non passus, quibus onerare & prodere me domino meo Regi & Duci non desivit, rerum suarum dampna consultis mee familie honestioribus digno restaurationis impendio compensare dispossui, & presentibus mediantibusque terre Baronibus ante placitum, quod habiturus erat Dux LODEWICUS in *Strubingen*, tres curtes de patrimoniis meis *que in sortem mihi prevenerant, quando possessionum nostrarum facta est divisio inter me & fratres meos* - - Acta sunt hec an. MCC. VII. Indictione X. concurrentibus VII. existentibus.“

Harum *concurrentium* nec HUNDIUS, nec editor istius voluminis sensum perspexerat; qui tamen sat clarus est legenti *l'art de verifier les dates p. XXVI. §. XVII.* quod heic in transitu observare, & lectorem eo remittere volui.

F) HUNDIUS in *Metrop. III.* 488. primæ, & 338. ſecundæ *Edit.* ad hunc an. 1207 ſequentia obſervat. „ Caſtrum *Windenperch* pertinuit aliquando ad Duces *Meraniæ*. OTTO Dux vendidit MANEGOLDO Epiſcopo *Patavienſi*, una cum quodam comitatu a *Regii* fluminis ponte usque ad *Illcenſem* fluviolum - - pro 1800 marcis, quod confirmat PHILIPPUS Rom. Rex an. 1207 orta deinde diſſenſione inter Epiſcopum *Patavienſem* & ALBERTUM Com. a *Pogen* ultea partibus ob comitiam *Windebergen* &c. - - de quo recurret ſermo infra ad an. 1228.

Idem in *ſtemmatographia I.* 31. latine redditus ait: „OTTO Dux *Meraniæ* ad *Atheſin*, vendidit Epiſcopo MANEGOLDO *Patavienſi*, cognato ſuo, cum quo illi & aliis bene convenerat, caſtrum *Windenberg*, & comitatum, qui a ponte *Regen* prope *Ratisponam* usque ad fluvium *Ilz* protenditur pro 1800 marcis argenti, ſub confirmatione PHILIPPI Regis an. 1207. “

G) Quodnam iſtud ſit caſtrum *Windbergenſe*, & quis comitatus ab OTTONE Duce *Meraniæ* venditus, nemo hactenus, quod ſciam, de induſtria inquiſivit. Quoniam vero ad geſta ALBERTI, de quo nunc ago, aliquantulum pertinet, operæ pretium reor, eius ſitum nunc inveſtigare. Prius autem prætermittendum cenſeo privilegium PHILIPPI Regis de an. 1207 apud HUNDIUM GEWOLDI & HANSIZIUM I. 351.

„ PHILIPPUS - - Ad notitiam - qualiter conſtitutis in preſentia noſtra dilecto fideli noſtro MANEGOLDO *Patavienſi* Epiſcopo, & OTTONE Duce *Meraniæ* ipſe Dux pro feudo F. *riderici* de *Bileſtein*, Eccleſiæ *Patavienſi* tunc vacante, & pro quadam ſumma pecuniæ, videlicet mille octingentis marcis, caſtrum *Windeberde* (non *Windberg*) cum miniſterialibus omni-

omnibus, cum omnibus quoque poſſeſſionibus - - & demum cum univerſis pertinentiis ſuis Eccleſiæ *Patavienſi* per manus noſtras in perpetuam proprietatem contradidit.“ Hæc de caſtro *Windeberde*, perperam cum *Windbergenſi* comitatu confuſo. Pergit PHILIPPI diploma:

„ Comitatum etiam quemdam, qui durat a ponte, qui *Regenbrugge* (non *Regensburg*) dicitur, usque ad fluvium, qui *Ildſe* nuncupatur & a fluvio *Danubii* usque ad terminum *Boemiæ*, quem memoratus Dux poteſtate & iure tenebat imperii, in manus noſtras reſignavit, & nos eundem comitatum nobis libere reſignatum ſtatim *Patavienſi* perpetuo libere & abſolute poſſidendum contulimus - - Teſtes - - Acta ſunt hæc an. dom. MCCVII. - - “

H) De comitatu & caſtro *Windbergenſi* ſermo heic eſſe omnino nequit, utpote quod eius loci dominus ALBERTUS I. primum de hoc loco, deinceps a *Bogen* dictus, anno 1142 in cœnobium *Præmonſtratenſe* commutaverat N. 30. E.) & ubi Comitibus *Andecenſibus* ius aliquod nunquam competierat, quorum & in hac vicinia nec veſtigium, nec nomen ullibi deprehendere eſt.

I) HUNDIUS in *ſtemmatographia I.* 126. ex AVENTINO memorat, VDALRICUM de *Windtperg* inter Comites *Formbacenſes*, uxorem MATHILDEN, & filium CONRADUM, ceu fundatores Monaſterii *Varmbacenſis*; fatetur autem ſe ignorare, quale iſtud ſit *Windberg*.

Angelus RUMPLERUS abbas *Formbacenſis* in hiſtoria fundationis ſui Monaſterii apud *Bern.* PEZIUM *theſauri anecdotor.*

Tom. I. P. III. p. 482. inter fundatores seu benefactores sui Monasterii etiam numerat WOLFGANGUM - HERMANNUM Comites de *Windberg*.

In monumentis eiusdem cœnobii M. B. vol. IV. *p.* 13. circ. an. 1096. „Bone memorie dominus OUDALRICUS de *Windeperge* frater domini HERMANNI *p.* 21. " Felicis memorie Comes CHONRADUS de *Ratilinberge* dedit Ecclesie *Formbacensi* per manum patrui sui Comitis HERMANNI de *Windeberge* - Sed quia idem dominus HERMANNUS morte preventus per se hanc traditionem efficere non potuit, coniux eius venerabilis Comitissa HEDWIG cum filio suo HERIMANNO - - tradidit etiam partem Ecclesie S. MARTINI cum possessionibus, quas in eodem loco predicti Comites VLRICUS, HERMANNUS, CONRADUS habuerunt circ. an. 1122."

Item p. 23. circ. an. 1130. „Domina HADEWIC Comitissa de *Windeberge*. "

K) Igitur in confiniis *Formbacensibus*, circa *Oenum*, castrum istud *Windberg*, verius *Windeberde*, investigandum est. Constat enim peritis, & iam alias a me observatum fuit, illustres, præsertim plurium prædiorum dominos, medio ævo non idem semper gentilitium nomen commune retinuisse, sed ab aliquo ex hæreditate paterna, aut per dotem adquisito, nomen sibi assumsisse. Sic in traditione præcedente I. Comes CHONRADUS de *Ratilinperge*, duo HERMANNI de *Windberg* sese adpellant; etiamsi singuli ad idem stemma *Formbacensium* & *Neoburgensium* indubie pertineant.

L) Iam

L) Iam & ſupra (N. 31. B.) adverti, duo caſtra *Windbergenſia*, & duas familias inter ſe oppido diverſas, inde nominatas, eſſe diſtinguendas, & N. 39. D.) oſtendi BERTHOLDO III. *Andecenſi*, *Hiſtriæ* Marchioni & *Meraniæ* Duci, alteram coniugem obtigiſſe CHUNIGUNDEN, EKKBERTI III. *Formbacenſium* Comitum ultimi, ac improlis ſororem; hincque non inmerito mihi inferre videor, iſtam CHUNEGUNDEN caſtrum *Windeberde* BERTHOLDO marito loco dotis attuliſſe, quod ei etiam in transactione cum OTTOCARO *Styrienſi*, unacum comitatu *Neoburgico - Schärdingenſi* confirmatum fuit, quodque OTTO I. *Meraniæ* Dux BERTHOLDI filius & hæres MANEGOLDO Epiſcopo *Patavienſi* vendidit; præſertim cum in hodierno comitatu *Wernſteinenſi*, cis & trans Oenum ſito, cum dominio *Neoburgenſi* unito, ad eccleſiam epiſcopalem *Patavienſem* pertinente adhuc ſuperſit villa ſex ædibus conſtans, ad dexteram Oeni ripam in via regia *Schardingam* inter & *Paſſaviam* ſita, *Windberg*, ſeu *Widenberg* dicta, quin tamen caſtri alicuius ibi quondam conſtructi veſtigia invenire ſit: Quod in frequentibus Comitum *Ortenburgenſium* cum Epiſcopis *Patavienſibus*, aliisque vicinis, diffidationibus, rixis, & incendiis facile exuſtum, everſum, nec unquam reſtauratum fuit; ſolo nomine glebæ conſtanter inhærente. *)

*) Forte hodiernum *Wernſtein*, e regione caſtri *Neoburg* trans Oenum ſitum, antiquato caſtro *Windeberde* ſucceſſit aut mutatum nomen accepit.

De alio quodam caſtro Principatus *Paſſavienſis*, cui nomen *Windberg* foret, nulla ibidem exſtat notitia, ut litteris illuc datis, & inde receptis, humaniſſime edoctus fui.

M) Quoad alterum comitatum G verſus ſilvam *Bohemicam* ſtum, cuius limites HUNDIUS nimium, nempe ab *Illiſſo* usque

Ratis-

Ratisponam, ubi *Regen* fluvius *Danubio* miſcetur, protendit, hactenus etiam nemo ſollicitus fuit. Facem in his tenebris aliquam præbet Codex MS. Decani *Patavienſis*, *Burkardi* KREBSII a GEWOLDO editus *Metrop. II. p. m.* 403. ubi inter acerbas declamationes adverſus ARNOLFUM I. *Boiariæ* Ducem, & HENRICUM S. Imperatorem queritur his verbis: „Item comitatum noſtrum cum poſſeſſionibus ab *Hiltſe* flumine usque ad flumen *Regen* (Henricus Imp.) donavit ſimiliter Eccleſiæ *Bambergenſi*.“

Videtur heic indigitari diſtrictus idem, deſcriptus ſupra a PHILIPPO Rege G. „Comitatus, qui durat a ponte *Regen* (non a Regensburg, uti HUNDIUS opinabatur, ſed ab oppido *Regen*, a cognomine fluvio, ubi pons eidem impoſitus eſt, adpellato, ut videre eſt in topographia *Finkiana*) usque ad fluvium, qui *Ildſe* (Ilz, Illiſſus) nuncupatur.“ Iſte igitur comitatus ab HENRICO S. Eccleſiæ *Bambergenſi* donatus, fors per modum ſubfeudi ab Epiſcopo quopiam *Bambergenſi*, quorum plures erant de familia *Andecenſi*, BERTHOLDO III., aut OTTONI filio, *Meraniæ* Ducibus, conceſſus fuit, quem hic denuo Imperatori PHILIPPO reſignavit pro alio ſibi feudo conferendo, quod FRIDERICI de *Pielſtein* erat, & tunc obportune vacabat.

N) De iſto comitatu, quem *Ilsgovve* adpellat, ſequentia ex diplomatibus *Paſſavienſibus* excerpſit AVENTINUS, apud OEFELE I. 713.

„FRIDERICUS Rom. Rex ſemper Auguſtus & Rex Siciliæ tradit VLRICO Epiſcopo *Bathavienſi* comitatum *Ilsgowe* reſignatum a Duce. Hunc comitatum LUDOVICUS palatinus Comes Rheni idem & Dux Boiariæ ex conceſſione Imperatorum iure hære-

hæreditario quæsitum possedit, tamen iure feudi ab Episcopo firmatur in solemni curia *Nurnberch* IX. Kal. Febr. MCCXVII. "

Idem AVENTINUS *loc. cit.* ad an 1220. „LUDOVICUS d. g. Palatinus Rheni Dux Bavariæ comitiam *Ilskowum* ab ipsa usque infra *Mechela* resignat. Episcopo, & Episcopus dat quingentas Marchas - Testes - datum *Bozani* Non. Septemb. MCCXX. Indict. VIII." Orta deinde an. 1226 controversia inter Episcopum *Patavienſem* & RAPOTONEM Com. pal. *Bavariæ* de castro *Rotinberch*, datis arbitris HENRICO Com. de *Ortenberch* & CHUNRADO de *Plain*, datus locus *Windberg* Episcopo, Rapotoni *Vilshoven*, RAPOTONI *Hilkersperg*, *Windberg* data MCCXXVI. AVENTINUS in *excerptis Paſſav.* apud OEFELE I. 714. a.

Videtur autem idem AVENTINUS *loc. cit. p.* 714. b. utrumque comitatum *Ilsgowe* cis- & *Windberg* trans *Danubium* & *Oenum* inter se confudisse, dum sequentia excerpsit: „Nos LUDOVICUS Dux Boiorum & OTTO filius suus palatinus Comes Rheni confitemur, dum ALBERTUS Comes de *Pogen* iniuriatus Episcopo *Bathavienſi* ob comitiam *Windebergæ*, dum idem Episcopus iturus *Romam* in *Landaw* esset, Comes commonitus a Ducibus fassus est ob amorem dilecti sui *consanguinei* GEBHARDI Episcopi *Bathavienſis*, vi se *Windberg* possedisse nullo iure, cui Episcopus contulit in feudum *Sebach* & *Vtenhoven* dictæ comitiæ partem de novo contulit, ut cæteàa feuda non abalienaret Comes. Testes - - MCCXXVIII. Kal. Martii Landawe. "

Item ALBERTUS Comes de *Pogen* fatetur se comitiam *Windberg*, quæ protenditur ab *Vtelpach* usque *Ilsam* iuxta

Danu-

Danubium, & ex alia parte ab *Ilsa* ad medium *pontem Regen* villæ a ponte usque ad rivum *Vtelbach*, ubi influit in *Danubium* a *Regen* usque *Nemus Boemorum*, vi uſurpaſſe, quamquam iudicio LUDOVICI Ducis *Boiariæ* in *Percheim*, *Steinenſtraſſe* addicta Eccleſiæ, propterea in *Landaw* admonitus a Duce, poſſedit antiquitus ab Eccleſia *Bathavienſi* caſtrum *Degenberch*. Supra in litteris LUDOVICI. *Landawe* MCCXXVI. Kal. Martii.“

Excerptorum, ſeu fragmentorum loco integra ſi dediſſet diplomata hic autor, aut illi edere vellent, qui poſſident, rectius quidpiam de iſtiusmodi rebus ſtatui poſſet. Certe enim comitatus *Windberg* ad dexteram *Oeni* ripam ſitus cum *Ilsa* fluvio ad ſiniſtram *Danubii* oram nihil commune habuit, neque locus *Sebach*, *Nideralteichio* vicinus, pars comitiæ *Windbergenſis* dici potuit.

O) Ex hoc diverticulo, lectori fors non iniucundo, ad inſtitutum redeo.

Cum anno 1209 ex publico mandato romani Regis Auguſti cauſa imperialis capeſſendæ benedictionis cum fratre ſuo BERTHOLDO aliisque Principibus ALBERTUS etiam noſter *Romam* iter maturaret, *Altaham inferiorem* prius acceſſit, tertioque fratre LIUTPOLDO preſente, & multorum *Bavariæ* nobilium preſentia, quamdam compenſationem faciente BERTHOLDO, fatetur uterque germanus, ab abbate POPPONE maximas & plurimas expenſas pro cinguli militaris honore capeſſendi ſibi & fratri ſuo largiter fuiſſe exhibitas. (*Cod. prob. N. XXXIII.*)

Prædictus abbas POPPO, Eccleſiæ ſuæ providus cuſtos, & graviſſimis moleſtiis mederi cupiens, ſequentia ſcripto reliquit,

quæ

quæ iſtum ALBERTUM, eiusque fratrem BERTHOLDUM concernunt. (*Mon. boic. XI.* 181. *ſeq.*)

„Cum Eccleſia noſtra per advocatos noſtros, Comites videlicet de *Bogen* (videtur ergo uterque, quisque in ſuo diſtrictu, ius advocatiæ adminiſtraſſe) multis undique circumfuſa fleret periculis, rerum quoque gravibus indeſinenter doleret minis, Regem PHILIPPUM accedens - - cauſam illi deiectionis noſtræ & doloris flebiliter expoſui. Cuius atque (itaque) curiam multis impenſis inſequendo, laboris & periculorum noſtrorum miſertus, tribulationes noſtras & gravamina ſcuto protectionis ſue, & autoritatis ſententia relevare ordinavit, & fluctuantes periculorum noſtrorum procellas iudiciali rigore ex parte temperavit.

Quo tandem (an. 1208) de medio ſublato, ſpei noſtre anchora in profundo deperiit, quia acriores in nos tyrannos & ſeviores, predictos Comites mors Regis ſuſcitavit. Verumtamen deo eccleſie ſue Imperatorem OTTONEM providente, ipſum longo itinere & impenſis fatigatus, & *Longobardiam* profectus, in *Alexandria* inveni, cui omnem tenorem cauſe noſtre, preſente Duce *Bawarie* (Ludovico) multisque terre noſtre Baronibus lacrimoſe recitavi. Et quidem generales querelas noſtras imperialis maieſtas pio affectu ſuſcipiens, totam cauſam rigore iuſticie terminandam Duci *Bawarie* delegavit - - Qua commiſſione ſuſcepta dum prefatus Dux in civitate *Ratispon.* celebrem poſtea curiam ageret, cauſa noſtra coram Principibus & primatibus terre noſtre, ipſis advocatis adſtantibus ſolempniter innotuit, & diu ventilatum, quid per ſententiam de nobis commiſſum haberet, divulgavit, ſigillum

etiam cum litteris Imperatoris eisdem defenſoribus noſtris imperiali authoritate in propatulo tradidit.

Nulla tamen compoſitione ibidem admiſſa - - ipſe Dux noſter ad ſubſequens placitum, quod acturus erat in *Pledlingen*, agende compoſicionis rationem diſtulit.

Interea legatus noſter de Imperatore reverſus, ſecundum preceptum prioris ſententie ferens, quatenus cauſam noſtram debito fine terminaret, precipiendo mandavit.

Tandem in audientia Principum hanc compoſitionis conditionem obtentu maiorum admiſimus, ut nihil a proximo feſto *Michaëlis* usque ad triennium per omnem advocatiam iuris exercerent, preter ſtatutum ius - - Igitur ob huius facti ratam & intemeratam confirmationem Comes BERTOLDUS patrimonia ſua in *Tencelle* - cum attinentiis in manus palatini RAPOTONIS delegavit. Similiter Comes ALBERTUS patrimonia ſua ſcil. *Vrku* - & in *Riede* - in manus predicti palatini conſignavit &c. - Sub ſigillo Ducis LUDOVICI circ. an. 1209 vel 10.

P) Dum anno 1212 contentiones inter MANEGOLDUM Epiſcopum *Patavienſem*, & RAPOTONEM Comitem palatinum de *Ortenburg* exarſiſſent, clauſtra, Monaſteria, Eccleſiæ unacum omni provincia incendio devaſtarentur, & in auxilio Epiſcopi Comites de *Bogen* eſſent, tres fuiſſe occiſos ex Comitis ALBERTI provincialibus, qui ſua in miniſterium contulerant, teſtatur HERMANNUS abbas in *Annal.* ad hunc annum.

Hoc etiam anno defunctus ALTMANNUS de *Helmsperg* (*Hengersberg*) caſtrum ibidem ab ipſo ædificatum moriens reſigna-

ſignaverat Eccleſiæ *Altahenſi*, quod Monachi deſtruere volentes, prohibiti ſunt a Comitibus de *Bogen*, eodem HERMANNO abbate notante ad annum prædictum, qui tamen an. ſequente addit, idem caſtrum, data Comitibus de *Bogen* a domno abbate POPPONE pecunia, fuiſſe deſtructum.

Q) An. 1217 ANDREAS *Hungariæ* Rex, LEOPOLDUS Dux *Auſtriæ*, OTTO Dux *Meraniæ*, ECCEBERTUS Epiſcopus *Babenbergenſis*, Nobiles & Comites cum valida manu transfretaverunt ad ſuccurſum terræ ſanctæ. HERMAN. abb. *loc. cit.*

ALBERTUM quoque noſtrum cum fratre ſuo BERTHOLDO eidem expeditioni interfuiſſe, ipſus teſtatur, cum in charta *Nideraltacenſibus* data infra ad an. 1222 alleganda, tum in alia pro Monaſterio *Oberalt.*, cui & bona hactenus iniuſte poſſeſſa reſtituit, & tertiam partem fori ſui *Bogen* contulit, quippe tunc in obſequium crucifixi ad transmarinas partes proficiſci volens (*Cod. prob. N. XXXIV.*) de cuius membranæ dato poſteriore paullo poſt redibit ſermo. Heic ſolum obſervo, eam in Codice *Oberalt.* traditionum, *rubro* dicto, ad hunc an. 1217 referri, etſi originale annum 1220 præſeferat. Et omnino credibile eſt, donationem hoc anno, viva voce factam, poſt eius ex *Oriente* reditum ſcripto firmatam fuiſſe.

R) ALBERTUM noſtrum, qui anno 1218 Germano ſuo apud *Damiatam* morienti adſtiterat, hoc anno in advocatia noſtri Monaſterii ſucceſſiſſe, ſcribit GANSERUS *pag.* 478. *n.* 5. provocans ad *Mon. boic. XII.* 119. & 66. manifeſto iterum errore. Res ita ſe habet. Nobilis fœmina ALHEIDIS, ſoror dni BERTHOLDI in *Mittervels*, tradiderat quædam predia in *Crizenchirchen* cum aſſenſu Comitis PERHTOLDI (non de *Bogen*, ſed

ſui Germani æquivoci). Contigit enim hæc donatio ſub abbate WOLFRAMO ab an. 1184-1194, quo tempore BERTHOLDUS III. de *Bogen*, forte natus, nondum tamen ephebis exceſſerat, patre ALBERTO III. an. 1165 in lucem edito.

Eadem illuſtris, iam WERIGANDO de *Runtingen* nupta, priori donationi addidit Eccleſiam in *Crizenchirchen*, ſub abbate WOLFRAMO, coram Comite ALBERTO (tertio) ipſius loci advocato *p.* 66. Vtramque donationem iam morti vicina renovat an. 1221 domino ALBERTO (quarto) Comite de *Bogen* ſolo ſuperſtite filio Comitis ALBERTI (tertii) prememorati - *p.* 119. Nulla heic mentio BERTHOLDI III., cui ſucceſſerit ALBERTUS frater (*Cod. prob. N. XXVII. N. XXXVI.*). Opinabatur GANSERUS, BERTHOLDUM fuiſſe primogenitum, & in ius advocatiæ ſolum ſucceſſiſſe. At meminiſſe debuerat, plures eiusdem Eccleſiæ ſimul ac ſemel exſtitiſſe advocatos pro varietate prædiorum, quæ in eorum diſtrictu ſita erant: quemadmodum hodie Monaſteriorum, aliorumque bona & ſubditi diverſis præfecturis ſubſunt, quæ ipſæ præfecturæ, ſeu iudicia provincialia ad normam fere veterum comitatuum inſtitutæ, & iisdem prope limitibus circumſcriptæ ſunt. E. g. *Naternberg*, *Leonsperg*, *Kirchberg &c.*

Quod ſi hoc unum ſibi velit GANSERUS, ALBERTUM noſtrum in iisdem diſtrictibus, quos ex hæreditate Germani improlis adquiſiverat, eidem etiam in iure advocatiæ iisdem annexo ſucceſſiſſe, id ei non negaverim; debuerat autem hoc clarius dicere; iam enim vivo fratre poſt factam diviſionem in bona Eccleſiaſticorum, diſtrictui ſeu foro ſuo ſubdita, advocatiam indubie exercuit.

S) Anno 1220 FRIDERICUS II. Romanorum Rex electus ab HONORIO Papa *Romæ* ſolemniter coronatur, Duce *Bavariæ*, aliisque Principibus & viris nobilibus preſentibus. HERMANNUS abbas in *Annal.* id quod 22. Novembris factum ſcribit HANSIZ. I. *p.* 366. Voverat quidem Imperator coronatus expeditionem in *Orientem.* At ille, animatis licet ceteris, in *Sicilia* hæſit, quocum LUDOVICUS Dux, & VLRICUS Epiſcopus *Patavienſis* comitantes, anno 1221 menſe Martio e *Sicilia* ſolventes, ſecundis ventis cum ingenti exercitu *Damiatæ* adpulere.

ALBERTUM noſtrum romano itineri, & expeditioni ſacræ interfuiſſe, colligo ex eius membrana *Nideraltacenſibus* an. 1225 data, ubi ait: „Ego ALBERTUS Comes de *Pogen* cum ex mandato ſereniſſimi Imperatoris in *Apuliam* iter arripere procurarem (*Cod. prob. N. XXXIX.*) quod nonniſi de hoc itinere, *Romam* pro coronatione, & *Siciliam* pro expeditione an. 1220 ſuſcipiendo, intelligi poſſe videtur.

Accedit, quod idem Comes traditionem tertiæ partis fori ſui *Bogen* Monaſterio *Oberalt.* an. 1217 viva voce factam, eodem anno 1220 die 25. Martii data charta firmaverit, cum in obſequium crucifixi ad transmarinas partes proficiſci vellet. (*Cod. prob. N. XXXV.*) „Actum & datum in *Naterberc* an. dom. MCCXX. Indictione VIII. octavo Kal. Aprilis.“ Sicque emendandus error typi, qui in vol. XII. *p.* 119. irrepſit.

AVENTINUS *Annal.* 658. *n.* 19. ponit annum 1221, quo, ſaltem Martio menſe, noſter nondum redierat, aut AVENTINUS orditur annum a 25. Martii.

T) De

T) De infausto huius expeditionis, quam post HANSIZIUM cit. copiose describit *Sigismundus CALLES Annal. Austriæ II.* 223. *seqq.*, eventu hæc compendio notavit HERMANNUS abb. ad an. 1221. „*Damiata* civitas, quæ portus *Aethiopiæ* (lege, *portus* & *Ioppe*) dicitur, multo labore & sanguine ac sudore christianorum (an. 1218) acquisita, heu heu! exigentibus peccatis hominum divina permissione seductis in quamdam insulam christianis, aquis & exercitu Saracenorum circumvallatis, quibusdam submersis, aliisque occisis, tandem sub quadam forma compositionis cum multa strage hominum ab utraque parte facta, coactis christianis, Saracenis per manus christianorum reddita est. Vbi aderant LUDOVICUS Dux *Bawariæ*, VLRICUS *Patavienſis* Episcopus & alii quam plures nobiles & ignobiles, quorum non erat numerus, qui fugam arripientes vix evaserunt. "

Rediisse autem & Comitem nostrum, probat charta eiusdem *San-Nicolaitanis* an. 1221 data, qua illis immunitatem a mutis & vectigalibus tam per terram, quam per aquam in suo districtu pro se & successoribus perpetuo relaxat. (M. B. IV. 330.)

Probat hoc etiam repetita donatio Ecclesiæ *Crizenchirchen* ab ADELHEIDE, nata de *Mitterfels*, nupta de *Runting* Monasterio *Oberalteich* facta an. 1221 (*Cod. prob. N. XXXVI.*) utpote quæ fideli tuitioni ipsius advocati in loco *Bogen* eam Ecclesiam commendavit.

V) Anno 1222 idem Comes noster admodum compunctus, sequens tradidit instrumentum Monasterio *Nideraltacensi*; quod pro circumstantiarum notitia, magna sui parte heic inseri meretur.

„ In

„In nomine - - Ego ALBERTUS Comes de *Bogen* confiteor & proteſtor, quod cum domnus POPPO venerabilis abbas eccle S. *Mauricii* in *Altaha*, cuius ius advocatie me contingit, nobiles viros RAPOTONEM & HENRICUM Comites de *Ortenberch*, HADMARUM & RAPOTONEM fratres de *Ahuſen*, fratresque de *Halſe* ALRAMUS & ALBERTUS pro gravibus dampnis ab ipſis ſibi & ſue Eccleſie illatis apud ſedem apoſtolicam & imperialem celſitudinem fatigaret, ipſique ob invidiam mei predicte eccleſie ſatisfacere non curarent, afferentes de prediis ſuis numquam aliquid ſe velle conferre Monaſterio ſepedicto, niſi promitterem ac publice proteſtarer, quod numquam de prediis eisdem nulla iura expoſcerem advocati, nec in primis abbatem vel monaſterium predictum occaſione aliqua moleſtarem, ad inſtanciam peticionis ſue ac fratrum ſuorum, & ne talis concordie ac pietatis ego fierem impedimentum, ſupraſcripta ſervare firmiter propoſui - - cum igitur alias in Deum & S. *Mauricium* eiusdem eccleſie patronum me conſtet multiformiter deliquiſſe, in hoc ſaltem anime mee providere volens, talem facio proteſtationem, quod eadem predia - - ſine omni utilitate defendere volo propter Deum, hoc adiiciens, ut ſi in primis per me vel per iudices meos eccleſia fuerit aliqualiter moleſtata, dominus abbas & fratres eligendi ſibi ſuper eisdem alium advocatum liberam habeant poteſtatem - - Actum in *Pledling* an. M. CC. XX. II. Teſtes - (*Cod. prob. N. XXXVII.*)

W) Eodem anno fatetur, ſe Germano ſuo BERTHOLDO apud *Damiatam* morienti (an. 1218) preſente LUIPOLDO Duce *Auſtriæ* multisque aliis, fideliter promiſiſſe, quod bona in *Enenbrucke Altahenſi* Monaſterio ab eodem (an. 1217) collata, defendere vellet ſine omni queſtu propter Deum, quam fidem

tunc

tunc datam hoc inſtrumento exſolvit ſexto Kal. Septemb. (*Cod. prob. N. XXXVIII.*)

X) Anno 1225 in ipſo Monaſterio *Altahæ* inferioris conſtitutus, multiplicia damna eidem illata compenſaturus, ſequentia de ſe publice confitetur: „ Ego ALBERTUS Comes de *Pogen* cum ex mandato ſereniſſimi Imperatoris FRIDERICI in *Apuliam* iter arripere procurarem (an. 1220 coronationi eiusdem interfuturus: male ergo GANSERUS iſtud iter ad hunc annum refert) enormitatem exceſſuum meorum, quorum infinitatem nulli hominum explicare habilis fui, quibus in Deum & *Altahenſe* Monaſterium me reum eſſe cognovi, digna penſacione conſiderans, apud predictum monaſterium copiam mei exhibui, & pro pura coram Deo peccaminum meorum remiſſione, ac memorate iam eccleſie abſoluta reconciliacione, bona, que ex morte fratris mei LUIPOLDI hereditaria ſucceſſione ad me defluxerunt, nulli contradictioni obnoxia, immo a genitoribus & avis ſive proavis meis ſucceſſiva hereditate, iuſto titulo, bona fide a me poſſeſſa, domno POOPONE eiusdem loci reverendo abbate aſſiſtente, qui tunc etiam ob mee dilectionis prerogativam, ſeu peticionis inſtantiam, in LXXIIII. libris apud creditores me abſolvit, quique in omni famulatu benevolum ſe ac favorabilem mihi exhibuit, quem quoque pro tantis beneficiis mihi collatis fideliter nullo adhuc rerum beneficio, nulla donatione honeſtaveram, cui infinita rerum diſpendia per me ſibi irrogata hactenus reſarcire neglexeram, preter duas curias - - quas in Romani Regis Auguſti OTTONIS expeditione iens ſecum (an. 1209) *Romam* pro XL libris Eccleſie perpetuo poſſidendas, quacumque vocatione mortis ex hac luce migrarem, contuleram, - - poteſtativa manu libera ac ſolempni donatione - - in perpetuum contuli . . . Datum an. MCCXXV.

MCCXXV. indictione XIII. Nonas Febr. Amen. " (*Cod. prob. XXXIX.*)

Y) Eodem anno, loco, & die monasterio *Oberalt.* renovavit donationem tertiæ partis fori sui *Bogen* iam an. 1217 & 20 factam (Q. S.) quæ hæreditarie contingebat fratrem suum LIUPOLDUM, & restitutionem bonorum, hactenus a se violenter possessorum, & iniuste occupatorum, seu detentorum, vel alienatorum. - - Factum est hoc in presencia Abbatum domni POPPONIS & domni RUDIGERI (Metensis) ante altare S. *Mauricii* in *Altaha*. - An. M. CC. XXV. indictione existente XIII. regnante Friderico Imperatore secundo feliciter Amen. " (*Cod. prob. N. XLI.*)

Z) Prædicto anno, die, (quidni & loco?) monasterio *Oberalt.* pro suorum venia delictorum, & ob eterne vite adeptionem contulit libera donatione ius patronatus trium ecclesiarum fundatarum in patrimoniis suis - *Haselbach*, *Kuntzell*, *Leuzendorf*, ut quacunque vocatione, sine successione legitime prolis rebus humanis exemptus fuerit, suprafate Ecclesie pro iure patronatus integre respiciant prenominatum monasterium. - Factum an. MCC. XXV. indictione existente XIII. (errore typi posita fuit VIII.) Testes - datum Non. Februarii regnante Friderico Romanorum Imperatore secundo feliciter. Amen " (*Cod. prob. N. XL.*)

Ait quidem donator in principio: „ Cum essem in procinctu constitutus in *Apuliam* ad Imperatorem " : cuius tamen itineris hoc anno illuc suscepti nullum alicubi apparet vestigium. Igitur referendum est ad ann. 1220, quo FRIDERICUM pro suscipienda corona imperiali cum LUDOVICO Duce secutus

eſt, & ante quod ſuſceptum iter, ſecutamque expeditionem in *Palæſtinam*, unde ſe forte rediturum deſperabat, hanc ipſam donationem iuris patronatus viva voce fecerit, hoc anno ſcripto renovatam, & firmatam. (S)

Aa) Anno ſequente 1226 teſte HERMANNO abbate in *Annal.* guerra gravis inter RAPOTONEM Comitem palatinum *Bavariæ* & Comitem (noſtrum) de *Pogen* orta eſt, in qua quam plures Eccleſiæ ſunt deſtructæ & ſpoliatæ, & prædia Monaſterii in *inferiori Altach* incendio ſunt deſtructa, & RAPOTO Comes palatinus Bavariæ civitatem (caſtrum urbi ſimile) in *Lichtenwerde*, quam Comes ALBERTUS de *Pogen* prope Monaſterium *Altah* erexerat, incendio penitus devaſtavit. " Diſcordiæ huius cauſſam in vetera odia utriusque potentis familiæ reiicit ADELZREITERUS *Annal. P. I. lib. XXIII. n. XXVII.*

Bb) Anno 1228, uti notavit HOFMANNUS *Annal. Bamberg. col.* 154. „ECBERTUS Epiſcopus *Babenberg.* Eccleſiæ feuda, quæ inter *Pataviam* & *Ratisponam* ex utroque *Danubii* latere in *Bavaria* ſita erant, & poſt defunctum ALBERTUM III. *Bogiorum* Comitem, Eccleſiæ beneficiarium, ALBERTUS eius filius, cum fratre BERTHOLDO, per vim invaſerat & ab Eccleſia averterat, eorum pretio perſoluto (*ſed a quo, & cui?*) recuperavit & LUDOVICUM Comitem palatinum Rheni, & OTHONEM eius filium feudali ſacramento ſibi adſtrictos, de iisdem inveſtivit." Videatur etiam ATTENKOFER *kurzgefaſste Geſchichte von Baiern Beylagen N. III. p.* 161. Litteras LUDOVICI reverſales, quarum mentionem facit HOFMANNUS, legere eſt poſt GEWOLDUM & TOLNERUM vol. XI. *Mon. boic. p.* 199. & XII. 374. ubi tamen

men nomina teſtium non eodem ordine recenſentur. (*Cod. prob. N. XLIII.*)

Eodem anno 1228 fratribus in *Oſterhoven* remiſit & indulſit ius, quod habebat in rebus ipſorum, que ducuntur per comitatum ſuum in *Yſara*, tam in viis, quam in pontibus, tam in aſcenſu, quam in deſcenſu, ita quod nihil ſolvant officiatis ſuis. (*Cod. prob. N. XLII.*)

Anno 1230 ALBERTUS noſter caſtrum *Flinsperch* (hodie *Flinsbach*) erexit. HERMANNUS abb. in *Annal.* & *Chron. Auguſtenſe ad h. an.*

Anno 1231 primus teſtis ſubſcribit diplomati, quo OTTO illuſtris *Bavariæ* Dux *Alderſpacenſibus* donat decimas in *Landaw* & *Tekendorf.* (*Mon. boic. V. p.* 371.

Cc) GREGORIUS huius nominis Papa nonus, anno Pontificatus ſui quinto, hoc eſt 1232, litteris *Reate* datis, Comitem noſtrum exhortatur, immo in remiſſionem peccaminum iniungit, ut ſigno crucis aſſumpto unacum militibus *Teutonicis* contra perfidiam *Prutenorum* ad defenſionem fidelium in partibus *Pruſciæ* domino militantium, viriliter accingatur. IIII. Kal. Febr. „ Videtur his monitis papalibus morem geſſiſſe noſter. Nam ab eodem Pontifice anno eodem novas obtinuit litteras *Reate* datas XIIII. Kal. Martii, quibus bona eius in B. PETRI & Papæ protectionem ſuſcipiuntur, eoquod zelo fidei ac devotionis accenſus, vivificæ crucis aſſumpto ſignaculo propoſuerit iter arripere in ſubſidium fidelium in *Pruſciæ* confinio poſitorum. Vtrumque diploma exſtat. *Mon. boic. vol. XIV. p.* 43. 45.

Dd) Iſtud autem propoſitum contra infideles *Poruſſos* militandi, qua ratione & occaſione, neſcio, Comes noſter in aliud commutavit, nimirum transfretandi ad ſepulcrum domini, quod expreſſit binis diplomatis, priore monaſterio *Oberalt.*, altero *Metenſibus* dato: In illo ait: „Ego ALBERTUS Comes de *Pogen* conſtitutus in propoſito & procinctu itineris transfretandi ad ſepulchrum domini Dei noſtri, patronatum & omne ius, quod libera & quieta poſſeſſione in tribus habebam eccleſiis, *Haſelbach*, *Chuncelle* & *Leuzendorf*, pro remedio & ſalute anime mee libera & firma donacione contuli monaſterio ſci PETRI in *Altah ſuperiore*, ſi ſine herede de uxore mea legitime genito moriens migravero ex hac vita - Datum in caſtro *Naternberch* an. dom. MCC. XXXII. Indict. quinta VIII. Kalen. April. in annuntiatione beate virginis.“ *Cod. prob. N. XLV.*) In iſto pro *Metenſibus* ait: „Ego ALBERTUS Comes de *Bogen* cum in procinctu eſſem transfretandi ad ſepulchrum domini noſtri Ieſu Chriſti ob meorum veniam delictorum & celeſtis premii retributionem donavi *Metimenſi* Monaſterio duas curias in *Venebach* ab omni contradictione abſolutas - - Acta ſunt hec apud caſtrum *Naternberch* an. MCC. XXXII. Indict. V.“ *(Cod. prob. N. XLIV.)*

Ee) Sed nec iſtud propoſitum hoc anno exſecutus fuit, quod monſtrant eiusdem diplomata, anno ſequente data. In priore pro *Alderſpacenſibus* ait: „ALBERTUS Dei gratia Comes de *Bogen* - - cum per nos *Alderſpacenſi* Eccleſie dampna ſint illata (forte in bello cum *Ortenburgenſibus* an. 1226 geſto) noſtre ſaluti & honeſtati ſuper hoc volentes ſalubriter providere, conſtituimus predicte Eccleſie & fratribus ibidem Deo ſervientibus, ſi contigerit nos non reverti, pro reſtitutione dampnorum, que eis per nos, ut prediximus, ſunt illata, & pro ſalute ac reme-

remedio anime noſtre, duas curias de propriis bonis noſtris, que ſite ſunt in *Domlingin* - - acta ſunt hec in *Landau* an. dom. MCCXXX. V. Kalend. Martii - - " (*M. B. V. p.* 372.)

In *altero*, ubi prioris transfretationis propoſitum renovat, *Windbergenſi* Monaſterio confert duas Eccleſias parochiales, in *Viehta*, & alteram in terra *Bohemorum*, quæ dicitur *Schutenhoven* cum villa adiacente *Podmuckel*. VIII. Kal. April. an. MCCXXXIII. (*Cod. prob. N. XLVII.*)

In *tertio*, facta denuo mentione de propoſito viſitandi ſepulcrum Domini, repetit donationem prædiorum in *Pebrach* monaſterio *Nideraltacenſi* factam. Datum *Naternberch* an. dom. MCCXXXIII. Non. Kalendas Aprilis. (M. B. XI. *p.* 200. *ſeq.* (*Cod. prob. N. XLVI.*)

In *quarto* & *quinto* confirmat monaſterio *Oſterhovienſi* quoddam vitalitium, MARQUARDO, ſuo *Mareſchalco*, quem etiam *diſpenſatorem* & magiſtrum piſtorum adpellat, in *Entau* conceſſum. Dat. in *Naternberch* Kal. Iulii MCCXXXIII. (*Cod. prob. N. XLVIII.*)

Supereſt & *ſextum*, *anecdotum*, fratribus minoribus conventualibus *Ratisponenſibus* datum. „Ego ALBERTUS Comes de *Bogen* voto crucis aſſumpto in viam peregrinationis transmarinæ me præparans, curiam meam in civitate *Ratisbonenſi* in latere capellæ ſancti SALVATORIS ſitam cum omnibus - - cum conſenſu matris meæ nobilis Duciſſæ viduæ LUDMIÆ nec non & fratris noſtri OTTONIS illuſtris Ducis *Bawariæ* - - ſuper altare eiusdem capellæ - in remedium peccatorum meorum libere delegavi - facta eſt autem hæc mea donatio anno

MCC

MCC tricesimo tertio. in die S. SILVESTRI in campo quodam iuxta *Bogen* - - publicata est autem per me ipsum in locis pluribus. Primo in *superiori Stouffe* in die *circumcisionis domini* coram matre mea predicta, dein in *Ratisbona* in octava S. STEPHANI - - denique in octava beati IOANNIS Evangelistæ in *Ahbach* coram fratre nostro Duce præfato - - (*Cod. prob. N. XLIX.*)

Ex dato diplomatis, eiusque publicatione, suspicari licet, Comitem nostrum annum inchoasse, non a primo *Ianuarii*, quod hodie solemus, sed a *nativitate* Domini, vel *annuntiatione* B. V. eoquod ultima *Decembris*, & tres primæ *Ianuarii* dies ad eundem annum XXXIII. referantur. Inde autem ulterius colligo, integro hoc anno currente illum extra patriam pedem non movisse, in proposito tamen constanter perseverasse.

Ff) At quoniam anno sequente 34 nullum in boicis documentis vestigium deprehenditur; credere fas est, eum promissis stetisse, & propositum transfretandi iter adgressum fuisse, forte cum FRIDERICO Imperatore, qui teste *Ioanne* STAINDELIO apud OEFELE I. *p.* 563. b. hoc anno in *Syriam* transiens, cum maximo *Aegypti* Principe, quem *Soldanum* nominant, conventiones fecit - postque consentiente *Soldano Ierosolymam* ingressus in ea urbe coronatur. Quare dum HERMANNUS Abbas in *Annal.* ad an. MCCXXXV. scribit: „ALBERTUS Comes de *Pogen* transfretat apud *Venetias*, capitur, hoc anno adtulit sanctam crucem ad *Altah superius*: “ videtur tria facta confundere, & ad eundem annum figere, quæ diversis contigere. Clarius non nihil loquitur chronicon *Augustense* apud FREHERUM, & STAINDELIUS citatus: „ALBERTUS Comes de *Bogen* transfretavit, & apud *Venetias* capti-

captivatur.“ A quonam autem apud *Venetias* captus fuerit, neuter vel verbo indicat. Crediderim, id factum a piratis, qui illis temporibus mare mediterraneum admodum infestabant. Scribit enim GODEFRIDUS *Colonienſis* apud FREHERUM *Tom. I. p.* 398. ad an. 1232. „FRIDERICUS II. Imp. apud *Aquilegiam* paſcha celebrat - - circa aſcenſionem in *Apuliam* regreditur navali itinere: in via plurimos piratas capit, quos vinculis mancipat.“ Poterat huiusmodi piratarum cohors etiam hoc anno 1234 inſidias Comiti noſtro ſtruxiſſe. Qua autem arte, & cuius ope libertatem denuo conſequutus fuerit, cum nullibi legam, liceat coniecturæ non prorſus improbabili tantiſper indulgere.

Gg) Si ille anno 1234 Imperatorem in *Syriam* comitatus, aut ſequutus, hacque occaſione a Barbaris captus fuit; facile inter puncta conventionis (Ff) etiam iſtud fuerit, ut captivi, & hos inter ALBERTUS nobilis Princeps, redderentur priſtinæ libertati. Hanc igitur adeptus, & anno 1235 reverſus, ac voti forſan facti de S. CRUCE monaſterio *Oberalt.* tradenda, ſi liber evaſerit, memor, eam hoc anno adtulit. Meretur enim non nullam attentionem, quod tam chronicon *Auguſtenſe*, quam HERMANNUS Abbas, & *Ioan.* STAINDELIUS captivitati Comitis immediate ſubiungant, eum hoc anno adtuliſſe ſanctam CRUCEM ad *Altah ſuperius.*

Hh) De iſta CRUCE obportunus heic agendi locus.

Præcipuum hoc ſacrarii *Oberalt.* cymelium eſt inſignis portio ligni S. CRUCIS, cuius ſimilem in Germania ſe non vidiſſe teſtantur, quibus plurimas videre licuit. Namque longitudo eius novem, latitudo ſeſqui, profunditas unius digiti

Mona-

Monacenſis eſt. Lignum transverſum eiusdem dimenſionis ſex cum dimidio digitos in longum complectitur.

In vetuſta deſignatione reliquiarum, quæ populi devotioni quotannis monſtrari ſolebant, hoc etiam legitur: „Vltimo oſtendetur S. CRUX in magna portione, quam monaſterio noſtro ALBERTUS Comes *iunior* (quartus) de *Pogen*, qui eandem portionem ligni S. CRUCIS ex *Roma*, una cum magna parte aliarum reliquiarum attulit, quæ a SERGIO Papa inventa, tandem per ignem & aquam adprobata fuit, ita quod nulla ſit de eodem ligno ambiguitas; nam in ignem proiectum a Papa reſiliit, in Tyberim vero proiectum contra aquam natavit. Moderuis etiam temporibus ſæpe probatum fuit, per communem oſtenſionem eiusdem, ubi aliquando a certis perſonis videri non potuit, quod quidem miraculum pluribus claret. Ergo ſpeciali devotione a Chriſti fidelibus digne veneran-dum. "

Ii) Alia deſcriptio reliquiarum ita habet: „Vltimo oſtendetur lignum S. CRUCIS, cum brevi exhortatione de dignitate ipſius, de inventore, ac apportatione ſeu dotatione, quo monaſterium noſtrum illuſtris Comes ALBERTUS *iunior* de *Bogen* dotavit. "

Præterito ſæculo ſupererant duæ tabulæ pictæ, an. 1380 comparatæ, quarum una exhibebat S. PETRUM Apoſtolum monaſterii huius patronum, pontificali amictu ornatum in nubibus ſedentem, coram eo autem FRIDERICUM I. & ASCUINUM eius fratrem, quorum ille monaſterium a ſe reſtauratum, hic autem eccleſias *Bogen* & *Aitterhofen* eidem cœnobio collatas manibus portantes quaſi offerre videbantur, quemadmo-

dum

dum fere in marmore eorum ſepulcrali conſpiciuntur. Medius inter utrumque ALBERTUS IV. genuflexus eandem S. ligni portionem præſentabat. In altera viſebatur FRIDERICUS II coram HONORIO P. II. genuflexus cœnobium, cuius fuerat advocatus, eiusdem tuitioni commendans, & ALBERTUS IV. flectens coram SERGIO I. Papa, eandem crucem manibus tenens, addita ſchedula: *Me partem tantam confirmet SERGIUS ſanctam*, & altera: „Offero (heic tabula fracta fuerat, & quædam deficiunt) *hanc crucem Principi PETRO.*“

Kk) Ne quis ſegens SERGIUM primum P., ingentem heic anachroniſmum ſuſpicetur, obſervare neceſſum eſt, maiores noſtros haut ita rudes fuiſſe, ut crederent, SERGIUM I. ALBERTO IV. fuiſſe coævum; ſed hoc unum volebant inſinuare, hanc S. ligni portionem a SERGIO Papa *Romæ* inventam, poſt ſecula demum prædicto Comiti ob fidele ſervitium in expeditione ſacra exhibitum ab HONORIO dono datam fuiſſe. Hinc ALBERTUS SERGIUM quaſi implorat, velit teſtari, hanc ipſam CRUCEM, ab HONORIO ſibi conceſſam, eandem eſſe, quam ipſe primus repererit, id quod commemorat ANASTASIUS *Bibliothecarius* in vita SERGII primi: „Hic beatiſſimus vir in ſacrario beati PETRI Apoſtoli capſam argenteam, in angulo obſcuriſſimo iacentem, & ex nigredine transannoſitatis, nec ſi argentea eſſet apparentem, Deo ei revelante reperit. Oratione itaque facta ſigillum expreſſum abſtulit, locellum aperuit, in quo interius plumaceum ex holoſerico ſuperpoſitum (quod *Stauracis* dicitur) invenit, eoque ablato inferius CRUCEM diverſis & pretioſis lapidibus perornatam inſpexit, de qua tractis quatuor petalis, in quibus gemmæ clauſæ erant miræ magnitudinis & inæſtimabilis pulcritudinis, portionem ſalutiferi ligni CRUCIS dominicæ invenit.“

L1) Hanc igitur crucem a SERGIO inventam, ab HONORIO III. Comiti, ab hoc autem monaſterio *Oberalt.* donatam maiores illius, continua traditione edocti, conſtanter ſibi perſuaſum habebant, & poſteris reliquerunt.

Quoniam vero inſolita portionis huius magnitudo non nullis ſuſpecta videbatur, & de authentia eiusdem dubitari cœperat; factum eſt, eadem traditione perhibente, ut, quo tempore *probationes* reliquiarum *vulgares* uſitatiſſimæ erant, hanc & iſta inſignis portio experiri deberet. Timentes autem Monachi, ne ſi integram portionem *Romam* mitterent, papali iudicio & probationi ſubmittendam, illa forte integra non amplius rediret, partem aliquam adhuc ſatis inſignem inter verticale & transverſum lignum mediam inde ſepararunt, probationem ſubituram. De hac ergo parte intelligenda videtur deſignatio Hh) quod a Papa (neſcio, quo) in ignem proiecta reſilierit, & in Tyberim proiecta contra aquam nataverit. Hæc ipſa autem portio in hanc usque diem a maiore ſeparata exiſtit, aureis laminis incluſa, & gemmis ornata, præcipuum ſacrarii iſtius cymelium, cum maior, digno & ipſa ornatu a BENEDICTO abb. an. 1700 veſtita, per æſtatem in Eccleſia *Bogenbergenſi* frequentiſſimi populi confluentis veneration ac devotioni exponi ſoleat.

Quod de *probatione vulgari* per ignem & aquam, nunc dudum abolita, dictum eſt, neminem hiſtoriæ peritum morabitur, & lector ſe remitti patiatur ad celſiſſimi Principis & Abbatis ad S. *Blaſium* MARTINI GERBERTI diſſertationem eruditiſſimam de *Rudolfo Rhinfeldenſi* Anti-Cæſare *p.* 141. ubi de huiusmodi probationibus varia congeſſit, quam etiam ſubiit

por-

portio S. CRUCIS, eidem Eccleſiæ ab ADELHEYDE, RUDOLFI filia & LADISLAI *Hungariæ* Regis coniuge dono ſubmiſſa.

Mm) A primo S. CRUCIS huius adventu, annalibus publicis commemorato, conſtantes eadem & inſignes experta eſt cultores, quos inter primo loco numerandus SIGISMUNDUS Imperator, de quo anonymus chronici ANDREÆ *Ratisbonenſis* MS. interpolator ſequentia refert: „Anno partus intemerate virginis MARIE MCCCCXXX. ſabbato poſt feſtum S. EGIDII (2. Sept.) Imperator SIGISMUNDUS venit cauſſa devotionis ad montem beate Virginis in *Bogen* una cum HAINRICO Duce de *Lantzhuet*, & FRIDERICO *Burgravio Nurnbergenſi*, nec non nobili viro de ROSENBERG, Bohemus natione. Quibus revertentibus ad civitatem *Straubing* circa horam veſperorum venerabilis abbas IACOBUS *Altahe ſuperioris* cum conventu ſuo obviavit proceſſionaliter cum reliquiis extra portam ſuperiorem eiusdem monaſterii, cantantes reſponſorium: *Sicut fui cum Moyſe, ita &c.* Abbas autem portans lignum ſancte Crucis, quod porrexit Imperatori in curru ſedenti, quod ipſe devotiſſime adorans peracta autem oratione profectus eſt verſus civitatem *Straubing* non intrans monaſterium ſupradictum. “

„Item feria quarta poſt feſtum EGIDII (6. Sept.) predictus SIGISMUNDUS Imperator iterum venit ad monaſterium noſtrum, ſcilicet *Altach ſuperius*, cum ſolempni comitatu *Vngarorum*, *Turcorum*, *Alemannorum*, *Bohemorum*, diverſarumque nationum, ob devotionem ſancte Crucis, que ibidem reliquialiter habetur in magna portione. Qui cimiterium laycorum intravit usque ad ianuas Eccleſie, que clauſe erant, ignorante

rante abbate & conventu, quibus tamen ſtatim intimatur. Qui confeſtim aperientes ei - Imperator autem portabatur usque ad medium chori, quia ire non poterat. Cui cuſtos Eccleſie nomine IOHANNES, poſtea Abbas, porrexit ſanctam crucem, cum qua ſe muniens diligenterque inſpiciens, orando interim Pſalmum *Miſerere mei Deus &c.* & videns eam minus ornatam dixit cuſtodi IOHANNI, quem putabat eſſe abbatem, quod ipſemet eam obducere ſive ornare vellet auro argentoque ſecundum imperialem munificentiam & dignitatem ſalutifere crucis. Abbas autem, qui ſtetit retro cuſtodem IOHANNEM, conſiderans verba Imperatoris, timuit, ne forte theſaurus raperetur a monaſterio. Recedente igitur Imperatore ſtatim miſit pro aurifabro nomine CONRADO de *Straubing*, qui comparens, & modulum, vulgariter ein *Muſter*, accipiens ſancte Crucis ſecundum longitudinem, latitudinem & ſpiſſitudinem, & poſt hunc modum laminas argenteas fecit iſto opere, ſicut hodie cernitur, cum imaginibus Evangeliſtarum, quibus paratis venit Magiſter CONRADUS aurifaber, & obducens ſanctam Crucem mediantibus cyrothecis, ne tangeret eam nudis manibus, adiuvante eum fratre IOHANNE cuſtode, qui ſimiliter utebatur cyrothecis, & ſic perficiebatur opus &c. Erat enim ſancta CRUX antea ornata & obducta cum laminis argenteis tenuiſſimis per Papam HONORIUM ſecundum (leg. *tertium*) que lamine erant ligno ſancto annexe cum gunffis argenteis minutiſſimis, quorum foramina apparent, que a ſimplicibus hominibus putantur eſſe foramina vermium. " Hactenus *MS. Oberalt.*

Nn) ALBERTUS pius, h. n. tertius *Bavariæ* Dux binis diplomatibus monaſterio eidem conceſſis (*M. B. XII.* 246. *ſeqq.*) ait, ibidem S. PETRUM, & S. CRUCEM quieſcere eius-

eiusque sereniſſima coniux ANNA e domo *Brunſuicenſi*, teſtibus actis MS. prædicti IOANNIS, ex cuſtode abbatis, munificam ſe exhibuit: „Ob honorem S. Crucis illuſtris femina conthoralis illuſtriſſimi Principis noſtri ALBERTI dedit nobis unam caſulam ſamantinam roſei coloris & etiam duas dalmatias, & etiam cappam choralem eiusdem materiei (mihi, qui hæc ſcribo, adhuc viſas) & duo cuſſina ad ſanctam CRUCEM (quæ tunc pede carebat) unum ſamantinum rubrum & unum viride damaſcenum.“

Hactenus de memoranda S. Crucis portione, quam ALBERTO Comiti in acceptis refert poſteritas, & religioſe cuſtodit. Nunc ad reliqua eiusdem geſta receníenda pergo.

Oo) Redux igitur & pecuniis egens, cum *Altahenſi* abbate POPPONE tractavit, promiſitque, ſe per annum integrum nihil a monaſterio exacturum, ſi centum talenta eidem traderentur, in quod tandem, licet ægerrime, conſenſit EKKBERTUS Epiſcopus *Babenbergenſis*, eo tempore ſcil. an. 1236 *Patauiæ* commoratus, & ab abbate ſollicitatus. (*M. B. XI.* 203.)

Pp) Hæc inter FRIDERICUS *Bellicoſus*, *Auſtriæ* Dux *Babinbergicæ* ſtirpis ultimus, cum vicinos omnes bellis laceſſeret, & Imperatoris mandata parvipenderet, ab eodem *Vienna* eiectus, *Neoſtadium* ſe recepit. Imperatore autem, cum civitatem *Viennenſem* ECBERTO prænominato Epiſcopo, ſtrenuo militi commendaſſet, *Ratisbonam* ad paſcalia celebranda reverſo, & Epiſcopo paullo poſt defuncto, FRIDERICUS animoſior factus, cum auxilio Comitis noſtri ALBERTI *Neoſtadio* egreſſus, in campo *Stainvelt*, nobilem de adverſariis ſuis victoriam obtinuit, teſte HERMANNO ad an. 1237. STRENPECK

PECK *Chron. Auſtr. H. PEZ. I.* 1215. de quo copioſe legendus *Sigismundus* CALLES *Annal. Auſtriæ Tom. II. p.* 307. *ſeqq.*

Qq) Rebus in *Auſtria* tandem compoſitis ad forum ſuum *Bogen* reverſus noſter ibidem anno 1238 monaſterio *Windbergenſi* omnium bonorum ſuorum decimas liberaliter transſcripſit, idque, quod bene obſervandum, ad ſuam & dilecti domini fratris ſui (*uterini*) Ducis *Bavarie*, omniumque parentum, propinquorum (ſuorum) in carne viventium felicitatem perpetuam & ſalutem, in remedium quoque omnium defunctorum parentum ſuorum, nec non miniſterialium ſuorum, & aliorum dilectorum, quorum corpora in cimiterio predicte eccleſie & alias diem noviſſimum exſpectantia requieſcunt: (*Cod. diplom. N. L.*) nulla prorſus liberorum facta mentione, quos utique, ſi habuiſſet, haut foret prætermiſſurus, cum & miniſterialium ſuorum meminerit.

Hæc ſunt arma & facta viri illuſtris, cum bona, tum mala, quæ ſcripto nobis relicta ſunt. Fatis conceſſit anno 1242, & lineæ huic *Aſcuinianæ* finem impoſuit, quippe nulla prole beatus.

Annum diemque 20, non 13. Ian. ut GANSERI interpres, ſervarunt HERMANNUS abb. (*M. B. XI.* 23.) Item in *Annal.* ad eundem annum.

„ Anno itaque dni M. CC. XLII. moritur predictus ALBERTUS Comes de *Pogen* ſine herede XVIII. Kalend. Februarii, cui ſuccedit in advocatia huius Eccleſie OTTO Comes palatinus *Rheni* Dux *Bawarie*, cuius ſtudio totus comitatus in optatam pacem & neceſſariam reformatur. “

Necro-

Necrologium *Windbergenſe* (*M. B. XIV.* 91.) „XIIII. Kal. Febr. ALBERTUS iunior Comes advocatus loci huius obit. MCCXLII.“

Necrologium *Seligenthal* (*M. B. XV.* 548.) „XII. Kal. Ian. Herr ALBERTUS von Bogen.“

Ita quoque Chronicon breve MS. *Mulſtatenſe*. „A. d. MCCXLII. Comes ALBERTUS de *Bogen* obiit.“

Quo iure OTTO Dux Bavariæ *Bogenſium* Comitum hæreditatem adierit, excluſa linea ſeniore FRIDERICI ſuperſtite, infra disquirendi locus erit.

Num. 46. REICHIZA, uxor ALBERTI IV.

A) Hoc nomine eam compellat HERMANNUS abbas in *Cod. prob. N. II.* AVENTINUS autem *Annal. VII. cap. 6. n.* 19. RICHISSAM, quod idem cum *Richenza*, ſeu *Reuza*. Prior eam ſterilem fuiſſe refert, fatenturque omnes, nulla ex iſto coniugio prole ſuſcepta, hæreditatem ad fratrem uterinum perveniſſe.

Calumniam adulterii, cuius GANSERUS eius maritum ALBERTUM incuſare non dubitavit, BERTHOLDUM IV *Nothum* eidem affingendo, iam ſupra (N. 43. S. ſeq.) abſterſi.

Supereſt, ut in genus huius matronæ inquiram.

E Comitibus de *Dillingen* eam ſcripſi in *tab. II. volumini XII. Mon. boic. p.* 22. adiecta, cuius nunc ratio reddenda.

B) Ano-

B) Anonymus *Altahenſis* (N. 44. B.) de filiabus OTTONIS M. primi ex *Schyrenſibus* poſtliminio *Bav.* Ducis agens, ſcribit: „Tertiam duxit HENRICUS Comes de *Pleien*---Quintam duxit ADALBERTUS Comes de *Dilingen*, & genuit ex ea RICHIZAM, uxorem ALBERTI Comitis de *Pogen*, & uxorem RAPOTONIS Comitis palatini Bavariæ. -

C) Si de RAPOTONE II. loquatur autor, manifeſte fallitur; MATHILDIS enim huius uxor, OTTONIS non neptis, ſed immediata filia erat. Si autem de RAPOTONE III. tunc iſta prætenſa RICHIZÆ ſoror, prima eius uxor, & cito defuncta fuerit, neceſſe eſt, quoniam ADELHEIDIS, *Burggravia Nurnbergenſis*, marito ſuperſtes erat. (*Hiſtoriſche Abhandlungen der baieriſchen Akademie vol. VI.* 223. *ſeq.*) Fuiſſet inſuper conſobrina mariti: quod tamen illa ætate non infrequens.

D) In recenſendis hisce filiabus *anonymum* prædictum tantiſper ceſpitaſſe, alibi obſervavi: non ideo tamen ubique & conſtanter hallucinatum exiſtimo. Quid igitur obſtat, quo minus credamus, RICHIZAM noſtram filiam fuiſſe ALBERTI *Dillingenſis*, & OTTONIS M. ex filia anonyma neptem?

E) Hinc autem divinare licet, cur ALBERTUS IV. GEBHARDUM Epiſcopum *Patavienſem*, e Comitibus de *Playen* oriundum, HENRICI nepotem, dilectum ſuum *conſanguineum* ſalutaverit. (N. 45. M.)

In proprio quidem, & ſtricto ſenſu id accipi nequit; eo quod nullus ſanguinis nexus a communi aliquo ſtipite *Bogenſes* inter atque *Playenſes* oſtendi valeat.

Igitur

Ad N. 46. **Tabula sistens affinitatem Alberti IV. Com. de Bogen** **K.**

cum comm. de Dillingen & Playn.

Bertholdus II.
Com. de Bogen.
Tab. B.

Otto M. Dux Bavariæ I. † 1183.
Vxores
I. Agnes de Loss.
II. Agnes de Wasserburg.

Albertus III. † 1197.
Vxor
Ludmilla.
Tab. H.

Ludovicus I.
Dux Bavar.
Vxor
Ludmilla, vidua
Alberti III Com.
de Bogen.

N. Vxor
Henrici Com.
de Playn.

N. Vxor
Alberti Comitis
de Dillingen.

Albertus IV. † 1242.
Vxor
Reichza, filia Alberti Com. de Dillingen. Tab. B.

Otto illustris,
Dux Bavariæ.

Liutoldus † 1196.
Vxor
Itha Com. de Burghausen † 1165.

Richza, Vxor
Alberti IV. Com.
de Bogen. Tab. B.

Gebehardus Episcopus
Passavienfis † 1232. Alberto IV.
Com. de Bogen tertio gradu affinis, computatione canonica.

Igitur latiore & vulgari loquendi modo pro quacumque demum propinquitate το *conſanguineus* intelligendum. Adparet autem ex adiecta *tabula* K. GEBEHARDUM Epiſcopum ALBERTO IV. tertio gradu fuiſſe *affinem*, ſpectato computo eccleſiaſtico.

F) An noſtra RICHEZA, poſt mariti obitum, ſuperſtes fuerit, neſcio, crediderim tamen, eoquod illa, utpote ſterilis, prius defuncta, alteri fors fœcundo connubio locum feciſſet. Quando & ubi tumulum invenerit, non liquet. In Necrol. *Windberg*: legitur: „ XII. Kal. Iulii REIHZI comitiſſa. “ Quod de noſtra intelligo; cum enim eius maritus, fundatoris cœnobii pronepos, in illud admodum fuerit beneficus, facile etiam uxoris memoriam meruit.

Num. 47. BERTHOLDUS III.

A) De iſto indubitato ALBERTI III. filio altero non nulla commemorat GANSERUS *p.* 474. quæ ad eius avum BERTHOLDUM II. referenda ſunt.

Sic in traditionibus *Alderſpacenſibus M. B. vol. V. p.* 316. *& ſeq.* quibus an. circa 1170 inſcribitur, occurrit BERTHOLDUS Comes a *Bogen*, non modo primus teſtis, ſed etiam iudex, quo tempore ALBERTUS III. eius parens, quinquennis erit. Legendum itaque: ante an. 1168 BERTHOLDO II. fatalem.

Iterum ibidem circa an. 1180 *pag.* 329. N. L. fit traditio per manus Comitis BERTHOLDI de *Bogen*, vix in cunis vagientis, quia pater eius tunc agebat annum ætatis XV. Hinc & iſta æra coniecturalis in aliud tempus transferenda, quæ alterutri BERTHOLDO, avo, aut nepoti congruat.

B) Qui in traditionibus *Oberaltacenſibus* ibidem allegatis legitur BERTHOLDUS, tertius quidem, & hic noſter eſt, ſed male a GANSERO ſub nomine *pueri Comitis de Bogen* intelligitur, utpote quod de germano eiusdem LEOPOLDO exponendum eſſe, infra N. 49. commonſtrabo.

Quæ BERTHOLDUM iſtum *tertium* propius adtinent, turbas nimirum varias atque diſcordias cum inter ſe primum, tum cum vicinis Comitibus atque Epiſcopis concitatas, ortasque adverſum eos querelas, quæ ei cum germano ſuo communes erant, iam ſupra N. 45. expoſui, nec heic repetere velim.

C) Priusquam ad expeditionem ſacram pro recuperanda *Hieroſolyma* ſuſcipiendam anno 1217 ſe accingeret, donationem iam olim *Nideraltacenſibus* factam confirmavit. (N. 45. Q.) Eademque occaſione etiam monaſterio *Oberalteich* quædam prædia delegavit, immo reſtituit, ut patet ex codice traditionum *M. B. XII. p. 74. n.* 112. „ Noverit - - quod Comes BERTHOLDUS de *Bogen* profecturus *Ieroſolymam &c.* (*Cod. prob. N. XXXIV.*)

D) Hæc ipſa autem expeditio, quam copioſe deſcribit *Sigiſmundus CALLES. Annal. Auſtriæ Tom. II. p.* 201. *ſeqq.*, cui cum germano ſuo interfuit noſter, eidem fatalis fuit, prout ad an. 1218 narrat HERMANNUS abbas in *Annal.* verbis ſequentibus: „ Chriſtiani in transmarinis partibus *Cæſaream* & Turrim *Stratonis* reædificant, inde poſt multas deprædationes ad munitionem montis *Thabor* accedentes viriliter duabus vicibus impugnarunt, quam munitionem poſtea ipſi *Saraceni* timore chriſtianorum deſtructam reliquerunt, deinde coadunato exercitu chriſtianorum civitatem *Damiatam* obſidione cingunt,

gunt, & turrim munitiſſimam in medio fluminis ſitam, & catenam fluminis L.V. pedes habentem, viriliter occupaverunt, ubi tantum milites electi XL. inter quos erat Comes de *Bogen* (BERTHOLDUS) cum aliis facto inſtrumento in flumine præcipitati ſunt. Hæc ad an. 1218 in quem conſpirant necrologia, *Windbergenſe*: „II. Idus Auguſti PERTHOLDUS Comes MCC XVIII.“ & *Oberaltacenſe*: „II. Id. Auguſti PERTHOLDUS Comes de *Pogen* MCCXVIII.“ & Chronicon MS. *Mulſtadenſe*.“ A. d. MCCXVIII. BERTHOLDUS Comes de *Pogen* obiit, & *Straubingen* conſtruitur.“

E) De iſto BERTHOLDO ſcribit *BUCELINUS Germaniæ ſtemmatographicæ Tom. III. P. II. Litt. A a a. 2. pag. 3.* „BERTHOLDUS Comes ob res fortiter geſtas locum prope *Benacum* meruit, & caſtrum *Arch* exſtruxit.“ Eidem quoque filium tribuit BERTHOLDUM, qui caſtrum *Arcu* plurimum muniverit.“ Parum iſta veroſimilia, & ſine auctore dicta; ſi enim BERTHOLDO iſti filius fuiſſet, certe ALBERTO IV. Patruo ſuo absque liberis defuncto præ uterino fratre OTTONE *Bavariæ* Duce ceu agnatus proximus in bona avita ſucceſſiſſet.

Probabiliorem caſtri *Arcuani* originem ſupra N. 19.) detexiſſe mihi videor.

F) Supereſt, ut ad fidem meam liberandam de ſigillis a noſtro uſitatis heic agam.

Illud de annis 1209 & 1217 conſpicere eſt vol XI. *M. B. tab. VIII. n.* 24. equeſtre, ubi *Rhombi*, quos hodie *boicos* dicimus, in ſcuto pectorali & vexillo manifeſte adparent, ſimillimum ei, quod & germanus frater ALBERTUS frequenter adhibuit.

Alterum vero, quod parens ALBERTUS III. pro firmando diplomate *Windbergenſibus* anno MC94. dato, eidem ſupra vindicato, adhibuit, itidem equeſtre eſt, ſed præ illo non vna ex ratione memorabile (*Tab. II. ſigill. n.* 1.) cuiusmodi in *Bavaria*, quod quidem ſciam, haćtenus non comparuit. Exhibet BERTHOLDUM admodum iuvenem, equo inſidentem, qua lævam reſpicit, nudo capite, ſiniſtra clypeum cum *Arcu* erećto & chorda, dextra vexillum tenentem, ſine lorica, ſine ſtapete, ſine ocreis & calcaribus, cum inſcriptione: ✠ COMES BERTHOLDUS DE BOGEN.

G) Equidem ſigilla non deſunt, apud HEINECCIUM *de ſigillis P. I. cap. X. n. XXV. p.* 127. ubi Principum filii iuvenes equeſtres viſuntur. Rariora tamen ſunt, & in patria noſtra nondum viſa, præſertim pro hac BERTHOLDI ætate, quam tunc agebat, a parente an. 1165 nato vix ante annum 1183 in lucem editus, adeoque an. 1194 XI. forte annorum.

Sed iſtud magis infrequens, quod BERTHOLDUS vivo parente, non modo proprio ſigillo inſtrućtus, ſed illo ipſo parens quoque uſus fuerit ad firmandam propriam donationem, cuiusmodi exemplum haćtenus videre mihi non contigit. Inde autem, ut obiter obſervem, egregie confutatur recentiorum quorumdam opinio apud Cl. D. *Philippum Wilh. GERKENIUM Anmerkungen über die Siegel zum Nutzen der Diplomatik* 8. *Aug. Vind.* 1781. *p.* 135: *ſeqq.* aſſerentium, Principum, Comitumque filiis, vivo patre, proprii ſigilli ius nullum fuiſſe. Immo ſigillum iſtud documento eſt, illos, etſi regiminis paterni nondum communionem adeptos, adeo huius iuris expertes non fuiſſe, ut ipſe parens agnoverit, illudque inſtrumento ſuo adponere non dubitaverit.

H) An

H) An autem, quod laudatus D. GERKENIUS porro obſervat, huiusmodi filii minores diverſum a paterno ſigillum, aut ſigno quopiam addito diſtinctum, neceſſario adhibere debuerint, ex iſto quidem diiudicari nequit, quoniam nullum hucusque ALBERTI III. ſigillum adparuit.

Illud, quod in archiepiſcopali archivo *Salisburgenſi* adſervatur, & cuius delineationem inde benevole communicatam accepi, tab. II. n. 1. ita comparatum eſt, atque detritum, ut *Rhombi*ne, an *Arcus* erectus ſculpti quondam ibidem fuerint, ſecure ſtatui nequeat. Si tamen coniecturis agendum, cum utrumque patris & filii ſigillum ut ovum ovo ſimillimum ſit, pro *Arcu* potius, quam pro *Rhombis* præſumtio foret, dubiamque Clar. GERKENII obſervationem redderet.

Num. 48. CHUNEGUNDIS, coniux BERTHOLDI III.

A) De BERTHOLDI huius coniugio nihil nobis omnino conſtaret, niſi *Excerpta* AVENTINI *ex actis ALBERTI Bohemi archidiaconi Patavienſis* apud illuſtrem OEFELIUM *Tom. I. p.* 793. *b.* uxoris meminiſſent, ſequentibus verbis: „BERTHOLDI Comitis de *Pogen* uxor KUNEGUNDA DIOTMARUM abbatem *inferioris Altah* excommunicavit, quod oraret pro FRIDERICO Imperatore &c. Actum *Chirchdorf.* V. Kal. Aug. MCCXLII.-

Idem nomen, neſcio unde acceptum, uxori tribuit *Aemilianus* HEMMAUER in *Chronico monaſterii Oberalt. p.* 96.

GANSERUS *p.* 483. pro ſua novandi libidine non iſti BERTHOLDO III., ſed quem fingit, ALBERTI IV. *ſpurio* filio BERTHOLDO *quarto* coniugem hanc tribuit, eoquod I. BERTHOL-

DUS

DUS III. iam anno 1218 obierit, hæc autem anno 1242 superstes fuerit: II. Quod non *vidua*, sed *uxor* dicatur. Risum teneatis amici! Anne insolitum, fœminam iuvenem, post fata mariti præmatura, viginti duobus annis supersesse? Aut ideo iam non *uxor* dici poterat, quia nunc *vidua*? Nempe uxor *relicta*, quemadmodum cœci vident, & claudi ambulant, & surdi audiunt. An ALBERTI IV. filius, si quis fuisset e thoro hoc nothus, dignitatem Comitis de *Bogen*, quæ nostro heic tribuitur, sortitus fuisset contra omnium sæculorum morem? Verum de ista calumnia supra satis actum in ALBERTO III.

B) Quid autem sibi vult istud, quod fœmina dicatur *excommunicasse* Abbatem?

Nisi AVENTINUS festinanter excerpendo cespitaverit, crediderim, istam comitissam a partibus stetisse ALBERTI *Bohemi*, & sententiam *excommunicationis* ab eodem, ut ille hac in re admodum erat præceps & frequens, contra abbatem prolatam repetiisse, & ab eius communione in gratiam ALBERTI se separasse, quod *excommunicare* olim dictum fuisse, legere me memini.

Neque etiam rarum est, ut laici quoque huiusmodi *excommunicationis* fulmen in eos spargerent, qui donationes piis in locis a se factas infringere adtentarent: quæ tamen loquendi formulæ pro censura proprie dicta accipi non debent, sed pro meris imprecationibus.

Quidquid sit, id saltem constat, BERTHOLDUM nostrum cœlibem haut obiisse, cuius relicta uxor post mortem ALBERTI IV. improlis leviri sui speciem quamdam iuris advocatitii

catitii contra *Altahenſes* intemperanter ſibi arrogare præſumſit.

Matronæ huius genus, ut cætera eius alia fata, aut facta, profundis involuta ſunt tenebris, nec ulla ſpes, eas diſſipatum aliquando iri, adfulget.

Num. 49. LEOPOLDUS.

A) Noviſſimus iſte ALBERTI III. & LUDMILLÆ filiorum fuiſſe videtur, etiamſi ante germanos ſuos primo plerumque loco efferri ſoleat, forte ob clericatus honorem, quo a teneris erat initiatus. Ita HERMANNUS Abbas in ſuo *codice M. B. XI. p.* 22. „ Attamen moriens (Albertus III.) filiis ſuis LUIPOLDO *clerico*, PERTHOLDO & ADELBERTO (IV.) quos genuerat ex LUDMILLA, reliquit comitatum plenum divitiis & honore.“ Eodem ordine recenſentur ab *anonymo Altahenſi* apud LEIBNITIUM *Script. Brunſuicenſ. Tom. II. p.* 21. „ FRIDERICUS Dux *Boemiæ* - - genuit ex ea LUDMILLAM, quam duxit ALBERTUS Comes de *Bogen*, & genuit ex ea tres filios LUIPOLDUM *clericum*, & BERTHOLDUM, & ALBERTUM Comites.“

B) In Codice traditionum *Admontenſium* apud *Bern. PEZIUM theſaur. anecdot. Tom. III. P. III. col.* 769. hæc legitur ſubſcriptio: „ Actum eſt hoc in ipſo loco *Admontenſi* anno incarn. dom. MCCI. indict. IIII. quinto Kal. ſeptb. coram teſtibus, quorum nomina ſunt hec: PUER COMES DE POGEN, VDALRICUS de *Tekindorf* - -“

Suſpicabar aliquando, in codice autographo forte ſcriptum fuiſſe *Per*, quæ litteræ initiales denotarent *Pertholdum* comitem

tem de *Bogen*, incuria autem amanuenſis, aut typothetæ poſitum fuiſſe *Puer*. At vero datis hac ſuper re ad reverendiſſimum D. MATTHÆUM Abbatem loci, fautorem meum ſingularem, litteris, & benevolo inde reſcripto an. 1769 edoctus fui, non modo in inſtrumento primigenio, ſubmiſſa etiam characterum forma *tab I. n. b.* diſtincte exſtare verba a PEZIO expreſſa: *Puer Comes de Pogen*, ſed etiam in perantiquo archivi *Admontenſis* indice legi - Teſtantibus, *puero Comite de Pogen.*

C) Inde autem novum mihi ſuboriebatur dubium, quis iſte foret PUER *Comes de Bogen*, diuque hæſitavi anceps, donec tandem poſt multam indaginem expertus ſum, *clericos* in minoribus conſtitutos, dictos non raro fuiſſe *Pueros*, quod exemplis iam comprobare, haut extra oleam fuerit. Apud MEICHELBECK H. F. *Tom. I. P. II. n.* 1328. ſub OTTONE I. an. 1158 defuncto exſtat traditio huius tenoris: „ Noverint - qualiter duo nobiles VDALRICH & frater eius ADALBERO de *Tannern* tradiderunt - - ea videlicet ratione, ut quamdiu ipſi vivant, reditus ex eodem predio (*Gieſenbach*) accipiant - - ac poſt mortem illorum HERRANDUS *diaconus*, & HERRANDUS *ſubdiaconus*, & poſt illos OTTO *puer*, ac deinde quilibet illorum conſanguineus, qui ſit de *congregatione canonicus* idem predium in beneficium accipiat, & in anniverſario illorum die congruum inde ſervicium fratribus exhibeat. “ En *Puerum canonicum*, nondum *ſubdiaconum*, ſorte *acolythum*!

In necrologio *Admontenſi* apud *Hieron. PEZ Scriptor. Auſtriæ Tom II. p* 200. legitur: „ REGINHALMUS *puer & canonicus Seccovienſis.* “

Inter

Inter teſtes clericos, qui diplomati fundationis monaſterii *Ciſtercienſis Landſtroſs* a BERNARDO Duce *Carinthiæ* factæ ſubſcripſerunt, legitur: „ *Nobilis puer de Owerſperch* “ h. e. *Auerſperg. Auſtriæ ſacræ Tom. IV. P. I. p.* 239.

D) *Chronographus Siloenſis* ad an. 1181. apud *Gelaſium* *DOBNER Monument. Hiſtor. Bohem. Tom. I. p.* 99. referens, quomodo Comes WILHELMUS ex iniuncta ſibi a Papa pœnitentia volens clauſtrum conſtruere, uſus fuerit conſilio & auxilio GOTSCHALCI Abbatis *Siloenſis*, ait: „ Qui in continenti concedit ei honeſtos de clauſtro ſuo viros, ſcilicet iſtos: MANDUVINUM *priorem* ſuum, & EBERHARDUM *presbyterum* cognatum eiusdem WILHALMI, & tertium *puerum*, nomine RICHWINUM, qui domos interim & manſionem conventus præpararent. “

Sed & ipſe chronographus *Siloenſis*, ſeriem vitæ ſui Abbatis GOTSCHALCI texens, de ſe ipſo loquitur *pag.* 108. „ Manſi apud eum *puer* ſeptem fere annis ante obitum ſuum “ Idem *puer pag.* 111. adpellat ſe *capellanum* eius, ac demum ad an. 1184. *pag.* 118. refert, quomodo ad *diaconatus* ordinem fuerit promotus.

Et cui demum eruditorum poteſt eſſe ignotus ludus ille *puerorum*, h. e. *clericorum* in Eccleſiis quibusdam cathedralibus, præſertim *Ratisbonenſi*, olim uſitatus, ut clerici iuniores atque ſcholares in feſto INNOCENTUM unum ex ſe Epiſcopum eligerent, cui & pontificalia inſignia tradebantur, illeque collectas & benedictiones legeret. Hunc ritum ex codice S. MARTINI *Turonenſis* deſcribit *Edmundus* MARTENE *de antiquis*

Eccleſiæ ritibus Tom. III. cap. XIII. n. XI. p. m. 39. & etiam *Bern.* de rubeis in *diſſertat. de vetuſtis liturgicis ritibus p.*295. *ſeq.*

Quoniam vero in huiusmodi puerilibus ſcenis exceſſus plurimos oriri contigit, cuiusmodi legere eſt M. B. XIII. 214. & Romanorum Pontificum, & ſynodorum canonibus coerceri debuerunt. Inter alia concilium *Salisburgenſe* an. 1274 apud CANISIUM BASNAGII *Tom. IV. p.* 90. ſtatuit: „Ad hæc quidam ludi noxii, quos vulgaris elocutio *Epiſcopatus puerorum* adpellat, in quibusdam Eccleſiis exercentur adeo inſolentes, quod non nunquam enormes culpæ & damna gravia ſubſequantur ex ipſis. Hos ludos in eccleſiis & a perſonis eccleſiaſticis (pueris) de cætero fieri prohibemus, niſi forte parvi XVI. annorum & infra fuerint, qui huiusmodi ludos exercent, quibus alii ſeniores ipſis nullatenus ſe immiſceant aut interſint.“

Verum iſte abuſus altiores radices egerat, quam ut tam facile abrogari poſſet. Teſtatur enim ARENPECKIUS in *Chron. Boiar. lib. V. cap.* 53. *col.* 356. apud *Bern. PEZIUM theſaur. Tom. IV.* eum ad annum 1357 usque perduraſſe: „Poſt in die Innocentum *Reich* civis *Ratisponenſis* occidit Magiſtrum CONRADUM de *Prunovia*, canonicum cathedralis Eccleſiæ (Ratisbon.) cum ipſi equitarent cum ſuo *Epiſcopo*, ſcil. *puerorum*, quod FRIDERICUS Epiſcopus interdictum poſuit, & facta eſt diſcordia & lis magna inter clerum & cives, ita quod cives inter ſe ſtatuerunt, ut nullus ex eorum filiis ſeu ſcholaribus in *ſumma* & *veteri capella* ſcholas viſitare debuiſſet, quod ad aliquod tempus duravit. Tuncque ceſſavit ludus ille, quem vulgaris elocutio *Epiſcopatum puerorum* adpellat, qui cum magnis expenſis novorum canonicorum fiebat, decretumque ex tunc eſt, ut huiusmodi ſtatuta per novos canonicos ſolvenda ulterius

ad

ad fabricam & ſacrarium darentur pro ornamentorum Eccleſiæ augmento. Immo ſubſequentis ſæculi anno 35 & 47 in ſynodo *Eyſtetenſi* hic abuſus iterum proſcribitur *cap.* 51. de ſpectaculis in Eccleſiis non faciendis apud FALKENSTEIN *Cod. diplomat. Nordgov. II.* 70.

E) Hæc ex multis ſufficiant, ut lectori perſuaſum ſit, *pueri* nomine non venire ætate talem, ſed *clericum minorem.*

Itaque *puer Comes de Pogen* in codice *Admontenſi*, non eſt BERTHOLDUS, ut GANSERO viſum, ſed LEOPOLDUS, iam anno 1101. *clericus*, & forte canonicus Eccleſiæ cathedralis *Babenbergenſis*, unde in hanc usque diem Præpoſiti ad *veterem capellam Ratisbonæ* adſumuntur, quam dignitatem etiam LEOPOLDUS noſter, incertum quo anno, obtinuit, pueritiam certe egreſſus anno 1101 ætatis forte XVto.

F) GANSERUS *p.* 473. §. 3. *n.* 2. HUNDII in *Metropoli Tom. II. pag.* 7. *primæ edit.* hallucinatione deceptus, ſcribit, ALBERTUM Abbatem *Windbergenſem* POPPONI *Nideraltacenſium* præſuli quædam vendidiſſe, præſente advocato LEOPOLDO Comite; cum tamen uterque noſſe potuerit, toto huius Comitis & POPPONIS vitæ tempore nullum *Windbergæ* ſediſſe Abbatem, ALBERTI nomine compellatum.

Haut equidem diffiteri licet, in codice HERMANNI Abbatis toties allegato, *p.* 27. ſequentia legi: „ Vniverſis - - IOANNES Abbas de *Windberge* cum univerſitate - · notum facimus, quod nos propter vehementem eccleſie noſtre neceſſitatem - - - preſente tum temporis advocato noſtro Comite LIUPOLDO & BERCHTOLDO de *Stainberch*, aliisque mini-

ſterialibus Comitis, quedam bona Eccleſie noſtre - - venerabili in Chriſto POPPONI abbati de *Altach* pro quadam ſumma argenti vendidimus.“ Præmittitur errore typi: *circ. an.* 1232, quo LEOPOLDUS dudum funus erat; hinc legendum: *circ. an.* 1212.

Videtur autem in hoc apographum mendum irrepſiſſe, & loco LEOPOLDI ſcribendum fuiſſe, ALBERTI, aut BERTHOLDI; cum LEOPOLDUS iam ab anno 1101 *clericus*, advocati munere fungi haut potuerit, ipſe potius in negotiis ſuis advocato uſurus. Ceſpitavit & HUNDIUS, pro IOANNE ALBERTUM ſcribens.

G) Acta huius LEOPOLDI ab anno 1202, quo cum germanis ſuis de prædio *Gurkfeld* cum Archiepiſcopo *Salzburg.* ad S. MARIAM *in Solio* (Maria Sal) transegit N. 45. C.) usque ad diem obitus in obſcuro ſunt. Fallitur inde GEWOLDUS ad HUNDII *Metrop. II. 87. nov. edit.* anno 1226 defunctum notans, nec minus fallitur GANSERUS, priorem emendare cupiens, *p.* 474. *&* 478 ibidem annum 1216 vel 1220 ſubſtituens, hac ratione ductus, quod in *codice tradit. Oberalt.* quem *rubrum* dicunt ad annum 1217 notetur, ALBERTUM IV. ante ſuam profectionem, in obſequium crucifixi hoc anno cum fratre BERTHOLDO ſuſceptam, tertiam partem fori ſui *Pogen*, quæ hæreditarie contingebat fratrem LIUPOLDUM, prædicto monaſterio delegaſſe. Inde autem conſequi exiſtimat, LEOPOLDUM tunc iam fuiſſe defunctum, quod ſecus de hæreditate viventis disponere non valuiſſet.

Lubens permitto, iſtam traditionem hoc anno 1217 viva voce factam, & ſub hac nota codici inſertam fuiſſe, quemadmodum BERTHOLDUS eodem anno bona iniuſte poſſeſſa eidem

mo-

monaſterio reſtituit. (N. 47.) Hinc autem LEOPOLDI obitus inferri non poteſt, cuius neque in hac traditione, neque in inſtrumento de anno 1220, ubi illa rata habetur, ulla ſit mentio, quemadmodum tamen ALBERTUS IV. in alio pro *Nidertaltacenſibus* de anno 1222 defuncti fratris ſui BERTHOLDI diſſerte meminit, & 1225 iisdem bona quædam largitur, quæ ex morte fratris ſui LIUPOLDI hæreditaria ſucceſſione ad eum defluxerant. (*Cod. prob. N. XXXIX.*)

H) Vero igitur mihi ſimile videtur, LIUTPOLDUM poſt anteceſſoris ſui GOTHEFRIDI obitum anno 1215 præpoſituram *veteris capellæ Ratisbonæ* adeptum, hanc tertiam fori ſui partem, quæ in hæreditatis paternæ diviſione ei in ſortem venerat, donatione inter vivos germano ſuo ALBERTO ceſſiſſe, qui cum neque an. 1220 mortem LEOPOLDI memoret, hinc merito infertur, eum anno demum ſequente vivere deſiiſſe, quem annum notat necrologium *Windbergenſe*, coæva manu ſcriptum: „VII. Id. Maii LIUPOLDUS canonicus & præpoſitus an. MCCXXI.“ Cui iunior manus recte ſubiungit: *Comes de Bogen.*

I) *Babenbergenſis* Eccleſiæ cathedralis canonicum fuiſſe, ſupra E hariolatus ſum, quam coniecturam firmat *Martinus HOFMANNUS Annal. Bamberg. lib. I. col.* 56. *c.* „teſtatus, veterem B.V. capellam *Ratisbonæ* a S. Imperatore HENRICO Eccleſiæ iſti adiectam fuiſſe, vnde eam adhuc hodie reſpicit, & ex veteri inſtituto ſuum ex *Babenbergenſibus* canonicis præpoſitum habet.“ Quod hodierna etiam experientia comprobat.

ADPENDIX.

Hactenus originem & fata illuſtriſſimæ huius familiæ, eiusdemque ſuperſtitis hodie ſurculi Comitum ab ARCU, quantum

tum per documenta reperta licuit, operoſe ſatis perſequutus fui. Supereſt, ut porro I. de ipſo eorum nomine: II. de illorum latifundiis quondam poſſeſſis: III. de officialibus hæreditariis: IV. de inſigniis eorum gentilitiis non nulla ſubiiciam, ac demum V. disquiram, cur poſt lineæ ASCUINIANÆ improlis defectum, ſuperſtite hærede maſculo lineæ *Fridericianæ*, ab *Arcu* dictæ, hac præterita, OTTO illuſtris *Bavariæ* Dux, ALBERTI poſtremi frater vterinus, pinguem eorum hæreditatem adierit, de quibus per totidem §§. ſenſa mea aperiam.

§. I. De nomine Comitum Bogenſium, eiusque derivatione.

A) Dudum, priusquam iſtorum Comitum nomen innotuit, aut in documentis legi potuit, octavo iam ſæculo, ſub ipſo *Agilolfingorum* Principum, VTILONIS-TASSILONISque ævo, in noſtra *Boiaria* quidam terrarum tractus occurrit, *Pogana* dictus, cui Comites iſti, tunc nondum exſiſtentes, nomen indere non poterant, ſed ab eo accipere.

In charta veterrima VROLFI abbatis *Nideraltacenſis*, quam HERMANNUS abbas non mutatis nominibus, vel latinitate, nec minuto vel addito numero litterarum iuſſit moderna ſcriptura per omnia transſcribi, ſequentia, prout huc faciunt, leguntur. (*M. B. XI.* 15. *ſeq.*)

„In villa *Pogana* dedit PALDO cum licentia OTILONIS manſos IIII. & de vinea Iornales III. & EINHARDUS atque SIGIPALDUS per comeatum TASSILONIS dederunt in *Pogana* locum qui vocatur *Hugipertingahofa* cum manſos XXVI. cum omni marcha ſua vineas cum cultoribus ſuis.“

P. 16.

P. 16. „ Seruus dominicus nomen TAGADEO dedit unam aliusque ſeruus dominicus nomen ADALHRIH cum coniuge ſua dedit manſos III. ad *pogana* - - HEITO dominicus ſervus dedit unam manſem per comeatum TASSILONIS & LIVDPALD ſimulque & WALHMUNT dederunt colonias IIII. (ad *pogana*) & WICPALD dedit per comeatum TASSILONIS manſos II. ſunt namque colonias IIII. quod dederunt *Thomrih. Kundihlo. Otilo.* dominici homines per comeatum TASSILONIS (ad *pogana*).“

P. 18. „ Et hoc quod ſupra memorare debuimus, nunc addere ſtuduimus, ut nichil exinde remaneret, quod quidem ſupra ſcriptis SIGIBALDUS & EINHARD uineas X. ad montem qui dicitur *Grinlo*, ſive ad *Gozboldeſberg* nec non *Welihhinberg*, id eſt, iuxta danubium, ipſas vineas pertinent ad *Clirisbach*, ſive ad *Pogana*.“

B) At unde huic diſtrictui nomen *Pogana*? Crediderim inde, quod inter duos fluvios, quorum unus *Pogana orientalis*, alter *occidentalis* dicebatur, & adhuc hodie nomen *die Bogen* retinent, eius pars aliqua, & ipſa Comitum ſedes ſita fuerit.

Firmat hanc coniecturam diploma CAROLI *craſſi* Monaſterio *Metenſi* anno 882 datum. *M. B. XI.* 431. ubi legitur: „ Qualiter domnus anteceſſor noſter KAROLUS bone memorie ſereniſſimus Imperator, nec non etiam cariſſimus frater noſter HLUDOWICUS inclitus Rex quasdam res proprietatis illorum conſiſtentes in *Baioaria* conceſſerunt ad Monaſterium, quod vocatur *Mitemum* - - id eſt, de fonte *orientalis Pogana* usque in *Echirichebuoh*, deinde in *Vrcho*, & inde viſum (ſurſum)

ſum) iuxta *Reganum*, inde vero in Aſchach, inde vero in *Tuniesberg*, deinde in *Hornbere*, inde vero in fontem *occidentalis Pogana.*“

Pogana orientalis e ſeptentrione prope Monaſterium *Gotteszell* orta, extra mœnia occidua urbis *Deggendorf* Danubium influit, & ab APELLIO vol. V. *Comment. hiſtor. academ. boic.* 357. perperam ad villam *Pföling* infra *Pogen* transfertur.

Pogana occidentalis itidem ab aquilone in *Elſpettenzell*, præpoſitura monaſterii *Oberaltach &c.* ſcaturiens, proxime oppidum *Bogen*, & imminentem eidem montem, Danubio miſcetur.

Quidquid igitur ſpatii hisce fluviis continetur, olim *Pogana* dicebatur, & hodiedum loci quidam occidentali *Poganæ* circa *Windberg* contigui, *in der Bogen* adpellantur.

C) *Pagi* nomen, quod APELLIO viſum, huic diſtrictui nullibi inditum deprehendi, etiamſi *comitatus*, *comitia*, *provincia*, dictus fuerit; eoquod hic terrarum tractus Comitum iſtorum dominio ſubditus fuerit.

Igitur ab hoc rivo, *occidentali* præſertim, qui ſerpentino quodam meatu, maxime in exitu ſuo, *Arcum* format, ipſi oppido, & eius quondam dominis, nomenclaturam tribuit, ut inde de *Bogen* dicerentur. Plerumque enim locis & adcolis nomen ab aquis adcrevit, ut notum eſt.

D) Primus quod ſciam, hanc adpellationen ſortitus eſt, aut ſibi ſumſit ASCUINUS apud HERMANNUM Abbatem (*Cod. prob.*

prob. N II.) „ ASCHWINUS Comes de *Pogen* - fuit advocatus eccleſie *Altahenſis.*“ Quod poſteris eiusdem usque ad tumulum inhæſit, & aliquoties etiam lineæ *Fridericianæ* tributum legitur, donec ALBERTUS abnepos, relicta ſede avita, prope lacum *Gardenſem* in confiniis *Tyrolis* & *Venetorum* novum a nomine ſuo caſtrum (*Arco dictum*) exſtruxit, cuius ſucceſſores & poſſeſſores ſe Comites *de & in Arcu* ſcribunt, cum addito: *de Bogen* dicti. Vid. N. 19. *ſeq.*

§. II. De prædiis eorum & latifundiis.

A) Præpotentes olim fuiſſe noſtros Comites, plurium prædiorum, caſtrorum, dynaſtiarum, immo integræ cuiusdam regionis dominos, pene in vulgus notum eſt. Iuvat tamen de iisdem paullo operoſius diſſerere.

AVENTINO teſte *Annal. VII. cap.* 6. *§.* 13. *p.* 656. totus ille tractus, qui *Ratisbonam* inter atque *Pataviam* a Danubio usque ad ſylvam bohemicam protenditur, ſpatium ſat amplum, illorum potentatui ſuberat. Sed iplummet audiamus:

„ *Bogii* ſunt pagus, oppidum, arces, montes, flumina duo orientale atque occidentale *Boiariæ* ſeptentrionalis qua *Boiemiæ* contermina in Hercyniæ ſaltu, unde ea regio *Boiorum* nomen ſortitur. Nam figurate communi vocabulo *Valda*, hoc eſt, ſylva, nempe Hercynia nuncupatur (hodie *der Wald*). Horum regulorum fuiſſe, quicquid ab hoſtiis *Regani* (*Regen*) Fluminis atque *Reginoburgio* ad hoſtia *Iliſſi* (*Iltz*) *Bathaviam*que inter Danubium *Boiemiam*que interiacet, reperio. *Falkenſtein*, *Mitternfels*, *Windberg*, *Weiſſenſtein*, *Flinsberg*, *Naternberg*, *Bledling*: item in Boiemia *Schutenhofen*: in altera Danubii ripa *Iſenhofen* arcem atque vicum ad hoſtia *Iſaræ* poſſederunt,“

B) Singula heic recenſita facile probari poſſunt ex documentis, quæ hodiedum ſuperſunt, per decurſum paſſim allegatis, & in codice probationum relegendis: ubi tamen quæpiam obſervanda veniunt.

I. *Mitternfels.* Iſto in loco duo olim exiſtebant caſtra, quorum adhuc mentio fit in partitione terrarum Boiariæ inferioris inter STEPHANUM ex una, & ALBERTUM ac WILHELMUM Duces fratres ex altera parte de anno 1353, apud AETTENKOFER *Beylagen N. XLI. p.* 274. „Mitterfehls die zwo Veſſten und das Gericht und was darzu gehört.“

Prius quidem & princeps, mutata tantiſper facie, hodiedum ab electorali præfecto inhabitatum, Comitibus noſtris proprium fuiſſe videtur, & ad Duces ſucceſſores perveniſſe cum toto diſtrictu. Alterum, cuius adhuc viſuntur veſtigia, ſedes erat diſtinctæ familiæ, ab hoc ipſo loco de *Mitternfels* dictæ, quam ante Bogenſes Comites extinctam fuiſſe arbitror.

Nam in codice probationum N. XX. occurrit nobis femina ALHEIDIS, ſoror dni BERTHOLDI de *Miterfels* predia ſua in *Crizenchirhen* monaſterio *Oberalteich* delegans, cum aſſenſu Comitis BERTHOLDI (de Bogen).

In alia traditione ibidem N. XXVII. qua eccleſiam ſuam *Crizenchirchen* eidem monaſterio anno 1194 transſcribit, iam adpellatur ALHEIDIS de *Runtingen*, nempe interea *Werigardo* de *Runting* nupta.

Eadem, dum priores donationes ſub ALBERTO III. Comite de *Bogen* monaſterio factas renovat, profitetur ſe hoc facere

domino

domino ALBERTO (quarto) Comite de *Bogen* ſolo ſuperſtite filio ALBERTI præmemorati an. 1221. (*Cod. prob. N. XXXVI.*)

Quod autem BERTHOLDUS ante dictus, ADELHEIDIS iſtius frater, alius a BERTHOLDO Comite de *Bogen* fuerit, evincit charta huius Comitis *Nideralteichenſibus* data an. 1209, (*Cod. prob. N. XXXII.*) cui teſtis ſubſcripſit BERTHOLDUS de *Mitternvels.*

C) II. *Naternberg* caſtrum, cum integra præfectura, & *Plaedliug*, oppidum eidem ſubiectum, male ab AVENTINO Boiemiam inter atqne Danubium locatur, cum prius ad dexteram Danubii ripam in pago *Donagowe*, iſtud autem ad lævam Iſaræ, quæ infra *Naternberg* priori iungitur, exiſtat, ut in obvia mappa topographica videre eſt.

D) III. Præter poſſeſſiones ab AVENTINO (A) ſummatim recenſitas, ſuperſunt plures aliæ heic commemorandæ. HENRICUS III. Imperator HARTUICO, Comitum iſtorum auctori, anno 1054 ſex regales manſos in proprium donavit, duos in villa *Wolframesdorf* dicta, duos in *Lindam*, & duos in *Ratmaresreut* cum omni utilitate in pago *Nortkowe*, in comitatu HEINRICI ſitos. (*Cod. prob. N. I.*)

E) HARTUICI huius filio FRIDERICO I. HENRICUS IV. Imp. an. 1086 ob fidele ſervitium tradidit villas ſitas in Marchia, quæ vocatur *Camba*, ſic nominatas: *Grawat*, *Vurte*, *Maxelin*, *Tichanesdorf*, *Traſanesdorf*, *Buchperg*, *Sichowa*: idem forte, quod *Sicca*, ſeu *Schütenhofen*: vid. N. 13. G. H. (*Cod. prob. N. II.*)

F) Vltra Oenum quoque in præfectura *Maurkirchen* BERTHOLDUS II. quemdam *comitatum* poſſedit, haut dubie a progenitoribus ſuis acceptum, uti patet ex dictis N. 38. C. *ſeq.*) ubi prædium *Rospach* ſitum fuiſſe dicitur.

Nec multum erravero, ſi Comites iſtos etiam in hodierna *Auſtria*, *Boiariæ* quondam portione, prædiorum, vinearumque divites fuiſſe dixero. Quod ex pluribus eorum donationibus de rebus ſuis in *Oriente* ſitis, ad diverſas Eccleſias factis, & per decurſum recenſitis, conſtat.

Tractus ille *Auſtriæ* borealis, *Boigreich* quondam dictus, ab iſtis Comitibus nomen traxiſſe videtur, etiamſi Cl. CALLESIUS *Annal. Auſtriæ I.* 2. id a *Boemis* derivare malit, quod minus veroſimile arbitror. Nam *Boigreich*, quaſi Boiorum regnum, ad *Bogenſes* propius, quam ad *Boemos* accedit. Vid. LAZIUS de *gent. migrat. p.* 283.

Alius terrarum tractus, vini non optimi ferax, *Wuchaw* ſupra *Cremſium* ad Danubium in eadem *Auſtria boreali*, a Ducibus *Bavariæ* multo tempore in communione poſſeſſus, tandem *Auſtriæ* principatui ceſſus, itidem ab iſtis Comitibus cum reliqua eorum hæreditate ad illos perveniſſe videtur.

G) Id certius ex N. 43. K. N. 45. C. *ſeq.*, caſtrum *Gurkfeld* ad *Savum* fluvium in *Carniolia* & confinibus *Croatiæ* cum omni dominicatura ſua & miniſterialibus, Comitum iſtorum proprium fuiſſe allodium, primo quidem Archiepiſcopo *Salzburgenſi* pro quadam pecuniæ ſumma obpignoratum, dehinc venditum, & in feudum ab eodem receptum, tandem integra linea ASCUINI ſine hærede extincta, eidem ſedi ceſſiſſe,

quo

quo illa & hodie adhuc fruitur, (*Nachrichten voa Iuvavia p.* 367. *Not. g.*)

Patet ex iſtis, quam multa horum Comitum fuerint latifundia per varias provincias, extra hodiernam quoque *Boiariam* diffuſa, ut ad eorum potentatum, Duci parem, concludere liceat.

H) Spectat huc etiam ius advocatiæ, quod illi pro diverſis Eccleſiis adminiſtrarunt.

Linea Fridericiana ſenior ſupremo hoc iure pro epiſcopali Eccleſia *Ratisbonenſi*, pro monaſterio *ſuperiori*, S. *Petri* conſecrati, Scotorum *Ratisbonæ*, *Oberaltachenſi*, *Mallerſtorfenſi* gaviſa fuit, non ſine largitionibus beneficis ad eas redundantibus, quod ſuis locis obſervavi.

Nec dubito, idem ius illos exercuiſſe in *monaſterium inferius*, utrumque hodie principale, id quod tunc demum ſecure affirmari poterit, quando eius documenta, alta nocte nunc preſſa, in lucem aliquando emerſerint.

Eodem advocati munere fungebatur linea *Aſcuiniana* pro cœnobiis *Altahæ* utriusque, *Priſlingenſi*, *Windbergenſi*, quod ex dictis patet. Neſcio, an ulla inter *Boios* illuſtris familia de tam multiplici Eccleſiarum advocatia gloriari unquam potuerit.

§. III. De officialibus eorum hæreditariis & infeudatis.

A) Ad potentatum iſtorum Comitum etiam facit, quod, cum re ipſa *Principes* fuerint, ſuos pariter officiales hæreditarios habuerint, ratione officii feudo quodam proviſos, quod

clare

clare colligitur ex charta ALBERTI IV. de anno 1207, ubi dicit, ſe *Dapiferum* ſuum ratione officii ſui de curte quadam infeudaſſe. (*Cod. prob. N. XXX.*)

De FRIDERICIS, cum vix ullum inſtrumentum præter traditiones *Oberaltacenſes* lucem hactenus viderit, iſtud adſertum comprobare nequeo; eſt autem longe certiſſimum de linea altera *Aſcuiniana*.

B) Ex inſtrumento BERTHOLDI II. de an. 1168 (*Cod. prob. N. XXII.*) conſtat, *Pincernam* habuiſſe *Erenfridum* de *Weziliſcelle*, Dapiferum autem *Heinricum* de *Hurginpach*.

In alia charta incerti anni occurrit *Gozpoldus diſpenſator* (*Spiſar*) dictus, forte triclinio præfectus. (*Cod. prob. N. XXI.*)

C) ALBERTUS III., cuius duo ſolum inſtrumenta videre mihi contigit, anno 1194 *Cocum* habuit *Kalhohum* de *Winzer*, qui, cum equeſtris ordinis fuerit, (N. 43. Hh.) coquinæ præfectus fuiſſe videtur, non ſordidus cocus. (*Cod. prob. N. XXVIII.*)

D) In inſtrumentis ALBERTI IV. frequens fit mentio GEBHARDI *Marſchalci* de *Mennaha* (*Cod. prob. N. XXXV. ſeq.*). *Dapiferi* munere anno 1207 fungebatur CHONRADUS de *Peutzkofen* (*Cod. prob. N. XXX.*). Anno 1232 legitur WERNHARDUS *Dapifer* de *Otmaring*, HEINRICUS *Pincerna* (*Cod. prob. N. XLV.*) In alio inſtrumento eiusdem anni occurrunt HERTINGUS *Pincerna* & FRIDERICUS *Dapifer* (*Cod. prob. N. XLIV.*) niſi forte utrumque non *officii*, ſed *familiæ*, *Schenk*, & *Truchſeſs*, nomen fuerit, quemadmodum anno ſequente 1233 LUITOLDUS

TOLDUS de *Awe*, *Pincerna*, qui erat *Schenck aus de Awe* apud HUNDIUM *ſtemmatographiæ P. I.* 325. & in necrologio *Seligenthalenſi* circa hoc tempus - Kal. Iul. FRIDERICUS *Truchſaetz*, forſan de *Ekkemül.*

Eodem anno 1233 invenio MARQUARDUM *Magiſtrum Piſtorum (Cod- prob. N. XLVIII.)* qui ibidem *diſpenſator* adpellatur, de quo pariter dubitare licet, an officii nobilis genus fuerit, aut ſolum denotetur opificium eines *Bäckenmeiſters.* Hæc, nec plura de his reperire licuit.

§. IV. De gentilitiis horum Comitum inſigniis.

A) Cum nullum hactenus neque HARTUICI I. totius familiæ progenitoris, neque trium FRIDERICORUM, aut ALBERTI, *Arcuanorum* ſatoris, ſigillum prodierit, certo etiam dicere nequeo, quibus armis linea hæc ſenior uſa fuerit. Vſam autem quibusdam fuiſſe ſibi propriis, & ab altera iuniore diverſis, dubium mihi quidem nullum eſt. Inſtrumentum ſolemnis monaſterii *Oberaltachenſis* inſtaurationis anno 1125 in patria confectum, & *Romæ* anno ſequente ab HONORIO II. confirmatum (*Cod. prob. N. XI.*) ſigilli quondam adpreſſi, nunc autem avulſi, viſibilem adhuc & largam maculam præſefert, unde coniicere licet, equeſtre illud fuiſſe FRIDERICI II. tunc advocati, prole maſcula adhuc deſtituti, cui tamen ſperandæ, & ſubſequutæ ius advocatiæ ſtipulatum fuerat, in eius defectu ad ALBERTUM de *Windberg* huiusque poſteros hæreditaria ſucceſſione transferendum, quod etiam contigit, poſtquam ALBERTUS FRIDERICI III. filius, relicta *Boiaria* ad *Tyrolis* & *Venetorum* fines migrans novæ *Arcuanorum* lineæ initium fecit.

B) Ecquod

B) Ecquod insignium genus in isto sigillo sculptum fuerit, nonnisi coniectura assequi licet. Si mea suspicio, quam de priore HARTUICI I. coniuge HAZACHA e domo *Neoburgica* ad *Oenum* (N. 5. D.) derivata non fallit; facile crediderim, idem scutum, superiore parte squammatum, inferiore vacuum, familiæ isti proprium, quod in marmore sepulcrali *Oberaltachensi* FRIDERICI I. adiectum cernitur (tab. III.) etiam in sigillo expressum fuisse, scilicet a patre HARTUICO, uxorio nomine unacum advocatia *Ratisbonensi* assumtum, & ad hæredes transmissum.

Namque in magno libro heraldico, *Weigeliano* quondam, nunc *Norimbergensi*, vel *Sibmacheriano* dicto, P. II. tab. 8. n. 6. item apud FALKENSTEIN *antiquit. Nordgavienf. Tom. I. tab. I.* idem scutum cum modica variatione *Neoburgensibus* Comitibus tribuitur.

Videtur mihi præterea vero perquam simile, *Ioanni* abbati OA. qui marmor istud an. 1418 parari fecit, ob oculos adhuc positum, aut in memoria superfuisse sigillum FRIDERICI II., unde hæc insignia marmori insculpi ad perpetuam memoriam voluit: aut certei n monte *Bogen*, ubi FRIDERICUS cum ASCUINO fratre primo sepulti, & inde ab abbate POPPONE ad monasterium translati fuerant, utriusque restauratoris insignia expressa fuerunt. Nec enim persuadere mihi valeo, FRIDERICI huius scutum mere ex ingenio luxuriante fuisse confictum, quando alterum ASCUINI, cum sigillis posterorum, quæ hodie uperfunt, tam exacte concordat.

C) Illustrissimi Comites *Arcuani*, lineæ *Fridericianæ* per ALBERTUM pronepotem propago, alio hodie scuto utuntur.

Illi

Illi quidem, qui in *Bavaria* florent, aquilam nigram bicipitem, corona Comitum tectam, in eius autem pectore tres arcus aureos in campo cæruleo exhibent, ut videre est heic *tabula II. n.* 9. idque ex concessione SIGISMUNDI Imperatoris Aug. de anno 1413 die 14. Septb. in civitate *Curiensi* facta, cuius synopsin legere est in *Austria* sacra *P. II. vol. IV. Append. diplomat. p.* 69. „Privilegium armorum seu gentilitatis insignium a SIGISMUNDO Imperatore Comiti *Vinciguerœ* donatum. "

Cur Comites itidem ab *Arcu*, quos *Salzburgenses* dicere liceat, prætermissa *aquila* aliud scuti genus exhibeant, quod ex *Sibmacheriano* subplemento VI. tab. 10. pariter in nostra *tab. II. n.* 11. cernere licet, divinare non ausim. Hoc unum scio, *Gerardum* de ROO in *Annalibus Austriæ* vernaculæ versionis *August. Vind.* an. 1621. editis, Comitibus *Arcuanis* sui temporis, & SIBMACHERUM *subplemento II. tab.* 6. scutum tribuere, neutri hodierno per omnia satis, sed *Salzburgensium* magis conforme *p.* 481. uti tria inter se conferenti ad oculum patet. *Tabula nostra II. n.* 9. 10. 11.

Arcus quidem, situ & numero varii conspiciuntur ubique, *Rhombi* autem albo-cærulei, quos hodie *boicos* dicimus, ab ALBERTO IV. derivatos, nullibi, quod sine fundamento nuper adseruit D. EINZINGER ab *Einzing*, alia occasione confutatus.

D) Quod scuti genus usurpaverit ASCUINUS eiusque posteri, a *Windberg* & *Bogen* dicti, sigilli, alteriusve monumenti defectu dicere non habeo. Si lapis tumuli ALBERTO fundatori ASCUINI filio *Windbergæ* positus (*Mon. boic. XIV.*) competentem ætatem ferret, res dubio careret; ibi enim *Rete*

albo-cæruleum octo sceptris liligeris, adinstar scuti ducatus *Clivensis*, obductum cernitur, istudque ab HUNDIO *stemmatographiæ I.* inter insignia heraldica, *antiquus Bogensium* clypeus, alter vero eidem subiunctus, cum tribus *arcubus*, *iunior* adpellatur.

Mihi autem aliter videtur; dum enim mecum perpendo, ASCUINUM lineæ huius auctorem, eiusque filium HARTUICUM II. in monumentis *Oberaltacensibus* de *Zidlarin*, seu *Ceidlarn* scribi, inde mihi suspicio oritur, utrumque castri *Zeitlarn* haut procul *Ratisbona* ad *Regani* fluminis ripam siti, quod iudicii & forestalci officii nomine præfecturæ *Pedepontanæ* hodie adiunctum est, possessorem fuisse, idemque scutum usurpasse, quod in *libro magno heraldico P. II. tab. XI. n. 7.* apud FALKENSTEINIUM *antiqq. Nordgovienſ. Tom. I. tab. II.* item *Mon. boic. vol. III. tab. VIII. n.* 10. Comitibus de *Zeidlarn* in *Nordgovia* tribuitur; nec enim alius comitatus, *Zeidlarn* dictus, in maiore hoc pago *Nordgau* præter istum occurrit, etiamsi pluribus locis, sed exiguis, nomen istud inhæreat.

Pagus alter, olim *Zidlarngev*, hodie *Wald* dictus, & ad *Alzam* fluvium in confiniis *Salzburgensibus* situs, de quo HUNDIUS *stemmatograph. I.* 155. ab isto comitatu in *Nordgovia* diversissimus est.

E) De priore ad *Alzam* integro pago, sed minore, coniecturam meam prodidi N. 2. R. nempe famosum illum BABONEM, & quosdam eius posteros (N. 23. *seq.*) eidem pago præfuisse, huiusque adeo me nondum pœnitet, ut porro hariolari audeam, ASCUINUM nostrum ideo de *Cidlarn* dictum fuisse, quod ad memoriam illius pagi, alteri cuidam de sua familia

cessi,

cessi, castrum hoc *Ceidlarn* ad ripam *Regani* fluminis primus exstruxerit, filioque HARTUICO, inde pariter cognominato, reliquerit; & huic suspicioni tamdiu immorabor, donec quispiam alium loci huius auctorem ostenderit.

Favet huic coniecturæ ipsum scutum *Cidlariense*, quod in campo albo *duas trabes rubras* exhibet adinstar anguli acuti in vertice iunctas, seu, nt FALKENSTEINIUS *loc. cit. p.* 346. loquitur, *einen rothen eingebogenen Sparren im weissen Felde, und auf dem Helme einen weissen Flug mit den Sparren wie im Schilde.* Vid. *tab. II. n.* 8.

Pluribus huiusmodi trabibus transversis (*Sparren*) utebantur *Schyrenses*, ab OTTONE I. BABONIS germano fratre progeniti, adeoque *Bogensibus* sanguine proxime iuncti. Quidni igitur verosimile, utramque familiam scuto non admodum diverso a principio uti voluisse?

F) Quemadmodum maioribus nostris insignia sua mutare non raro placuit, ita istud quoque apud *Bogenses* Comites obtinuit, quorum non nulla supersunt sigilla, aliaque monumenta, huiusmodi mutationem testantia.

Vetustissimum, cuius delineationem mihi videre contigit, sigillum est ALBERTI III. equestre, cum vexillo & scuto pectorali, adeo tamen obsoleto, ut, quæ figura eidem insculpta fuerit, determinari pro certo nequeat.

Si tamen cum altero BERTHOLDI filii comparatur, ita instar ovorum simillima sunt, ut dubitare vix liceat, *arcum*

erectum, uti in *Bertholdino*, ita & in *Albertino* expreſſum fuiſſe. Vide utrumque *tab. II. n.* 1. *& n.* 4.

Eodem parentis ſigillo tres filii, anno 1202 adhuc in communione viventes, ſe uſos fuiſſe, ipſimet profitentur. *(Cod. prob. N. XXIX.)*

Quare autem *Arcus* ab ALBERTO III. electus? Crediderim, ALBERTUM I. ASCUINI filium, de *Windberg* primo dictum, paterno *Cidlarienſi* ſcuto ante hac uſum, poſtquam ſuum caſtrum in cœnobium commutaverat, novumque prope & ſupra oppidum *Bogen*, hodiēque *Schloſsberg* dictum, exſtruxerat, ob ipſum gentis ſuæ, & oppidi ſibi proprii in *Arcus* ſimilitudinem circa montem ſiti nomen, *Arcum* aſſumſiſſe, indeque Comitem de *Bogen* dici, ſcribique voluiſſe, quod ad filios & nepotes transiit, ipſumque oppidum *Bogen* arcum flavum in campo cæruleo cum ſtella adhuc retinet.

G) Facta autem inter tres Germanos bonorum diviſione, etiam ſcuti mutatio placuiſſe videtur: nam ALBERTUS IV. in ſuo ſigillo an. 1207 eques adparet, in ſcuto pectorali & vexillo Rhombos albocæruleos exhibens. Simile huic prorſus eſt ſigillum BERTHOLDI III. de annis 1209 & 1217. *Tab. II. n.* 3. *n.* 5.

Inde autem adverſus HUNDIUM D. recte mihi inferre videor, *Arcum* ante *Rhombos* iſtis Comitibus uſitatum fuiſſe.

Quæret forte curioſus quispiam, cur relicto *Arcu* paterno, quo & BERTHOLDUS filius anno 1194 uſus fuerat, *Rhombi* electi fuerint? Huic in ſignis huiusmodi plane arbitrariis aliud iam reponere nequeo, præter iſtud decantatum: *ſtat pro ratione*

tione voluntas. Vix enim erit, qui singulorum problematum heraldicorum rationem sufficientem dare poterit. Ignoramus casus fortuitos, & ingeniorum lusus, qui signis heraldicis ansam præbere potuerunt. Sufficiat nosse, hæc illis quondam insignia placuisse, hactenus conservata.

Si cui nimis ieiuna videatur isthæc responsio, ille per me harioletur, Comites nostros in *Danubio*, & *Bogana* præterfluente, amne piscium ferace, hisce capiundis fuisse delectatos, ideoque *Rete* pro insigni adoptasse.

H) Adoptarunt certe paullo post principium sæculi XIII. huius, an alterius rei gratia, incertum, ita tamen, ut post mortem ALBERTI IV. improlis, & lineæ huius postremi, serenissimi *Boiariæ* Duces, unacum hæreditariis eiusdem prædiis, immo tractu terrarum sat amplo, relictis avitis *Trabibus*, istud *Rete albo-cæruleum*, clypeo suo ducali inseruerint, hodieque usitatum, id quod pluribus opusculis de genuinis Principum nostrorum insigniis, eorumque ortu, comprobavi, ac sigillis, saxis, testibusque omni exceptione maioribus ostendi, ante annum MCCXLII. ALBERTO IV. fatalem, *Rhombos*, quos hodie *boicos* dicimus, in nullo Ducum nostrorum sigillo, scuto, vel lapide fuisse conspicuos.

I) Istud cum inficiari non posset Cl. D. EINZINGER ab *Einzing*, vir admodum industrius, & historiæ boicæ cultor, recente quodam libello, (*historische Wappengallerie* inscripto, *Ratisbonæ* hoc anno currente 1788 edito) nervos suos omnes eo intendit *p.* 17. 18. *seq.* ut credulo lectori persuadeat, hosce *Rhombos* ducatus *Bavariæ inferioris* (quod nomen ante an. 1255 inauditum erat) proprium ab antiquo scutum, eiusque

usum

uſum Comitibus noſtris tantiſper indultum fuiſſe, eoquod ſub LUDOVICO I eiusque filio OTTONE *illuſtri vicedominatus* munere per *Bavariam inferiorem* fungerentur.

Verum hæc afferta, ſine teſte, ſine tabulis prolata, univerſæ antiquitati ignota, confutationem, quæ facillima foret, ſi bonam horam & chartam perdere vellem, non merentur: ſola negatione ſatis exploduntur.

K) Sciſcitatur porro ex me idem autor *p.* 17. cur in marmore ſepulcrali iſtorum Comitum *Rete boicum* aureo circulo & octo baculis liligeris, quos HUNDIUS *ſtemmatographiæ I. p.* 12. *ſceptra aurea* adpellat, adinſtar ſcuti *Clivienſis*, tectum conſpiciatur?

Quæro viciſſim, cur ipſus in ſuo *Leone boico* huius clypei, ex libro heraldico *Norimbergenſi* mutuati, & Comitibus de *Hohenpogen* tributi, rationem dare noluerit. HUNDIUS loco adlegato hoc inſigne *Windbergæ* ſe vidiſſe affirmat, certe in nullo ſigillo hodie ſuperſtite, neque in hodierno lapide ſepulcrali, quem, utpote anno MDCLXXXIII. (*M. B. XIV. p.* 32.) poſitum, per ætatem videre non potuit, pridem defunctus.

Viderit ergo in quadam imagine, iam non reſidua, aut in priore marmore, *Suecorum* furore deſtructo, ubi tamen *Leonem coronatum*, ſupra galeam inter cornua ſedentem, in hodierno conſpicuum, non vidit, cum ipſe teſtetur, Comites noſtros *Leone* nunquam uſos fuiſſe.

L) Quapropter memoria lapſum ſuſpicor virum bonum, qui editori voluminis XIV. *Mon. boic. p.* 32. teſtatus fuit, ſe

prioris

prioris lapidis frusta, in nupera renovatione Ecclesiæ indigne reiecta, & in illis eadem prorsus insignia, quæ in hodierno exstant, conspexisse. Si veritati hoc assertum constaret, sequeretur, aut prius marmor, *Leonem* exhibens, admodum recens, & post HUNDII mortem sculptum, aut virum solertissimum nimis fuisse incurium, qui istum *Leonem* neglexerit. Malim autem priori meæ suspicioni inhærere. Igitur iste centum & aliquot annorum lapis, nullo testimonio vetere subfultus, nulli sigillo, vel antiquo monumento conformis, adtentionem haut meretur.

M) Ad formam sigillorum, quæ adhuc existunt, respexisse videtur auctor marmoris sepulcralis *Oberaltachensis* sæpe allegati, ubi ad pedes ASCUINI hoc ipsum *Rete* albo-cæruleum adparet, cui galeam superposuit cum cornibus & foliis, scuto ducali simillimis, forte ad primum tumulum in *Bogenberg* olim sculptis, pictisve, atque ad horum exemplar in marmore expressis. *Tab. III.*

N) CHRISTANNUS Abbas, qui illustrium istorum exuvias ex monte *Bogensi* iam ante ad monasterium *Oberalteich* translatas novo in Ecclesia tumulo anno 1488 reposuit, duos prope eundem clypeos genrilitios suspendit, adhuc residuos, unum FRIDERICI II., alterum ALBERTI I., utrumque in quatuor rectangulos sectum, hinc & inde præter tres *Arcus aureos* in campo cæruleo *Rete* boicum exhibentes. *Tab. II. n.* 6. *&* 7. Qua quidem ratione vetus illud insigne ALBERTI III. cum solo *Arcu*, & posterius cum *Rhombis*, utrumque eidem fors adhuc conspicuum, in hanc formam conflare & combinare voluisse videtur.

Hos

Hos ipsos clypeos celeberrimo HUNDIO conspectos fuisse inde coniicio, quia *stemmatographiæ I. p.* 121. asserit, Comites de *Bogen* tres Arcus aureos in campo cæruleo gestasse, certe in nullo sigillo vel saxo repertos: præterea autem se deprehendisse eorum scutum cum *Rhombis*, absque designatione colorum. Id quod certissimum. Fallitur autem in eo, quod in sigillo ALBERTI IV. de anno 1233 equum solutum, *ein ledig Jpringendes Rofs, oder Gurn*, videre sibi visus fuerit, cum tamen in hoc sigillo, fracto quidem, eques tamen sat clare adpareat, uti editor ad *M. B. XIV. p.* 47. adnotavit.

O) Prodiit nuper inter scuta heraldica *Mallerstorfensia M. B. XV. tab. VI. n.* 100. clypeus Comitibus de *Bogen* adscriptus, sex striis horizontalibus 1. 3. 5. albis, 2. 4. 6. cæruleis distinctus, ita ut in tertia *Arcus* sine chorda, in sexta tres *stellæ* adinstar anguli obtusi, fere ut in scuto Comitum de *Heunburg* & *Cileia* (M. B. XIV. 32.) adpareant, cuiusmodi insigne in nullo istorum Comitum sigillo, saxove hactenus observare licuit.

P) Quoniam vero HUNDIO, idoneo teste *l. c.*, olim nobiles quidam de *Bogen* dicti exstiterunt, quos inter CONRADUS anno 1261 testis Monachii subscripsit, qui etiam ad an. 1266 cum HENRICO de *Pogen* M. B. XV. 448. *seq.* occurrit; hinc ad istos, ceu cives de *Bogen*, hoc scutum potius referendum crediderim, quam ad Comites nostros, iam anno 1242 extinctos, præsertim, quod hodiernum oppidi *Bogensis* scutum, Arcum in campo cæruleo cum stella ostendat. (F)

Prædictus igitur *Conradus* Comitibus de *Bogen* nonnisi per errorem in indice vol. XV. adiectus fuit.

§. V.

§. V. De iure, quo Otto illuſtris Bavariæ Dux hæreditatem Bogenſium adiit.

A) Dum ALBERTUS IV. Comes de *Bogen*, lineæ ſuæ poſtremus, ſine prole maſcula an. 1242 eamdem clauſit (N. 45.) florebat adhuc linea ſenior in poſteris FRIDERICI III., immo & hodie ſupereſt in illuſtriſſima prolapia Comitum, qui de & in *Arcu*, dictos *Bogen* ſe ſcribunt, & a communi ſtipite HARTUICO I. deſcendunt, uti *tabulam* B. inſpicienti ſtatim occurrit.

B) Quare igitur hac præterita, vel excluſa, OTTO illuſtris *Bavariæ* Dux, ALBERTI IV. frater uterinus, in omnia *Bogenſium* bona & iura ſine contradictione ſucceſſit, ſuperſtite *agnato* propiore?

GANSERUS *p.* 450. & 494. ſuſpicatur, IUDITHAM, FRIDERICI III. relictam viduam, filiique ſui ALBERTI minoris tutricem, monaſterii *Oberaltacenſis* advocatiam, & ipſum comitatum *Bogenſem* alteri lineæ de *Windberg* dictæ pro pacta pecunia ceſſiſſe. Quia tamen nullum huius coniecturæ fundamentum prodit, nec aliquod huiusmodi pacti veſtigium ullibi adparet, nemo facile eidem adſentietur. Immo dubitare merito licet, an lineæ *Fridericianæ* in feuda lineæ *Aſcuinianæ* ius quodpiam competierit, quod eidem certo competebat in advocatiam *Oberaltacenſem*, quippe in inſtrumento confirmationis (*Cod. prob. N. XXI.*) ſtipulatum.

C) Vt igitur hæc non nullius momenti quæſtio ſolide pertractetur, res ab ovo petenda eſt.

Martinus HOFMANNUS, cui archiva *Babenbergenſia* patebant, ad quæ omni fere pagina provocat, in Annalibus huius Eccleſiæ apud LUDEWIGIUM *Scriptor. Bamberg. Tom. I.* 211. G. obſervat, *Ratisbonam* inter atque *Patavium* non nulla ex regione *Bavariæ* fuiſſe loca, quæ iam inde a S. HENRICI Imperatoris temporibus Eccleſia ſibi in magna contentione retinuerat, quod ad ius ſuum ab antiquo pertinerent. -

Querulatur quoque *Burkardus* KREBSIUS, decanus quondam *Patavienſis*, apud HUNDIUM *Metropol. II.* 403. *nov. edit.* adverſus eumdem S. Imperatorem, quod comitatum cum poſſeſſionibus ab *Hiltſa* flumine usque ad flumen *Regen*, cum aliis bonis abſtracta ab Eccleſia *Patavienſi*, largitus fuerit Eccleſiæ *Bambergenſi*.,

D) Epiſcopi *Bambergenſes* Comitibus a *Bogen* lineæ *Aſcuinianæ*, quibuscum magna illis interceſſerat neceſſitudo, feuda hæc pleraque contulerant, quæ horum poſteri ALBERTUS IV. & BERTHOLDUS III. iam non amplius recognoſcere, ſed velut bona ſibi propria vendicare volebant.

Quapropter ECBERTUS Epiſcopus anno 1228 eadem, quaſi in caducitatem redacta, & Comitibus prædictis ademta, in LUDOVICUM *Bavariæ* Ducem, eiusque filium OTTONEM *illuſtrem* feudali titulo transtulit, ſibique ſacramento obſtrinxit.

Diſcimus hæc ex allegato HOFMANNO *l. c.* 154. C. ad an. 1228. „ ECBERTUS Epiſcopus Eccleſiæ feuda, quæ inter *Pataviam* & *Ratisbonam* ex utroque *Danubii* littore in *Bavaria* ſita erant, & poſt defunctum ALBERTUM III. *Bogiorum* Comitem, Eccleſiæ beneficiarium, ALBERTUS eius filius,

lius, cum fratre BERTHOLDO, per vim invaſerat, eorum pretio perſoluto recuperavit, & LUDOVICUM Comitem palatinum Rheni, & OTTONEM eius filium, feudali ſacramento ſibi adſtrictos, de iisdem inveſtivit.“

E) Hoc ipſum profitetur LUDOVICUS Dux cum filio ſuo in litteris reverſalibus, eodem anno Eccleſiæ *Bambergenſi* datis, (*Cod. diplomat. N. XLIII.*) ubi hæc verba notari merentur:

„LUDOVICUS - - Notum eſſe cupimus, eoquod venerabilis dominus noſter EKBERTUS *Babenbergenſis* Epiſcopus nos & OTTONEM filium noſtrum palatinum Comitem Rheni, *noſtrosque heredes omnes, qui iure feudali ſuccedere debent*, nobis feudo, quod ALBERTUS Comes antiquus (*tertius*) de *Bogen*, pater iſtius Comitis, qui nunc ſuperſtes eſt, ab Eccleſia *Babenbergenſi* tenuit, & quod iſte (ALBERTUS IV.) & frater ſuus contra iuſtitiam, & preter voluntatem predicti Epiſcopi violenter tenuerunt, rationabiliter infeudavit, illo videlicet, quod a *Patavia* ex utraque parte *Danubii* verſus *Ratisbonam*, & *ultra* protenditur, hoc interpoſito pacto &c.“

F) Neque tamen iſtud negotium illico eventum habuit; ſive enim ALBERTI IV potentia prævaluerit, qui poſſeſſionem ſemel occupatam eripi ſibi paſſus non fuit, ſive prædicta inveſtitura ſolum fuerit *exſpectativa*, poſt mortem ultimi poſſeſſoris prole carentis, cuiusque propter uxoris ſterilitatem naſcituræ ſpes nulla erat, effectum ſuum ſortitura; certum eſt OTTONEM illuſtrem non niſi poſt mortem ALBERTI IV. im, prolis anno 1242 univerſam *Bogenſium* Comitum hæreditatem, tamquam feudum iam ſibi *apertum*, ſtatim occupaſſe, quod

patet ex litteris commutationis cum monaſterio *Nideralteich* factæ anno 1244 datis M. B. XI. 217. ubi ſequentia leguntur: „ OTTO D. G. Com. Pal. - - Notum eſſe cupimus - - qualiter nos cum eccleſia *Altahenſi* commutationem fecimus de prediis noſtris pro caſtro *Flinsberch*, quod ab ALBERTO quondam Comite de *Bogen* fratre noſtro erectum fuerat in prediis eccleſie memorate. Mortuo namque eo, cum *poſſeſſiones* & *comitatus* ipſius ad noſtrum dominium iure (feudali exſpectativo) deveniſſent, penſantes illud caſtrum &c. “

G) Eiusdem ſucceſſionis ab obitu ALBERTI IV captæ meminit etiam HENRICUS I. *Bav.* inferioris Dux, OTTONIS prædicti filius an. 1267 per verba: „Nos HEINRICUS - - declaramus, quod cum inter nos & eccleſiam de *ſuperiori Altah* ſuper iure patronatus Eccleſiarum . . . ratione *ſucceſſionis hereditarie*, qua bone memorie *patruo* noſtro ALBERTO Comiti de *Bogen* in *univerſali* hominum & bonorum ſuorum poſſeſſione ſucceſſimus &c. „ (*Cod. prob. N. LII.*) ſcilicet poſt hæreditatem paternam & regionem cum fratre LUDOVICO inter ſe diviſam, ubi HENRICO *Bavaria inferior* cum comitatu *Bogen* in ſortem ceſſit. HEINRICI huius filii OTTO, LUDOVICUS, & STEPHANUS anno 1295 idem pariter profitentur M. B. XV. 25. „ Verum quia proceſſu temporis ad nos comitatu eodem de *Pogen* ex *ſucceſſione legitima* derivato. “

H) Hisce ex dictis conſtare exiſtimo, lineæ *Fridericianæ*, quæ feudis *Bambergenſibus* nunquam fuerat inveſtita, ius ad eadem nullum competiiſſe. Quia vero dubium mihi non eſt, quin linea *Aſcuiniana* præpotens, præter dicta *feuda Bambergenſia*, plura etiam bona *allodialia*, præſertim ab Imperatoribus HENRICO III. & IV. eidem conceſſa (§. II. E.) aut

pactis

pactis dotalibus accepta, poſſederit; ideo adhuc quæſtioni locus eſt, cur ab iſtorum quoque hæreditaria ſucceſſione *Arcuani* ſuperſtites, *Agnati* proximi, fuerint excluſi.

Deſuper ita mihi videtur. Poſtquam nullum omnino adeſt veſtigium, quod linea *Fridericiana*, ſeu *Arcuana* litem aliquam ſuper iſta hæreditate moverit; ſubponere licebit, aut ipſammet agnoviſſe ius ſibi ad illam nullum competere, aut poſtquam *Bavaria* ſponte ceſſerat, eidem ſi quod vnquam habere viſa fuiſſet, libere renuntiaſſe, aut denique inter ALBERTUM IV. & OTTONEM Ducem, fratres uterinos, mutuæ ſucceſſionis pactum interveniſſe, quod olim non infrequens erat.

Huiusmodi autem divinationibus iam opus non eſt, quando tot ſæculis præſcripta & quieta ſereniſſimæ domus *Boico-palatinæ* poſſeſſio nulla ratione amplius turbari valet.

I) Aliud quidpiam non neminem morari poſſet. Scribit HOFMANNUS *Annal. Bamberg.* 159. C. poſt exceſſum ALBERTI IV. ultimi Comitis de *Bogen* improlis opes eius, oppida, caſtra & prædia, quæ ab Eccleſia *Babenbergenſi* in feudum tenuerat, & per obitum ſuum vacare cæperant, a POPPONE Epiſcopo, CONRADO, FRIDERICI Germaniæ Regis filio, Eccleſiæ fiduciario effecto, collata fuiſſe.

Cur igitur præ CONRADO ſucceſſit OTTO Bav. Dux?

Reſponſio facilis eſt ex eodem HOFMANNO. Teſtatur enim, a FRIDERICO Imp. ad inſtantiam ſucceſſoris Epiſcopi HENRICI omnes alienationes, ab anteceſſore POPPONE factas,

pror-

prorſus irritas & nullas fuiſſe declaratas, idque expreſſe quoad feuda Comitum *Bogenſium*, filio ſuo *nulliter* collata, cuius diploma exſtat in *Cod. prob. N. LI.*)

Atque hæc erant, quæ ad illuſtrandam celeberrimam & inter *Boios* antiquiſſimam familiam Comitum de BOGEN in ARCUANIS adhuc hodie florentem, ex memoriis undique conquiſitis, pluribusque antehac ineditis, huc congerere volui, quod hiſtoriæ patriæ cultoribus, immo & exteris, qui pariter inde proficere poterunt, haut fore ingratum confido.

CODEX

CODEX
PROBATIONUM
DIPLOMATICUS.

PLURA COMPLECTENS INSTRUMENTA NUNC PRIMUM EDITA AUT RARIUS OBVIA.

Num. I. HENRICUS III. Imp. HARTWICO, fatori Comitum *Bogenſium* donat regales manſos in pago *Nortkowe*. An. 1054.

Ex autographo. Mon. boic. XII. 95.

C. In nomine ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, HEINRICUS divina fauente clementia Romanorum Imperator auguſtus. Noverint omnes Chriſti noſtrique fideles tam futuri quam præſentes, qualiter nos ob interventum noſtri thori ac regni cariſſimæ conſortis AGNETIS imperatricis Auguſtæ HARTWICO ſex regales manſos, duos in villa *Wolframmesdorf* dicta, & duos in *Lindarn*, & duos in *Ratmeresrevt* & ibi ſicut extra ſilvam per dimenſionis latitudinem demonſtrantur, ita ex utraque parte indirecto per ſilvam prolongantur, in pago *Nortkowe* & in comitatu HEINRICI Comitis ſitos, cum omnibus ſuis pertinentiis, hoc eſt, areis, ædificiis, terris cultis & incultis, agris, pratis, paſcuis, campis, ſilvis, venationibus, aquis, aquarumque decurſibus, molis, molendinis, piſcationibus, exitibus, & reditibus, viis & inviis, quæſitis & inquirendis & cum omni iure & utilitate, quæ ullo modo inde

poterit provenire, in proprium dedimus, tradidimus, condonavimus, eo videlicet tenore, ut præfatus *Hartwich* de iam dicto prædio liberam deinceps potestatem habeat tenendi, dandi, vendendi, commutandi, precariandi, posteris relinquendi, seu quicquid sibimet placuerit inde faciendi. Et ut hæc nostra imperialis traditio stabilis, & inconuulsa omni succedentis temporis permaneat ævo, hoc præceptum inde conscriptum, manu propria ut inferius videtur corroborantes, sigilli nostri impressione iussimus insiguiri.

Signum Domni HEINRICI tertii Regis invictissimi (*Monogramma*) secundi Romanorum Imperatoris Augusti.

VVINITHERIUS cancellarius vice LIUTBOLDI archicancellarii, & archicapellani recognovi.

Data VIII. Kal. Mai anno dominicæ incarnationis Mill. Liiii. indict. VII. anno autem domni HEINRICI tercii Regis, Imperatoris secundi ordinationis anno XXVIII. regni XX. imperii VIII. Actum *Ebilezdorf* in dei nomine feliciter Amen.

Num. II. Excerpta e codice HERMANNI abbatis de successione advocatorum sui monasterii a sæculo XI. ad annum 1242.

Mon. boic. vol. XI. p. 20. *seqq.*

Tempore ADALHARDI MEINHARDUS & ASCHWINUS fuerunt advocati ecclesie. ACSCHWINUS autem Comes de *Pogen* fuit tempore HEINRICI IIII. (Imp.) & ADALHARDI, WENZLAI, & WALCHERI abbatum advocatus *Altahensis* ecclesie. Hic ASCHWINUS fertur Pohemos irruentes

in

in provinciam noſtram tribus bellis viciſſe, & in ſignum victorie quamdam crucem, cum bipenni in quadam abiete in monte qui vocatur *Apholter/perg* excidiſſe, que abies uſque hodie vocatur *Æſchweinestanne.* Iſte *Æſchwinus* dicitur ADILPERTUM Comitem genuiſſe, qui habuit uxorem HADWIGAM, & fuit advocatus *Altahenſis* eccleſie tempore LIUPOLDI & ADALFRIDI & RUPERTI & GERHARDI abbatum, iſte ADALPERTUS conſtruxit monaſterium in *Windberge.* Hic genuit ADALPERTUM HARTWICUM & PERTHOLDUM Comites, ex quibus ADALPERTUS ſagitta occiditur in obſidione caſtri, quod dicitur *Phalaia* circa an. dni. M. C. XL. HARTWICUS autem homo peſſimus inſaniendo vitam finivit. PERTHOLDUS vero homo pacificus & dives fuit advocatus eccleſie *Altahenſis* tempore CHUNRADI & POLEZLAI abbatum, qui advocatiam, quam ipſe & progenitores ſui antea ab imperio recipere ſolebant, primus recepit a *Pabenbergenſi* Epiſcopo EBERHARDO. Hic ADALBERTUM genuit Comitem ex LEUTKARDE. Iſte ADALBERTUS advocatus eccleſie tempore VDALRICI & DITMARI abbatum fuit. Hic fuit homo ferus & bellicoſus & per hoc deſtructor eccleſiarum & provincie exſtitit. Nam per Kaiſam verſus *Dornberch* cum *Pohemis* factam & per prelium cum LUDOVICO Duce an. M. C. XCIII. ac per conſtructionem caſtrorum in *Hohenpogen* & aliorum edificiorum ſive prediorum & per diverſas exactiones eccleſiam noſtram & alias eccleſias depauperavit. - - *p.* 22. Plures etiam idem Comes, ſicut ex literis querimonialibus abbatum invenitur, malicias exercuit, que melius reticentur. Attamen moriens anno dni. M. C. XCVIII. filiis ſuis LUIPOLDO clerico. PERTHOLDO & ADALBERTO, quos genuerat ex LUDMILLA, reliquit comitatum plenum divitiis & honore. Qui cum inter ſe & poſtea cum aliis vicinis ſuis, Epiſco-

pis, Comitibus, diſcordarent, in tantam rabiem & maliciam excreverunt, ut provinciam comitatus ſui inhabitabilem facerent fere totam - -- Defuncto autem apud *Damiatam* PERTHOLDO Comite, ALBERTUS Comes habens REICHIZAM uxorem ſterilem in ſui malicia uſque ad obitum perduravit . . . . Anno itaque dni. M. CC. XLII. moritur predictus ALBERTUS Comes de *Pogen* ſine herede XVIII. Kalend. Febr. cui ſuccedit in advocatia huius eccleſie OTTO Comes palatinus Rheni, Dux *Bawarie*, cuius ſtudio totus comitatus in optatam pacem & neceſſariam reformatur.

Num. III. HENRICUS IV. Imperator FRIDERICO I. advocato *Ratisbonenſi* quasdam villas concedit in Marchia *Cambenſi* anno 1086.

Ex autographo. Mon. boic. XII. 96.

In nomine ſancte & individue Trinitatis. HEINRICUS Dei gratia tertius Romanorum Imperator Auguſtus, Univerſis Dei, noſtriſque fidelibus tam futuris, quam preſentibus notum eſſe uolumus, qualiter nos dilecto fidelique noſtro FRIDERICO *Ratisbonenſi* aduocato ob devotum ſervicium ſuum uillas ſitas in Marchia, que vocatur CAMBA, ſic nominatas *Grawat. Vurte. Mazelin. Fichteneſberg. Fraſaneſdorf. Buchberg. Sichowa.* cum ceteris habitationibus eodem pertinentibus, & omnibus appendiciis, id eſt mancipiis, areis, edificiis. terris cultis & incultis. campis. ſilvis. pratis. paſcuis. uenatione. piſcatione. aquis aquarumque decurſibus. molis & molendinis. exitibus & reditibus. queſitis & inquirendis, ſeu cum omni utilitate que ullo modo inde provenerit in proprium tradidimus. Ea uidelicet ratione, ut ipſe deinceps liberam inde poteſtatem habeat tenendi. tradendi. commutandi. precariandi vel quic-

quid

quid ſibi placuerit inde faciendi. Et ut huius noſtre donationis autoritas perpetuo ſtabilis, & inconuulſa permaneat. hanc cartam inde conſcribi. quam ſicut infra apparet manu propria roborantes impreſſione ſigilli noſtri iuſſimus inſigniri.

Signum domni HEINRICI tertii Romanorum Imperatoris Auguſti.

HERMANNUS cancellarius (*Monogramma*) vice WECELONIS archicancellarii recognovit.

Data V. Idus Aprilis Anno ab incarnat. dni. M. LXXX. VI. indict. VIIII.

Anno autem domni HEINRICI Regni quidem XXXII. imperii vero III. Actum *Ratisbone* in Chriſti nomine feliciter Amen.

Num. IV. Monaſterium Oberalteich inſtauratum dotatur per Comites de *Bogen*. An. 1104.

Ex Mon. boic. XII. 15.

Sicut perverſorum male geſta ne alii ſcandalizentur, ſunt celanda, ita bonorum beneficia ut alii edificentur, ſunt declaranda. Quo enim ſepius prevaricacio transgreſſoris in memoriam revocatur eo perniciosius tormentum ipſius innovatur. Et quanto frequencius iuſtus pro iuſticia ſua eſt imitandus, tanto copioſius ipſe in eternitate temporum creditur a Deo remunerandus. Quapropter tam futurorum quam preſencium Chriſtianorum cognoſcat induſtria, quod quidam prepotentes & timorati homines, videlicet ADELHEIT *aduocata & tres filii eius* VDALRICH *clericus*, FRIDREICH *aduocatus matri-*

cule

cule Tyberine ciuitatis, HARTWICH, & LEUKART *de Windeberg*, & *duo filii eius* BERTOLDUS, ADALBERTUS *Comites* per ſpiritum, qui loquitur ad cor Ieruſalem, conpuncti tradicionem cuiusdam loci *Altach* nominati, qui iuxta ripas *danubii* ſitus eſt, in feſtiuitate apoſtolorum *Petri* & *Pauli*, in preſencia EGINONIS eiusdem loci abbatis innouauerunt, & eundem locum cum omnibus appendiciis ſuis, uel antiquitus ab ullo anteceſſore eorum, uel a quoquam hominum eo collatis, uel aliquo conſanguinitatis, propinquitatis, dedicionis iure ad ſe pertinentibus, ſuo uſui atque potentatui omnino abalienaverunt, & absque omni hominum contradictione Deo & ſancto PETRO tradiderunt, & perpetuo liberum eſſe decreuerunt, nimirum tam pro animarum ſuarum ſaluacione, quam aliorum illuſtrium virorum inibi ſepultorum abſolucione. In quorum conſpectu probi milites, uidelicet omnes eorum ſeruientes, ſepulturas ſe ibi habituros deuouerunt, quinimo intimam peticionem fecerunt. Ceterum hec tradicio eo tenore facta eſt, ut Monachi ibidem Deo ſeruientes habeant poteſtatem quemcunque aut inter ſe aut aliunde eligere abbatem anisu tamen & conſenſu aduocati ipſius loci. Et teſtes ſunt hee nobiles perſone. FRIDERICUS aduocatus, PERCHTOLDUS de *Pogen*. HARTWICH de *Ceydlarn* &c. anno dominice incarnacionis M. C. IIII.

Num. V. Traditiones variæ ad monaſterium *Oberaltach* intra ann. 1100-1105.

Ex Mon. boic. XII. 17. ſeq.

Sicut negligentibus, & deſidioſis vivendi corporis & Anime eſt defectio, ita bene agentibus certa & eterna eſt retributio. Vnde quos noſtris temporibus comperimus cautos, & ſervitio

tio ſanćte eccleſie utiles, hic quorumdam deſidia compulit aſſcribere, quos ſcimus ſcriptos in eterna retributione. Igitur PERTHOLDUS quidam prepotens & nobilis & *ſui fratres* ENGILBRETH ſcilicet OUDALRICH filii OUDALRICI de *Rota* delegauerunt hereditatem ſuam in manus ASCUINI de *Zidlarin* ea ratione, ut poſt obitum eorum Deo, & ſacris eius ſeruitoribus traderet. Quam traditionem ipſe ASCUIN in manus nepotis ſui FRIDERICI filii FRIDERICI (primi an. 1101 defunćti) delegauit. Proinde notum ſit omnibus preſentibus ſcilicet & futuris, qualiter ipſe ASCUIN curtile unum in uilla ſuperiore *Altaha* & *Matingan* Deo & ſanćto PETRO tradidit, & FRIDERICH (ſecundus) ſicut in fide ſuſcepit *Eitirhoven* & *Maniboldes veldan*, & montem qui dicitur *Grind* & quicquid inibi habuit PERTHOLDUS S. PETRO tradidit. Et ipſe FRIDERICH (primus anno 1100 vivens) & ADELHEIT uxor eius de proprio tradiderunt BERINDORF & *Landolfasdorf* & unum manſum in *Aſcinheim*. Item domna ADELHEIT in eadem *Altaha* curtile I. tradidit. Item filius eius OUDALRICH (poſthac Epiſcopus Eiſtetenſis) ad *Aſcinheim* curtile I. & X. mancipia. HARTUICH filius ADELHEIT curtile unum in *Engildicheſdorf* & I. vineam in monte *Altaha*.

Item domna ADELHEIT medium manſum in *Vidaha* S. PETRO tradidit.

Item filia eius TOUTA curtile I. ad *Alradaſdorf* tradidit S. PETRO.

Item FRIDERICH (ſecundus) filius eius molendinum ad *Vietha* tradidit iuxta *Eitina*, & piſcatorem ad *Aſcinheim* S. PETRO dedit.

Item

Item domna LIUTGART de *Windberg*, & filius eius ADALBERTUS Comes partem curtilis in uilla que dicitur *Altaha* & eccleſiam *Bogana* cum dote & VI. mancipia S. P. donavit.

HARTUUICH filius domne ADELHEIT quamdam feminam *Friderûm* nomine S. P. cum hereditate ſua.

HARTUUICH filius ASCUINI dedit ad *Rizemanneſdorf* & *Tiemanneſdorf* I. curtile & III. manſus & *Ouua* S. P. tradidit.

ASCUIN & FRIDERICH patruus (patruelis) eius BERTHOLD VI. manſus in *Mirendorf* tradiderunt S. P.

ADELHEIT mater FRIDERICI (ſecundi) I. manſum ad *Tichmannaſdorf* & ad *Harda* ſimiliter pro dote eccleſie.

Eadem ADELHEIT molendinum & curtile in *Miltoha* tradidit.

PERTHOLD pat. FRIDERICI medium manſum in *Ratbotendorf*.

Hanc item traditionem domna RICHGART vxor BERTHOLDI firmauit pro remedio anime uiri ſui PERTHOLDI & omnium debitorum ſuorum. Et iſti ſunt teſtes ADALPREHT Comes ENGILBREHT filius eius (*ſcilicet Richgardæ*) *Richer*, *Witto*. - -

Num. VI. a. Traditio TOUTÆ comitiſſæ, filiæ FRIDERICI I. intra ann. 1100 - 1105.

Ex Mon. boic. XII. 23.

Fideli tam preſentium, quam futurorum memorie commiſſum ſit, quod TOUTA nobilis matrona & *iſtius loci dominorum proles* ad altare S. PETRI in ſtipendia fratrum tradidit predium quod dicitur *alrataſdorf*, huius mancipationis in noſtra hos teſtes ſignavit eccleſia. *Engilſchalch. Henrich liber. Heriche* de familia *nithart. Henrich. Albwinus. Eticho. Berinhart. Ekaerich. Azilo.*

Num. VI. b. Traditio Iudithæ circa idem tempus.

Loc. cit. 24.

Notum ſit - - qualiter quedam domna IUDITA de *Winxera* delegavit unum manſum in manus PERTHOLDI Comitis (*de Windberg*) ea ratione ut ipſe traderet ad altare S. PETRI in |*Altaha* fratribus inibi Deo ſervientibus ut eis deſerviret quam traditionem ſuſcepit EGINO abbas, & advocatus FRIDERICUS. Et iſti ſunt teſtes ADALBERTUS HARTWICUS (Comites) CHADOLT de *Winxera* RICHERI *de Walchinchofan. Engilſchalch de Rupreht de Pargiſteti. Gerloh de Wolfolteſcella. Golti de Etineſdorf. Purchart* & frater eius *tiemo Ekkirich* & frater eius *Huch* de *mennacha. Heinrich* de *Richpretesdorf. Chuno de fremichesperge. Pilgrin* & *Ruodorff* & *chuno* fratres de *Friendorff. Meginolt* & filii eius *Megingoz* & *Wiſo* de *Mardivoldesvelden.*

Num. VII. Traditio ſilvæ monaſterio *Oberalteich* facta aute ann. 1105 ſed codici ſerius inſerta.

Mon. boic. XII. 24.

Notum ſit omnibus fidelibus, qualiter dive memorie dominus FRIDERICH & fratres ſui HARTICUS & OUDALRICUS & PERTHOLDUS filius LIUTGARDE, equali parte tradiderunt ſilvam ultra *Heimpreitisperg* ſitam ad altare S. PETRI in *Altaha* CC manſus in latitudine & in longitudine usque ad marcham boemaniam a *Wigilinesriet* usque in aquam que dicitur *Pebarha*. Quam traditionem ſuſcepit aduocatus FRIDERICH & abbas EGINO, qui etiam omnes conſtituerunt, ut interfinia & terminos eiusdem ſilue prepoſiti uniuscuiusque illorum abbati & ſenioribus eccleſie S. PETRI monſtrarent, qui ſic uocantur. *Suuitker. Dietpolt. Otto. Adalprecht* & alii, quorum nomina hic non habentur. Huius rei teſtes ſunt nobiles PERTOLT Comes. HARTUICUS frater aduocati. *Aribo. Heinricus. Heinricus. Ougo. Engilſchalch. Richer. Ruotpreth. Chalp. Marquart. Ekkirich. Chadolt. Huch. Wilihalm. Adalpreth. Maganus. Otto. Adalprecht. Walto. Engilſchalch. Routpreth. Wichman. Chuno*, & alii quam plurimi milites domiuorum.

Num. VIII. a. Circa idem tempus.

Loc. cit. 25.

Domina LIUTKART cometiſſa mater ADELBERTI Comitis dedit in dotem eccleſie ſancti IOHANIS & ſancti EGIDII dimidium manſum in *Rodwansperge* & mancipium unum nomine *Haziha*. Huius rei teſtes ſunt *Marchwart. Megingoz. Hiller. Hagano. Roudolf. Engilbreht. Gozpolt. Erchinger. Adilger. Yſanbrecht.*

Num.

Num. VIII. b. Ante an. 1104.

Loc. cit. 26.

ALUICH ſervus BOBONIS redemit filium ALUICUM a domino ſuo, quem vendicavit in manus cuiusdam nobilis viri ZACCHONIS, qui delegavit eum ad altare ſancti PETRI V. denariis annuatim ſolvendis. preſente ASCHWINO *advocato*. Huius rei teſtes ſunt *Routpreht von Rincheim*.

Num. VIII. c. Circa idem tempus.

Loc. *cit.* 25.

Noverit cuncta poſteritas, qualiter *ductrix* LIUTGART. *Soror* ADALBERTI *Comitis* tradidit ad altare S. PETRI quandam mulierem nomine *Ouspirn* cum omni prole ſua. Huius rei teſtes ſunt *Suitker. Pernhart. Oudalrich. Adelpreth. Sigehart. Richere. Engilmar de Chriſtenesberch. Heinricus & filius eius Pertoldus*.

Num. IX. Traditio mancipiorum ad monaſterium Oberalteich. An. 1115.

Mon. boic. XII. 31.

Sancte matris Eccleſie filiis notum ſit, ADALBERTUM Comitem, uxoremque eius HADWICAM *de Windeberge* in profectione ſua cum exercitu in *Vriſiam* provinciam tradidiſſe ad altare S. PETRI *Altahenſis* cenobii pro remedio anime ſue mulierem quamdam *Engilradam* nomine cum VI. liberis, ſcilicet *Richerio*, *Dietpoldo*, *Engilboldo*, *Engilpierga*, *Mergarda*, *Liutkarda*, ut *iure nobilium vivant & ſerviant miniſtrorum*,

rum, prefatum monaſterium tunc temporis regente LIUTKERO abbate. Cuius tradicionis idem Comes teſtes adhibuit RICHERIUM de *Walcinchoven*, ENGILSCALCHUM de *Lienaha*. EBRWINUM de *Willingen*. WICMANNUM de *Steinaha*. MEGINGOZUM de *Prachinpach*. HERWICUM de *Weſciſcella*. PERINHARDUM de *Gebrinchoven*. ROVDOLFUM de *Framlingeſperge*. EPPONEM de *Draslaha*. Perpetrata eſt hec digna memorie tradicio anno Mill. C. XV. ab incarnatione dni. indict. VIII, regnante in pace iuniore HEINRICO Imperatore.

Num. X. Traditio FRIDERICI II. circ. an. 1126.

Mon. boic. XII. 31.

Notum ſit fidelibus filiis catholice matris eccleſie tam præſentibus quam futuris, quod FRIDARICUS *aduocatus*, *& uxor eius* LIUTGART tradiderunt poteſtativa manu ad altare Sci. PETRI, quod dicitur *ſuperius Altaha* quandam ancillam ſuam nomine *Gotilam* eo iure, ut *vivat & miniſtret*, *ſicut cetere filie honorabilium miniſtrorum*. Huius rei teſtes ſunt *Heinricus de Richprehtesdorf. Routpreht de Parcſtetin. Huh de Mennaha. Otto de Muozingen*, *& frater eius Engilſcalch. Gozprecht de Harda. Hertuuich de Siclinſperch*. Et hi ſunt teſtes *Rovdpreth. Lantolt. Houch. Eppo. Penno. Friderich. Adalpreth. Purchart. Erkinpreht*.

Num. XI. Reſtauratio monaſterii confirmatur ab HONORIO P. II. An. 1126.

Mon. boic. XII. 98.

HONORIUS Papa II. ſeruuſ ſeruorum dei, cunctis fidelibus apoſtolicam benedictionem & ſalutem. Priuilegium libertatiſ

tatiſ *altahenſiſ* cenobii, uti ſubſcriptum eſt, noſtra auctoritate firmamuſ, & ſub panno ſancti PETRI & noſtri conſtringimus, ne quiſquam eidem loco & boniſ ad eum pertinentibuſ aliquam uim iniuſte inferat, aut mali aliquid faciat, quod ſi quiſ hoc transgreſſuſ fuerit, eterno anathemate ſe damnatum ſciat.

In nomine ſancte & indiuidue trinitatiſ ad comprobandam, & ad declarandam bonorum induſtriam. Notum facimuſ, & memorie poſteriſ tradimuſ, ut uniuerſi eccleſie filii preſenteſ, & futuri ſciant & & recognoſcant, qualiter locuſ *ſuperior Altaha* nominatuſ, omnipotentis Dei ſeruicio ſit inſtitutuſ, & romane libertati tradituſ. Anno ab incarnatione domini M. C. XX. V. indictione VIII. III. iduſ decembriſ I^mo anno LOTHARII regiſ *Jaxonici*. Deo annuente & LIUDEGERO eiusdem loci abbate plurimum annitente, conuenerunt ad eum locum cum plurimiſ amiciſ, & nobilibuſ viriſ, & militibuſ ſuiſ. FRIDERICUS (II.) aduocatuſ *Ratiſponenſiſ* eccleſie. cum conſenſu *contectaliſ*. ſue. & ADELBERTUS Comes de *Windeberch*. cum uxore & filiiſ admodum paruuliſ, ad quorum ditionem idem locuſ hereditario iure pertinebat. Ergo per ſpiritum ſanctum admoniti & compuncti eundem locum cum omnibuſ adpenditiiſ ſuiſ, agriſ, uineiſ, ſiluiſ, paſcuiſ, cultiſ & incultiſ, que ipſi aut parenteſ eorum dederant. aut aliqua conſanguinitatiſ & propinguitatiſ eorum deditioniſ iure ad eundem locum pertinebant uel a militibuſ ſuiſ. uel ab ullo anteceſſorum eorum. uel a quoquam hominum eo collata ſunt, omnino uſui ſuo atque poteſtati abalienauerunt, & absque omnium hominum retractione & contradictione deo & ſancto PETRO dederunt, tradiderunt, condonauerunt & perpetuo liberum eſſe decreuerunt, nimirum pro animarum ſuarum &

paren-

parentum ſuorum ſaluatione, & abſolutione. Ne ergo hec traditio & confirmatio. ab ullo hominum, uel ab ipſis, uel a poſteriſ nepotibuſ ſuiſ umquam poſſit infringi. aut adnullari. communi conſilio decreuerunt, ut eundem locum in manum predicti ADELBERTI Comitis pariter delegarent. ſcilicet ut ipſe romam ienſ hanc delegationem ſupra altare ſancti PETRI in conſpectu apoſtolice ſediſ epiſcopi, & romanorum principum confirmaret, & ſtabiliret. ea uidelicet conditione, quatinuſ ſinguliſ anniſ exinde *aureuſ nummuſ* in teſtimonium perſoluatur: et ne cuiquam hominum. regum, principum, epiſcoporum, locuſ ipſe cuiusquam ſervicii ampliuſ ſubiaceat. Ceterum hec traditio eo tenore facta eſt, ut monachi ibidem deo ſeruienteſ habeant poteſtatem. eligendi abbatem ſecundum regulam ſancti BENEDICTI. quemcunque velint, aut inter ſe. aut aliunde. qui tamen electuſ. accipiat baculum de altari. Hec etiam conditio inter eoſ facta eſt de aduocatione. uidelicet ut FRIDERICUS, qui tunc temporiſ aduocatuſ erat. ſi filium genuerit, ipſi & poſteri eiuſ iura aduocationiſ ſemper retineant. ſi autem absque liberiſ exceſſerit iura aduocatuſ ad ADELBERTUM Comitem & ad poſteroſ eiuſ pertranſeant & quisquiſ inter eoſ natu maior fuerit, ipſe aduocatuſ conſiſtat, qui tamen aduocatuſ nil aliud iuriſ aut poteſtatiſ quam quod ſubſcribtum eſt inibi retinebit. Semel in anno rationationem cum familia habere debet. & non alibi niſi in eodem loco hanc exercere ualebit. Si autem utilitaſ loci popoſcerit ut illo adueniat, hec ei in ſervitio ſubpeditabuntur. Sex urne uini, & una melliſ. & uiginti urne cerviſie. quatuor modii frumenti. & totidem porci. & duodecim modii avene. ita tamen. ut ſi ibi rationem habeat hec ei omnia dentur: nec alicubi alio deferantur. nec habeat poteſtatem hec cuiquam in beneficium dare, aut preſtare. Qui tamen aduocatuſ ſi fratri-

buſ graviſ & monaſterio inutiliſ fuerit. amoto eo aliuſ ſubſtituatur.

Harum rerum omnium teſteſ per aurem attracti ſunt: FRIDERICUS *aduocatuſ.* duo filii ADELBERTI Comitis PERCHTOLDUS & ADELBERTUS. *Dietericuſ de Povchuſen. Dietmaruſ & frater eiuſ Ekkerich de Silichigin. Dietmar de Wenniggeſdorf. Marchuuart de Elbermundeſdorf. Werigant de Wolfaha. Ratpot de Slipphingen. Eberhart de Rota. Willehalm de Geppenheim. Werinheri de Holzen. alius Werinheri & Gotſchalk de Heninchouen. Altman de Welichinberch. Swiker de Perindorf. Vdelrich de Ahahovſen. Liupolt de Elheſſigen. Gozpolt de Rovtenbach.* Hi omneſ nobileſ viri. exin militanteſ. *Adelhart de Riuttœ. Gotpolt de Rouberdorf. Gozwin de Hagabach. Engilſchalch de Landoldeſdorf. Landold de Landoldeſberch. Wolchmar de Mennaha. Gozpreht de Harda. Gumpolt de Herimuteſdorf. Eppo de Drahſala. Rovdolf de frenericheſberch. Adelbrhet de Houedorf. Megingoz & frater eiuſ Hiltibolt. Marchuuart & Werinheri de Nuzbach. Perinhart de Gebinchouen. Marchuuart de Niuenchirichen. Sigibot de Chovnenzhella. Pabo de Geswenta. Hagano de Gezhhuſen.* & alii quam plurimi.

Datum eſt *laterani* in palatio anno dominice incarnationiſ M. C. XXVI. indict. IIII. XI. K. apl. OTTONE cancellario ſancte romane ſedis.

Num.

Num. XII. Traditio FRIDERICI secundi ad monasterium *Oberalteich* post an. 1134.

Mon. boic. XII. 26.

Notum sit universe posteritati, quod aduocatus noster FRIDERICUS (secundus) & Vxor eius LIUDKARD, & frater eius OUDALRICUS & filius eiusdem aduocati (*Fridericus III.*) elegauerunt de propriis facultatibus & tradiderunt ad altare sancti Petri fratribus ibidem Deo servientibus unum curtile in *Rogitinperge* pro remedio animarum suarum, & parentum, ut remunerentur in retributione Iustorum. Quam traditionem suscepit quidam presbiter & Monachus nomine HEINRICUS in loco abbatis tunc positus. Et hi sunt testes. ENGILSCALCH *de Parchstetin. Heinrich de Ripretesdorf. Routpreth Chouno. Wicman de Steinah. Oudalrich Engilscalch. Chadolt de Winzara. Ekkerich de Menaha Otto de Henenchoven. Adalbart de Aiterhoven. Pabo de Wisintfeld. Adalpreht de Agapach. Walto. Dietwin.* & frater eius *Engilscalch. Marquart. Lantolt* de *Christansperge* & frater eius *Christan. Frideric.*

Num. XIII. Traditio sub FRIDERICO secundo & eius filio ante an. 1137.

Mon. boic. XII. p. 28.

Nouerint cuncti fideles tam posteri quam presentes, qualiter RICHERUS de *Walichouen* quoddam predium ad *Eberhardescell* emit ad *Rupertum* & fratrem eius *Chunradum*, quod delegatum est in manus HIZONIS de *Hovedorf* ea ratione, ut ipse delegaret, quocunque *altahensis* abbas LEUIDIGERUS, vel eius successores peterent. Huius rei testes sunt FRIDERICUS *aduocatus & eius filius* FRIDERICUS. CHADOLT &

eius

eius filius CHADELOH & CHADOLT. *Heinrich de Mosin. Diethe de Basseten. Chuno de Rota, & eius frater Routpertus. Gerhart & eius filius Frideric & Lautwin. Hizo. Hartwic. Oudalrich. Hizo. Adalpreth.*

Num. XIV. FRIDERICUS III. Ecclesiis variis curtes & vineas donat mortis causa ante an. 1137.

Mon. boic. XII. 32.

Nouerint universi fideles tam posteri, quam presentes in unum simul pauper & diues, cuiuscunque condicionis sunt, sciant cuncti mortales, quia FRIDERICUS *iunior* (tertius) *Ratisponensis aduocatus*, FRIDERICI (*secundi*) & LIUTKARDÆ *filius*, *fratruelis* OUDALRICI *Eihstatensis episcopi*, in manus ADALBERONIS cuiusdam nobilis viri de *Chirihbach* tradiderit quatuor curtes in *Witilinchouen* cum sex Vineis contiguis, eo ordine, atque conditione, ut si forte ipse prior decesserit, ea predictus vir pro remedio anime eius ad subscriptarum ecclesiarum altaria delegare debeat. Et ut euidentius, clariusque in posterum pateat, firmiusque in cuncta retro secula ipsius delegationis auctoritas permaneat, per se ipsum vivens distinxit, quemadmodum eas ut dictum est, per ecclesias distribui velit, scilicet *maiori ecclesie* in urbe *ratispona* curtem unam. Sancte MARIE in *superiori monasterio* curtem unam, ad *hospitale* curtem unam cum duabus uineis, ad *benedictum Sci Petri monasterium Scottis* duas uineas, ad monasterium sci IOHANNIS in *madehhardesdorf* curtem unam cum duabus uineis. Reliquorum vero prediorum delegationem, que idem prefatus & sepe nominandus aduocatus a supradicto patruo suo OUDALRICO uidelicet *eihstatensi presule* suscepta, hereditario iure possidebat, in fidem & manus *eque admodum illustris uiri &*

nobilis RATPONIS *de Niwenhuſen* contulit ſco PETRO *Altahenſis* cenobii patrono offerenda preſente ipſius loci abbate LIUTKERO. Et quia ipſe inibi locum ſepulture decreuit habere, & per ſuccedentia ſibi tempora cuncti parentes eius ibidem poſiti in pace requieſcunt, eundem locum maxime ſemper amauit, coluit, oblatis etiam donariis, beneficiis, allodiis antea ſepius nunc magnificentius cumulauit, auxit, ditauit, que tamen hic expreſſa minime habentur, quia & loco, & operi pro ſui dignitate & numero incongrua eſſe uidentur.

Num. XV. Circa idem tempus. *Ibidem.*

Nouerint cuncti fideles tam futuri quam preſentes, quod quidam homo nobilis, nomine OTTO de *Vurilbach* delegauit ad altare S. PETRI *Altahenſis* cenobii quandam feminam *Azalam* nomine cum *filiis Meriboto. Chounrad & filia Pertha*, uti in manus eius uenerant, ea ſcilicet ratione ut ſemper ibi uiuant ipſi, & poſteri eorum, iure *nobilium ſeruientium*. Que tamen mancipia *Dietpolt de Chagara* cum ſuis propriis mancipiis commutauit iuſta taxatione de *Scambachenſis* familia, & in manus ſupra dicti OTTONIS delegari fecit, quam traditionem ſuſcepit LIUDIGERUS *abbas* eiusdeem loci, FRIDERICO III.*) *aduocato*. H. r. t. ſ. *Gerune de Scampach. Adelun. Ratpoto. Arnold. Oudalrich. Oudalſcalch. Adelhoc. Isanbreth. Otto. Heinrich. Altolf. Pernhard.*

*) FRIDERICUM iſtum gemini *Altahenſes* MSS. Codices *tertium* diſerte exprimunt.

Num. XVI. LUTGARDIS FRIDERICI II. coniux in monaſterium *Formbach* benefica circ. an. 1140.

Mon. boic. IV. 49.

Domina LIUKART cometiſſa cum manu filii ſui FRIDERICI *Ratisponenſis* aduocati ac filie ipſius domine ADELHEIDIS de *Wiltperge*, dedit *Formbacenſi* eccleſie per manum cuiusdam nobilis viri GUNDEKARDI uiginti manſus ad *Hochenwarte* cum vineis & mancipiis & omnibus eius appenditiis, cultis, ſeu incultis, hac lege & conditione, ut ſi pro aliqua neceſſitate ſeu utilitate eedem poſſeſſiones cambiantur (*permutentur*) aut vendantur, mancipia tamen *Formbacenſi* eccleſie remaneant. Huius rei teſtes ſunt DIETRICUS *Comes*. ENGILBERTUS *Marchio*. ALBINUS *de Steine*. ENGELBERTUS *de Suneheringen*. BALDMARUS & frater eius DIETHERUS *de Halſe*. *Sigehardus de Flazze*.

Num. XVII. Traditio FRIDERICI III. ad monaſterium *Oberalteich* circ. an. 1147-65.

Mon. boic. XII. 47. *ſeq.*

Noverit cuncta retro generatio qualiter *aduocatus* FRIDERICUS *iunior* (III.) *Hieroſolimam* iturus predia quedam poſſeſſionis ſue in manus HARTUUICI (III.) *de Bogen*) *Comitis* tradiderit, ea uidelicet ratione, & conditione, ut ipſe ea uicaria traditione pro ſua parentumque ſuorum ſalute ad altare S. PETRI integra, fidelique deuotione delegaret. Cuius commendationis cautionem iſdem Comes prompto ac uoluntario animo ſuſcepit, & promptius adimpleuit, tradens ad prefatum altare dicti aduocati predia, unum *Boracelle*, aliud *Lederare* dictum cum omnibus adpendiciis eorum. Tradidit quo-

que iſdem aduocatus ad prenominatum altare mancipia, quorum nomina infra annotamus. *Gerwinus* cum uxore & filiis. *Hazacha uxor Bernhardi de Mennaha. Iepa* & filie eorum *Wilmout* & *Richiza.* Huius delegatiouis teſtes adhibiti ſunt GOTESCHALCH *de Haeninchouen.* CHADELOCH *ee Vuineere & filius eius chad. Chuno de Heriſingen. Heinricus & frater eius Roudolf de Horenpach. Heinrich de Friendorf. Volchmar & frater eius Gotpoldus de Mennaha. Engilſchalch iunior Scafel. Sunitker de Houedorf. Ditmar iunior de Perindorf.*

Poſtea uero cum ſepedictus aduocatus vita deceſſiſſet, VXOR ILLIUS (IUDITH) predictas poſſeſſiones impetere, & iuri ſuo aſcribere cepit, quaſi non poſſet rata eſſe traditio quam ſe abſente vir ſuus feciſſet. Vnde conpulſus eiusdem monaſterii uenerandus abbas DIETRICUS conſentientibus fratribus eidem advocate tantum pecunie dedit, ut pariter cum FILIO (*Alberto* vid. N. 19.) preſentibus multis miniſtralium ſuorum earumdem poſſeſſionum prorſus impulſiones omitteret, & a iure illarum penitus ſe abdicaret. *Waldo de Utilingen, & filii eius Waldo & Otto. Hartman de Veltchirchen & frater eius Marchuardus. Burchart de Hagebach. Gotpolt & Raheuuin de Menna. Friderich de Lantoldesberch. Wezilo Saſso. Pruno de Harda. Engilſchalc de uuoluoltiſchelle & filius eius Hartuuicus.*

Num.

Num. XVIII. FRIDERICUS III. monaſterio *Admontenſi* prædium *Prunnen* in *Auſtria* mortis cauſa donat.

An. 1147.

Ex codice Admontenſi apud Bern. Pez theſaur. anecdot. Tom. III. P. III. 777. n. CV.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, qualiter FRIDERICUS *Ratisponenſis* Aduocatus iturus in expeditionem *Ieroſolymitanam*, quæ ſub CHUNRADO Rege facta eſt, rogavit & obteſtatus eſt *matrem ſuam* LIUTKARDAM, quatenus predium ſuum in *oriente* apud *Prunnen*, ſcilicet beneficia decem virorum *Admuntenſi* cenobio, ſi ipſe de hoc itinere non reverteretur, vice ſua pro remedio anime ſue delegaret.

FRIDERICO ergo aduocato in expeditione illa mortuo, mater eius ſupradicta, predium eius, quod prediximus, ſicut ab ipſo rogata & obteſtata eſt, cœnobio pro remedio anime eius delegavit.

Quo facto uxor eius nomine IUDITH predium illud, ſicut & cetera eius predia iure maritalis dotis impetere cepit. Quo audito dominus GOTEFREDUS venerabilis eiusdem cenobii pater coram veniens rem ita cum illa compoſuit, ut penitus ab omni inpetitione illius predii diſcederet, data illi ſcilicet plena fraternitate congregationis cenobii, quam ſummopere expetebat. datis quoque preterea tribus marcis. Huius rei teſtes ſunt GOTEFREDUS *prepoſitus de Ratispona. Heinricus Schazflieſe de Ratispona. Riutgerus de Ratispona & quidam alii.*

Euerunt item alii, qui idem predium iure beneficii inpetebant. PERTHOLDUS ſcilicet de *Tumbrunnen.* HERMANNUS *de*

Pocches-

Pocchesruege. ſed idem *Pertholdus* vix rogatus XII. talenta accepit, & verbum apellationis ſue dimiſit. HERMANNO vero XVI. talenta data ſunt, & ab inpetitione illius predii penitus receſſit. Inſuper vineam trium iugerum iuxta idem predium iacentem cenobio tradidit.

His ita peractis dominus GOTEFREDUS venerabilis pater cenobii cum precone provincie predium illud poſſedit & in poteſtatem eccleſie triduana poſſeſſione redegit.

Poſtea ſoror predicti aduocati cometiſſa *de Hohenburch* ADELHEIT nomine, & filii eiusdem cometiſſe, comes videlicet ERNST & dominus FRIDERICUS, propinquitatis iure, ut ipſi fatebantur, predium idem inpetere ceperunt. Controverſia itaque inter eos & monaſterium *Admuntenſe* poſita tali fine eſt terminata, quatenus ipſi XX. talenta *Chremenſis* monete a fratribus acciperent, & ab omni querimonia quieſcerent. Ad maiorem preterea huius rei confirmationem ipſi manu propria idem predium monaſterio delegandum domino ADELBERTO *de Bergen*, preſente *duce Auſtriæ* HEINRICO tradiderunt. Inſuper eidem duci ſuum predium *Lohemin* pignoraverunt ea conditione, ut prefatum predium *Brunnen* monaſterio contra omnes homines defenderent, aut ſi hoc non poſsent, prefatam pecuniam XX. videlicet talenta tam bone monete ſicut tunc erat, vel XX. marcas probati argenti fratribus redderent. Huius rei teſtes ſunt CHUNRADUS *comes de Pilſtein.* SIGEHARDUS *comes de Schalaha.* WOLFKERUS *de Staine.* CHUNRADUS *de Rakez. Comes* GEBEHARDUS *& frater eius* ADELBERTUS *de Rebegouve.* ADELBERTUS *de Bergen.* WILRAT *dc Charlſtein.* WICHPOTO *de Pielach.* PILGRINUS *de Zurel.* RUDPERTUS *Clericus.*

Num.

Num. XIX. *Gerardus* Abbas *Oberalt.* satisfacit prætensionibus Advocatissæ. Circ. an. 1165.

Mon. boic. vol. XII. 53.

Hec sunt predia, que Abbas GERHARDUS suo tempore comparavit, atque redemit. IUDITE *aduocatisse* (uxori Friderici III.) dedi ambulatorem unum pro duobus talentis, & insuper II talenta. ADALBERTO *de Suzenbach* IIII talenta pro predio *lederar*. Dno HILTPRANDO *de Chambe* XIIII solidos & equum pro eodem predio. HENRICO *& filie Vrindorf* dedi VIII talenta & dimidium pro agris & pratis suis - PERTHOLDO (*secundo*) *aduocato* nostro astante & prebendam usque ad finem uite sue, & duos filios eius in monasterium suscepimus. *Blasernperge* predium unum abbas *Dietricus* emit usque ad XIII solidos, quos ego (*Wolframus successor*) propterea persolui. *Tymansdorf* predium unum emi cum VI talentis. H. r. t. s. ADALBERTUS *de Houedorf & frater eius* GOZPOLDUS. GOTEPOLD *de Menna.* CHOUNRAD *de Menna. Siglohus de Velberch.* EPPO *de Ursenbach. & frater eius Marchwardus*, & alii quam plures.

EBERHARD *de Poppencelle* dimidium mansum deposuerat *abbati* DIETRICO. Ego eundem mansum datis X solidis & tribus modiis ab eodem EBERHARDO & filio ipsius absolvi & in manu PERTHOLFI (*secundi*) *comitis* delegatum optinui.

Pro optinendis prediis *dni* GOTEPOLDI *de Menna*, GOTEFRIDO & WOLKMARO filiis fororis sue dedi VIII talenta ad sedandam eorum queremoniam licet iniustam & *comiti* PERTHOLDO V talenta pro adiutorio, *presente episcopo ratisponensi* EBERHARDO *), & *prefecto* MEZIL *de Valchenstaine* eiusque

con-

coniugi pro parte eiusdem predii sibi usque ad finem vite promissa pro redemptione vitalis pacti V talenta, & vaccam optimam tradidi, iubente PERTHOLDO *aduocato*. RICHIZE qnoque *domni Gotepoldi concubine* pro simili conditione XIIII solidos dedi, & duo GOZPOLDO de *Houedorf* suisque filiis pro hac ipsa parte contendentibus dimidium talentum dedi. Domno CHRISTIANO *de Haimburc* VI talenta tradidi pro predio in *Minnebach*. Ego uendidi predium unum IIII talentis, & aliud redemi in *Grube* a dno BURCHARDO *de Haibach* XX solidis. Vendidi etiam aliud predium *Pernhardo de Viehta* V talentis, & emi pratum unum a *dno* PERNHARDO de *Mozzinge* VIIII talentis sub his testibus. GOTSCALCH *de Halmchouen*. ALBERTUS *de Steinperge & frater eius* GOZPOLDUS. *Chunrat de Menna. Roudolfus de Menna*. ADELOCH *de Tegrinbach. Pabo de Swende. Gerloch de Pogen*. & alii quam plures. quod idem PERNHARDUS cum fratre suo ADALBERONE post mortem PERTHOLDI *aduocati nostri* vi retraxerunt. coemi predium unum *Rute* a *Waldone & fratre eius* XIIII Talentis. Redemi VII iugera XII solidis *Silchinge*. In eadem villa V iugera ab *Heinrico* pro V solidis.

*) EBERHARDUS iste non nisi biennio præfuit scil. ab anno 1165 ad an. 1167.

Num. XX. Traditio ADELHEIDIS de *Mitervels* ad Mon. *Oberalteich* ante an. 1168.

Mon. boic. XII. 65.

Notum sit omnibus fidelibus Christi tam futuris quam presentibus, quod nobilis femina ALHEIDIS *soror dni* BERTHOLDI *in Mittervels* tradidit ad altare B. PETRI Apostoli omni contradictione

ne

ne remota predia ſua in *Crizenchirchen* culta & inculta tam in ſiluis quam in pratis ſimili modo, quo pro remedio anime ſue in *Melbach* II curias & molendinum eidem altari contradidit. Hec autem omnia facta ſunt aſſenſu comitis PERTHOLDI (*ſecundi de Bogen*) & hoc videntibus quam pluribus miniſterialibus ſuis. Huius rei per aurem tracti teſtes ſunt REINOLDUS *de Steina*. HEINRICUS *de Cidelaren*. HEINRICUS *de Schoubinc* & frater eius MARQUART. HERMAN *de Friendorf*. *Wolfram* Iudex &c. & alii quam plures.

Num. XXI. BERTHOLDI II. Com. de *Bogen* diſpenſator duo prædia legat monaſterio *Windberg*.

ante an. 1168.

Mon. boic. XIV. 23.

Commendetur memorie tam futurorum quam preſentium, quod *Gozpoldus diſpenſator* (Spiſar) comitis PERTHOLDI de *Pogen* moriens duo predia unum *Mulpach* alterum *peyrwegen* deputavit eccleſie noſtre per *Rawinum* germanum ſuum eiusdem conſenſu & alterius fratris ſui HENRICI, que idem RAWINUS delegavit ſuper altare ſancte MARIE in preſencia teſtium iſtorum.

Nnm. XXII. LUTGARDIS Vxor BERTHOLDI II. com. de *Bogen* in monaſterium *Admontenſe* benefica an. 1168.

Cod. Tradit. Admont. apud Bern. Pez. Theſaur. Anecdotor. Tom. III. P. III. col. 779.

Anno ab Incarnatione Domini M. C. LXVIII. PERTHOLDUS *comes de Pogen* viam vniuerſe carnis ingreſsus apud *Ro-*

tenmanne migrauit. Vxor itque illius, LIUKART nomine animam viri ſui diuitiis propriis redimere cupiens, tradidit monaſterio *admuntenſi* ſuper reliquias S. BLASII manſum ſuum, qui eſt ſitus iuxta *Gurkam* fluvium in villa que dicitur ad S. *Georium* in ſupremo ipſius ville, quam frater EBO petierat cum agris & pratis, communi quoque uſu lignorum de foreſto adjacenti - - - Hec traditio facta eſt apud *Liuzen* ſuſcipiente illam Domino LIUTOLDO tunc *admontenſium* abbate, preſente etiam germano Domni *Babinbergenſis* Epiſcopi (*Eberhardi*) fratre WOLFERO, ubi teſtes iſti acceſſerunt. ERINFRID *Pincerna ipſius comitis de Wecileſcelle.* HEINRICUS *Dapifer eiusdem de Hurginpach.* DIETMAR *de Eccleſia S. Marie.* VDALRICUS *de Eberingen.* HEINRICH *Polmar.*

Num. XXIII. Confirmatio eiusdam concambii.

An. 1179.

Mon. boic. XII. 55.

Ego CHOUNO dei gratia *ratisponenſis* eccleſie ſecundus Epiſcopus. Omnium tam preſentium quam futurorum nouerit induſtria fidelium, quod quidam cenſualis cenobii de *Superiori Alta.* nomine RACHEWINUS olim accepit cenſualem eccleſie noſtre MATHILDAM nomine, de qua tres filios habuit quod cum *Aduocato noſtro* FRIDERICO (*ſecundo*) diſpliceret, auctoritate predeceſſoris noſtri beate memorie epiſcopi CHOUNONIS & petitione confratrum eccleſie noſtre, conſenſu quoque predicti aduocati in recompenſatione predicte MATHILDIS factum eſt concambium. Quedam enim cenſualis predicti cenobii nomine GELDA cum tribus filiis ſuis ſuper altare beati PETRI auctoritate abbatis LOUDEGERI predicti loci cum uniuerſitate ſui *aduocati* FRIDERICI delegata eſt. Et nos igitur eandem pieta-

tis

tis commutationem auctoritate noſtra confirmamus, & ratam haberi precipimus. Ne qua vero ſpiritualis ſecularisue perſona hanc noſtri predeceſſoris & noſtram commutationem immutare preſumat, ipſam multiplici teſtimonio munimus. Et ne a fide & memoria ſucceſſorum noſtrorum hoc concambium poſsit excidere, ipſum noſtri officii banno confirmamus, & hanc inde cartam conſcribi, & ſigillo noſtro iuſsimus inſigniri. Huius rei teſtes ſunt HEINRICUS & OTTO *comites de Ritenburc.* ALBERTUS (*tertius*) *comes de Bogen.* OUDALRICUS *uice domnus.* SIGEHARDUS *de Eberspount. Perhtoldus de Menna. Roudegerus Rapoto de Pilſtein. Hainricus de Horgenbahc. Gerhohc & Roudolf de Urameliſperge. Chouno de Perndorf. Eberhardus de Welchenbourge Rapoto de Pholingen. Altman & Engelbrecht de Winzere. Fridericus, oſterman. Hainricus & Emicho de Uurte. Albertus de Schambahc. Chounradus de Silichingen. Chunradus & Gerhohc de Churnenburc. Meingoz & Rudolf de Calwenburc. Chunradus & Hartwicus de Zidelaren. Chunno de Pouhſe.* Acta ſunt hec anno dominice Incarnacionis M. C. LXXVIIII. pridie Kal. Aug. prope lucum, qui in uicinitate *Wiare* & *Huntzagele* eſt, & dicitur *Schahe.* Regnante FRIDERICO romanorum Imperatore, preſente aduocato comite de BOGEN in publico judicio eius.

Nnm. XXIV. ALEXANDRI III. Pont. max. Bulla protectionis pro monaſterio *Oberalteich.* An. 1180.

Mon. boic. XII. p. 112. *vid. n.* 39. G. H.

ALEXANDER Epiſcopus ſervus ſervorum Dei, dilectis filiis Abbati, & Capitulo *Altahenſis* eccleſie ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem. Cum Monaſterium veſtrum nobis *nullo mediante* ſit ſubiectum, de ipſius conſeruatione ſpecialem vo-

lumus, ſicut debemus, ſollicitudinem gerere, & ejus Iura ſummopere conſeruare. Inde utique fuit, quod Venerabili fratri noſtro *Ratiſponenſi* Epiſcopo dedimus in mandatis, ut a moleſtiis, & gravaminibus ejuſdem Monaſterii omnino deſiſtat, & Iura ueſtra integra, & illeſa conſeruet, & faciat ab alijs conſeruari. Nichilominus etiam nobili Mulieri *L. utgardæ*) *Bognenſi Comitiſſe*, & ALBERTO filio ſuo ſcripſimus, ut Monaſterium Veſtrum diligere ſtudeant, & in ſuis iuſtitiis conſovere, & poſſeſſiones, quas miniſteriales eorum in beneficium ab eodem monaſterio dicuntur irrationabiliter detinere, Vobis reſtitui faciant, & in pace dimitti. Voluntatem ſiquidem, & ſeruens deſiderium gerimus preſcriptum Monaſterium ſincera in Domino Caritate diligere, & eius feruentius intendere commodis & augmentis. Datum *Anagnie* VIII. ydus decembris Pontificatus noſtri anno ſecundo. (*l. vigeſimo ſecundo*)

Num. XXV. Traditio quædam monaſterio *Oberalteich* facta confirmatur in curia *Pladling* poſt an. 1186.

Mon. boic. XII. 61.

Celeſtis ſponſi filii audiant, & in memoria teneant, quod dns LIBHARDUS, qui de ſobole & natione *Valkinſteinenſium* decens & habilis miles fuit, eodem anno, quo ſecundum ſeculi huius ritus in armis ualde iuvenis adhuc floruit, Deo permittente infirmari cepit, amicisque ſuis ad ſe collectis, & annuentibus illis, Vineam unam in monte, qui dicitur *Wartberc* principi apoſtolorum in *altahenſi* monaſterio tradidit, ipſamque traditionem per manum domni ALBERTI, *qui eo tempore in Ratispona prefectus urbis extitit*, bona & fideli intentione confirmavit. Quo facto predictus LIBHARDUS bonam requirens memoriam ad Chriſtum migrauit. Et non poſt multum tem-

pus

pus *universi Bauwarie Principes in Plaedlingen ad conditam curiam venerunt*, domnusque WOLFRAMUS eiusdem monasterii Abbas eo veniens prefatam uineam coram Domino CHUNRADO (II.) *ratisponensi episcopo*, coramque *aduocato bogensi comite*, videlicet ALBERTO (III.) in manum dni SIGEHARDI *de Eberspount* ecclesie sue servandam delegari peciit, & ut futuris temporibus eadem delegatio nota fieret, subscriptis testibus confirmavit. ALBERTUS *comes de Bogen.* ALBERTUS *de Ratispona.* VDELRICUS *vicedomnus.* SIGEHARDUS *de Eberspounte. Liebhardus de Riute. Chunradus de Cidelaren. Otto de Valchenstein. Gozwin de Hiubreteschoven. Walther & frater eius de Chamerdorf. Hawart de Niufar.*

Num. XXVI. ALBERTUS III. Comes de *Bogen* castrum suum *Gurkvelt* in *Carinthia* obpignorat ADALBERTO Archiepiscopo *Salzburgensi.* An. 1189.

Ex Archivo Archiep. Salzburg.

ADALBERTUS *comes de Bogin* obligauit domino ADELBERTO Salzburgensi archiepiscopo castrum *gurkuelt* cum tota dominicatura illa pro septingentis marcis examinati argenti in pondere datis GOZWINI *ratisponensis* monetarii. hoc tenore quod si in natali dni infra duos annos redemptum non fuerit. dns archiepiscopus eliget quinque viros discretos bona fide sine omni condicione sine malo ingenio. & dns comes quinque bona fide sine omni condicione interposita. sine malo ingenio. qui omnes iurabunt, quod neutrius fauore bona fide deliberent. quod dns archieps dno comiti supererogare debeat, quod totum illud patrimonium in proprietatem transeat ecclesie. Uerum si omnes decem in hoc concordare nequiuerint, totum illud patrimonium sit obligatum ecclesie pro octingentis marcis

cis examinati argenti. Interea uero caſtrum erit in poteſtate dni archiepiſcopi. ita quod iuraverunt ei caſtellani, & patebit ei caſtrum omni tempore, nec aliquis recipietur in caſtrum contra uoluntatem dni archiepiſcopi usque ad definitum tempus. Uſufructus autem preſentis anni vel duorum annorum qui ſecuntur usque ad prefinitum tempus erunt in poteſtate comitis. Et ſi die prefixa comes illam ſummam pecunie nec perſuoluerit. nec mediatores illam cauſam deffinierint, tunc pro uſufructu preteriti temporis, quem eſtimauimus centum & octoginta marcarum, erit idem predium obligatum. & ſic ſemper a natali in natalem dni omnes uſufructus erunt in poteſtate dni archiepiſcopi & mutabit caſtellanos & officiales pro ſuo arbitrio. Nec erit in poteſtate dni archiepiſcopi aliquid de illa ſumma pecunie relaxare vel imminuere cujuscunque perſone intuitu. ſed poſt diffinitum diem habeat comes uel eius heredes liberam poteſtatem redimendi idem patrimonium pro octingentis marcis examinati argenti, & centum octoginta marcis *friſacenſis* monete. preter uſufructum illius anni. Uerum ſi ante diem determinatum comes uel eius heredes redimere uoluerint, dabunt eccleſie ſeptingentas marcas examinati argenti.

Item dns comes ab hac die in antea non habebit poteſtatem aliquid de illa dominicatura infeodandi vel obligandi antequam redimat. Item dns archieps ſecuritatem preſtitit dno comiti per eccleſie fideles quod hec inpermutata maneant ſub eo & ſub ſuo ſucceſsore, qui legitime, & cum gratia imperii intrauerit. Comes quoque ſecuritatem preſtitit eccleſie per ſuos fideles, quod bona fide apud heredes ſuos hec maneant inconuulſa & immutata, actum *friſaci* anno m. c. lxxviiii. in feſto

feſto beati IACOBI in preſencia dni DITRICI *gurcenſis* epiſcopi PILGRINI abbatis S. PAULI. HERTUIDI *gurcenſis* prepoſiti. MEGINHALMI *friſacenſis* Decani & archidiaconi. HERMANNI archidiaconi. de *ortinburc.* ORTLIEBI archidiaconi de *Uiſcaha.* ECKEHARDI prepoſiti *de Solio* in preſencia nobilium. VLRICI *comitis de huninburc.* POPPONIS *de Albecka.* VLRICI *de pecah.* WICHARDI *de Karlisberc* EBERHARDI *de Tra.* BERCHTOLDI *de Salecka.* Interfuerunt etiam de miniſterialibus eccleſie Salzburgenſis *fridericus de Petowa. Hainricus de friſaco, Rehwinus & Reginboto de Schellenberc. Pabo & Cunradus & heinricus de uine. Cuno de Weruin. Heinricus de Gebingingen. Vlricus* & frater eius *Cunradus de Kalheim. Wolframus & Dietmarus de herfeldiſheim. Otto Heinricus Albertus de Libnize. Otto de Leonisberc. Heinricus de Uelpisberc. Erniſt, & Sigemarus de bilſtein. Vlſchalc & filius eius de Ranisburc. Berchtoldus & Craft de Motinze. Alexander Hertwicus otto Arnoldus. Engilſchalcus & filii eius Reginbertus & Engilſchalcus de Strazburc.*

Aderant quoque de *Styrenſibus hartnidus & herrandus. Lenfridus. Suicgerus. Heinricus de Truchſen & filii eius Colo & Gotefridus. Richerus de marburc* & filii eius. *Richerus. Lupolt de Leumbach. Albero & frater eius Heinricus de dunkenſtein. offo & frater eius W. de Tuſenbach. otto & frater eius ortolfus de Lubin. Miniſteriales de Pogin. Bernhardus Alramus & frater eius Giſilbertus de Gurniz. Pero de Kinburch. Rudolfus caſtellanus de Riuinze. ortolfus de gurkenfelde* & alii quam plures.

Eodem anno *Patauie* in proxima die poſt feſtiuitatem ſancti BARTHOLOMEI confirmata eſt conuencio predicta coram ſubſcriptis teſtibus. Vxor prefati comitis ibidem poſita con-

feſsa

feſsa eſt bona illa nec ſibi nec liberis ſuis a comite unquam fuiſse collata. Ipſe comes iuravit ſe eadem bona potenti manu archiepiſcopo inpignorare. Miniſteriales eccleſie quam plures dederunt fidem, ut ſi forte ille Epiſcopus decederet, ipſi bona fide commonerent archiepiſcopum ſuccedentem vt ſtaret eidem pacto, & adiuuaret vt comiti vel heredibus ſuis daretur copia ſoluendi ſi uellent. interfuerunt hic. prepoſitus *Salzburgenſis* GUNDAKARUS & ADILHARDUS prepoſitus de *Ranishouin.* RAPOTO *comes de Ortinburc.* LUPOLDUS *comes de plaien.* PABO *de Eringin.* PABO *de Zollingin.* WALCUNUS. ALRAMUS *fratres de* Kambe *Ditricus & Heinricus fratres de Pongartin. Conradus de Rota. Wernherus de Griezbach. hadimar de ahuſin. Goteſchalcus & Berchtoldus fratres de heninchofen. harpertus de oheim. Sigehardus de ebirsbunde. Gerhohus de Vramelinſperge. Berchtoldus de menna. Hugo de ſunbrechtiſdorf.*

Miniſteriales ecclefie *Salzburgenſis Mengotus caſtellanus Lupoldus de Walde* & filii eius *Lupoldus & Heinricus, Rudegerus & Gerhohus fratres Eckehart de Tanne. Cunradus de grabinſtal.* ceterique quam plures.

L. S. pend.

L. S. pend.

Num.

Num. XXVII. ADELHEIDIS de *Runting*, nata de *Mitervels* largitur monaſt. *Oberalt.* Eccleſiam *Chrizenchirchen* ante an. 1194.

Mon. boic. XII. 66.

Notum ſit omnibus Chriſti fidelibus, tam futuris quam modernis, qualiter ego ADELHAIDIS *de Runtingen* delegavi ad altare ſancti PETRI Apoſtolorum Principis Patroni ſuperioris *Altahenſis* Cenobii poteſtatiua manu pro remedio anime mee, & Parentum meorum quandam Eccleſiam *Crizenkirchen* nominatam ea ſcilicet lege & iure, ut de clauſtro ſupra dicto perpetuo diuina miſteria ibi celebrentur. Acta ſunt hec ſub Abbate WOLFRAMO coram Comite ALBERTO (*tertio*) ipſius loci Aduocato. Huius rei teſtes ſubſcripti ſic recitantur: *Gotſchalcus & Berchtoldus de Haunhofen, Hugo de Sumprechtſtorff, Fridericus Oſterman, Gerhogus de Fremenſperg, Rudolfus de Tegernbach, Eberhardus de Welchenberg, Berchtoldus de Mitterfels, Goſpoldus de Nuſſperg, Berchtoldus de Hofdorf, Berchtoldus de Stainberg, Goſpoldus & frater eius de Schönnaw, Goſpoldus de Kunzel, Hainricus & Hertwicus frater eius de Peilenchofen, Rudolfus de Pfale, Ulricus de Schävobing, Sighardus de Steten, Diettmarus Preco, Hainricus Hauſriid, Fridericus, Ulricus, Bernhardus, Ludvinus Göſwinus de Crizenkirchen, Hiltpoldus, & Conradus de Straſs, Wolframus* de *Mennach*, *Berchtoldus* Ruſticus, *Rugerus* de *Mennach*, *Engelſchalg Hainricus* faber, *Marquardus*, & *Renoldus* de *Buchperg*. - -

Num. XXVIII. ALBERTUS III. Com. de Bogen quæpiam largitur monaſterio Windberg. An. 1194.

Mon. boic. XIV. 35.

✠ In nomine Domini Amen. Anno Incarnacionis MCLXXXXIII. *) Indict. XII. Ego ALBERTUS *Comes de Bogen* Vniuerſis preſentem kartam inſpecturis Notum fieri volo donacionem a me factam Eccleſie ſancte MARIE in *Windeberge* ampliare ſategi abdicans iuri meo & *filiorum meorum* quod habui in hubis in *Nidernhermansdorf*, quas dilectus amicus noſter *Hermannus Babenbergenſis* Epiſcopus & famulus (*familiaris*) noſter *Wernherus* de *Weintzdorff* & Cocus noſter *Kalho de Weintzer* ſancte MARIE libere donauerunt ſoluentes vnam ſchaffam ſiliginis & VII ſolidos den. LXXX. oua VIII. caſeos eis perpetuo confirmando.

*) *In originali erronee exſtat MCCXXXIII.* Vide dicta N. 43. R.

Concedimus ex gratia & petitione predicti Domini & Amici noſtri, vt Monaſterium habeat propriam vecturam nauium ibidem ſuper *Danubium* propter blada & alias neceſſitates, quas poterunt habere & dimittere iacere quando & quotiens uolunt ſicut neceſſitas & facultas requirit. Datum apud forum meum *Pogen* preſentibus *Gerhoho de Fremelſperg*, *Alberto de Satlpogen* & *Henrico de Stenkofen*, *Alberto de Erlbach*, *Vlrico de Geltofinge*. *Hermanno Capellano noſtro*. *Rudolfo de Welchenberc*, ſub dilecti filii noſtri ſigillo.

Num. XXIX. Comites de *Bogen* caſtrum ſuum *Gurkveld* Eccleſiæ *Salzburgenſi* tradunt, & ab ea in feudum recipiunt anno 1202.

Ex Archivo archiepiſcop. Salzburgenſi.

Nos ALBERTUS, BERCHTOLDUS & LUPOLDUS fratres & comites de *Bogen* Notum facimus per preſens ſcriptum tam preſentibus quam futuris Quod cum pater noſter comes ALBERTUS *de Pogen* inſtante ſibi neceſſitate *gurkvelde* caſtrum & poſſeſſiones eidem adtinentes dno & conſanguineo noſtro ALBERTO venerabili *Salzburgenſ.* Eccleſie Archiepo pro octingentis marcis argenti *friſacenſis* ponderis obligaſset loco pignoris, ita quod ſi in terminis ab eis conſtitutis non eadem pecunſa ſolueretur, antedictum caſtrum & poſſeſsiones cederent eccleſie *Salzburgenſi*, ut ab eisdem poſſeſsionibus plene reciperet vſufructus & caſtrum in ſua cuſtodia detineret, donec memorata pecunia ſolueretur. Sed quia idem dns & conſanguineus noſter ob dilectionem patris noſtri & matris noſtre peticionem, que ſibi *conſanguinitatis* linea adtinebat ſolucioni aliquamdiu ſuperſedit, quod nec caſtrum in ſuam poteſtatem recepit, nec vſufructus poſſeſsionum uſurpauit, propter hoc maxime, quod pater noſter fide data promiſit, ſi aliqua occaſione ſepedictum caſtrum & poſſeſsiones a ſe vel ſuis heredibus uellet alienare vel per uenditionem uel per locationem, quod hoc faceret eccleſie *ſalzburgenſi.* Cum autem idem dns noſter ALBERTUS *Salzburgenſis* archieps & pater noſter comes ALBERTUS pecunia non ſoluta deceſsiſſet, & dns EBERHARDUS *Brixinenſis* Epiſcopus ſucceſsiſſet, nos quoque paternam hereditatem intraſsemus, idem EBERHARDUS *Salzpurg.* Archieps tam ſuper memorata pecunia quam ſuper poſſeſsionibus cum retentis

fructibus nos conuenit. Nos vero ſuper eadem ſolutione grauari timentes, adtendentes etiam promiſsum patris noſtri ad hanc compoſitionis formam de noſtrorum fidelium & aliorum prudentum conſilio conuenimus cum eodem Archiepiſcopo EBERHARDO ſic uidelicet, quod ſepedictum caſtrum *Gurkuelde* cum ſuis poſſeſsionibus tam infeodatis quam non infeodatis nec non cum miniſterialibus eidem caſtro adtinentibus omni iure quo poſsedimus a progenitoribus noſtris in proprietatem tradidimus *Eccleſie ſalzpurgenſi*, ab ea in feodo poſtmodum recipientes, tali conditione adiecta, ut ſi nos contingeret decedere ſine heredibus, in poteſtatem *Salzburgenſis* Eccleſie libere rediret preſtantes inſuper juramentum, ut circa fideles noſtros faceremus quod hec omnia ſeruarentur. dominus igitur EBERHARDUS *Salzburg.* Archiepiſcopus noſtram deuotionem circa Eccleſiam recognoſcens remiſit pecuniam, pro qua per patrem noſtrum fuimns Eccleſie obligati renuncians obligationi cum perceptis fructibus, damno quoque, quod eccleſie per patrem noſtrum in poſſeſsionibus ſuis *Altenbuch* & *Durftinburge* intuliſse dicebat, octingentas etiam Marcas ponderis *friſacenſium* nobis inſuper de conſenſu capituli & conſilio miniſterialium erogauit. Huius rei teſtes ſunt. VLRICUS *dux Carinthie.* WILHALMUS *comes de Malutin.* OTTO. GOTFRIDUS & EHOLO *fratres de Truchſen. Reinbertus de Murekke. Wichardus de Carlsperc. Heinricus caſtellanus de Friſaco. Albertus de Riſperc Fridericus de Petowe otto de Kunegesperc Chuno de Weruen Chunradus Caſtellanus de Salzburc. Ekehardus de Tanne. Heinricus de Harskirchen. Cunradus de Kalheim. Marcwardus & Gerhohus fratres de Bercheim. ortolfus de Montparis otto de Leimenz. Heinricus de Lichenberc. Albertus de Maierowe. offo de Gurniz. ortolfus de Gurkuelde Pertholdus de Menna. Gerhavs de Vremerichsperge. & alii quam plures nobiles & vulgares.*

Acta

Acta ſunt hec apud *ſolium in Eccleſia ſancte Marie (Maria ſal.)* Anno ab incarnatione dni M. CC. II. In argumentum itaque & memoriam huius facti preſens priuilegium conſcribo & *ſigillo patris noſtri*, quo tunc temporis omnes pariter utebamur ipſimus roboravi.

L. S. pend.

Num. XXX. ALBERTUS IV. comes de *Bogen* monaſterio *Nideraltach* compenſat damna illata.

An. 1207.

Mon. boic. XI. 177.

Agnoſcat generacio preſens & percipiat futura, quod ego ALBERTUS *comes de Bogen* cum quodam tempore rerum kariſtia in prouincia noſtra nimis inualuiſſet, domnum POPPONEM abbatem, qui tunc *altachenſi* Monaſterio *inferiori* preeſſe uidebatur, in frumento tantum & vino tum mutuo acceptis, tum violenter illi ablatis *amplius ducentis libris* dampnificavi. Poſthac frequentes illius querelas non paſſus, quibus onerare & prodere me Domino Regi & Duci non deſiuit, rerum ſuarum dampna conſultis familie mee honeſtioribus digno reſtauracionis impendio compenſare diſpoſui, & preſentibus mediantibusque terre *Baronibus* ante placitum, quod habiturus erat. *Dux* LODEVVICUS in *Strubingen*, tres curtes de patrimoniis meis, que in ſortem mihi preuenerant, quando poſſeſſionum noſtrarum facta eſt diuiſio inter me & fratres meos, cum omni jure proprietatis ſibi, ſucceſſoribusque ſuis in ſempiternum con-

contuli, Curtem videlicet vnam in *Yfarstorf*, quam continuo abſolute poſſedit. Secundam, que in *viquinti talentis* a dno *Ottone de Ratolſtorf* tenebatur in pignore. terciam, qua racione ſui officii CHVNRADUM *de Peutzchoven dapiferum* meum inſeodaueram, ſibi abſoluere debui. Inſuper predium vnum, quod adhuc indiuiſum erat inter nos, ſi in ſortem illud mihi caderet, pretaxatis curtibus ſub nomine proprietatis adicere certiſſime ſpopondi. Quod ſi caſu aliquo ſiue animo meo permutato, ſive quolibet impedimento dignum non conſequeretur effectum - miniſteriales mei in pagina ſubnotati, in *centum talentis* per ſacramentum Juris jurandi abbati tenerentur obligati certo tempore dandis. Porro quod factum iſtud fortioris, & inſolubilioris eſſet firmitatis, prenominata bona cum omni vſu & proprietate, ſicut antea feceram, *preſentibus terre primoribus* manu poteſtatiua, nullo contradictionis impedimento obſtante, altari Sancti MAURICII in *Altach* abſolutiſſime in perpetuum delegaui. Igitur ne rem taliter geſtam & facti ſolemnitatem cuiusquam in futurum valeat impugnare ſeu lacerare calumpnia, preſentem ſcripturam ſigilio meo roborari & autenciare volui. Teſtes autem huius facti ſunt. *Comes* RAPOTO, *& frater eius* HENRICUS. *Comes de Ortenburch. Dns Kalhohus de Chyrperch. Dns Altmannus de Helngerſperg. Gozpaldus de Schonenſtein. Gerhoh de Frememlinsberg. Bertoldus de Steinberch. Chunradus Dapifer. Heinricus Polmer. Ebo de plaude. Henricus Judex & frater ſuus Rudolfus. Berchtoldus* de *Mitternfels*. Acta ſunt hec Anno incarnati Verbi M. CC. VII. Indictione X. concurrentibus VII exiſtentibus Regnante Rege PHILIPPO feliciter Amen.

Num.

Num. XXXI. INNOCENTIUS III. conſtituit conſeruatores contra comites de *Bogen*, monaſterii *Oberaltach* Advocatos anno 1207.

Mon. boic. XII. 116.

INNOCENTIUS Epiſcopus Servus ſervorum Dei, Venerabili Fratri Epiſcopo, & dilectis filijs Prepoſito *Ratiſbonenſi*, & Abbati de *Prüel Ratiſbonenſis* Dieceſis ſalutem & apoſtolicam Benedictionem. Dilecti Filii Abbas & Conuentus Sancti PETRI in *Altach* ſua nobis conqueſtione monſtrarunt, quod Nobiles Viri BERCHTOLDUS, & ADALBERTUS filii quondam ALBERTI comitis de *Bogen Ratiſbonenſis* Dioceſis occaſione Aduocaciæ, quam in eorum Eccleſiam ſibi vendicant, defenſionem, quam ex illo ſibi deberent officio, in perſecutionem duriſſimam pervertentes ipſi, & miniſteriales ſui ejusdem dioceſis homines eiusdem Eccleſiæ usque adeo grauibus moleſtiis inquietant, ut rebus propriis denudati ad aliorum ſe tranſferre dominia compellantur. Poſſeſſiones quoque, quas predicta Eccleſia conceſsione Pontificum, Liberalitate Principum, vel aliorum donatione fidelium eſt adepta, dicti Nobiles, & alii ad eam inopiam redegerunt, ut fratribus in Eccleſia memorata degentibus vix poſsint ex eis procurari Victus tenuis, & Veſtitus, ac in multis aliis iidem Nobiles & alii exiſtentes ipſi Eccleſiæ iniurioſi pariter & moleſti, Perſonas Altaris obſequio deputatas Vulnerare interdum & ſpoliare propriis rebus non formidant. Volentes igitur ejusdem Eccleſiæ indemptnitatibus precavere que ad *Romanam* Eccleſiam ſpecialiter pertinere dignoſcitur, diſcretioni Veſtræ per apoſtolica Scripta mandamus atque precipimus, quatenus Nobiles ipſos, ac alios, ut ab eiuſdem Eccleſiæ ſuper premiſſis indebita moleſtatione deſiſtant, & de dam-

dampnis, ac iniuriis irrogatis tam plenam ei quam debitam ſatisfactionem impendant, monitione premiſſa per Cenſuram eccleſiaſticam ſublato cuiuſlibet contradictionis, & appellationis obſtaculo compellatis. Quod ſi non omnes hiis exequendis potueritis intereſſe, tu ea frater Epiſcope cum eorum altero nihilominus exequaris. Datum *Romæ* Pontificatus noſtri Anno nono.

Num. XXXII. BERTHOLDUS III. com. de *Bogen* monaſterio *Nideraltach* confert Parochiam & dominium in *Arnpruck*. An. 1209.

Mon. boic. XI. 178.

In nomine Patris, & filii, & ſpiritus ſancti, amen. Preſentibus & futuris generationibus huius ſcripti continentia transfuſa eſt, ne fauillis obliuionis ſepeliantur, quæ ſolemniter acta. & litteris mandata eſſe noſcuntur. Manifeſtum ergo ſit. quod ego BERTOLDUS *comes de Bogen* cum publico mandato Romani regis Auguſti OTTONIS cauſſa imperialis capeſſende Benedictionis aſtrictus ſe um *romam* iter maturarem. ſpiritu actus pietatis, quanta damna *altahenſis* eccleſie contra fas iuſticiamque commiſerim, in animum reuocaui. Quo feruore ſpyritus *Altahe* perueniens in redemptionem peccatorum meorum preſentibus & aſtantibus fratribus meis LIUPOLDO ſimul & ALBERTO. & fidelium noſtrorum uniuerſa familia, nec non terre noſtre multorum nobilium aſtante corona. venerabili abbate domno POPPONE tunc eandem eccleſiam regente & aſſiſtente, patrimonium meum quod in ſortem hereditatis michi prouenerat, poteſtatiua manu altari Sancti MAURITII perpetuo donaui, plenam ac integram eiusdem patrimonii ec-

cleſie

clesie assignans possessionem. sacramentoque confirmans & probans. nullum preter memetipsum in predicte donationis patrimonium habere *salmannum*. Jusque ipsum delegatorium *salmanni* simul cum patrimonio ecclesie perpetuaui. astringente me tamen ad hoc largo ministerio. ac deuota seruitute, quam pro maximis & plurimis expensis domnus abbas illo tempore mihi & fratri meo ALBERTO *pro cinguli militaris honore capessendi* largiter exhibuit. Itaque donationem memoratam nominatim expressi scilicet *anprukke* ecclesiam matricem. cum capellis sibi attitulatis uidelicet *pebraha. sekenede. Wecelscelle.* cum omni jure patronatus & decimis. & uillam eius matricis ecclesie cum mancipiis tam Ecclesie quam meis & omnibus suis attinentiis. pratis. agris. cultis & incultis. quesitis & inquirendis, siluis, saltibus, pascuis, aquis, molendinis, piscaturis, & cum omnibus que ad quemlibet usum in predictis bonis prouenire, seu nominari possunt. Cum hiis quoque feudalibus beneficiis per concessionem in alios defluxerunt. ut cognoscant feudalium beneficiorum possessores, per manum abbatis, tanquam a uero patrono & domino illa debere recipi. Verum tamen donationi facte conditionem huiusmodi interposui. ut si contingat uita me comite patrios reuisere lares, predicte donationis bona per huius pactionis formam recipiam. scilicet ut in signum perpetue traditionis. vereque possessionis argumentum ex iam dictis bonis quoad uixero *triginta denarii* per singulos annos ecclesie soluantur. Villam etiam que dicitur *Rukoxzingen*. in qua ecclesiam contra debitum iusticiamque molestaueram. amodo quietam. & stabili pace gaudentem sacramentali cautione relinquere spopondi. Hubam etiam solitariam que ratione aduocatie in iam dicta uilla me contingebat, pro maioris consolationis subsidio prebende fratrum ab omni grauamine mei iuris de reliquo illesam ac liberam reliqui. Et

ubi locorum qualicumque uocatione mortis humanis rebus exieto, ad placandam iram diſtricti judicis, & pro ſempiterne mercedis copioſo fructu recipiendo. hac libera donatione, cum debita ſeruitutis penſione. predicta perenniter *altahenſis* gaudeat eccleſia. Porro ut huius ſolemnis facti perpetuetur memoria nec calumniantium in futurum ualeat ingenium. ſigilli mei cautione. teſtiumque ſubnotacione. hanc kartam communiui. Teſtes. *Altman de helngernſperge. Heinrich de manzingen.* & frater eius. *Heinrich de Zirnberc* & frater eius *Willehalm. poppo de Keſperc.* & frater eius. *Willehalm. Fridrich. Cunrat Zikke* junior. *Ebo*, & frater eius, *Ebo. Pertoldus de mitteruels. Gotzbolt de ſchönſtein. Gotzpolt de Guzperc.* & filii ſui. *Albertus de övve. Perhtolt de houedorf. Perhtolt de ſteinperte. Cunrat de erpholdeſcelle* & frater eius. *Gerhoch de framricheſperge. Gerhoch de pomuzzelſriede, heinrich pfölingere. Palmer. Roſſel. Heinrich reute. Rudolf. reute. Heinrich de alnchouen. Vlrich de gredinsdorff* & frater eius *Poppo. Poppo de Geltoluingen. Perhtold de Schiltperc. Cunrat de pruövve. Havvart de eutingen. Rutland de puhſe. Meingoz de reine. Ortliep ab der heide. Zanter. Otto de puchperc. Fridrich de ſekenriede. Albrecht de greuenvviſen, Heinrich woluel. Egilof de ſwarzaha. Rapot ſturm. Marquart Klinge. Liupolt de heimingen. Engilbertus Göman. Reinhart de iſerhouen. Rudiger de eichah. Reinolt de ſteinah. Pertold Klafſchinc. & frater ſuus.* Abbates *Goppolt de ſuperiori altahe. Vlricus de Windeberge. Rudigerus de metm.* Plebani. *Dietricus de enprukke. Sippehart de Girſtal. Dietrich de vichtaha. Decanus de otlingen. Richo de Kunzen. Chuno de vrbach. Rudiger der erlbach. Cunrat de paſchingen. Dietricus Zikko.* Abbas *Ludewicus de alderſpach.* Prepoſitus *gerunc de oſterhouen.* actum eſt hoc anno Dominice incarnat. . milleſimo CCVIIII. indictione exiſtente Prima regnante ſereniſſimo rege OTTONE.

Datum

Datum Quinta *Idus* Iunii ſcilicet in die ſanctorum *PRimi* & FELICIANI feliciter Amen.

Num. XXXIII. BERTHOLDUS com. de *Bogen* donationem an. 1209 monaſterio *Nideraltach* factam renovat. An. 1217.

Mon. boic. XI. 185.

In nomine Chriſti amen. Succedentibus ſeculis notorium fieri preſenti ſcriptura laboraui, quod ego BERTOLDUS *comes de Bogen* cum pro multiformibus delictorum meorum commiſſis in auxilium terre ſancte partes tranſmarinas uiſitare ordinarem, iam in procinctu conſtitutus, donationem quam olim feceram *Altahenſi* Eccleſie, cum in regia expeditione *auguſti* OTTONIS *Romam* profectus fuiſſem, nunc abundantiori ſcriptura cautela innouaui. Tradidi autem eccleſie & per ſcripta roboraui, & nunc ſecundo Sancto MAURICIO Martyri chriſti delego, ſcilicet *Enprukke* matricem eccleſiam cum fidelibus ſuis & uilla matricis eccleſie cum decimis & hominibus & omnibus attinenciis ſuis, agris, cultis & iucultis, queſitis & inquirendis, pratis, aquis, molendinis, piſcaturis, ſiluis, ſaltibus, Paſcuis, & cum omnibus, que qualitercumque in dictis bonis quodlibet lucrum ſeu emolumentum aut fructum eccleſie parere poſſunt. Nec non & ea que feudali conceſſione in alios deuoluta ſunt, ut ſciant omnes poſſeſſores illorum de manu abbatis illa fore recipienda tamquam a uero rei domino & quicquid diuina manus mecum ordinauerit, ſiue reditum in patriam uita comitante conceſſerit nec ne, predicta tamen donatione cum plena & integra poſſeſſione ac pprietate iugiter ac libere gaudeat eccleſia non obſtantibus illis. *XXVIII. libris*

in quibus eadem bona domno *Sifrido de gravenwiſen* obligata tenentur, quam ſumam per *Heinricum de pfölinge* de ueris patrimoniis meis iniunxi ſoluendam, quatinus ſine omni inpedimento donationis poſſeſſio libere ac integre ſicut prius redeat ad eccleſiam. Et vt traditio olim facta ſtabilis & inconuulſa in euum permaneat, maioriſque ſolemnitatis ſit & firmamenti, hanc ſecundam confirmationis paginam ſigilli mei auctoritate & teſtibus roboraui. Actum eſt hoc in *pledlingen* preſentibus fratribus *Altahenſis* monaſterii, uidelicet *Wolfkango Decano. Chunrado Sacriſta. Gebhardo ſacerdote. Albino converſo.* Copiam etenim domni abbatis tunc temporis habere non potui. Teſtes. POPPO *de Geltoluingen*, & VLRICUS *filius eius.* ALBERTUS *de Satelpogen.* HEINRICUS *Pfölinger. Palmer. Rudolf de Welchenberc. Heinricus de Zidlarn. Röſſel Chunrat de Puzehouen. Albertus de öwe. Meingoz de Puzechoven. Albertus de Haibach*, & alii multi.

Anno. Domini. Mill. CC. XVII. Indictione VI. Regnante FRIDERICO Imperatore. Datum XV. Kalen - das Decembris.

Num. XXXIV. BERTHOLDUS III. com. de *Bogen* monaſterio *Oberaltach* quædam Bona largitur, & reſtituit circ. an. 1217.

Mon. boic. XII. 74.

Noverit univerſitas tam preſencium quam futurorum, quod *Comes* PERTHOLDUS *de Bogen* profecturus *Ieroſolymam* ea ſpecialiter preordinare ſtuduit, que ad ſalutem anime ſue ſibi profutura ſperavit, & ſancto PETRO in ſuperiori *Altah* quatuor predia *Zeinerhartſteten*, *Lugnaren*, *Haide*, & molendinum

Loufe

Loufe ad perſoluenda a Dno GERHOHO *de fremerſperg* pro V talentis & feudum *Sant*, quod nobis inpignoratur a *Comite* PERTHOLDO (*tertio*) pro quinque talentis & quatuor marcis argenteis. Huius rei teſtimonio adſtipulantur HENRICUS *Pfolinger*. RUDOLFUS *de Welchenberch*. *Heinricus de Zidelarn*. *Pertholdus Chlaphſchinch*, & alii quam plures.

Hec ſunt predia que nobis retinuit PERTHOLDUS *comes* potenti manu. *Puchperge* tria predia. *in ſuperiori Puchperge* curtem. *Vtenhoven* curtem. *Waſsenperg* curtem, *Cedernhove* curtem. *Chage* curtem, vineam *Tailſteten* curtem & pratum in *Tannawe*, & ſilvam *Stege* curtem in *Mennah*.

Num. XXXV. ALBERTUS IV. comes de *Bogen* donat tertiam partem fori *Bogen* & reſtituit quædam Bona iniuſte poſſeſſa anno 1220.

Mon. boic. XII. 118.

In Nomine Sancte, & Individue Trinitatis Ego ALBERTUS Comes de *Bogen* omnibus in perpetuum; ✠ Quia ſicut aqua ignem, ita & elemoſinam extinguere peccatum & credo & ſcio. Vnde ad noticiam preſenti pagina omnium eam intuentium peruenire uolo, quod ego in obſequium Crucifixi ad marinas partes proficiſci volens, pro remedio anime mee, meorumque Uenia delictorum, contuli Eccleſie in *Superiori Altha* tertiam partem fori mei, quod *Bogen* dicitur, in perpetuum uſum Fratrum ibidem Deo famulantium cum ommibus adtinenciis ſuis, & prediis, ſiue hominibus ſeu etiam omni forenſi iure, ac prouentu, Sanctoque PETRO Apoſtolo delegans omnem proprietatem eiuſdem tercie partis, que hæreditarie con-

contingebant Fratrem meum LEUPOLDUM cum omnibus appendiciis ſupradictis. Vniuerſis etiam bonis eiuſdem eccleſie, que hactenus a me uiolenter poſſeſsa & occupata iniuſte, vel alienata ſunt, integre renuncio, nullum in hiis, & in prememoratis bonis eccleſie prefate a me collatis, ivs hereditatis, aut poteſtatis in poſterum aliqua prorſus interveniente donacione, vel pactione relinquens. Nomina uero bonorum iniuſte poſſeſsorum, ſunt hec. Quatuor Curie in *Puchperge*, in *Vtendorf* predium unum, *Waſſenperge* predium unum, in *Oede predium*, & Vinea, in *Kagere* predium. in *Höſtein* predium, in *Tannawe* pratum. Dotem in *Menna*, Curia in *Tailſteten*. Curia in *Sante*. Curia in *Straſkirchen*, quatuor Curie in *Heide*. Due in *Riede*. Molendinum in *Laufe*, due Curie in *Melbach*. Ad majorem igitur mee donacionis, & renunciacionis effectum preſentem paginam inde conſcribi, & Sigilli mei munimine duxi roborari. Teſtes IOHANNES *Abbas de Winneberge*, GEBHARDUS *Marſchalchus de Menna*, *Hartuic de Eia*, *Heinreich in Frvel*. *Albertus de Haybach*. *Rapoto Prepoſitus de Menna*, & alii plures. Actum & datum in *Naterberc*. Anno Domini M CC. XX indictione VII octavo K. Aprilis.

Num. XXXVI. ADELHEIDIS de *Runting* renovat donationem Eccleſiæ *Creuzkirchen* anno 1221.

Mon. boic. XII. 119.

Nouerit tam præſens etas, quam futura poſteritas, quod cum ego ALHAIDIS de *Runting* olim tempore WOLFRAMI Abbatis bone memorie de *Superiori Altach* donaverim ſuper Altare beati PETRI ibidem coram Domino ALBERTO felicis memorie illuſtri Comite de *Pogen* & Aduocato ejusdem Monaſterii,

rii, pro remedio anime mee, & progenitorum meorum Ecclesiam meam in *Krizenkirchen* simul & predium meum ibidem cum omnibus attinenciis suis, agris scilicet, & pratis, siluis & pascuis. Dictam vero eccleſiam sub tali forma Juris, & proprietatis, vt de memorato Monasterio, & non aliunde perpetuo in ea celebrentur diuina; nunc quia vicina morti mihi esse videor, & hominum nimis insidiosam cognosco cupiditatem, supradictam donationem tam Eccleſie, quam etiam predii ad firmiorem fidei certitudinem studui presentibus renouare prefato Cenobio presidente Domino KONRADO Venerabili Abbate, Domino vero ALBERTO (quarto) Comite de *Pogen* solo superstite filio Comitis ALBERTI præmemorati, quorum fideli tuitioni ipsam Eccleſiam & predium sepefatum commendo super animas ipsorum inde coram Deo responsuris, Vt nullius usurpatio, aut inpetitio possit aut debeat contrarium subinferre. Presens autem pagina inde conscripta vtroque sigillo tam Abbatis quam & Conuentus & annuli nostri impressione roboratur. Testes sunt ÛLRICUS *Decanus*, RUDLIBUS *Plebanus*, *Rudigerus Conuersus*, *Reinoldus de Steinach*. *Henricus de Zeidlarn*, *Henricus de Schambach*. *Marquardus frater eius*, *Wolframus Judex*, *Albertus de Ernoldesvelden*, *Henricus Pfelinger*, *Perchtoldus de Stainberchk*, *Henricus auf dem Prüel*. *Goswinus Villicus de Krizenkirchen*, *Conrat*, *Rudger*, *Ulreich*, *Heinreich*, *Engelschalchk*, *Trautman*, *Heinrich Glaser*, *Kunrad*, *Vogenluger*, homines Abbatis. *Herman de Frindorff*. Hii Abbates interfuerunt. POPPO Abbas de *inferiori Altach*, RUGERUS Abbas de *Allerspach*, SEWFRIDUS Abbas de *Walderwach*, & *Episcopus de Halberstat*. Acta sunt hæc in *Pogen* Anno Dominice Incarnationis M. CC. XXI. Indictione nona.

Num.

Num. XXXVII. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* promittit monaſterio *Nideraltach* advocatiam ſine queſtu. An. 1222.

Mon. boic. XI. 190.

In nomine domini Amen. Ego ALBERTUS Comes de *Bogen* confiteor & proteſtor, quod cum domnus POPPO uenerabilis abbas Eccleſie S. MAURICII in *Altha*, cuius aduocatia me contingit, nobiles uiros RAPOTONEM & HEINRICUM *comites de* ORTENBERCH. HADMARUM & RAPOTONEM, *fratres de Ahuſen*, fratresque *de* HALSE ALRAMUS & ALBERTUS pro grauibus dampnis ab ipſis ſibi & ſue eccleſie illatis, apud ſedem apoſtolicam & Imperialem celſitudinem fatigaret, ipſique ob inuidiam mei predicte eccleſie ſatisfacere non curarent, aſſerentes de prediis ſuis numquam aliquid ſe uelle conferre monaſterio ſepedicto, niſi promitterem ac publice proteſtarer, quod numquam de prediis eisdem ulla iura expoſcerem aduocati, nec imprimis abbatem uel monaſterium predictum occaſione aliqua moleſtarem, ad inſtantiam peticionis ſue ac fratrum ſuorum, & ne talis concordie ac pietatis ego fierem impedimentum, ſupraſcripta ſeruare firmiter conpromiſi. Petiuit inſuper iam dictus abbas, ut de prediis in *Oexinge*, que PABO & ALBERO domini de *Ceholuinge* eccleſie ſue contulerant, ſimilem proteſtacionem, ſibique ſuper hiis omnibus publicum ad cautelam porrigerem inſtrumentum. Cum igitur alias in deum & S. MAURICIUM eiusdem eccleſie patronum me conſtet multiformiter deliquiſſe, in hoc ſaltem anime mee prouidere uolens, talem facio proteſtacionem, quod eadem predia, hoc eſt duas curias in *Smidorf* & in *Pering* & duas in *Taimarſpach* & in *Walhendorf*, & predia in *Oexing*, curiamque in *Linzing*, &

queque

queque forte predicti domini pro dampnis suis in futurum monasterio contulerint supradicto, sine omni utilitate defendere uolo propter deum, hoc adiiciens, ut si inprimis per me uel per iudices meos ecclesia fuerit aliqualiter molestata, domnus Abbas & fratres eligendi sibi super eisdem alium aduocatum liberam habeant potestatem. Ad huius autem facti testimonium presens sibi porrigo instrumentum sigilli mei munimine roboratum. Actum in *Pledling*. Anno domini. M. CC. XX. II. Testes sunt. HEINRICUS *de Pfölinge*. CHALHOHUS de *Winzir*. ALBERTUS de *Nuxperch*. & alii quam plures.

Num. XXXVIII. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* promittit advocatiam dominii *Arnpruck* sine onere.

An. 1222.

Mon. boic. XI. 191.

In nomine Domini. Amen. Ego ALBERTUS *Comes de Bogen* patefacio cunctis cernentibus presens scriptum, quod ego fratri meo bone memorie BERHTOLDO comiti iam apud *Damiatam* morienti presente LIUPOLDO *Duce Austrie* multisque aliis presentibus fideliter conpromisi, ut bona in *Ennspruk*, que ipse contulerat *Altahensi* monasterio, deberem sine omni questu defendere propter deum. Ad quod faciendum scripto presenti obligo me & omnes qui mihi succedunt in Aduocatia ecclesie memorate, adiciens insuper & promittens, quod villam in *Rukoxzing* & bona HUGONIS *de Sumbrehsdorf*, & alia bona, que a meis vel ipsius ecclesie Ministerialibus iam dicto Monasterio donata sunt uel donabuntur, sine omni iure aduocaticio & exactionibus, sicut hucusque a progenitoribus meis consuetum fuit & iustum, defendere teneor & tueri. In huius rei testimonium venerabili domno POPPO-

NI Abbati & ecclesie *Altahensi* presens porrigo instrumentum ipsi ecclesie in perpetuum ad cautelam. Datum Anno dominice Incarnationis. M. CC. XX. II. Sexto Kaln. Septemb. Testes. POPPO *de Geltobsing*. VLRICUS *filius eius*. ALBERTUS *de Satilpogen*. HEINRICUS *de pfoling*. RUDOLFUS *de Welchenberch*. MEINGOTUS *de Peutzchofn*. & alii multi.

*) *Idem Comes eamdem promissionem repetit anno* 1224. *Vid. Mon. boic. XV.* 5.

Num. XXXIX. Idem compensat damna monasterio *Nideraltach* illata, An. 1225.

Mon. boic. XI. 195.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis Amen. Omnis calumpnie cauillosa excluditur obiectio. ubi rerum gestarum magnificis factis autentice scripture idoneo cauebitur instrumento. Igitur ne temporum succedentibus curriculis perpetuis sordescant obliviis, que solempni facto. fineque sunt clausa legittimo. in propatulum uenire. presentibus futurisque generationibus per hanc paginam decreui liquere. Quod ego ALBERTUS Comes de *Pogen*, cum ex mandato sereniſſimi Imperatoris FRIDERICI in *Apuliam* iter arripere procurarem, enormitatem excessuum meorum, quorum infinitatem nulli hominum explicari habilis fui. quibus in Deum & *Altahense* monasterium me reum esse cognoui. Digna pensatione considerans. apud predictum Monasterium copiam mei exhibui, & pro pura coram DEO peccaminum meorum remissione. ac memorate iam ecclesie absoluta reconciliatione. bona, que ex morte fratris mei LIUPOLDI hereditaria successione ad me defluxerunt. nulli contradictioni obnoxia. immo a genitoribus & auis

auis siue proauis meis succesſiua hereditate. iuſto titulo. bona fide a me poſſeſſa. Domno POPPONE eiusdem loci reuerendo abbate aſſiſtente. qui tunc etiam ob mee dilectionis prerogatiuam. ſeu peticionis inſtanciam. in LXXIIII libris aput creditores me abſoluit, quique in omni famulatu beniuolum ſe ac ſauorabilem mihi exhibuit. quem quoque pro tantis beneficiis mihi collatis fideliter. nullo adhuc rerum beneficio. nulla donatione honeſtaueram. cui infinita rerum diſpendia per me ſibi irrogata hactenus reſarcire neglexeram. preter duas curias videlicet *Rubendorf* & *Ewic*, quas in Romani Regis auguſti OTTONIS expeditione iens ſecum *Romam* pro XL libris Eccleſie perpetuo poſſidendas. quacumque uocatione mortis ex hac luce migrarem, contuleram. preſente quoque fratrum ſuorum collegio. miniſterialium meorum. multorumque uirorum nobilium. & diuerſe conditionis hominum. circumſtante multitudine. poteſtatiua manu libera ac ſollempni donatione. ipſum ius *Salmanni* altari S. MAURICII glorioſi Chriſti Martiris. in perpetuum contuli. preſtito mediante nobili uiro ALRAMMO de *Hals* Sacramento. quod eorumdem bonorum preter memetipſum *Salmannum* non haberem. aſſignans continuo eccleſie innuere poſſeſſionis titulum. quoad uiverem de ſingulis collate donationis beneficiis in ſingulos annos conſueti cenſus ſingulas metretas *auene*. Et ubi locorum quocunque mortis interceptu. ſine legitima prole hominem exuero. definita in ſequentibus bona. plena ac integra poſſeſſione ſeu proprietate cum debita cenſus penſione. pereniter in uſum deuoluantur eccleſie. Hec autem eſt donationis nominata expreſſio. ſcilicet *Pebrah*. cum omnibus ſuis adtinentiis. Villis. colonis. agris. pratis. aquis. molendinis. piſcaturis. Viis. Inuiis. Saltibus. Siluis. Cultis & incultis queſitis & inquirendis & omnia illa. que in Parrochiis *Enneprukke*. *Vihtaha*. *Gyrſtal*. & que inter nemus iacent.

cent. pertinentia ad *Pebrah* & que feudali conceſſione ſunt diſtracta. Porro ut hec donatio a nullo unquam in futurum laceretur & calumpniatorum ora obſtruantur, nec poteſtatem habeam ex hoc nunc & uſque in ſeculum factum iſtud reuocare & quolibet modo infirmare. paginam iſtam ſigillo meo & teſtibus roboraui. Teſtes ALRAM *de Halſe. & frater ſuus* ALBERTUS. PERNGERUS *Comes de Lewenberch. Herman de Lihtenberch. Chvnrat de Wihs. Heinricus de Pfölinger & filius* eius. *Gerhohus de fremrichperg. Rudolfus de Welchenberch. Heinricus de Cidlarn. Ebo.* & frater eius *Ebo. Heinricus de Ilnchofen. Rudolf Revt* & *frater* eius. *Albertus de Erlbach. Meingoz & frater* eius *de Pevtzchoven. Vlricus de Gredeinſter. Walchvn de Aichperch. Rudger de Aichach.* Abbates. *Chunradus de Windberg. Vlricus de Altach. Rudger de Metem.* Plebani. *Dietricus. Chuno. Vlricus. Gudram. Chriſtan.* Datum Anno Domini. M. CC. XX. V. Indictione XIII. Nonas febr. Amen.

Num. XL. ALBERTUS IV. comes de *Bogen* largitur monaſt. *Oberaltach* ius patronatus trium Eccleſiarum parochialium anno 1225.

Mon. boic. XII. 121.

In memoriam poſteritatis preſenti pagina transmitto, quod ego ALBERTUS *Comes de Pogen*, cum eſſem in procinctu conſtitutus proficiſcendi in *Apuliam* ad Imperatorem, pro meorum venia delictorum & ob eterne vite adeptionem contuli Monaſterio *ſuperioris Altach* libera donatione Jus Patronatus trium Eccleſiarum fundatarum in Patrimoniis meis, quarum nomina ſunt *Haſelbach*, *Kunzell*, *Leuzendorff*, ut quacunque Vocatione ſine ſucceſſione legitime prolis rebus humanis exemptus

fuero,

fuero, ſupraſate Eccleſie pro iure Patronatus integre reſpiciant prememoratum Monaſterium. Ad huius igitur facti Validiorem caucionem Cartam conſcriptam Sigillo noſtro inſignivimus. factum eſt hoc anno Domini milleſimo CC. XXV indictione exiſtente VIII. Teſtes ſunt ALRAM *de Hals*, & ALBRECHT *frater ſuus*, *Ebo*, & *frater ſuus Ebo*, *Alhart de Yſerhoven*, *Henricus de Zeidlorn*, *Albertus de Erlbach*, *Henricus de Starzhauſen*, Henricus *de Ahalming*, *Albertus*, *Ludwicus*, & *Perchtoldus de Eruoldesvelden*, *Otto de Müncheim*, *Rudolfus Raute*, *Henricus & Alhardus de Planchkenpach*, *Herman de freindorff*, *Chunrat*, & *Engelſchalck* de *Altach*. datum Non. februarii regnante FRIDERICO Romanorum Imperatore ſecundo feliciter Amen.

Num. XLI. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* renovat donationem fori *Bogenſis*, & reſtitutionem bonorum.

An. 1225.

Mon. boic. XII. 122.

In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti Amen. Quia plurimum conſulitur ſuccedentibus annis, cum rerum geſtarum conſervatrix memorie intercedit ſcriptura. Agnoſcant ergo preſentes, & percipiant futuri, quod ego ALBERTUS comes de *bogen* prouidens anime mee ſaluti, terciam partem fori mei, quod dicitur *pogen* contuli eccleſie in *ſuperiori Altaha* in perpetuum uſum fratrum ibidem Deo famulantium cum omnibus attinentiis ſuis & prediis. ſiue hominibus, ſeu etiam omni forenſi jure ac prouentu, ſanctoque PETRO Apoſtolo delegans omnem proprietatem eiuſdem tercie partis que hereditarie contingebat fratrem meum LIVPOLDUM cum omnibus appendiciis ſupradictis. Vniuerſis etiam bonis ejusdem

eccle-

ecclesie que hactenus a me violenter possessa & iniuste occupata seu detenta vel alienata sunt, integre renuntio. Quorum nomina sunt, quatuor Curie in *puhperc*. in *vtendorf* predium unum. *Wassenperge* predium in *Ode* & uinea. in *Kager* predium, *Houelin* predium, in *Tannwwe* pratum. Dotem in *Mennaha*. Curia in *Tailsteten*. Curia in *Santen*. Curia in *Straskirchen*. quatuor Curie in *Neratsteten*. Curia in *Lugenarn*. due Curie in *Heide*. due Curie in *Riede*. Molendinum *lvfe*, quod redimendum est pro quinque talentis a Domino GERHOHO. Huius rei testes sunt ALRAM. ALBREHT *Kambenses*. *Ebo*. & *frater suus Ebo*, *Alhart de eserhoven*. *Heinrich de Cidlarn*, *Albertus de Erlbach*. *Heinricus de Starzeshusen*. *Heinricus de Ahalmingen*. *Albertus de Ernoltesvelde*, & *Ludewic*, & *Bertoldus*, *Otto de Municheim*, *Heinricus* & *Alhardus de Plankenpach*. *Herman de Friendorf*. *Cunrat*, & *Engilschalc de Altaha*. factum est hoc in presentia Abbatum Domni POPPONIS & Domni RUDIGERI ante Altare Sancti MAURICII in *Altaha*. Annectimus preterea predictis bonis uiolenter abstractis duas Curias in *Melbach*. Et ut maioris sit firmamenti presens scriptura sigillum nostrum appendimus. Actum est hoc annno M. CC. XXV. Indictione existente XIII Regnante FRIDERICO Imperatore secundo feliciter. Amen.

Num. XLII. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* monasterio *Osterhoven* indulget liberum transitum per suum comitatum. An. 1228.

Mon. boic. XII. 378.

Vniversis presentem paginam inspecturis ALBERTUS comes de *Pogen* salutem. Universitati vestre constare volumus & patere, quod nos fratribus in *osterhoven* intuitu mercedis

divine

divine remittimus & indulgemus jus quod habemus in rebus ipſorum, que ducuntur per comitatum noſtrum ſive in *Yſara*, tam in viis, quam in pontibus, tam in aſcenſu quam in deſcenſu, ita quod nihil ſolvant officiatis noſtris. Et ut predictis fratribus jus eis a nobis collatum ſaluum permaneat & perpetuum, preſentem paginam munimine Sigilli noſtri roboramur, transgreſſoribus eam pœnam infligentes ut nobis vel ei ad quem jus noſtrum deuoluitur quinque libras perſoluant. Teſtes huius rei ſunt *Heinr. de Pholingen &c.* data Anno gracie M. CC. XXVIII.

Num. XLIII. LUDOVICUS I. Dux *Bav.* cum filio OTTONE recognoſcit feuda ab Eccleſia *Bambergenſi* ſibi collata, An. 1228.

Mon. boic. XI. 199.

LUDOUICUS Dei gratia comes Palatinus *Rheni*, Dux *Bauarie*, omnibus in perpetuum. Quoniam labilis eſt memoria hominum, ideo ne ea, que rite aguntur, poſtmodum reuocentur, conſueuerunt ſcripti munimine roborari. Quapropter confitemur, & notum eſſe cupimus vniuerſis, tam preſentibus, quam futuris, quod venerabilis dominus noſter EKBERTUS *Babenbergenſis* Epiſcopus, Nos & OTTONEM filium noſtrum *Palatinum comitem Rheni*, noſtrosque heredes omnes, qui iure feudali ſuccedere debent, nobis feudo, quod ALBERTUS *comes antiquus de Pogen* pater iſtius comitis, qui nunc ſuperſtes eſt, ab eccleſia *Babenbergenſi* tenuit, & quod iſte & frater ſuus contra iuſtitiam & preter voluntatem predicti Epiſcopi violenter tenuerunt, rationabiliter infeudauit, illo videlicet, quod a *Patauia* ex utraque parte *Danubii* verſus *Ratiſponam & ultra* protenditur, hoc interpoſito pacto, quod

nos

nos de eodem feudo nihil infeudare nec obligare, nec vendere, nec aliquo modo alienare debeamus ab eccleſia vel poſſimus, niſi de ſpeciali conſenſu prefati Epiſcopi vel ſucceſſorum ſuorum & canonice ſubſtitutorum. Adiectum fuit preterea, quod nos & noſter filius, noſtrique heredes contenti debeamus eſſe antiquo iure aduocatie, quod per priuilegia, vel per ſeniores illius terre poterit declarari. Preterea firmiter promiſimus, quod eccleſiam *Babenbergenſem* in poſſeſſionibus, iuſtitiis, vel hominibus manuteneamus, & defendamus. item omnia iura Eccleſie *Babenbergenſi* promiſimus pro nobis & pro noſtris heredibus nos inviolabiliter obſeruaturos. Excepit etiam memoratus Epiſcopus villam *Nezilbach* & alias villas intermedias uſque *Winzer* cum ſuis attinentiis liberas ab omni iure aduocatie ipſi & ipſius Eccleſie retinendas, ita tamen quod numerus manſorum duodenarium non excedat. Et vt hec a nobis & noſtro filio & noſtris heredibus firma permaneant & inconuulſa, preſentem paginam ſigillis ſereniſſimi Domini noſtri HENRICI *Romanorum* Regis, ADALBERTI *Magdeburgenſis* Archiepiſcopi. EKEBERTI *Babenbergen.* Epiſcopi. HENRICI *Wormacenſis* Epiſcopi. HENRICI *Eyſtatenſis* Epiſcopi, LEOPOLDI ducis *auſtrie*, & noſtro noſtrique filii OTTONIS Palatini Comitis Rheni fecimus muniri. Teſtes autem hii ſunt. CUNRADUS *prefectus de Nürnberch.* HERMANNUS *Marchio de Baden.* RUDOLPH *comes Palatinus de Tuwingen.* VLRICUS & EBERHARDUS *comites de Helfenſtein.* EBERHARDUS & OTTO *comites de Eberſtein.* HARTMANNUS *Comes de Dilingen.* RUPERTUS *Comes de Caſtel.* FRIDERICUS *de Truheding.* GOTFRIDUS *de Hohinloh. Dapifer de Walburch.* CONRADUS *Pincerna de Wintherſtetin.* CONRADUS *de Winſperch.* & alii quam plures.

Acta

Acta sunt hec apud *Esseling*. Anno domini M. CC. XXVIII. Indict. I.

Num. XLIV. ALBERTUS IV. Com. de *Bogen* monasterio *Meten* donat duas curias in *Venebach*.

An. 1232.

Mon. boic. XI. 355.

In nomine sancte & indiuidue Trinitatis amen. Cum quidem tractatus quoslibet & omnes actus in memoria digne seruandos & voce testium & scripture robore deceat confirmari. Agnoscant omnes Christi fideles presentes pariter & futuri, quod ego ALBERTUS *Comes de Bogen*, cum in precinctu essem transfretandi ad sepulchrum Domini nostri JESU CHRISTI ob meorum veniam delictorum & celestis premii retributionem donavi *Metimensi* Monasterio duas curias in *Venebach* ab omni contraccione absolutas cum omnibus suis attinenciis cultis & incultis, quesitis ac inquirendis, pratis, pascuis & siluis siue colonis, ut omnis proprietas & usus supra dictorum bonorum post terminum vite mee in potestatem & dominium Deo in prefata ecclesia famulantibus cedere debeat perpetua libertate, & ut factum istud stabile semper maneat atque firmum, sigilli mei impressione presentem paginam roboraui. Acta sunt hec apud castrum *Naternberch* in presentia Abbatum Domini DIETMARI *inferioris Altah*, & *Domini* ERNESTI *superioris Altach*, & *Domini* JOHANNIS *de Winneberg* Anno incarnacionis Domini MCCXXXII. indiccione V. Hi sunt testes. ALRAMMUS *de Hals* nobilis Vir. HEINRICUS *Senior* & HEINRICUS *junior de Phoelinge*, *Gerhohus de vreemercherperg*, *Chadoldus de allechoven*. *Ebo senior & junior Ebo de moze*. *Chunradus & Albertus & Heinricus de Nutzberc*. *Gebhardus Marschalcus de Menna*, *Wil-*

halmus de Schönnanger. Chalhohus de Wintzer, Wilhalmus de Zirberg. Meingodus de butzhoven, Albertus de chalmberc, Vlricus de Vorſt. Heinricus de checikenried, Sifridus de March, Heinricus de pemdorf, Albertus, & Ludwicus de ernollſvelden. Albertus de Erlbach, Heinricus de aholminge, Hertingus pincerna, Fridericus dapifer, Vlricus, Rudigerus notarii & alii quam plures.

Num. XLV. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* renovat monaſterio *Oberaltach* donationem iuris patronatus trium Eccleſiarum. An. 1232.

Mon. boic. XII. 123.

In nomine Domini. Amen. Cum tractatus quoslibet memoria dignos teſtium & ſcripture robore deceat confirmare, Notum ſit omnibus preſentia inſpecturis, quod ego ALBERTUS *comes de POGEN* conſtitutus in propoſitu & procinctu itineris transfretandi ad ſepulchrum Domini Dei noſtri, Patronatum & omne Jus, quod libera & quieta poſſeſſione in tribus habebam eccleſiis, *Haſelpach*, *Chuncelle*, & *Leuzendorf*, pro remedio & ſalute anime mee libera & firma donacione contuli monaſterio Sci PETRI in *Altah ſuperiori*, ſi ſine herede de Uxore mea legitime genito moriens migrauero ex hac uita. Ad huius igitur donacionis ſtabilitatem perpetuam & cautelam ſigilli mei appenſione preſens eſt pagina roborata. Datum in Caſtro *Naternberch* Anno Dni M. CC. XXXII. Indictione quinta VIII Kal. april. in *annuntiatione beate Virginis.* Hi ſunt teſtes. JOHANNES *abbas de Winnberg.* WOLFINGUS *plebanus de Vihta.* VLRICUS *plebanus de Puch.* RUDIGERUS *notarius.* Laici. HEINRICUS *de Pholing.* HEINRICUS *filius eius.* RUDOLFUS *de Welchenberch.* GEBHARDUS

DUS *marſcalcus de Menna.* WERNHARDUS *Dapifer de Otmaring.* HEINRICUS *Pincerna. Sigehardus* & *Meingotus de Prunſt. Chuno. Henricus*, & *Rudigerus de Rauſcandorf. Marquardus de Naternberch*, *Chunradus filius ejus. Chunradus de Altah. Engelſcalcus de furt. Albertus de Erlbach. Hainricus de Ahalming. Otto de Munchaim.*

Num. XLVI. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* renovat donationem monaſterio *Nideraltach* factam.

An. 1233.

Mon. boic. XI. 200.

Que geruntur ſub tempore, ne ſimul labantur cum tempore, ſolent (*preſenti*) lingua teſtium & ſcripture memoria perennari. Agnoſcant itaque omnes Chriſti fideles tam preſentes quam futuri quod ego ALBERTUS *Comes de Pogen* cum pro remiſſione peccatorum meorum ſepulchrum domini proponerem uiſitare, perueniens ad *Altahenſe* Monaſterium donationem, quam olim eidem eccleſie feceram in prediis meis in *Pebrach* uidelicet & omnibus ſuis attinentiis & de iure patronatus eccleſie in *Girſtal*, ſicut in priuilegiis a me tunc ſuper hiis donatis expreſſe continetur, ad petitionem domni DITMARI reuerendi Abbatis ibidem & confratrum ſuorum renouare decreui preſentibus ſiue confirmare, cedens etiam ſicut priori ceſſeram ab indebita leſione uille ipſorum in *Werde*, & theoloneo ſine Muta, quam ipſi fratres ex regali donatione debent poſſidere, ſicut priuilegia eorum publice ac ſolempniter adteſtantur coram ara beati MAURICII glorioſi martyris Chriſti firmiter promittens & conteſtans, quod predicta ſine meo grauamine retinebunt, & quocunque modo ſine prole deceſſero, predictam donationem de *Pebrach* & *Girſtal* per me legitime

factam ipsius ecclesie in perpetuum cedere usui ac potestati. Huius facti testes sunt. *Zicho plebanus de Regen. Chuno de Vrbach. Chalhochus de Wintzer. Ebo de palude. Ditmarus Poedingoer. Albertus de Chalmberch. Heinricus de Schwarzah. Willehalmus de Schoennanger Wirchardus de Ruette. Vlricus plebanus de Puche. Rudgerus* scriba. *Heinricus & Alhardus de Planchenpach. Ditricus de Winzir. Hartlibus lamina*, & frater eius *Heinricus. Dietricus trumtinger. Hartlibus de Menzinge. Pabo de Vrbach. Gumpoldus. Swikerus.* & alii quam plures. Datum *Naterberch.* Anno domini M. CC. XXX. III. Non. Kalendas aprilis.

Num. XLVII. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* monasterio *Windberg* donat parochias *Viechta* & *Schuttenhofen*. An. 1233.

Mon. boic. XIV. 47.

In nomine sanctæ & indiuiduæ Trinitatis. Filii, qui nascentur, & exurgent, narrabunt successoribus suis, quod ego ALBERTUS *Comes de Bogen* aduocatus *Windebergensis* ecclesiæ ob meorum enormitatem facinorum larga DEi clementia cooperante transfretationis deliberatum iter proficisci uolens, quia palmam qua capitur gloria, finis habet, oportunum & saluti proximum fore arbitrans, inter reliqua mundialis rei dispositionem ecclesiis Dei plurimum uexatis pro posse reconciliari. Preterea supradictam ecclesiam *Windebergensem* uidelicet ueluti specialem testamento præstantiori præferens conferendo ei ecclesiam in *Viehta* & alteram in *terra Bohemorum*, quæ dicitur *Schvtenhoven* cum uilla adiacente *Podmvokel* dicta, iure debito & perpetuo possidendas. Facta sunt hæc VIII. Kal. April, præsentibus ministherialibus HENRICO *de Phoelingen.*

gen. GEBEHARDO *Marſcalco.* CUNRADO *de Noſceberg.* HENRICO *de Prule.* GERHOLDO *de fraeinrieſberg*, & aliis quam plurimis. Anno gratiæ MCCXXXIII.

Num. XLVIII. a) ALBERTUS IV. com. de *Bogen* confirmat contractum ſui Marſchalci cum monaſterio *Oſterhoven* initum. An. 1233.

Mon. boic. XII. 387.

ALBERTUS *comes de Bogen* Uniuerſis chriſti fidelibus ſalutem. Uniuerſitati veſtre conſtare volumus & patere, quod Eccleſia S. MARGARETHE in *oſterhoven Marſchalco noſtro* nomine GEBHARDO curiam ſuam in *Paſcking* pro tempore tantum vite ſue cuſtodiendam locavit. quatenus ipſi Eccleſie ſecundum eventum fructuum annuatim tanquam colonus Domino ſuo inde reſpondeat, & quando iam dicte Eccleſie placeat ipſum factum poſsit mutare & curiam ad ſe revocare non obſtante contradictione eiusdem Marſchalci, vel eius heredum. Præterea volumus vos ſcire, quod jam ſepe dicta Eccleſia MARQUARDO *diſpenſatori* noſtro curiam ſuam *Entaw* ad idem jus & onus locavit. Et ut predictis fratribus eiusdem Eccleſie jus ipſorum ſaluum maneat & inconuulſum, & ne aliquo modo poſsit de preſcripto facto in poſterum dubitari, preſentem chartam munimine ſigilli noſtri roboramus. Teſtes ALRAMUS *de Chamb*, Acta ſunt hec *Naternberch* Kal. Julii An. Dom. M. CC. XXXIII.

Num.

Num. XLVIII. b) Idem Comes firmat alium contractum & monaſterio *Oſterhoven* donat curiam in *Satſtorf*.
Circa an. 1233.

Mon. boic. XII. 388.

ALBERTUS Dei gratia Comes de *Pogen* omnibus has litteras inſpecturis ſalutem & plenitudinem omnis boni. Notum facimus preſentibus & futuris, quod curiam unam in villa *Satſtorf* tradidimus Eccleſie Sancte MARGARETHE in *Oſterhoven* perpetuo poſsidendam. Præterea noverint uniuerſi, quod fratres prefate Eccleſie curiam in *Entaw* MARQUARDO *Magiſtro Piſtorum* commiſerunt, ut annuatim eis ſolvat inde cenſum conſtitutum, ita tamen, ut eo decedente nullus heredum, nullus amicorum ſuorum, aliquid juris habeat in curia prenotata, nec etiam Juvenis ipſe M. aliquam poteſtatem in ea habebit, niſi ſecundum quod conſenſus predictorum fratrum admiſerit & voluntas. Item MARQUARDUS tradidit prefatis fratribus predium quoddam cis *Entau* ad cenſum XXX Den. Iſti ſunt teſtes HENRICUS *ſenior Pfelinger*. GEBHARDUS *Marſchalcus*, CHALHOCHUS *de Winzer &c.*

Num. XLIX. ALBERTUS IV. fratribus Minoribus donat curiam ſuam *Ratisbonæ* anno 1233.

Ex archivo illuſtriſs. Capituli cathedralis ibidem.

Cum ex longi ſucceſsu Temporis facta mortalium ſæpe corradat oblivio, ea que jugi memoriæ hominum ſubeſse volumus, ſolemus ſcripturarum Teſtimoniis commendare. Hinc eſt, quod Ego ALBERTUS COMES DE BOGEN, voto Crucis aſsumpto, in viam peregrinationis transmarinæ me præparans,

parans, Curiam meam in Civitate *Ratisbonenſi* in Latere Capellæ Sancti SALVATORIS ſitam, cum omnibus angulis ſuis & Locis, in quibus erant officinæ tam avi, quam patris mei, videlicet: Coquinæ, Stupæ, Solaria, Spiſegadem, ſeu aliæ camerulæ Curiæ cum Conſenſu matris meæ nobilis Duciſſæ Viduæ LUDMIÆ, nec non & fratris noſtri OTTONIS illuſtris Ducis *Bavariæ*, & Comitis Palatini *Rheni* ſuper Altare ejusdem Capellæ, in honorem Sancti SALVATORIS & omnium Sanctorum, in remedium peccatorum meorum libere delegavi, tam in uſum & residentiam *Fratrum Minorum* Deo famulantium, quam etiam in alias neceſsitates ante dictæ Capellæ perpetualiter devolvendam. Facta eſt hæc mea donatio Anno Dominicæ incarnationis, milleſimo Ducenteſimo Triceſimo Tertio, in Die Sti SILVESTRI, in Campo quodam juxta *Bogen*, præſentibus meis hominibus quam pluribus. Publicata eſt autem poſtea per me ipſum in locis pluribus. Primo *in Superiori Stauffe*, in Die *Circumciſionis* Domini, coram matre mea prædicta; Dein in *Ratisbona*, in octava beati STEPHANI in Domo Dni *Gozwini*, Coram multis Civibus ejusdem Civitatis. Denique in Octava beati JOANNIS Evangeliſtæ, in *Ahbach*, coram fratre noſtro Duce præfato, & aliis multis. Teſtes hujus meæ Collationis ſunt omnes personæ ſupra denominatæ, nec non & *Hoholt de Wolentsa*, ALRAM *de Halse*. *Ortlieb an der Heide*, CHUNRAT *de Hohenvels*, ULR. *de Liubolfingen*, HEINR. *de Phullinger*, *Marsalchus*, *Berloh de Froemlinsberga*, *Wernhart de Rindersperch*, *Liutolt Pincerna*, *Heinrich de Aphalter*, *Albertus de Nusperch*, *Liupoldus Pragner*, & alii quam plures. Ut autem hæc in perpetuum ſtabilia, & inconvulsa permaneant, nec aliqua debeat poſthac oriri de eis ſuſpicio, in præſenti paginula conſcribi ea feci, quam tam mei proprii, quam matris meæ, & fratris

tris noſtri ſæpe dicti, quam etiam civium *Ratisbonenſium* Sigillorum munimine diſpoſui, roborari.

* * * *

Hanc Copiam ab altera Copia (quam iuxta Originales in Archivo Eccliæ Cathedralis Ratisb. jam ab antiquo deſcriptam ad manus habemus) fideliter deſumptam eſse, cum eaque accurate concordare hisce teſtor

Ratisbonæ 30 Jul.
1786.

P. HUGO KAYSER
ord. Min. Convent.
p. t. Guardianus
Conventus Ratisb.

Num. L. ALBERTUS IV. com. de *Bogen* monaſterio *Windberg* promittit decimas omnium bonorum ſuorum. An. 1238.

Mon. boic. XIV. 48.

In nomine ſancte & indiuidue Trinitatis. Amen. ALBERTUS *Comes de Bogen* omnibus in perpetuum. Cum tractatus quoslibet atque facta memorie digne commendanda & Scripture robore & voce teſtium deceat confirmari. Ad noticiam cunctorum preſentem paginam intuentium cupimus peruenire, quod nos DEO & beate eius genitrici MARIE cuidens deuocionis noſtre cupientes obſequium exhibere. omnium bonorum noſtrorum decimas. Tritici uidelicet & ſiliginis, ordei & auene ac aliorum fructuum cuiuscunque fuerint nominis, quos terra labore & manibus hominum exculta germinat aut

profert,

profert, eccleſie *Winbergenſi* contulimus, & firma donatione dari conſtituimus annuatim. Simili modo porcorum & caſeorum, anſerum quoque & pullorum, omnium bonorum noſtrorum decimam partem prefate eccleſie libere cedimus & donamus ad noſtram ac dilecti domini & *fratris* noſtri *(uterini)* illuſtris *palatini comitis Rheni ducis Bauarie* omniumque parentum noſtrorum in carne uiuentium felicitatem perpetuam & ſalutem, in remedium quoque omnium defunctorum parentum noſtrorum nec non miniſterialium noſtrorum, & aliorum nobis dilectorum, quorum corpora in cimiterio predicte eccleſie & alias diem nouiſſimum exſpectantia requieſcunt. Hanc donationem fecimus aput forum noſtrum *Bogen* VIII. Id. Jvnii Anno milleſimo CCXXXVIII. Indict. XI. Ad robur quoque firmius huius facti Sigilli noſtri impreſſione præſentem paginam communimus. Teſtibus hiis ſubſcriptis. HEINRICUS *de Pholinge.* CHUNRADUS & ALBERTUS *de Nuzperch.* GEBHARDUS *Marſchalcus. Heinricus de Podinge. Dietricus de Purchartsrute. Sighardus & Meingotus de Prunſt. Chuno de Tuſchandorf.* & alii quam plures.

Num. LI. FRIDERICUS II. Imperator annullat alienationes feudorum *Babenbergenſium*, & hæc inter comitum *Bogenſium* a POPPONE Epiſcopo perperam factas. Anno 1242.

Ex archivo Epiſcop. Bamberg. in der verthätigten Landeshoheit des Fürſt- und Biſthums Bamberg über Furth. An. 1774 *Beylagen Num.* 65. *a.*

F.R. IDERICUS dei gratia *Romanorum* Imperator semper Auguſtus. *Jeruſalem* & *ſicilie* Rex. Tenore preſencium notum fieri volumus uniuerſis. quod ſi eccleſiarum iura teneamur uni-

uerſaliter defenſare, ob auctoris reuerenciam & honorem, cuius eſt corpus eccleſia & unica ſponſa ſua. ad eas tamen Imperii noſtri ſpeciales eccleſias, que principatibus Imperii ſunt annexe, in ſuis redintegrandis iuribus & penitus reformandas. speciali prærogatiua sollicitudinis, & diligencie tenemur adeſſe. preſertim cum ſint conpago ipſius corporis, & noſtri Imperii firmamentum. Adtendentes igitur qualiter POPPO dictus quondam *Babenbergienſis* electus, recepta per dilectum filium noſtrum, CONRADUM illuſtrem Romanorum in Regem electum semper Auguſtum & regni *Jeroſolimytani* heredem, auctoritate noſtra inueſtitura regalium eidem eccleſie, obligauit ſe nobiſ & Imperio, quod contra noſtrum & Imperii honorem non procederet, nec per inimicos noſtros tranſitum faceret, facta quoque ſibi ſuper hoc inhibicione, per noſtras litteras ſpeciali contra obligationem ſuam, & inhibicionem noſtram, uenire preſumpſerit, per inimicos noſtros tranſitum faciendo, & cum eis uerbo & opere contra noſtram communicauerit dignitatem, ut per obligacionem nobis & Imperio factam per eum, ipſo ex transgreſsione commiſsa, in penam regalium incidente, regalia ipſa ſint ad nos & imperium racionabiliter deuoluta, quam poſt tranſgreſsionis crimen, tamquam de rebus eccleſie non curando, multa de feudis & bonis eccleſie infeudauit, alienauit, donauit, uendidit, obligauit. diſtraxit pariter & ſubtraxit in preiudicium & dampnum ipſius eccleſie, ac ineſtimabilem leſionem omnes infeudaciones, alienaciones. donaciones, vendiciones, obligaciones. diſtractiones & ſubtractiones per eum factas a tempore transgreſsionis ſue ab anno uidelicet dominice incarnacionis Milleſimo, ducenteſimo. triceſimo nono Menſe *octobriſ*, tercie decime Indictioniſ dictante ſentencia procerum, & miniſterialium, nobiſcum in publica curia reſidencium, quando HENRICUS dicte *babenberienſis* ec-

cleſie

eleſie electuſ, dilectus princeps noſter erat a nobis iuxta morem regalia recepturus, ſuper reuocacione ipſorum bonorum prouiſionem noſtram & publicam ſententiam requirendo, ſententialiter duximus reuocandaſ. predictas omnes pronunciantes irritas & inanes. & ecce quia *Ramungo* de *Kamerſtein* & *buttulario de Nurenberc* fidelibus noſtris, plenam conceſsimus poteſtatem predicta omnia, que infeudata. alienata. obligata. donata. vendita. diſtracta. & ſubtracta, a tempore tranſgreſsionis inuenerint, auctoritate noſtri culminis in eiusdem *H. enrici* electi, & eccleſie ſue dominium debeant reuocare. Inſtrumentis & reſcriptis, exinde confectiſ. Si quando comparuerint, nullatenus ualituris, que nullius decernimus eſse momenti. Vt autem que in publicum edicimus obſeruanda ſeruemus, & a nobis incipiat noſtrorum obſeruancia mandatorum, cum nihil glorioſius cenſeamus, quam ſubeſse legibus, quas dictamus, feudum quondam *comitis de Bogen* ad eccleſiam ipſam ſpectans quod per eumdem quondam electum, poſt a tranſgreſsionem ſuam a dicto Rege C.*onrado* filio noſtro dicitur fuiſse ſusceptum, eidem H. *enrico* electo. in ſuorum receptione regalium, duximus reſignandum. Indignum reputantes, a transgreſsore tenere, quod in aliis duximus irritandum. Ad cuius rei memoriam, preſens ſcriptum fieri, & Maieſtatis noſtre ſigillo, iuſsimus communiri. datum in caſtris prope *Auezanum in celano*. Anno dominice Incarnacionis Milleſimo ducenteſimo quadrageſimo ſecundo. Menſe Junii. Quintedecime Indictionis.

L. S.

Exſtat ibidem & aliud diploma caſsatorium eiusdem dati & tenoris ſub N. 65. b.

Num. LII. HENRICUS Bav. Dux recognoſcit ius patronatus Eccleſiarum in *Conzell*, *Haſelbach*, & *Loizendorf* anno 1267.

Mon. boic. XII. 128.

Nos HEINRICUS Dei gratia *Palatinus Comes Rheni*, *Dux Bawarie*, Tenore preſencium declaramus, quod cum inter nos & Eccleſiam de *Superiori Altah* ſuper Jure Patronatus Eccleſiarum in *Chvncelle*, in *Haſelbach*, in *Leutzendorf* ratione ſucceſſionis hereditarie, qua bone memorie Patruo noſtro ALBERTO *Comiti de Bogen* in Uniuerſali hominum, & bonorum ſuorum poſſeſsione ſucceſsimus, queſtio verteretur, deuotione tandem & meritis Dilecti nobis Domni POPPONIS, Venerabilis Abbatis de *Superiori Altah* inducti, & privilegiorum ſuper hoc exhibitorum tenore inſtructi, plene ceſsimus & renunciauimus Omni actioni, ſiue Juri Patronatus, quod in ipſis Eccleſiis nobis, & Heredibus noſtris competiit, vel competere videbatur, recognoſcentes libera profeſsione Jus predicti Monaſterii in hac parte. In cuius rei teſtimonium preſentes litteras ſibi dedimus noſtri Sigilli munimine roboratas. datum in *Landawe* Anno Dominice Incarnationis. M. CCLXXVII nono Kalend. Nouembris. Teſtes etiam ſunt HEINRICUS *de Pfōling*. *Seyfridus de Sigenhoven*, *Otto de Strubingen*. *Dapifer de Ekkemül*. Item Venerabilis Abbas de *Inferiori Altah* HERMANUS. Item *Albinus Cellerarius* ibidem, & *Chunradus Notarius*.

Num. LII. *Inſcriptio ad tabulam IV.*

Die graffen und Herren Von Abenſperg. Amberg. RottenEckh. Auenberg *). Randeckh. Riedenburg. und Rohr. Vögt der Clöſter Schamhaubt. Pöring. Rohr. ſant Haimeran zu Regenſpurg. auch Burggraffen daſelbſt haben Ihr Herkommen Von den graffen Von Scheyrn. aufs dem geſchlecht der durchleichtligen, Hochgebohrnen fürſten Herzogen In Bayrn Pfalzgraffen bey Rhein &c. &c. Babo erſte graff Von Abenſperg, ein Sohn Babonis **) und Brueder Ottoniſs des erſten graffen Von Scheyrn, hat bey zwaien gemahlen Ehelich erworben| dreiſſig Söhn alſs aufs den gar alten Calendern und Todtengedächtnuſſ mit faſt alten, ſo mann Römiſch und Poetiſch nennet, buchſtaben geſchriben, zur Weldenburg geleſen, dergleichen auch zur Salzburg und Rhor in den Chronickhen gefunden würd, wiewohl die gemaine ſag iſt, der Sihn ſeyen zwen und dreiſſig geweſen, mit ſamt acht Töchtern, ſo auch in den obgenanten antiquiteten, und monumenter gemeldet ſeint, dieſer obgemelter Babo iſt Hofmaiſter geweſen der heiligen frauen und kaiſerin S. Chunigund, hat ſeine Söhn zur iezgemeldter S. Chuniegund gemahl, dem heiligen kaiſer Hainrich, ſo man nennet den andern, und Bamberg geſtifftet hat an das gejögt gebracht, und dem kaiſer geſchencket der kaiſer hat ſolche gab mit ſondern gnaden angenohmen, Sie alle mit lehen des Reichs gnödiglich Verſehen, und begabet, Von denen kombt der maiſte und nahmhaftiſte adel in Bayrn Chärndten, franckhen. auch diſes obgemeldten Babonis Urcher Herr Arnolff der erſte graff von Scheyrn ein Sohn Herzogen arnolff in Bayrn und Chörndten iſt geweſen ein Bruder frauen Judith Herzogin in Bayrn

*) Abinberg.

**) id eſt. Bertholdi.

Bayrn und Chörndten, ſo des obeſtimten ſeligen kaiſers Heinrig Anfrau geweſen iſt, und das Cloſter Nidermünſter zue Regenſpurg geſtifftet, da ſie dan in den Chor begraben ligt Anno Domini 1396. und 1398, wie man in alten Brieffen findet, das herr Heinrich Von Stauff herrn Johanneſſen und herrn Jobſten auch ſines Sohns Richter zue abenſperg geweſen ſeye &c. &c. diſer obgemelter graff und Herr Babo hat gelebt *) anno 1020 Iſt die Grafſchafft abenſperg in der geraden lini verbliben biſs auf altman den anderen und lezten, welcher Volgends auch geſtorben anno 1260 und die Herrſchaft Abenſperg Erblich gefallen an die Herren Von RottenEckh. ſo auch abgeſtorben anno 1290. und gefallen an die Herrn Von Randeckh anno 1485. am abent S. Albini den 28 februarij, ſo damals der Ulontag **) Reminiſcere iſt der wohlgebohrne ſtrenge Ritter und Herr Nicolaus &c. &c. welcher der lezte herr zu abenſperg geweſen ſyrwerdent bey freyſing Von Herzog Chriſtophen auſs Bayrn erſtoch worden und die herrſchaft abenſperg erblich an das Herzogthumb Bayrn gefallen.

*) Vixit, hoc eſt, vivere deſiit, ſeu obiit, ut alia etiam Monumenta de eodem anno teſtantur.

**) *Son*-vel Mon*tag*. NB. *Iſt accurat nach dem Original geſchrieben; die Schriſt iſt alte Fractur.*

Num. LIII. *Ad tabulam V.*

Ich habe das Gemählde zu *Sieben-Eichen*, (eine Stunde von *Sulzbach* gelegen) mit vieler Aufmerkſamkeit betrachtet und unterſuchet, und daſſelbe, ohnerachtet auf der hölzernen Einfaſsung die Jahrzahl 1663. ſtehet, für die Arbeit eines aeltern Meiſters, (welche aber im angezeigten Jahre auf Befehl des damals lebenden in den Werken der Kunſt ſehr erfahrnen

fahrnen Pfalzgraven CHRISTIAN AUGUST, glorwürdiger Gedächtnis, ausgebeſsert und in die Kirche beſagten Ortes verehret worden,) gehalten. Die ganze Anlage und Zeichnung iſt ſo natürlich und ungezwungen, daſs ich ſolche keinem Maler vor hundert und 8 Jahren in dieſen Gegenden Teutſchlandes zutraue: zumal, da in den Geſichtern der baboiſchen Söhne, vom älteſten bis zum jüngſten, nicht nur die Grundzüge des väterlichen Ebenbildes, ſondern auch nach der Verſchiedenheit des Alters die regelmäſsigſten Vertheilungen und Perſpectiue gefunden werden. Ob alle 3 Seitenfiguren gleich anfänglich auf der Tafel des Gemähldes geſtanden, zweifle ich. Unter dem Gemählde iſt folgende Schrift zu leſen:

Subſcriptio ad tabulam V.

Grau Babo aus Beyern iſt geweſen S. Kunigundis Hoffmeiſter, und hat mit 2. Eheſrawen 32 Söhn vnd 8 Töchter erzeiget. Auf eine Zeit iſt Grau Babo zu Keiſer Heinrichen aufs Geiaid kommen. daſelbſt hat er den Keyſer ſeine 32 Söhn geſchenckt die er der mit gnaden angenommen. Vnd ſie alle mit des Reichs Lehen begnadet hat. Folgend iſt der Grau Babo nach Chriſti Geburd 1020 geſtorben. Ligt zu Abenſberg in Beyern, Grau Heinrich iſt zu Freydenberg geſeſen. Vnd liegen 2 Söhn auff den heil. Berg: 2. auff der langen Meil bey Schwandorf. vnd 2. zu Siebenaychen bey Sulzbach. ſo iſt einer zu Ehrfurth im Heimlichen Gemach verdorben. aber die andern ſeind auch ſeehlig geſtorben. vnd viel Ehrben hinterlaſen davon kombt der groſse Adel in Kernten Beyern vnd fran-

francken. De his plura in Chronica 130: & ſecundum AUENTINUM *Lib.* 5. *fol.* 323.

Regenſburg den 15. September 1771.

Karl Friderich SPRINGER
Prediger.

Num. LIV. *Inſcriptio ad tabulam VI.*

Im Jahr Tauſent und 28 *) gezehlt (*kam*) Babo graff zu Abenſperg nacher Regenſpurg Kayſer Heinrich den Heil. mit 32 Söhnen und 8 Töchtern auff zu warten, da aber vorhero Kayſer gebott ausgangen, ein Edelman ſoll nur einem Diener bringen, da Babo mit 32 Söhnen und ſo viel dienern eingeritten, iſt er des Kayſers Verbotts Verbrecher angeklagt worden. Aber Babo erweiſt, das er ein Edelman, und mithin alle Söhne edl, wird darauff von Kayſer freundlich empfangen, und alle Söhn kayſerlich begnadet, wie er dan Wolfframum deren Söhnen einen die Grafſchaft Abenberg verehrt, alda er ottonem, Wolfframum den andern, vnd Conradum einem Biſchoff zu Salzburg erzaigt. Wolfframus der andere erzaigt graff Zelehum, graff Zelehus erzaigt Ratpotonem, Conradum und Beata Stilla. Diſe 3 Kindter haben die grafſchafft mit einander gethailt. beede Brüder haben das Cloſter Haylsbrun Berhardenzordens und Beata Stilla im ſelbigen Jahr St Petterskirchle zu Mariaburg erbauet, welcher Otto der H. Biſchoff zu Bamberg geueyhet, und Beata Stilla andäch-

*) *Legendum*: 15. BABO enim, ut ex aliis Monumentis conſtat, jam anno 1020 diem ſuum obierat, quem S. Imperator anno 1024 ſequutus fuit.

dächtig beſuchet und verehret hat, auch allda wunderthätig begraben ligt, durch welche Gott ſo ville gnaden und Wundterwerckh erzaigt, daſs Biſchoff Wilhelm von Reichenau in Eychſtätt auf Bitt und anhalten des gantzen Landts im Jahr 1488 ein Cloſter darin erbauen laſſen, welches gott wie bishero in manigerley trübſal mit ſeiner gnadt vnd Vorbitt Beata Stilla noch länger gnadiglich beſchützen und bewahren wolle. Amen.

Num. LV. *Inſcriptio Iconiſmi æri inciſi, Abenſpergæ adſervati ad N. 2. P.*

Als Babo Graff von Abenſperg dem Reichstag zu Regenſpurg beywohnte, zu Zeiten des Heil. Kayſers Henrici Secundi, deſſen gemahlin Cunigundæ Obriſthoffmaiſter er war. vnd von Erwenten Kayſer wegen nit Erklöchlichkeit der Hoff Quartier verbotten wurde, das keiner von dem Adl oder cavalieren mehr, dan Zwey dienner mit ſich zu bringen hete, lieſſe oberwenter Graff von Abenſperg ſeine in leben habente 32 Söhne, ſo alle in dem Standt zu Pferdt zu ſitzen waren, neben ſeinen 8 Töchtern und der letztern Gemahlin dahin Ruffen, und Eygnete jedwedern Sohne ſeine Zwey erlaubte diener zu. Als nun ſelbe ſambt ſeiner Perſohn ins Geſambt in anzug der Stadt Regenſpurg begriffen, und diſes Graff comitat dem Kayſer vorgebracht wurde mit vermelden das durch ſolche uberhauffung Graff von Abenſperg das kayſerl. Mandat übertreten hete, hat man Ihme durch einem Heroldt bedeitet, das er ſeine Entſchuldigung Ihro Mayeſtet Perſöhnlich vorſtellen, welcher auch nach vollbrachten einzug ſich gleich nacher Hoff verfüget, und auf des Kayſers

vorhaltung, das er mit ſo viel diener dem verbott zuwider erſchinen, mit gezimenden Reſpect geantwortet, das dieſe geſambte nit allein ſeine ſonder Ihro Mayeſt. diener. Nemblichen 32 ſeiner Söhne. ſo er Ihro Mayeſt. hiemit zu füeſſen legete, währen, deren jeder ſeine erlaubte Zway diener mit ſich bringete. welches dem Kayſer ſehr angenehm, und wurden von ihme all deren mit ſtadtlichen dignitеten. Ambtern, und Stellen verſehen und begnadiget.

Specimen Characteris Codicis Traditionum oberaltaichensis.

N. 1. Dõmus Aseum & Friderich patruus eī. Ethold .vi. mansus in Mirendorf tradidesñ. s.P. .....

N. 2. Perchdold pāt̄ friderici meā mansū in Ratbotendorf....

N. 3. Hartuich filius Adalh cuptile unū in Engildichesdorf

N. 4. aduocatus nr̄ Fridericus & uxor eī Iudeard.....

N. 5. chezilo seruus dñi ad al petri comitis tradidit ad altare

N. 6. puer comes de Logen

post pag. 386

N. 1. A. 1202.

N. 2. A. 1252.

N. 3. A. 1233.

N. 4. A. 1194.

N. 5. A. 1209. et 17.

N. 6.

N. 7.

N. 8.

ZEIDLARN.

N. 9.

GRAF. v. ARCO.

N. 10.

GRAFEN von ARCO.

N. 11.

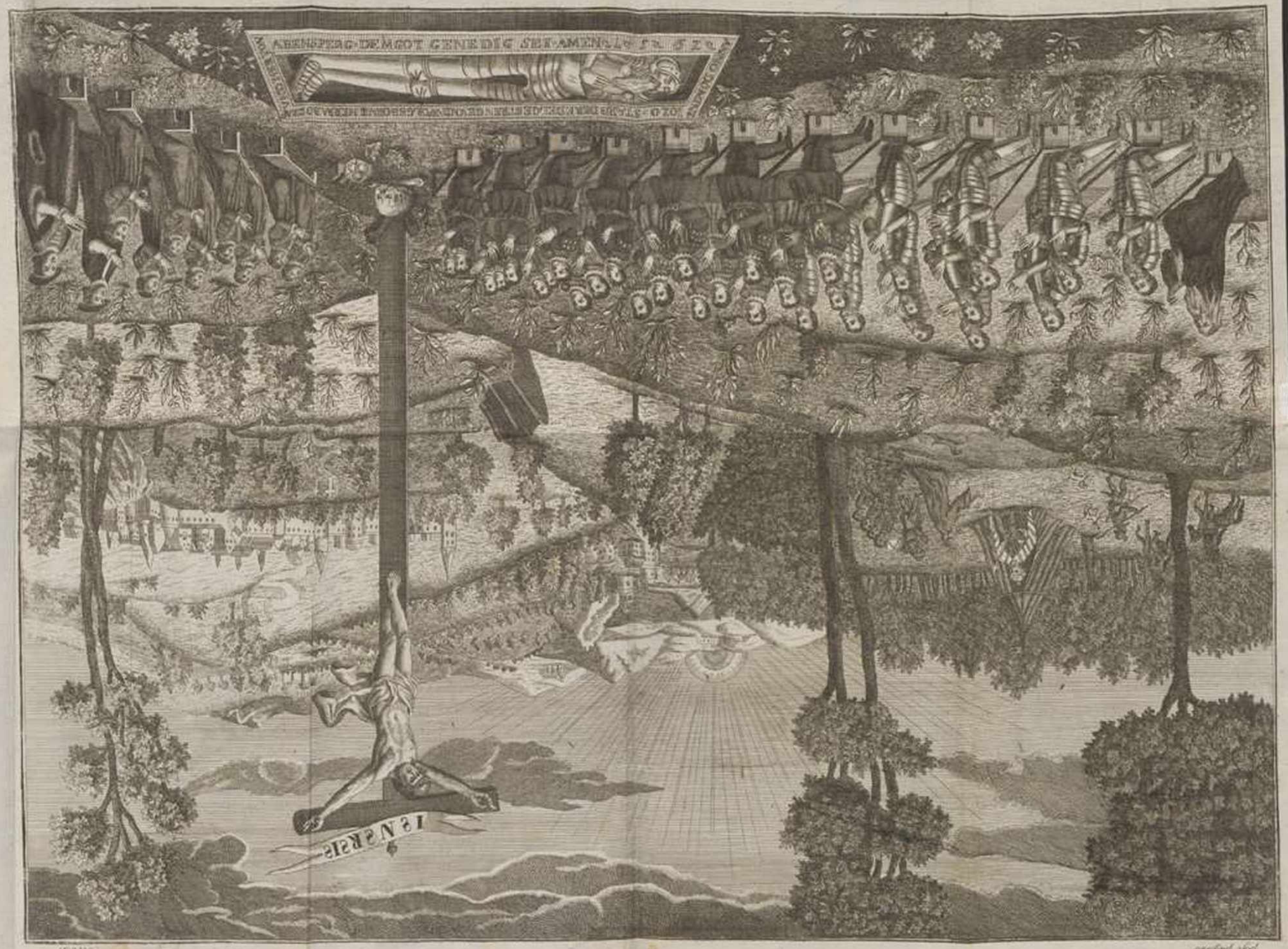
Mensch wilt du dein leben
vnd schicken dein sachen
yetzund wol vnd
recht

Ich bin der
tod
vnd
alt

Ich bin
jung
vnd
reich

Ach ich
arm
vnd
nackend

Hie ist
gleich
wie
dort

IESVS RISEN

Bebhardt von Rodeneth. 1290.

abgestorben 1299.

Heinrich Bischoff zu Regenspurg 1297.

Reinhardt 1260. gestorben. 1290.

Ruprecht, sein Sohn Ulrich der erste Graff zu Ramdeth.

Ramdeth

Reinhardt 1209.

Reinhardt, Hailwig seine Hausfrau. 1200.

Altman, der andere und lezte Graff von Abensperg. 1260.

Eberhardt Erzpriester und Thumprobst zu Regenspurg 1237.

Reinhardt sein Sohn.

Friderich. 1230.

Friderich ist zu Erfurth ihm einem Leibel verdorbē. 1184.

Heinrich in der gefang nüss gestorben.

Rodeneth

Reinhardt Benssa sein Gemahl 1189.

Altman Reihnitz von Käming. 1200.

Erhardt Graff von Abensperg.

Abmberg

Auenberg.

Otto liegt bei. Gaimeram zu Regenspurg vor der thür.

Bebhard Sophia von Biburg. 1138.

Rapot Graff zu Abmberg Vogt zu Babmberg

Albrecht 1133.

Heinrich Reinhardt ist gestorben zue Jerusalem. 1101

Wolffram der andere. 1104.

Graff Otto

Conrad Erzbischoff zu Salzburg gestorben 1147

Zohr Magng Irmelgardt

Friedenburg

Ruprecht Willentrud sein Hausfrau.

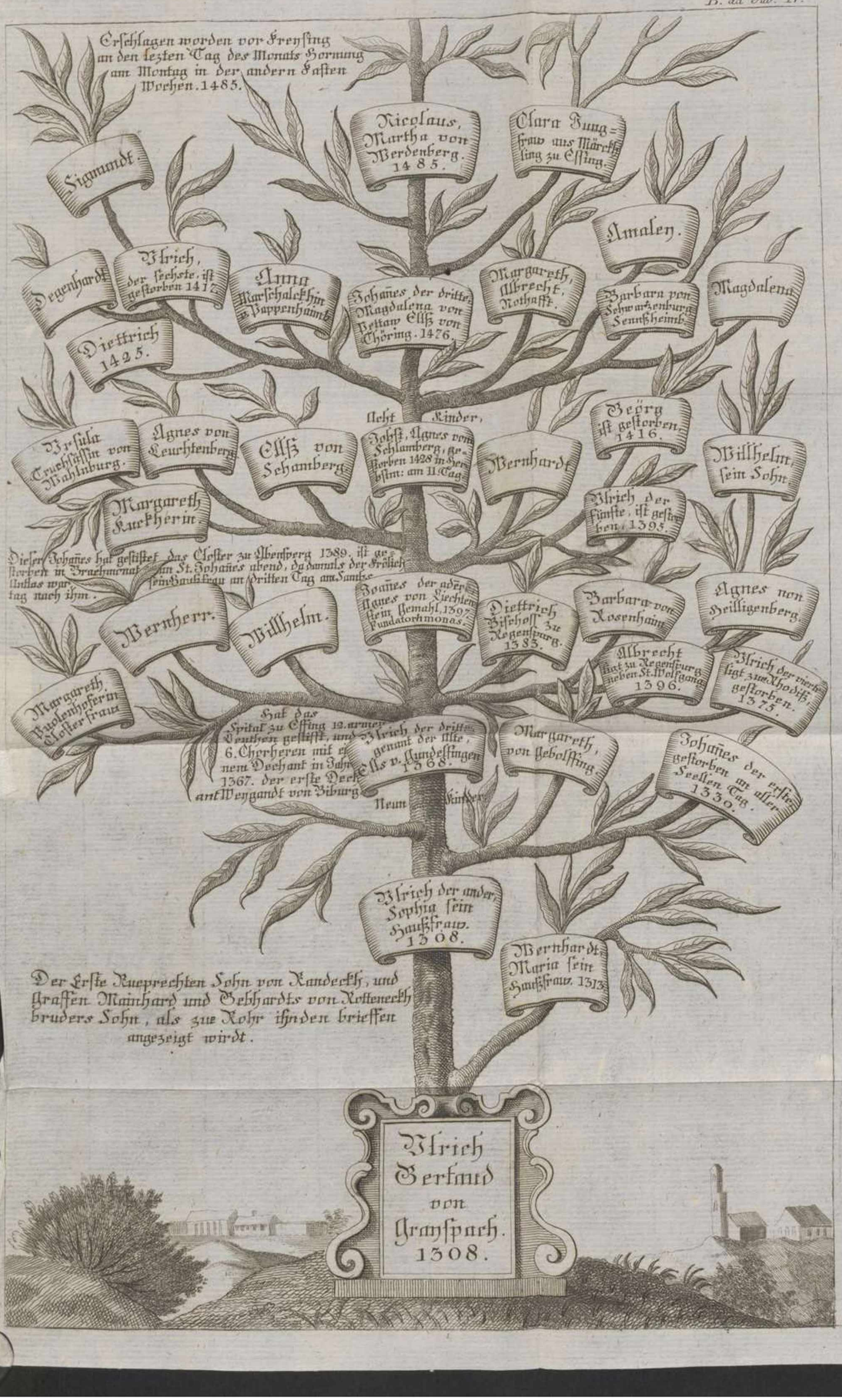
Wolffram. 1080.

Sanct Heinrich Eberhardts hausen.

Sanct Lonbrigo auff der Langen weil bey Schweindorff.

Wenzel Freidenberg.

Babo
32 Söhn
8 Töchter.
1020.

Erschlagen worden vor Freysing
an den lezten Tag des Monats Hornung
am Montag in der andern Fasten
Wochen. 1485.
Nicolaus,
Martha von
Werdenberg.
1485.
Clara Jung=
frau aus Märck=
ling zu Essing.
Sigmundt
Ulrich,
der sechste, ist
gestorben 1417.
Degenhardt
Anna
Marschalckhin
v. Pappenhaimb
Johañes der dritte
Magdalena von
Pettaw Elß von
Chöring. 1476.
Margareth,
Albrecht,
Nothafft.
Barbara von
Schwarzenburg
Kemmßheimb
Magdalena
Amaley.
Dietrich
1425.
Ursula
Truchsässin von
Wahlburg.
Agnes von
Leuchtenberg
Elß von
Schamberg.
Johañes, Agnes von
Schlamberg, ge=
storben 1428 in Ser=
bstm: am 11 Tag
Bernhardt
Georg
ist gestorben
1416.
Wilhelm,
sein Sohn
Margareth
Kuchlerin.
Ulrich der
fünfte, ist gestor=
ben, 1395.
Dieser Johañes hat gestüfftet das Closter zu Abensperg 1389. ist ge=
storben in Brachmonat am St. Johañes abend, da damals der Frölich
Ulias war. sein Jaustag ist der dritten Tag am Samb=
tag nach ihm.
Johañes der adēr
Agnes von Liechten
sein Gemahl, 1397
Fundatorh monas.
Dietrich
Bischoff zu
Regenspurg.
1383.
Barbara von
Rosenhain
Agnes von
Heiligenberg.
Wernherr.
Wilhelm.
Albrecht
ligt zu Regenspurg
neben St. Wolfgang
1396.
Ulrich der vierte
ligt zu Rhodis
gestorben.
1375.
Margareth,
Paulenhoferin
Closterfraw
Hat das
Spital zu Essing 12. arme
Leuthen gestifft, und
6. Chorheren mit ei
nem Dechant in Sch
1367. der erste Dech
ant Weygandt von Biburg
Ulrich der dritte,
genant der alte,
Elß v. Hundessingen
1368.
Margareth,
von Hebolfing
Johañes der erste
gestorben am aller
Seelen Tag.
1330.
Ulrich der ander,
Sophia sein
Haußfraw.
1308.
Bernhardt
Maria sein
Haußfraw. 1313
Der Erste Rueprechten Sohn von Randeckh, und
Graffen Mainhard und Gebhardts von Rotteneckh
bruders Sohn, als zue Rohr ihnen brieffen
angezeigt wirdt.
Ulrich
Gerstud
von
Gramspach.
1308.

077201

post pag. 18

Tab. 1

077201

H. Ruhermann Landsgr. Elect. fc.